

НАРЕДБА № 1 от 16.01.2003 г. за свидетелствата за правоспособност на авиационния персонал

Издадена от министъра на транспорта и съобщенията, обн., ДВ, бр. 23 от 12.03.2003 г., в сила от 12.09.2003 г., изм. и доп., бр. 84 от 23.09.2003 г., в сила от 23.09.2003 г., бр. 56 от 29.06.2004 г., изм., бр. 87 от 5.10.2004 г., бр. 112 от 23.12.2004 г., изм. и доп., бр. 99 от 8.12.2006 г., бр. 40 от 18.05.2007 г., доп., бр. 28 от 14.03.2008 г., в сила от 14.03.2008 г., изм. и доп., бр. 47 от 20.05.2008 г., изм., бр. 14 от 20.02.2009 г., попр., бр. 15 от 24.02.2009 г., изм. и доп., бр. 86 от 2.11.2010 г., доп., бр. 29 от 10.04.2012 г., в сила от 19.04.2012 г., изм., бр. 7 от 24.01.2014 г., бр. 81 от 30.09.2014 г., изм. и доп., бр. 33 от 8.05.2015 г.

ЧАСТ ПЪРВА ОБЩА ЧАСТ

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел I Основни положения

Чл. 1. (Изм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.) (1) Тази наредба определя:

1. лицата от авиационния персонал, на които се издават свидетелства за правоспособност;
2. условията, изискванията и реда за издаване на свидетелства за правоспособност на лицата от авиационния персонал;
3. видовете свидетелства за правоспособност, квалификационните класове за всеки вид свидетелство, условията, изискванията и реда за придобиване на квалификационни класове;
4. правата, които дава всяко от свидетелствата за правоспособност и квалификационните класове;
5. класовете медицинска годност, които се изискват за съответния вид свидетелство за правоспособност, и сроковете на свидетелствата за медицинска годност;
6. условията и реда за признаване валидността на свидетелства за правоспособност, издадени от друга държава.

(2) Тази наредба не се прилага за свидетелствата, квалификациите и удостоверенията, издавани при условията и по реда на Регламент (ЕС) № 1178/2011 на

Комисията от 3 ноември 2011 г. за определяне на технически изисквания и административни процедури във връзка с екипажите на въздухоплавателни средства в гражданското въздухоплаване в съответствие с Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета и регламентите за неговото изменение и допълнение.

Чл. 2. Свидетелства за правоспособност се изискват за:

1. пилотите на граждански въздухоплавателни средства (ВС);
2. (доп. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.) членовете на летателния състав от екипажите на гражданските ВС, различни от пилоти, с изключение на подлежащите на сертифициране по реда на Регламент (ЕС) № 1178/2011;
3. (отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.);
4. ръководителите на полети;
5. лицата, извършващи техническо обслужване на граждански ВС;
6. лицата, осигуряващи полетите (полетни диспечери);
7. (нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) лицата, извършващи техническо обслужване на средствата за управление на въздушното движение (УВД);
8. (нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) ученик - ръководители на полети;
9. (нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) асистенти - координатори на полети;
10. (нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) лицата, извършващи дейности по координация и взаимодействие при управление на въздушното движение (УВД).

Чл. 3. На авиационния персонал се издават следните видове свидетелства за правоспособност (в скобите е дадена абревиатура на свидетелството):

1. (отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.);
2. (отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.);
3. (отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.);
4. (отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.);
5. (отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.);
6. (отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.);
7. свидетелство за правоспособност на пилот на планер (PL(G));
8. свидетелство за правоспособност на пилот на свободен балон (PL(FB));
9. (отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.);
10. свидетелство за правоспособност на борден инженер (F/EL);
11. свидетелство за правоспособност на шурман (борден навигатор) (F/NL);
12. свидетелство за правоспособност на борден радиооператор - (F/ROL);
13. свидетелство за правоспособност на борден оператор (F/OL) - като отделно свидетелство или квалификационен клас;
14. (отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.);
15. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) свидетелство за правоспособност на борден съпроводител (F/CL);
16. свидетелство за правоспособност на ученик - ръководител на полети (SATCL);
17. свидетелство за правоспособност на ръководител полети (ATCL);
18. свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на ВС (AML);
19. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) свидетелство за правоспособност на полетен диспечер (сътрудник по осигуряване на полетите) (FDL);
20. (нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на средствата за УВД (ATSML);
21. (нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) свидетелство за правоспособност на асистент - координатор на полети (FDA);

22. (нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) свидетелство за правоспособност за координатор по УВД (САТМ).

Чл. 4. (1) (Предишен текст на чл. 4 - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Свидетелства за правоспособност се издават на лица, които:

1. са пълнолетни;
2. имат завършено най-малко средно образование;
3. не са поставени под запрещение.

(2) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Свидетелства за правоспособност на ръководители на полети се издават на лица, които са навършили 21 години.

Чл. 5. Не се изисква свидетелство за правоспособност за лицата, които самостоятелно използват едноместни въздухоплавателни средства с максимална маса под 70 kg - когато са без двигател, и с максимална маса под 120 kg - когато са с двигател.

Чл. 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г., бр. 47 от 2008 г., попр., бр. 15 от 2009 г.) Свидетелствата за правоспособност по чл. 2, т. 2, 3, 5, 6 и 7 се издават за срок 5 години, а по чл. 2, т. 4, 9 и 10 са безсрочни.

(2) В срока по ал. 1 свидетелствата за правоспособност се преиздават от главния директор на Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация" (ГД "ГВА") в следните случаи:

1. (отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г., попр., бр. 15 от 2009 г.) след първоначално вписване, възстановяване валидността или заличаване на квалификационен клас;
2. (отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г., попр., бр. 15 от 2009 г.) при липса на място за нови вписвания;
3. (отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г., попр., бр. 15 от 2009 г.) при смяна на имената, гражданството или адреса на притежателя;
4. при смяна на образците на свидетелствата;
5. когато свидетелството за правоспособност е повредено, унищожено, загубено или откраднато.

Чл. 7. (1) Свидетелството за правоспособност на лицата от авиационния персонал съдържа следните задължителни данни:

1. държавата, издала свидетелството;
2. вид на свидетелството за правоспособност;
3. номер, започващ с означението "BG" и състоящ се от арабски цифри и букви от латинската азбука;
4. трите имена, дата на раждане и пол;
5. адрес;
6. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) гражданство на притежателя;
7. подпис на притежателя;
8. пълно наименование на ГД "ГВА";
9. правата, давани със свидетелството, и срок на свидетелството;
10. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) подпис на длъжностното лице, издало свидетелството;
11. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) дата на издаване, дата на преиздаване и печат на ГД "ГВА";
12. квалификационни класове и техните срокове.

(2) В свидетелството за правоспособност на лицата от авиационния персонал могат да се вписват забележки, свързани с разрешения или ограничения.

(3) Данните по ал. 1, т. 1, 2, 4, 6, 9 и ал. 2 се вписват на български и на английски

език.

(4) Квалификационни класове, разрешения и ограниченията в свидетелствата за правоспособност се вписват съгласно приложение № 1. Ограниченията се вписват заедно с квалификационните класове, към които се отнасят.

Чл. 8. (1) (Предишен текст на чл. 8 - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Притежателят на свидетелство за правоспособност може да изпълнява само функциите и дейностите, за които има вписани в свидетелството квалификационни класове и разрешения, като спазва вписаните в свидетелството за правоспособност ограничения.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Свидетелството за правоспособност се носи от притежателя при изпълнение на дейностите и функциите, за които се изисква правоспособност по наредбата. Лицата по чл. 2, т. 5 могат да оставят свидетелството си за правоспособност на подходящо за съхранение място.

(3) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) При изпълнение на дейностите и функциите, за които се изисква правоспособност, лицата, които ги изпълняват, са длъжни да представят свидетелството за правоспособност при поискване от инспектор по въздухоплаване.

Чл. 9. (1) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г., попр., бр. 15 от 2009 г., изм., бр. 33 от 2015 г.) Кандидатите за придобиване на свидетелства за правоспособност по чл. 2, т. 2 и 4 и квалификационни класове към тях трябва по време на обучението да са с медицинска годност от съответния на свидетелството за правоспособност клас.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г., попр., бр. 15 от 2009 г., изм., бр. 33 от 2015 г.) Притежателите на свидетелствата за правоспособност по чл. 2, т. 2 и 4 могат да упражняват правата си при условие, че имат и медицинска годност от съответния на свидетелството за правоспособност клас.

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2007 г.) Кандидатите за свидетелства за правоспособност или квалификационен клас, за които се изисква медицинска годност, преминават медицински преглед пред комисията за авиомедицинско освидетелстване (КАМО) по правилата на Наредба № 21 от 2007 г. за правилата за освидетелстване при определяне на медицинската годност за летателна работа и други видове авиационни дейности в гражданското въздухоплаване.

(2) Комисията за авиомедицинско освидетелстване изготвя протокол за резултатите от медицинския преглед, който предава на лицето, преминало прегледа, и писмено уведомява ГД "ГВА" за даденото заключение за медицинска годност. Свидетелството за медицинска годност съдържа данните и информацията, посочени в приложение № 2.

Чл. 11. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 40 от 2007 г., изм., бр. 14 от 2009 г., попр., бр. 15 от 2009 г., изм., бр. 33 от 2015 г.) На лицата по чл. 2, т. 2 и 4 се издават свидетелства за медицинска годност със срок на валидност по чл. 7 от Наредба № 21 от 2007 г.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 40 от 2007 г.).

(3) Когато заключението за медицинска годност е "ограничено годен" или "индивидуално годен", в свидетелството за медицинска годност се вписва съответното ограничение, а неговият срок се определя от КАМО.

Чл. 12. (1) Когато притежателят на свидетелство за правоспособност упражнява правата си в Република България, срокът на свидетелството за медицинска годност, издадено без ограничения, може да се продължи веднъж за 60 дни.

(2) Когато притежател на свидетелство за правоспособност упражнява правата си извън Република България, срокът на свидетелството за медицинска годност, издадено без ограничения, може да бъде удължен, а медицинският преглед пред КАМО може да се

отложи в следните случаи:

1. (доп. - ДВ, бр. 86 от 2010 г., отм., бр. 7 от 2014 г.);
2. (отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.);
3. (доп. - ДВ, бр. 86 от 2010 г., отм., бр. 7 от 2014 г.);
4. (нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) за ръководител полети - веднъж, за не повече от 12

месеца при условие, че лицето е преминало медицински преглед пред оправомощена авиомедицинска комисия в страната, където се намира, и протоколът от този преглед е получен в ГД "ГВА".

Чл. 13. Притежателите на свидетелства за медицинска годност не упражняват правата, дадени им от свидетелствата за правоспособност и съответните квалификационни класове, когато знаят или се съмняват, че здравословното им състояние не позволява безопасно упражняване на тези права.

Чл. 14. (1) Притежателите на свидетелства за медицинска годност веднага уведомяват КАМО в следните случаи:

1. постъпване в болница за повече от 12 часа;
2. хирургическа операция;
3. редовна употреба на лекарства;
4. необходимост от коригиране на зрението.

(2) В случаите по ал. 1 КАМО преценява състоянието на лицето и при необходимост може да наложи ограничения или да намали срока на свидетелството за медицинска годност.

Чл. 15. (1) Притежателите на свидетелства за медицинска годност са длъжни писмено да уведомят ГД "ГВА" при настъпване на следните събития:

1. тежка и средна телесна повреда;
2. заболяване с продължителност над 21 дни;
3. бременност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) При настъпване на някое от събитията по ал. 1 свидетелството за медицинска годност се анулира. Ново свидетелство за медицинска годност се издава след извършване на преглед от КАМО.

Чл. 16. Притежателите на свидетелства за правоспособност нямат право да упражняват правата си под въздействие на психотропни вещества.

Чл. 17. (1) Лице, на което е издадено свидетелство за правоспособност и което е зависимо от психотропни вещества, се отстранява от дейности, свързани с осигуряване на безопасността на полетите.

(2) На лицата по ал. 1 се отнема свидетелството за правоспособност, а в случаите, когато се изисква и медицинска годност - свидетелството за медицинска годност се анулира.

(3) Лицата по ал. 1 могат да възстановят свидетелствата си за правоспособност и квалификационните класове към тях след провеждане на лечение и преминаване на медицински преглед от КАМО.

Чл. 18. (1) Притежателите на свидетелство за правоспособност, квалификационни класове и разрешения могат да изпълняват функции и дейности в състава на екипажа на гражданско ВС, регистрирано в Република България, да участват в управлението на въздушното движение във въздушното пространство на Република България, да изпълняват други функции и дейности в гражданското въздухоплаване, изискващи свидетелство за правоспособност, при условие че свидетелството за правоспособност, квалификационните класове и разрешенията са издадени или признати за валидни от ГД

"ГВА".

(2) При изпълнение на нетърговски полети условието по ал. 1 не се прилага за пилоти, притежаващи валидни свидетелства за правоспособност, издадени от друга държава.

(3) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Когато член на екипажа с валидно свидетелство за правоспособност се обучава или упражнява правата, дадени от свидетелството за правоспособност на тип ВС, който не е регистриран в Република България, ГД "ГВА" може да впише в свидетелството за правоспособност или да потвърди вписани в него квалификационни класове и разрешения при спазване на условията и изискванията, установени с тази наредба.

Чл. 19. (1) Валидността на свидетелство за правоспособност и вписан в него квалификационен клас, издадено от друга държава, се признава, ако притежателят отговаря на условията, посочени в приложение № 3, и се удостоверява чрез специално допълнение към свидетелството.

(2) За признаване на валидността на квалификационен клас кандидатът трябва да отговаря на условията и изискванията за неговото потвърждаване.

(3) Валидността на свидетелства за правоспособност, непосочени в приложение № 3, се признава, ако са издадени при равни или по-високи изисквания от изискванията по тази наредба.

(4) Срокът на признаване на валидността е до една година, но не повече от срока на свидетелството за правоспособност и срока на квалификационния клас, който се признава.

Чл. 20. Не се изисква признаване на валидността на свидетелства за правоспособност в случаите, когато ВС, регистрирано в Република България, се експлоатира от чуждестранен авиационен оператор (АО) при условие, че с държавата на АО е подписано споразумение, с което тя се е задължила да упражнява надзор върху експлоатацията на ВС.

Чл. 21. Свидетелство за правоспособност, издадено от друга държава, може да бъде заменено с българско по силата на международен договор, по който Република България е страна. В българското свидетелство за правоспособност се вписва името на държавата, която го е издала първоначално.

Чл. 22. (1) Български гражданин, който е притежател на свидетелство за правоспособност, издадено от друга държава, може да поиска от ГД "ГВА" да му бъде заменено свидетелството за правоспособност със съответното българско свидетелство за правоспособност.

(2) Замяна по ал. 1 се извършва, ако лицето отговаря на условията по чл. 4 и при спазване на следните условия:

1. да има изисквания от тази наредба за летателен или практически опит;
2. да е издържало предвидените в наредбата изпити и успешно преминало летателна или практическа проверка.

Чл. 23. (1) (Предишен текст на чл. 23, изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Обучение за придобиване на свидетелства за правоспособност, квалификационни класове и/или разрешения към тях се извършва по програми, одобрени от ГД "ГВА".

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Обучение за възстановяване на квалификационни класове и/или разрешения към тях се извършва по индивидуални програми, одобрени от ГД "ГВА".

(3) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Индивидуалните програми по ал. 2 се изготвят от работодателя или от АУЦ.

Чл. 24. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Обучение за придобиване на

свидетелства за правоспособност, квалификационни класове и разрешения се извършва в авиационни учебни центрове (АУЦ) с издадено или признато от ГД "ГВА" свидетелство за АУЦ съгласно Наредба № 27 от 2000 г. за авиационните учебни центрове (ДВ, бр. 32 от 2000 г.).

(2) Учебните ВС, използвани в АУЦ, се одобряват от ГД "ГВА".

Чл. 25. Авиационните учебни центрове уведомяват ГД "ГВА" преди започване на летателно обучение за участниците във всеки курс, преминалата от тях наземна подготовка, календарния план за летателно обучение и местата на провеждането му.

Чл. 25а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2008 г.) (1) Проверката на нивото на езикова квалификация на лица от авиационния персонал се извършва от изпитни езикови центрове.

(2) Изпитният езиков център отговаря на следните изисквания:

1. е юридическо лице или едноличен търговец;
2. прилага тест за оценка на владеене на английски език в съответствие с изискванията за езикова квалификация, разработен съгласно Документ 9835 на ИКАО;
3. разполага с подходящо помещение за провеждане на изпита;
4. разполага със звукозаписно оборудване, което позволява извършването на аудиозапис на изпита на всяко лице;
5. поддържа система за архивиране на аудиозаписите от проведените изпити, на оценките на всяко изпитано лице във всяка от лингвистичните категории и на крайната оценка от изпита;
6. осигурява конфиденциалност на оценяващите по отношение на оценените от тях лица;
7. (изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) да разполага с изпитващи и/или оценяващи специалисти, които са преминали курс за обучение за работа с теста, който се прилага в центъра;
8. осигурява обучението и провеждането на изпита да се извършва от различни специалисти, като изпитващите и оценяващите специалисти нямат право да изпитват и оценяват лица, които те са обучавали езиково през последните 3 години;
9. съхранява личните данни на изпитваните лица съгласно действащото законодателство за защита на личните данни;
10. създава и поддържа система за управление на качеството;
11. създава и поддържа собствено ръководство за провеждане на изпити, което се одобрява от главния директор на ГД "ГВА" или от оправомощено от него длъжностно лице.

(3) (Нова - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Изпитният езиков център може да сключи договор за осигуряване на оценяващи специалисти с друга организация.

Чл. 25б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2008 г.) (1) Кандидатът за изпитен езиков център подава заявление до главния директор на ГД "ГВА".

(2) Към заявлението се прилагат ръководството за провеждане на изпити и документите, удостоверяващи съответствието с изискванията по чл. 25а, ал. 2. В 10-дневен срок кандидатът се уведомява, ако документите са непълни или не доказват съответствието с изискванията, и му се дава 7-дневен срок за отстраняване на непълнотата и/или несъответствието. В случай, че кандидатът не направи това, заявлението не се разглежда и му се връща заедно с документите към него.

(3) Заявлението се разглежда в срок до 30 дни от подаването или отстраняването на непълнотата и/или несъответствието. Когато кандидатът отговаря на изискванията, главният директор на ГД "ГВА" или оправомощеното от него длъжностно лице издава

одобрението в 10-дневен срок след изтичането на срока по ал. 1.

(4) Одобрение не се издава, когато кандидатът не отговаря на някое от изискванията.

(5) (Нова - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Изпитният езиков център уведомява главния директор на Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация" или оправомощено от него лице за всяка промяна в заявените обстоятелства в 7-дневен срок от настъпването им. Към уведомлението се прилагат съответните документи за променените обстоятелства. Уведомлението се разглежда по реда за разглеждане на заявлението по ал. 2.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Отказът за одобряване подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 25в. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2008 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Главният директор на ГД "ГВА" или оправомощено от него длъжностно лице одобрява изпитващите и оценяващите специалисти.

(2) Специалистите по ал. 1 отговарят най-малко на следните изисквания:

1. да са авиационни специалисти или лингвисти-експерти;
2. да познават Документ 9835 на ИКАО и препоръките на работната група PRICESG към ИКАО.

(3) (Нова - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Главният директор на ГД "ГВА" или оправомощено от него длъжностно лице отказва одобрение на изпитващите или оценяващите специалисти, когато не отговарят на изискванията по ал. 2.

Чл. 25г. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2008 г.) (1) Изпитният езиков център провежда изпити на лица от авиационния персонал за проверка на нивото на езикова квалификация в съответствие с изискванията за езикова квалификация на Анекс I към Конвенцията за международно гражданско въздухоплаване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Изпитният езиков център осигурява извършването на оценяването да се осъществи от одобрени по чл. 25в оценяващи специалисти в 3-седмичен срок след провеждането на изпита и писмено уведомява главния директор на Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация" или оправомощено от него лице за издаденото удостоверение. На изпитаното лице се издава удостоверение от оценяващ специалист, заверено от изпитния езиков център и съдържащо:

1. резултатите във всяка отделна лингвистична категория;
2. крайната оценка от изпита;
3. крайния срок за следващия изпит (при крайна оценка не по-ниска от ниво 4) или уведомяване за отпадането на необходимостта от следващ изпит (в случай на демонстрация на езикова квалификация на ниво 6).

(3) Лицето, на което е издадено удостоверение по ал. 2, го представя в ГД "ГВА" за вписване в регистъра по чл. 28, ал. 1.

(4) Удостоверението за успешно издържан изпит, положен в изпитен езиков център, гарантира следните нива на владеене на английски език:

1. ниво 4 (работно ниво/Operational level), което предполага явяването на изпит за оценка на езиковата подготовка през следващите три години;

2. ниво 5 (разширено ниво/Extended level), което предполага явяването на изпит за оценка на езиковата подготовка през следващите шест години;

3. ниво 6 (експертно/Expert level), което не налага последващо явяване на изпит за оценка на езиковата подготовка.

(5) Изискванията за езиково ниво на владеене на английски език са определени в приложение № 38.

(6) Изпитите са успешно издържани, при условие, че резултатите на изпитваните лица съответстват на изискванията за ниво на владеене на английски език по приложение № 38.

(7) Лицата, положили изпит, имат право на възражение срещу резултатите до ръководителя на изпитния езиков център, когато крайната оценка от изпита съответства на подексплоатационно ниво (ниво 3) или на по-ниско съгласно скалата за оценяване на езиковата квалификация на Анекс I.

(8) При постъпване на възражение при условията на ал. 1 на лицето незабавно се предоставя възможност за повторно явяване на езиков изпит, като изпитването и оценяването му се извършва от други изпитващи и оценяващи специалисти.

(9) При получаване на същата или по-ниска крайна оценка на изпита по ал. 1 лицето няма право на повторно възражение срещу резултатите от първия и повторния изпит и може да се яви отново само след изтичане на срок не по-малък от два месеца.

(10) При неуспешно полагане на изпит в изпитен езиков център се допуска едно или повече следващи явявания, като техният брой не е ограничен при спазване на сроковете по ал. 8 и 9.

Чл. 26. Свидетелство за правоспособност се отнема и/или вписан квалификационен клас се заличава, когато притежател на свидетелство за правоспособност не отговаря на изискванията на тази наредба.

Раздел II

Правомощия на Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация"

Чл. 27. (1) (Предишен текст на чл. 27 - ДВ, бр. 56 от 2004 г., изм., бр. 86 от 2010 г.) Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация" към министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията:

1. издава и преиздава свидетелствата за правоспособност по тази наредба;
2. вписва квалификационни класове, разрешения и ограничения в свидетелствата за правоспособност;
3. потвърждава и възстановява валидността на свидетелствата за правоспособност и квалификационни класове;
4. признава валидността на свидетелствата за правоспособност, издадени от друга държава;
5. подменя свидетелствата за правоспособност на български граждани, издадени от друга държава, със свидетелства за правоспособност по тази наредба;
6. контролира лицата, притежаващи правоспособност, временно отнема свидетелства за правоспособност и заличава квалификационни класове;
7. води регистър на авиационния персонал;
8. одобрява програмите за обучение за издаване на свидетелства за правоспособност;
9. одобрява програмите за обучение за квалификационни класове и разрешения;
10. одобрява опреснителни програми за квалификационни класове;
11. одобрява индивидуални програми за възстановяване на квалификационни класове;
12. одобрява и контролира АУЦ, провеждащи обучение за свидетелства за правоспособност, квалификационни класове и разрешения;

13. признава обучението за квалификационни класове в други държави, като проверява и одобрява ВС, тренажорите, инструкторите и организациите, провеждащи обучение;

14. одобрява тренажорите за ВС, на които се признава полетното време и проведеното обучение;

15. определя списък на типовете ВС, за които се изисква квалификационен клас за тип ВС;

16. (отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.);

17. (изм. и доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) одобрява програмите за обучение на инструктори;

18. определя наблюдаващи инструктори за потвърждаване и възстановяване на инструкторски квалификационни класове;

19. определя проверяващи за извършване на летателни и практически проверки за издаване, потвърждаване и възстановяване на свидетелства за правоспособност и квалификационни класове и за определяне на проверяващи;

20. издава задължителни указания за уеднаквяване на провеждането на летателните и практическите проверки и осигуряване на безопасност от проверяващите;

21. провежда теоретични изпити за издаване на свидетелства за правоспособност и квалификационни класове;

22. одобрява ВС, използвани за обучение;

23. (нова - ДВ, бр. 28 от 2008 г., изм., бр. 86 от 2010 г.) одобрява изпитни езикови центрове и изпитващите и оценяващите специалисти.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Главният директор на ГД "ГВА" със заповед определя длъжностните лица, които извършват действията по ал. 1.

Чл. 28. (1) Главна дирекция "ГВА" води регистъра на лицата по чл. 1, т. 1.

(2) Регистърът на авиационния персонал съдържа данни за лицата по чл. 2.

(3) В регистъра на авиационния персонал се поддържат данни и за лицата, имащи непосредствено отношение към опасни товари, превозвани по въздуха, лицата с право да извършват безразрушителен контрол на авиационна техника и лицата, извършващи товарене и контрол върху товаренето на ВС.

Чл. 29. (1) В регистъра по чл. 28 се вписват:

1. име, презиме и фамилия на лицето, дата на раждане, ЕГН, адрес за кореспонденция;

2. вид и номер на свидетелството за правоспособност, дати на първоначално издаване и преиздаване;

3. вид и дати на вписване на квалификационни класове, разрешения и ограничения;

4. дати на потвърждаване и възстановяване и срокове на валидност на квалификационни класове и разрешения;

5. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) номер, дата и издател на удостоверения за преминало обучение или стаж за придобиване на квалификация;

6. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) номер, дата и издател на изпитни протоколи и на удостоверения за преминати теоретични изпити;

7. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) номер и дата на протоколи от летателни и практически проверки и от кого са извършени;

8. за членовете на екипажа - полетно време към датите на вписване, потвърждаване и възстановяване на квалификационни класове;

9. (отм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.);

10. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) номер, дата на издаване, издател и срок на свидетелството за медицинска годност;

11. наложени административни наказания;

12. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) имената на инспекторите, извършили проверките за съответствие с наредбата;

13. (нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) номер и дата на заявленията, подадени от съответното лице;

14. (нова - ДВ, бр. 28 от 2008 г.) ниво на езикова квалификация за лицата, за които се изисква.

(2) Главният директор на ГД "ГВА" със заповед определя длъжностното лице, което води регистъра по чл. 28, ал. 1 и отговаря за неговото поддържане.

Раздел III

Ред за провеждане на теоретични изпити за свидетелства за правоспособност и квалификационни класове на

F/EL, AML

(за ВС без типов сертификат по Регламент 216/2008 г.) и ATCL

(Загл. доп. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Чл. 30. (1) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г., изм., бр. 86 от 2010 г.) Кандидатите за свидетелство за правоспособност F/EL се явяват на теоретичен изпит пред ГД "ГВА" по предметите, посочени в приложение № 4.

(2) Кандидатите за свидетелство за правоспособност AML се явяват на теоретичен изпит пред ГД "ГВА" по предметите, посочени в приложение № 5.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Кандидатите за свидетелства за правоспособност ATCL се явяват на теоретичен изпит по реда на този раздел, а кандидатите за свидетелства за правоспособност за техническо обслужване на средствата за УВД се явяват на теоретичен изпит по предметите, посочени в чл. 399, ал. 2.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Теоретичните изпити по ал. 1 се провеждат най-малко в две сесии годишно - пролетна и есенна. Датите за провеждане на сесиите, графикът по предмети и езиците, на които се провеждат изпитите, се определят със заповед на главния директор на ГД "ГВА", която се обявява един месец предварително.

(5) Заповедта по ал. 4 се обявява на видно и достъпно място в ГД "ГВА" и в страницата на ГД "ГВА" в Интернет.

Чл. 31. (1) Лицата по чл. 30, ал. 1, 2 и 3 подават заявление до главния директор на ГД "ГВА", към което се прилагат:

1. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) заверено копие от диплом за завършено образование;

2. удостоверение за преминато теоретично обучение в АУЦ или за завършен интегриран курс;

3. летателна книжка за лицата по чл. 30, ал. 1;

4. документ за внесена държавна такса.

(2) Заявленията по ал. 1 се подават в срок до 10 дни преди започване на сесията.

Чл. 32. Теоретичният изпит се провежда от комисия, определена със заповед на

главния директор на ГД "ГВА".

Чл. 33. (1) Теоретичният изпит на кандидатите по чл. 30, ал. 1 се провежда по предмети, чиято продължителност и брой на въпросите е съгласно приложение № 6. Изпитът се провежда на български и/или английски език, като най-малко 80 на сто от въпросите са тестови.

(2) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Видът на изпита - писмен или на компютърна система за автоматизирано изпитване, се определя от главния директор на ГД "ГВА".

(3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Изпитът на кандидатите по чл. 30, ал. 1 е писмен или на компютърна система за автоматизирано изпитване с изключение на предмета "комуникации".

(4) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) При използване на компютърна система за автоматизирано изпитване на кандидатите по чл. 30, ал. 1 се спазват следните изисквания:

1. изпитването се извършва по модули;
2. извършва се автоматизирано (независимо) оценяване по брой верни отговори по степен на трудност за определено време;
3. данните от изпитите се архивират;
4. кандидатът има възможност за проверка на резултатите.

Чл. 34. Главна дирекция "ГВА" обявява на видно и достъпно място веднъж годишно примерни въпроси за теоретичния изпит.

Чл. 35. (1) Главна дирекция "ГВА" може да разреши на кандидатите за теоретичен изпит за АТРЛ и F/EL да се явят на изпита в две сесии. В тези случаи разпределението на предметите по сесии се определя от ГД "ГВА".

(2) Изпитът по предмета "комуникации" се провежда самостоятелно. Веднъж издържан изпит по предмета "комуникации" се признава при полагане на друг теоретичен изпит при условие, че кандидатът притежава валидно свидетелство за правоспособност.

(3) Главна дирекция "ГВА" осигурява подходящи карти, схеми и таблици за провеждане на изпита. По време на изпита не може да се използва друго електронно устройство освен калкулатор с четири действия.

Чл. 36. (1) Всеки кандидат се легитимира с документ за самоличност преди започване на изпита.

(2) Кандидатът изписва четливо и точно трите имена, ЕГН и адреса си на лист, който се затваря в непрозрачен плик. На плика не се поставят знаци или символи, които могат да нарушат анонимността.

(3) Върху изпитната си работа кандидатът няма право да слага знаци или символи, които могат да нарушат анонимността.

(4) При опит за нарушаване на анонимността изпитната работа се анулира и кандидатът се лишава от правото за по-нататъшно участие в изпита.

(5) Когато действието по ал. 4 не е умишлено, кандидатът е длъжен веднага да заяви това на длъжностните лица в изпитната зала. В този случай длъжностните лица унищожават листа или плика със знака или символа и на кандидата се дава друг работен лист или плик.

(6) Когато действието по ал. 4 е умишлено, се съставя констативен протокол, който се подписва от длъжностните лица в изпитната зала, от председателя на комисията за организиране и провеждане на изпита или от упълномощено от него лице, и кандидатът се отстранява от изпита.

Чл. 37. Кандидатът не може да напуска изпитната зала по-рано от два часа след започване на изпита, временно напускане на изпитната зала се извършва с придружител и

за не повече от 10 минути, а изпитната работа се предава на длъжностните лица, които отбелязват в протокола часа на напускане и завръщане в залата.

Чл. 38. (1) Приключването на изпита се извършва пред кандидата и включва:

1. предаване на изпитната работа от кандидата и вписване в протокола часа на предаването ѝ;

2. проверка на спазване на анонимността във връзка с чл. 36, ал. 3, 4 и 5.

(2) Кандидатът собственоръчно запечатва в голям плик изпитната си работа заедно със запечатания плик с личните си данни и го предава на председателя на изпитната комисия.

Чл. 39. (1) В срок две седмици след последния изпит от сесията комисията оценява изпитните работи на кандидатите и изготвя протокол за резултатите от изпита, който се съхранява в ГД "ГВА".

(2) На кандидатите, издържали изпита, се издава удостоверение, подписано от главния директор на ГД "ГВА". На неиздържалите изпита се издава справка за резултатите от изпита по предмети. Всеки кандидат може да види изпитната си работа.

Чл. 40. (1) Изпитът по отделен предмет е издържан, когато кандидатът е отговорил правилно най-малко на 75 на сто от тестовите въпроси, а на останалите има оценка най-малко "добър" (4).

(2) Кандидат, издържал най-малко половината предмети от изпита, може да се яви на изпит по предметите, които не е издържал, на следващата сесия.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Теоретичният изпит се признава, ако е издържан по всички предмети в две сесии. Кандидатите за F/EL могат да се явят на изпит по всички предмети в три сесии.

Чл. 41. (1) Удостоверението по чл. 39, ал. 2 се признава за издаване на свидетелство за правоспособност до 36 месеца след датата на първо явяване на изпита.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Удостоверението по чл. 39, ал. 2 се признава за издаване до 7 години след последната дата на валидност на квалификационен клас за тип ВС, вписан в F/EL.

(3) Срокът на съхранение на протоколите от теоретичните изпити е 3 години след изтичане на сроковете по ал. 1 и 2.

Раздел IV

Издаване, преиздаване, подмяна, временно отнемане и признаване на свидетелства за правоспособност, вписване и потвърждаване на квалификационен клас и разрешение

Чл. 42. (1) Главният директор на ГД "ГВА" със заповед определя лицата, които отговарят за разглеждане на подадените заявления от кандидати за свидетелства за правоспособност и квалификационни класове към тях.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Нередовни заявления не се разглеждат, а кандидатите писмено се уведомяват за нередовностите в срок пет работни дни след подаване на заявлението.

(3) На кандидатите се дава 7-дневен срок от съобщаването да отстранят допуснатите нередовности.

Чл. 43. (1) Първоначално издаване на свидетелство за правоспособност се извършва въз основа на заявление от кандидата по образци съгласно приложение № 7. Към заявлението се прилагат:

1. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) копие от личната карта;
2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) свидетелство за медицинска годност от съответния клас, а за лицата по чл. 2, т. 5 и 6 - медицинско свидетелство;
3. копие от диплом за завършено образование;
4. удостоверение за завършено летателно или практическо обучение в АУЦ;
5. удостоверение за издържан теоретичен изпит за лицата по чл. 30, ал. 1, 2 и 3;
6. летателна книжка за свидетелства за правоспособност на член на екипажа на ВС;
7. документ за внесена държавна такса.

(2) В срок един месец след подаване на заявлението по ал. 1 ГД "ГВА" насрочва теоретичен изпит, ако е необходимо, и летателна или практическа проверка. Теоретичният изпит се насрочва не по-късно от 3 месеца от датата на подаване на заявлението. Летателната или практическата проверка се провежда до един месец след успешно преминаване на теоретичния изпит.

(3) В срок до 15 дни, след като кандидатът издържи изпитите и проверките, ГД "ГВА" издава свидетелство за правоспособност и вписва обстоятелствата в регистъра по чл. 28.

Чл. 44. (1) За преиздаване на свидетелство за правоспособност кандидатът представя в ГД "ГВА" до 3 месеца преди изтичане на валидността, но не по-късно от 15 дни преди тази дата, заявление, придружено от:

1. удостоверение за преминал курс, когато е необходимо;
2. (нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) документите по чл. 43, ал. 1, т. 1 и 2;
3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) документ за внесена държавна такса.

(2) До датата на изтичане на валидността на свидетелството за правоспособност ГД "ГВА" го преиздава, като вписва в него валидните квалификационни класове.

(3) Старото свидетелство за правоспособност се унищожава.

Чл. 45. (1) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидатът за квалификационен клас и/или разрешение към него подава в ГД "ГВА":

1. заявление;
2. валидно свидетелство за правоспособност;
3. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) свидетелство за медицинска годност от съответния клас;
4. удостоверение за завършено обучение в АУЦ;
5. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) удостоверение за издържан теоретичен изпит - за квалификационен клас IR;
6. летателна книжка за свидетелства за правоспособност на член на екипажа;
7. документ за внесена държавна такса.

(2) В срок 10 дни след подаване на заявлението по ал. 1 ГД "ГВА" насрочва теоретични изпити и летателна или практическа проверка. Теоретичният изпит и летателната или практическата проверка се насрочват до два месеца от датата на заявлението.

(3) След като кандидатът издържи изпитите и премине проверката, ГД "ГВА" вписва в свидетелството за правоспособност съответния квалификационен клас и вписва обстоятелствата в регистъра по чл. 28.

(4) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г., доп., бр. 86 от 2010 г., отм., бр. 33 от 2015 г.).

(5) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г., изм., бр. 33 от 2015 г.) Главна дирекция "ГВА" вписва в свидетелството за правоспособност съответния квалификационен клас при условията на чл. 18, ал. 3 и ако документите отговарят на изискванията на действащото законодателство.

Чл. 46. (1) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидат за потвърждаване на валидността на квалификационен клас и/или разрешение към него подава 3 месеца преди изтичане срока на валидността заявление в ГД "ГВА", придружено от документ за внесена държавна такса. За притежатели на свидетелства за правоспособност, които имат трудов договор, заявлението се подава служебно от работодателя.

(2) В 15-дневен срок ГД "ГВА" насрочва изпита и летателната или практическата проверка на кандидата.

(3) След преминаване на проверката кандидатът представя в ГД "ГВА" свидетелството за правоспособност за вписване на квалификационния клас заедно с протокола от проверката, а за членовете на екипаж - и летателна книжка.

(4) Потвърденият квалификационен клас се вписва до 3 работни дни след успешно преминаване на летателната или практическата проверка, но не по-рано от 15 дни преди изтичане на срока на квалификационния клас.

Чл. 47. (1) Кандидат за възстановяване на квалификационен клас подава в ГД "ГВА" заявление, придружено от:

1. свидетелство за правоспособност;
2. летателна книжка за членове на екипажа;
3. индивидуална програма за възстановяване на квалификационния клас;
4. документ за внесена държавна такса.

(2) В срок до 30 дни от датата на подаване на заявлението ГД "ГВА" одобрява програмата и определя проверяващ. Кандидатът участва лично при разглеждане на индивидуалната му програма.

(3) След завършване на обучението и летателната или практическата проверка кандидатът представя в ГД "ГВА" свидетелството за правоспособност за вписване на квалификационния клас заедно с протокола от проверката, а за членове на екипаж - и летателна книжка.

(4) След като кандидатът издържи изпитите и премине проверката, ГД "ГВА" вписва в свидетелството за правоспособност възстановения квалификационен клас и вписва обстоятелствата в регистъра по чл. 28.

Чл. 48. (1) За признаване на свидетелство за правоспособност, издадено от друга държава, авиационният оператор, с когото притежателят на свидетелството за правоспособност е сключил трудов договор, подава заявление, придружено от:

1. копие от свидетелството за правоспособност;
2. копие от свидетелството за медицинска годност;
3. копие от данните в летателната книжка за последните 12 месеца за свидетелства за правоспособност на член на екипажа;
4. копие от документ за самоличност;
5. документ за внесена държавна такса.

(2) В срок 20 дни след подаване на заявлението по ал. 1 ГД "ГВА" насрочва теоретични изпити и/или летателна или практическа проверка.

(3) Теоретичният изпит и летателната или практическата проверка се насрочват до 30 дни от датата на заявлението.

(4) След успешно преминаване на изпита и проверката ГД "ГВА" издава

допълнението към свидетелството на лицето и вписва обстоятелствата в регистъра по чл. 28. Кандидатът се явява лично в ГД "ГВА" за получаване на допълнението срещу представяне на оригиналните документи по ал. 1, т. 1, 2, 3 и 4.

(5) В случаите, когато се признава чуждо свидетелство за правоспособност за участие в състава на екипажа на ВС, които се експлоатират извън Република България, изпитът и проверката могат да се проведат на място, а допълнението се предава служебно на авиационния оператор.

(6) Разходите по ал. 3, 4 и 5, свързани с признаване на свидетелство за правоспособност, издадено от друга държава, са за сметка на АО по ал. 1.

Чл. 49. (1) Подмяна на свидетелство за правоспособност, издадено от друга държава, се извършва въз основа на заявление от кандидата, придружено от:

1. притежавано свидетелство за правоспособност;
2. два броя цветни фотоснимки с формат 3 x 4 cm;
3. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) свидетелство за медицинска годност от съответния клас;
4. копие от диплом за завършено образование;
5. свидетелство за правоспособност и летателна книжка на член на екипажа;
6. документ за внесена държавна такса.

(2) В срок 30 дни след подаване на заявлението по ал. 1 ГД "ГВА" насрочва теоретични изпити и летателна или практическа проверка. Теоретичният изпит се насрочва не по-късно от 3 месеца след подаване на заявлението. Летателната или практическата проверка се провежда до един месец след успешно преминаване на теоретичния изпит.

(3) В срок до 15 дни, след като кандидатът издържи изпитите и проверките, ГД "ГВА" издава свидетелство за правоспособност и вписва обстоятелствата в регистъра по чл. 28.

Чл. 50. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация" отнема свидетелство за правоспособност или заличава квалификационен клас, когато лицето е:

1. получило свидетелство за правоспособност чрез представяне на подправени документи или неверни данни;
2. подписало удостоверение за допускане до експлоатация на ВС, без да е изпълнено изцяло техническото обслужване, за което е издадено удостоверението;
3. упражнявало правата, произтичащи от свидетелството за правоспособност, след употреба на психотропни вещества;
4. виновно не е изпълнило служебните си задължения при упражняване на правата по издаденото свидетелство.

(2) Квалификационният клас в свидетелството за правоспособност на ръководителите на полети се заличава и когато комисия, назначена за разследване на авиационно произшествие или инцидент, установи липса на компетентност.

(3) Свидетелство за правоспособност се отнема временно въз основа на влязло в сила наказателно постановление в случаите, когато е установено нарушение по чл. 143 или чл. 144 от Закона за гражданското въздухоплаване.

(4) Свидетелството за правоспособност се отнема със заповед на главния директор на ГД "ГВА".

(5) Решенията за отнемане на свидетелство за правоспособност се вземат въз основа на доклади от проверки на инспектори по въздухоплаването и/или доклади за нарушения от органите за управление на въздушното движение и/или от органите по гражданското

въздухоплаване на други държави или от други органи.

(6) Заповедта на главния директор на ГД "ГВА" по ал. 4 може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Раздел V

Общи положения за членовете на екипажа на граждански ВС

Чл. 51. (1) На членовете на екипажа се издават свидетелства за правоспособност за следните категории ВС (в скобите е дадена абривиатура на категорията ВС):

1. (отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.);
 2. (отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.);
 3. планери (G);
 4. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) свободни балони (FB);
 5. (отм. - ДВ, бр. 7 от 2014 г.).
- (2) (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 52. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 53. (1) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2010 г., отм., бр. 33 от 2015 г.).

- (2) (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
- (3) (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
- (4) (Отм. - ДВ, бр. 7 от 2014 г.).

(5) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2015 г.) Главна дирекция "ГВА" може да определи квалификационен клас за тип ВС, който е включен в някой от квалификационните класове по ал. 4 въз основа на следните критерии:

1. типово удостоверение за летателна годност;
2. характеристики на управляемост, които изискват допълнително летателно обучение или обучение на тренажор;
3. минимален състав на екипажа;
4. равнище на технологията.

Чл. 54. (1) Членовете на екипажа водят летателни книжки. В летателните книжки се вписват данните, посочени в приложение № 8.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 86 от 2010 г., отм., бр. 33 от 2015 г.).

(3) При негърговски полети записите в летателната книжка се заверяват от органа или лицето, което е дало разрешението за полет.

Чл. 55. (1) Обучение за придобиване на свидетелства за правоспособност, квалификационни класове и разрешения могат да провеждат лица, притежаващи съответни на провежданото обучение свидетелство за правоспособност и квалификационен клас, заедно с квалификационен клас за инструктор.

(2) Главна дирекция "ГВА" дава разрешение за инструктор на лица със свидетелства за правоспособност и квалификационен клас за инструктор, издадени от друга държава, в случаите, когато се провежда обучение за тип ВС, за който от авиационния персонал няма лица с инструкторска правоспособност.

(3) Квалификационните класове за инструктор на тренажор могат да се придобиват от лица без свидетелство за медицинска годност.

Чл. 56. (1) Издаване на свидетелства за правоспособност на членовете на екипажа и квалификационни класове към тях се извършва след полагане на теоретичен изпит и

летателна проверка.

(2) Времето за летателна проверка за издаване на свидетелства за правоспособност на членовете на екипажа и квалификационни класове към тях не се признава за полетно време на кандидата.

Чл. 57. (1) (Предишен текст на чл. 57 - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) За преиздаване на свидетелство за правоспособност на член от екипажа притежателят преминава в рамките на 18 месеца преди изтичане на валидността курс за промените във: въздушното право, стандартите, свързани с гражданското въздухоплаване, измененията в технологиите и оборудването, човешкия фактор. В преиздаденото свидетелство за правоспособност се вписват валидните квалификационни класове.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) За потвърждаване на квалификационен клас, вписан в свидетелство за правоспособност на член от екипажа, притежателят трябва да е преминал успешно летателна проверка до 3 месеца преди изтичане на валидността на квалификационния клас.

(3) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) За възстановяване на квалификационен клас, вписан в свидетелство за правоспособност на член от екипажа, кандидатът трябва да е преминал успешно летателна проверка. Ако са изтекли повече от 3 месеца след последния отразен в летателната книжка полет на клас/тип ВС, съответстващо на квалификационния клас, преди летателната проверка кандидатът преминава обучение за възстановяване по индивидуална програма.

Чл. 58. (1) Летателните проверки за издаване на свидетелства за правоспособност на членовете от екипажа и квалификационни класове към тях се извършват от определени от ГД "ГВА" проверяващи, след като е издържан съответният теоретичен изпит.

(2) Проверяващият не трябва да е участвал като инструктор при обучението на кандидата.

(3) Кандидатите в интегрирани курсове за обучение могат да преминат с разрешение на ГД "ГВА" летателната проверка преди полагане на теоретичния изпит.

Чл. 59. Видът и използването на тренажор при изпълнение на летателни проверки за издаване на свидетелства за правоспособност, както и за издаване, потвърждаване на валидността и възстановяване на квалификационни класове към тях, се одобряват от ГД "ГВА".

Чл. 60. (1) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Летателните проверки за свидетелства за правоспособност на пилот по глави четвърта, пета и шеста и квалификационни класове към тях, трябва да бъдат преминати успешно до 6 месеца след завършване на летателното обучение.

(2) След изтичане на срока по ал. 1 кандидатът преминава допълнително обучение по индивидуална програма преди следваща летателна проверка.

Чл. 61. (1) Летателна проверка за издаване на свидетелства за правоспособност и квалификационни класове се извършва на ВС в полет. Летателните проверки за потвърждаване квалификационни класове могат да се извършват в имитиран полет на летателен тренажор след одобрение от ГД "ГВА".

(2) Летателните проверки се състоят от елементи, групирани в части.

(3) Летателната проверка се счита за успешна, когато всички части от нея са преминати успешно. Част от летателната проверка се счита за успешна, когато всички елементи от нея са преминати успешно. При непреминаване на повече от една част цялата проверка се преминава отново. При непреминаване на една част се преминава отново само тази част.

(4) По преценка на проверяващия всеки елемент на летателната проверка може да се повтори веднъж. Проверяващият може да прекъсне проверката във всяка нейна фаза, ако прецени, че подготовката на кандидата налага повторна проверка.

(5) Работата и контролните проверки в пилотската кабина се извършват в съответствие с одобрените контролни карти на използваното ВС, а така също и в съответствие с приетия ред за взаимодействие в екипажа (за многопилотни ВС). Преди проверката кандидатът определя данните за полета и ги съгласува с проверяващия.

(6) Летателната проверка за многопилотен самолет се провежда в пълен състав на екипажа. Когато летателната проверка се извършва на ВС, в състава на екипажа участва инструктор с квалификационен клас, за който се извършва проверка.

(7) При две последователни неуспешни проверки допълнителната подготовка е задължителна и се определя от проверяващия.

(8) Когато притежател на свидетелство за правоспособност на член от екипажа започне, но не премине успешно някоя част от летателна проверка за потвърждаване на валидността на квалификационен клас преди изтичане на неговия срок, той не упражнява правата, дадени от съответния квалификационен клас, до успешно завършване на проверката.

Чл. 62. (1) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Летателните проверки за издаване на F/EL и за вписване на квалификационни класове се извършват на ВС, оборудвани с полетни записващи устройства на разговорите в кабината и на параметрите на полета.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 63. (1) Летателните проверки се извършват от определени от ГД "ГВА" лица, притежаващи свидетелство за правоспособност от съответния вид и квалификационен клас за съответните категория и клас/тип на ВС.

(2) За проверяващи се определят лица от авиационния персонал, притежаващи квалификационен клас за инструктор на свидетелството за правоспособност и квалификационните класове, за които извършват проверки.

(3) Изискването по ал. 2 не се прилага в случаите, когато в авиационния персонал няма лица с квалификационен клас за инструктор.

Чл. 64. Проверяващият изпраща в ГД "ГВА" протокол за всяка летателна проверка в 3-дневен срок след нейното завършване.

Чл. 65. (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г., отм., бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 66. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 67. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 68. (1) Притежателят на свидетелство за правоспособност на член на екипаж на ВС, преди да упражнява правата си на тип ВС от модификация, с която не е изпълнявал полети в продължение на повече от две години или за която няма полетно време, преминава обучение за различията или за запознаване с особеностите на съответната модификация ВС, като:

1. обучението за различията дава допълнително знания и летателна тренировка на подходящо техническо средство или на самолета;

2. обучението за запознаване с особеностите дава необходимите знания за модификацията на типа ВС.

(2) Обучението за различията или запознаване с особеностите се удостоверява в летателната книжка от провеля го инструктор.

(3) Изискването по ал. 1 не се прилага за типовете и модификациите на самолетите от класа с един бутален двигател.

Чл. 69. (1) Притежателите на свидетелства за правоспособност при вписване от ГД "ГВА" на квалификационни класове представят свидетелство за медицинска годност и летателна книжка.

(2) Възстановени квалификационни класове се вписват със срок, считано от датата на успешно преминаване на летателната или практическата проверка.

Чл. 70. (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г., отм., бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 71. (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г., отм., бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 72. За издаване на свидетелство за правоспособност на пилот се признават до 5 часа от полетното време на друга категория ВС.

Чл. 73. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 74. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 75. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 75а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2008 г., в сила от 5.03.2008 г., доп., бр. 86 от 2010 г.) Пилотите на леки ВС, изпълняващи международни полети, са длъжни да докажат владение на английски език в съответствие с изискванията за езикова квалификация на Анекс I към Конвенцията за международно гражданско въздухоплаване чрез полагането на изпит в изпитен езиков център, одобрен от националната въздухоплавателна администрация на държава - член на Европейския съюз.

Чл. 75б. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2008 г., в сила от 5.03.2008 г., отм., бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 76. (1) Ученик-пилот е лице без свидетелство за правоспособност за категорията ВС, на която се обучава.

(2) За започване на летателно обучение за свидетелство за правоспособност ученик-пилот трябва да е навършил 16 години и неговите родители или настойници да са дали писмено съгласие пред ГД "ГВА".

(3) Ученикът-пилот се допуска до самостоятелни полети, след като е навършил 18 години.

Чл. 77. (1) Ученикът-пилот не може да изпълнява самостоятелно полет без писмено разрешение на обучаващия го инструктор.

(2) Ученикът-пилот не може да изпълнява самостоятелно международен полет без разрешение от съответните държави.

Чл. 78. (1) Ученикът-пилот не може да изпълнява полет с ВС:

1. на борда на което има пътници;

2. на борда на което има товар, превозван срещу възнаграждение;

3. срещу възнаграждение;

4. с което се предоставя въздухоплавателна услуга;

5. при видимост, по-малка от 5 km през деня и по-малка от 8 km през нощта;

6. когато полетът не може да се изпълни по визуални земни ориентири.

(2) Ученикът-пилот няма право да се отклонява от планираните маршрути, височина на полета и от определената за полет зона.

(3) Ученикът-пилот е длъжен да спазва всички ограничения за полета, вписани в летателната книжка от обучаващия го инструктор.

ЧАСТ ВТОРА

ЧЛЕНОВЕ НА ЕКИПАЖ

ДЯЛ ПЪРВИ

Пилоти

Глава втора ПИЛОТИ НА САМОЛЕТИ

Раздел I (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Свидетелство за правоспособност на пилот любител на самолет PPL(A)

- Чл. 79. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)
- Чл. 80. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)
- Чл. 81. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)
- Чл. 82. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)
- Чл. 83. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)
- Чл. 84. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Раздел II (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)

Свидетелство за правоспособност на професионален пилот на самолет CPL(A)

- Чл. 85. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 86. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 87. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 88. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 89. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 90. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 91. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 92. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)

Раздел III (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)

Квалификационен клас за полети по правилата за полети по прибори със самолет IR(A)

- Чл. 93. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 94. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 95. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 96. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
- Чл. 97. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)

- Чл. 98. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 99. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 100. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 101. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).

Раздел IV **(Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)**

Квалификационни класове за клас/тип самолет

- Чл. 102. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 103. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 104. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 105. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 106. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 107. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 108. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 109. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 110. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 111. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).

Раздел V **(Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)**

Свидетелство за правоспособност на транспортен пилот на самолет ATP(LA)

- Чл. 112. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 113. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 114. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 115. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 116. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 117. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 118. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 119. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).

Раздел VI **(Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)**

Квалификационни класове за инструктори на самолети

- Чл. 120. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 121. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 122. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 123. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 124. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 125. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 126. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).

- Чл. 127. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 128. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 129. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 130. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 131. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 132. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 133. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 134. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 135. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 136. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 137. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 138. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 139. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 140. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 141. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).

Раздел VII
(Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
Проверяващи пилоти на самолети

- Чл. 142. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 143. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 144. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 145. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 146. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 147. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 148. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 149. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).
Чл. 150. (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.).

Глава трета
ПИЛОТИ НА ВЕРТОЛЕТИ

Раздел I
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

**Свидетелство за правоспособност на пилот любител на
вертолет PPL(H)**

- Чл. 151. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
Чл. 152. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
Чл. 153. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
Чл. 154. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
Чл. 155. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Раздел II

(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

**Свидетелство за правоспособност на професионален
пилот на вертолет
CPL(H)**

Чл. 156. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 157. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 158. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 159. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 160. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 161. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Раздел III

(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

**Квалификационен клас за полети по ШПП на вертолет
IR(H)**

Чл. 162. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 163. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 164. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 165. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 166. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 167. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 168. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 169. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 170. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Раздел IV

(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Квалификационен клас за тип вертолет

Чл. 171. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 172. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 173. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 174. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 175. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 176. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 177. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Раздел V

(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Свидетелство за правоспособност на транспортен пилот

на вертолет АТРЛ(Н)

- Чл. 178. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 179. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 180. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 181. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 182. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 183. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 184. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 185. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Раздел VI

(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Правоспособност за инструктори на вертолет

- Чл. 186. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 187. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 188. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 189. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 190. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 191. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 192. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 193. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 194. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 195. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 196. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 197. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 198. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 199. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 200. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 201. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 202. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 203. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 204. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Раздел VII

(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Проверяващи пилоти на вертолети

- Чл. 205. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 206. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 207. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 208. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 209. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).
- Чл. 210. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 211. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Чл. 212. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Глава четвърта

(Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.)

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ПИЛОТ НА ПЛАНЕР PL(G)

Чл. 213. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 214. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 215. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 216. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 217. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 218. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 219. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 220. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 221. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 222. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Глава пета

(Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.)

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ПИЛОТ НА СВОБОДЕН БАЛОН PL(FB)

Чл. 223. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 224. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 225. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 226. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 227. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 228. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 229. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 230. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 231. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 232. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Глава шеста

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ЛЮБИТЕЛ ПИЛОТ НА МАЛКО ВС PPL(SA)

(Отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.)

Чл. 233. (Отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.).

Чл. 234. (Отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.).

Чл. 235. (Отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.).

Чл. 236. (Отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.).

Чл. 237. (Отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.).

Чл. 238. (Отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.).

Чл. 239. (Отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.).

Чл. 240. (Отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.).

Чл. 241. (Отм. – ДВ, бр. 7 от 2014 г.).

Чл. 242. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., доп., бр. 99 от 2006 г., отм., бр. 7 от 2014 г.).

Глава седма

(Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.)

РЕД И УСЛОВИЯ ЗА ИЗДАВАНЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ПОДНОВЯВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ И РАЗРЕШЕНИЯ КЪМ СВИДЕТЕЛСТВАТА ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ЧЛЕНОВЕ НА ЕКИПАЖ, ИЗПОЛЗВАНИ САМО ВЪВ ВЪЗДУШНОТО ПРОСТРАНСТВО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (Загл. изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Чл. 243. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 244. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 245. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 246. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 247. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 248. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 249. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 249а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2008 г., отм., бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 250. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 251. (Доп. – ДВ, 56 от 2004 г., отм., бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 252. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 253. (Доп. – ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 254. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 255. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 256. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 257. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 258. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 259. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 260. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 261. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 262. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 263. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

Чл. 264. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

- Чл. 265.** (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
Чл. 266. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
Чл. 267. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
Чл. 268. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 33 от 2015 г.).
Чл. 269. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
Чл. 270. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
Чл. 271. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).

ДЯЛ ВТОРИ

Членове на екипаж, различни от пилоти

Глава осма

БОРДНИ ИНЖЕНЕРИ

Раздел I

Свидетелство за правоспособност на борден инженер F/EL

Чл. 272. За придобиване на свидетелство за правоспособност F/EL и за упражняване на правата, давани от него, се изисква валидно свидетелство за медицинска годност I клас.

Чл. 273. (1) Притежателят на F/EL може да изпълнява функциите на борден инженер в състава на екипажа на типовете ВС, за които е придобил квалификационен клас.

(2) Притежателят на F/EL с вписан квалификационен клас за тип ВС упражнява правата си под наблюдение на борден инженер-инструктор, докато изпълни 100 часа полетно време като борден инженер на съответния тип ВС. От тези 100 часа 50 часа може да са на летателен тренажор под наблюдение на инструктор, от които до 25 часа може да са като пилот.

Чл. 274. (1) Кандидатът за F/EL трябва да има валидно удостоверение за издържан теоретичен изпит за ATPPL на съответната категория ВС, за която кандидатства.

(2) Кандидатът за F/EL трябва да:

1. е преминал обучение по техническо обслужване за бордни инженери на съответната категория ВС - на самолети с максимална маса над 5700 kg или вертолети с максимална маса над 2230 kg съгласно приложение № 32; или

2. има магистърска степен на образование в областта на авиационното инженерство и практически опит в техническото обслужване на съответната категория ВС - на самолети с максимална маса над 5700 kg или вертолети с максимална маса над 2230 kg повече от две години; или

3. има свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на съответната категория ВС с вписан квалификационен клас "B1", "B2" или "C".

(3) Кандидатът за F/EL трябва да е завършил успешно подготвителен летателен курс за бордни инженери съгласно приложение № 33.

(4) Кандидатът за F/EL трябва да владее английски език съгласно приложение № 16.

(5) Кандидатът за F/EL, който притежава или е притежавал CPL, ATPPL(H) с IR, ATPPL(A) или има опит като пилот на държавни ВС, се освобождава от изискването по ал.

3.

Чл. 275. (1) Кандидатът за F/EL трябва да е преминал курс за обучение за първи квалификационен клас за тип ВС.

(2) Кандидатът за F/EL и първи квалификационен клас за тип ВС преминава обучение за взаимодействие в многочленен екипаж. Обучението включва най-малко 25 часа теоретично обучение и упражнения и 20 часа практическо обучение за взаимодействие в екипажа.

Чл. 276. (1) Кандидатът за F/EL трябва да има валидно удостоверение за издържан теоретичен изпит за ATPPL за съответната категория ВС.

(2) Кандидатът за първи квалификационен клас за тип ВС трябва да е показал пред ГД "ГВА" знания, съответстващи на квалификационния клас за тип. Издържан теоретичен изпит за тип ВС се признава за вписване на съответния квалификационен клас до 6 месеца след завършването му.

Чл. 277. Кандидатът за свидетелство за правоспособност на борден инженер трябва да покаже умения, съответстващи на F/EL и квалификационния клас за тип ВС по време на летателна проверка съгласно приложение № 34.

Раздел II

Квалификационен клас на борден инженер за тип ВС

Чл. 278. (1) Кандидатът за квалификационен клас на борден инженер за тип ВС трябва да е завършил курс за обучение за съответния тип.

(2) Курсът по ал. 1 включва теоретично обучение и летателно обучение, съответстващо на елементите от летателната проверка по приложение № 34.

Чл. 279. (1) Кандидатът трябва да е показал пред ГД "ГВА" знания, съответстващи на квалификационния клас за тип. Издържан теоретичен изпит за тип ВС се признава за вписване на съответния квалификационен клас до 6 месеца след завършването му.

(2) Кандидатът трябва да покаже умения, съответстващи на квалификационния клас за тип ВС по време на летателна проверка съгласно приложение № 34.

Чл. 280. (1) Срокът на валидност на квалификационен клас на борден инженер за тип ВС е 1 година от датата на издаване или от датата на изтичане, ако валидността е потвърдена, преди да изтече.

(2) Квалификационен клас на борден инженер за тип ВС се потвърждава при условие, че притежателят е:

1. изпълнил най-малко 10 полетни отсечки като борден инженер на съответния тип ВС или една полетна отсечка като борден инженер с проверяващ борден инженер за срока на валидност;

2. показал пред ГД "ГВА" знания, съответстващи на квалификационния клас за борден инженер на типа ВС;

3. преминал успешно летателна проверка на типа ВС съгласно приложение № 34 до 3 месеца преди изтичане на срока.

(3) Квалификационен клас за тип ВС се възстановява при условие, че кандидатът е преминал индивидуална програма за възстановяване и летателна проверка за квалификационен клас за тип ВС. Квалификационният клас се вписва от датата на успешно завършване на летателната проверка.

Раздел III

Квалификационен клас за инструктор - борден инженер за тип ВС

Чл. 281. (1) Квалификационните класове за инструктори на бордни инженери са:

1. борден инженер - инструктор за тип ВС (TRI(E));
2. борден инженер - инструктор на тренажор за тип ВС (SFI(E)).

(2) Квалификационните класове по ал. 1 се вписват заедно с квалификационен клас на борден инженер за тип ВС.

Чл. 282. (1) Срокът на валидност на квалификационните класове за бордни инженери-инструктори е 3 години.

(2) Разрешенията за провеждане на обучение се дават за срок до две години.

Чл. 283. Притежателят на квалификационен клас за борден инженер-инструктор на тип ВС (TRI(E)) може да провежда обучение за F/EL и за квалификационен клас на борден инженер за тип ВС и обучение за взаимодействие в многочленен екипаж.

Чл. 284. Кандидатите за първи квалификационен клас за борден инженер-инструктор преминават основен теоретичен курс за подготовка на инструктори съгласно приложение № 20.

Чл. 285. (1) Кандидатът за първи квалификационен клас TRI(E) трябва да:

1. е завършил курс за обучение за TRI(E);
2. има най-малко 1500 часа полетно време като борден инженер;
3. е изпълнил като борден инженер на съответния тип ВС през последните 12 месеца преди кандидатстването най-малко 30 полетни отсечки с излитане и кацане, от които до 15 полетни отсечки могат да са на летателен тренажор;
4. е провел на ВС или летателен тренажор под наблюдение на определен от ГД "ГВА" инструктор TRI(E), най-малко 3 часа полетно време летателно обучение на бордни инженери за квалификационен клас за тип ВС, изпълнявайки функциите на TRI(E).

(2) Притежателят на TRI(E), преди да придобие квалификационен клас за инструктор на друг тип ВС, трябва:

1. да е изпълнил като борден инженер на съответния тип ВС през последните 12 месеца преди кандидатстването най-малко 15 полетни отсечки с излитане и кацане, от които до 7 полетни отсечки могат да са на летателен тренажор;
2. да е завършил техническата част на курс за TRI(E);
3. е провел на ВС или летателен тренажор под наблюдение на определен от ГД "ГВА" инструктор TRI(E) най-малко 3 часа полетно време летателно обучение на бордни инженери за квалификационен клас за тип ВС, изпълнявайки функциите на TRI(E).

Чл. 286. (1) Квалификационният клас TRI(E) се потвърждава при условие, че през последните 12 месеца от периода на валидност притежателят е изпълнил едно от двете условия:

1. провел е една от двете посочени части от курс за придобиване, опресняване или възстановяване на квалификационен клас на бордни инженери за тип ВС:

- а) едно упражнение на летателен тренажор с продължителност най-малко 3 часа;
- б) едно летателно упражнение с продължителност най-малко един час, включващо две излитания и кацания;

2. преминал е опреснително обучение.

(2) Квалификационният клас TRI(E) се възстановява при условие, че кандидатът е:

1. изпълнил като борден инженер на съответния тип ВС през последните 12 месеца

преди кандидатстването най-малко 30 полетни отсечки с излитане и кацане, от които до 15 полетни отсечки могат да са на летателен тренажор;

2. завършил успешно частите от одобрен курс за TRI(E), като се отчита предшестващият опит на кандидата;

3. провел на ВС или летателен тренажор под наблюдение на определен от ГД "ГВА" инструктор TRI(E) най-малко 3 часа полетно време летателно обучение на бордни инженери за квалификационен клас за тип ВС, изпълнявайки функциите на TRI(E).

Чл. 287. Притежателят на квалификационен клас SFI(E) може да провежда обучение за F/EL, за квалификационен клас на борден инженер за тип ВС на тренажор и обучение на бордни инженери за взаимодействие в екипажа.

Чл. 288. (1) Кандидатът за квалификационен клас SFI(E) трябва да:

1. притежава или да е притежавал F/EL;

2. има най-малко 1500 часа полетно време като борден инженер;

3. е преминал курс за обучение за квалификационен клас за съответния тип ВС в частта му, изпълнявана на тренажор;

4. е завършил курс за обучение за TRI(E);

5. е провел на летателен тренажор за съответния тип ВС под наблюдение на определен от ГД "ГВА" инструктор TRI(E) най-малко 3 часа полетно време летателно обучение на бордни инженери за квалификационен клас за тип ВС, изпълнявайки функциите на TRI(E);

6. е преминал успешно летателна проверка съгласно приложение № 34 на летателен тренажор за съответния тип ВС през последните 12 месеца преди кандидатстването;

7. е изпълнил през последните 12 месеца преди кандидатстването най-малко 3 полетни отсечки с излитане и кацане като наблюдател в кабината на екипажа на съответен тип ВС.

(2) Притежателят на SFI(E), преди да придобие квалификационен клас за инструктор на друг тип ВС, трябва да е:

1. преминал курс за обучение за квалификационен клас за съответния тип ВС в частта му изпълнявана на тренажор;

2. провел на летателен тренажор за съответния тип ВС под наблюдение на определен от ГД "ГВА" инструктор TRI(E) най-малко 3 часа полетно време летателно обучение на бордни инженери за квалификационен клас за тип ВС, изпълнявайки функциите на TRI(E).

Чл. 289. (1) Квалификационен клас SFI(E) се потвърждава при условие, че през последните 12 месеца от периода на валидност притежателят е:

1. провел на летателен тренажор за съответния тип ВС най-малко едно упражнение с продължителност 3 часа като част от пълен курс за придобиване на правоспособност, възстановяване или потвърждаване на валидността на правоспособност за тип ВС;

2. преминал успешно летателна проверка на летателен тренажор за съответния тип ВС съгласно приложение № 34.

(2) Квалификационен клас SFI(E) се възстановява при условие, че кандидатът е:

1. преминал курс за обучение за квалификационен клас за съответния тип ВС в частта му, изпълнявана на тренажор;

2. преминал обучение за TRI(E) по индивидуална програма;

3. провел на летателен тренажор за съответния тип ВС под наблюдение на определен от ГД "ГВА" инструктор TRI(E) най-малко 3 часа полетно време летателно обучение на бордни инженери за квалификационен клас за тип ВС, изпълнявайки функциите на TRI(E).

Раздел IV

Проверяващи бордни инженери TRE(E)

Чл. 290. За проверяващи бордни инженери се определят лица, които са провели най-малко една летателна проверка на борден инженер под наблюдение на определен от ГД "ГВА" проверяващ.

Чл. 291. (1) Проверяващите бордни инженери се определят със заповед на главния директор на ГД "ГВА" за срок от една година.

(2) Главният директор на ГД "ГВА" издава задължителни разпореждания за уеднаквяване на летателните проверки на бордни инженери на вертолети и за осигуряване на безопасност по време на изпълнението им.

Чл. 292. Проверяващият борден инженер може да извършва:

1. летателни проверки за F/EL и квалификационен клас на борден инженер за тип ВС;
2. летателни проверки за потвърждаване и възстановяване на квалификационен клас на борден инженер за тип ВС при условие, че има повече от 1500 часа полетно време като борден инженер.

Глава девета

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА БОРДЕН НАВИГАТОР (ЩУРМАН) F/NL

Чл. 293. За издаване на свидетелство за правоспособност F/NL и упражняване на правата, давани от него, се изисква валидно свидетелство за медицинска годност I клас.

Чл. 294. Притежателят на F/NL може да изпълнява функциите и дейностите на борден навигатор в състава на екипажа на типовете ВС, за които е придобил квалификационен клас.

Чл. 295. (1) Кандидатът за свидетелство за правоспособност F/NL трябва да:

1. е завършил курс за обучение, бордни навигатори (щурмани) по програма, или
2. преминал обучение за професионален пилот и за тип ВС.

(2) Обучаемият борден навигатор трябва да е навършил 21 години, преди да изпълни първия си самостоятелен полет като борден навигатор.

Чл. 296. (1) Кандидатът за F/NL трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да има общо 200 часа полетно време като обучаем щурман, от които не по-малко от 50 часа на типа самолет, за който кандидатства;
2. да е изпълнил като щурман не по-малко от 50 часа полетно време;
3. да има не по-малко от 30 часа полетно време по маршрут нощем.

(2) Кандидатът за F/NL, който има опит като пилот, трябва да има най-малко:

1. петстотин часа полетно време като пилот на многопилотно ВС;
2. седемдесет часа полетно време по маршрут нощем като борден навигатор;
3. тридесет часа полетно време по маршрут като борден навигатор;

4. тридесет часа полетно време като борден навигатор (щурман) на типа ВС, за който кандидатства.

Чл. 297. Кандидатът за F/NL трябва да е показал пред ГД "ГВА", че е придобил опит

за:

1. аеронавигация при реални метеорологични условия денем и нощем с използване на всички аеронавигационни средства и системи, с които е оборудван самолетът;

2. спазване правилата за полети и процедурите за управление на въздушното движение;

3. провеждане на радиообмен и използване на радиотелефонната фразеология.

Чл. 298. (1) Срокът на валидност на квалификационен клас за тип ВС, вписан в F/NL, е една година.

(2) Валидността на квалификационен клас за тип ВС в F/NL се потвърждава при условие, че притежателят:

1. има 200 часа полетно време за срока на валидност, от които най-малко 30 часа нощем;

2. е преминал успешно летателна проверка за борден навигатор през последните 3 месеца от периода на валидност;

3. е показал пред ГД "ГВА" знания, съответстващи на F/NL.

(3) Притежателят на F/NL с вписани квалификационни класове за повече от един тип ВС трябва да има полетно време на всеки тип най-малко 20 на сто от общото полетно време по ал. 2, т. 1.

(4) Квалификационен клас за тип ВС се възстановява при условие, че кандидатът е преминал обучение по индивидуална програма за възстановяване и е преминал успешно летателна проверка за борден навигатор (щурман) на типа ВС.

Чл. 299. Притежателят на квалификационен клас за борден навигатор-инструктор на тип ВС може да провежда летателно обучение и да контролира самостоятелни полети на обучаеми бордни навигатори и бордни навигатори-инструктори на съответния тип ВС.

Чл. 300. (1) Кандидатът за квалификационен клас за борден навигатор-инструктор трябва да:

1. е завършил основния теоретичен курс за подготовка на инструктори съгласно приложение № 20;

2. има най-малко 1200 часа полетно време, от които най-малко 800 часа на типа ВС, за който кандидатства за квалификационен клас на инструктор;

3. е преминал обучение за борден навигатор-инструктор на типа ВС.

(2) Кандидатът за борден навигатор-инструктор трябва да е показал пред ГД "ГВА" по време на летателна проверка, че може да провежда обучение на бордни навигатори (щурмани).

Чл. 301. (1) Срокът на валидност на квалификационен клас за борден навигатор-инструктор е 3 години.

(2) Валидността на квалификационен клас за борден навигатор-инструктор се потвърждава, при условие, че притежателят има:

1. валиден квалификационен клас за тип ВС;

2. най-малко 60 часа полетно време като борден навигатор-инструктор за срока на валидност на квалификационния клас;

3. най-малко 20 часа полетно време като борден навигатор-инструктор през последните 12 месеца преди изтичане на срока.

Глава десета

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА

БОРДЕН РАДИСТ F/RTOL

Чл. 302. За издаване на свидетелство за правоспособност F/RTOL и за упражняване на правата, давани от него, се изисква медицинска годност 2 клас.

Чл. 303. Притежателят на F/RTOL може да изпълнява функциите и дейностите на борден радист в състава на екипажа на типовете ВС, за които е придобил квалификационен клас.

Чл. 304. (1) Кандидатът за свидетелство за правоспособност F/RTOL трябва да:

1. е завършил курс за бордни радисти, или
2. преминал обучение за професионален пилот и за тип ВС.

(2) Кандидатът за F/RTOL, който има опит като пилот, трябва да има най-малко:

1. сто часа полетно време като пилот на многопилотно ВС;
2. тридесет часа полетно време като борден радист на типа ВС, за който кандидатства.

Чл. 305. Кандидатът за F/RTOL трябва да покаже пред ГД "ГВА", че:

1. познава международните правила за радиокомуникация, правилата за провеждане на полети и правилата за търсене и спасяване на ВС, търпящи бедствие;
2. владее английски език и терминологията на радиообмена;
3. може да осъществява радиокомуникация на български и английски език и да работи с бордната радиоапаратура на типа ВС.

Чл. 306. (1) Срокът на валидност на квалификационен клас за тип ВС, вписан в F/RTOL, е една година.

(2) Валидността на квалификационен клас за тип ВС се потвърждава при условие, че притежателят:

1. има 200 часа полетно време за срока на валидност;
2. е преминал успешно летателна проверка за борден радист през последните 3 месеца от периода на валидност;
3. е показал пред ГД "ГВА" знания, съответстващи на F/RTOL.

(3) Притежател на F/RTOL с вписани квалификационни класове за повече от един тип ВС трябва да има полетно време за всеки тип най-малко 20 на сто от общото полетно време по ал. 2, т. 1.

Чл. 307. Притежателят на квалификационен клас за борден радист-инструктор може да провежда летателно обучение и да контролира самостоятелни полети на обучаеми бордни радисти и бордни радисти-инструктори.

Чл. 308. (1) Кандидатът за квалификационен клас на борден радист-инструктор трябва да:

1. е завършил основния теоретичен курс за подготовка на инструктори съгласно приложение № 20;
2. има най-малко 600 часа полетно време, от които най-малко 200 часа на типа, за който кандидатства;
3. е преминал обучение за борден радист-инструктор.

(2) Кандидатът за борден радист-инструктор трябва да е показал пред ГД "ГВА" по време на летателна проверка, че може да провежда обучение на бордни радисти.

Чл. 309. (1) Срокът на валидност на квалификационен клас за борден радист-инструктор е 3 години.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Валидността на квалификационен клас за борден

радист-инструктор се потвърждава при условие, че притежателят има:

1. валиден квалификационен клас за тип ВС;
2. най-малко 60 часа полетно време като борден радист-инструктор за срока на валидност на квалификационния клас;
3. най-малко 20 часа полетно време, като борден радист-инструктор през последните 12 месеца преди изтичане на срока.

Глава единнадесета

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА БОРДЕН ОПЕРАТОР F/OL

Чл. 310. За издаване на свидетелство за правоспособност F/OL и за упражняване на правата, давани от него, се изисква медицинска годност 4 клас.

Чл. 311. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) В свидетелството за правоспособност на борден оператор се вписват следните квалификационни класове и разрешения:

1. квалификационен клас за системи за летателни проверки на наземните съоръжения за въздушна навигация и кацане (NFIS);
2. квалификационен клас за борден оператор - инструктор (INS);
3. разрешение за тип ВС.

Чл. 312. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Притежателят на свидетелство за правоспособност на борден оператор може да изпълнява функциите на борден оператор в състава на екипажа на типовете ВС, за които има разрешение да извършва летателна проверка на наземните съоръжения за навигация и кацане и да изготвя протоколи за резултатите от проверките.

Чл. 313. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) Кандидатът за свидетелство за правоспособност F/OL трябва да:

1. е завършил теоретичен курс за обучение на бордни оператори в АУЦ;
2. е преминал летателно обучение за борден оператор.

(2) Летателното обучение за борден оператор включва проверката на най-малко 20 наземни съоръжения за навигация и кацане под контрола на борден оператор-инструктор.

Чл. 314. (Отм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.)

Чл. 315. (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) Кандидатът за F/OL трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е завършил висше техническо образование със специалност радиотехника или радиоелектроника или компютърна техника;
2. да е завършил успешно теоретичен курс за обучение на бордни оператори в АУЦ;
3. да е преминал летателно обучение за борден оператор, включващо проверката на най-малко 20 наземни съоръжения за навигация и кацане.

(2) Кандидатът за F/OL трябва да е издържал успешно изпит пред комисия, определена от главния директор на ГД "ГВА", като е показал, че:

1. познава принципа на действие, техническите и технологичните характеристики и параметрите на наземните съоръжения за въздушна навигация и кацане, както и допустимите отклонения от тях;
2. познава и принципа на действие на системата за летателни проверки на наземните съоръжения за въздушна навигация и кацане и може да работи с нея;
3. може да извършва обработване и анализ на информацията за параметрите на

наземните съоръжения за въздушна навигация и кацане по данните от направените измервания;

4. познава експлоатационните ограничения на ВС, на което е разположена системата за летателни проверки, и е запознат с действията при особени случаи.

Чл. 316. (1) Срокът на валидност на квалификационен клас NFIS е 3 години.

(2) Валидността на квалификационен клас NFIS се потвърждава при условие, че притежателят:

1. е преминал опреснителен курс за срока на валидност на квалификационния клас;

2. има най-малко 3 практически проверки на работата със системата за летателни проверки на наземните съоръжения за въздушна навигация и кацане;

3. има най-малко 300 часа полетно време за срока на валидност на квалификационния клас NFIS;

4. има най-малко 100 часа полетно време като борден оператор с NFIS през последните 12 месеца преди изтичане на неговия срок.

(3) Квалификационен клас NFIS с изтекъл срок се възстановява, след като кандидатът изпълни изискванията на чл. 315, ал. 1 и 3.

Чл. 317. Притежателят на квалификационен клас за инструктор за квалификационен клас NFIS може да упражнява правата на притежател NFIS, да провежда обучение на бордни оператори с квалификационен клас NFIS и да извършва практически проверки на тяхната работа.

Чл. 318. (1) Кандидатът за квалификационен клас на борден оператор-инструктор за NFIS трябва да:

1. има най-малко 3 години стаж като борден оператор на авиационна станция за летателни проверки на наземните съоръжения за въздушна навигация и кацане;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) има най-малко 300 часа общо полетно време като борден оператор с квалификационен клас NFIS;

3. е преминал обучение за борден оператор-инструктор за квалификационен клас NFIS.

(2) Кандидатът за борден оператор-инструктор трябва да е показал пред ГД "ГВА" по време на практическа проверка, че може да провежда обучение на бордни оператори за квалификационен клас NFIS.

Чл. 319. (1) Срокът на валидност на квалификационен клас на борден оператор-инструктор за NFIS е 3 години.

(2) Валидността на квалификационен клас на инструктор за NFIS се потвърждава при условие, че притежателят:

1. през последните 12 месеца е изпълнил 200 часа полетно време;

2. е преминал опреснителен курс през последните 12 месеца от периода на валидност;

3. е преминал успешно практическа проверка за борден оператор-инструктор за NFIS до 6 месеца преди изтичане на валидността на квалификационния клас.

Глава дванадесета

(Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.)

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА СТЮАРД/СТЮАРДЕСА С/AL

- Чл. 320.** (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
Чл. 321. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
Чл. 322. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
Чл. 323. (Отм. – ДВ, бр. 33 от 2015 г.).
Чл. 324. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 33 от 2015 г.).

Глава тринадесета

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА БОРДЕН СЪПРОВОДИТЕЛ F/CL

Чл. 325. (1) За издаване на свидетелство за правоспособност F/CL и за упражняване на правата, давани от него, се изисква медицинска годност 4 клас.

(2) Кандидатът за свидетелство за правоспособност трябва да е навършил 21 години.

Чл. 326. (1) В свидетелството за правоспособност F/CL се вписва квалификационен клас за:

1. борден съпроводител на товари (С) или
2. борден съпроводител на пътници (РАХ).

(2) Срокът на валидност на квалификационните класове по ал. 1 е 3 години. За упражняване на правата, давани от тях, се изисква и квалификационен клас за тип ВС.

Чл. 327. (1) Притежателят на свидетелство за правоспособност F/CL може да изпълнява функциите и дейностите на борден съпроводител на типовете ВС, за които има квалификационен клас за тип ВС.

(2) Притежателят на свидетелство за правоспособност F/CL с вписан квалификационен клас за борден съпроводител на пътници може да придобие квалификационен клас за не повече от 7 типа ВС.

(3) Притежателят на свидетелство за правоспособност F/CL с вписан квалификационен клас за борден съпроводител на товари може да придобие квалификационен клас за не повече от 3 типа ВС.

Чл. 328. (1) Кандидатът за свидетелство за правоспособност F/CL трябва да:

1. е преминал обучение в АУЦ;
2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) има най-малко 5 полета като борден съпроводител под контрола на борден съпроводител-инструктор за съответния тип ВС.

(2) Кандидатът за свидетелство за правоспособност F/CL трябва да е показал пред ГД "ГВА" знания за летателно-техническите и експлоатационните характеристики на типа ВС, за който кандидатства, ръководството по летателна експлоатация, на технологиите и на процедурите по натоварване ВС и контрол върху натоварването на ВС, действията при аварийни случаи и процедурите за аварийна евакуация.

(3) Кандидатът за квалификационен клас на борден съпроводител на товари трябва да покаже пред ГД "ГВА" умения за правилно експлоатиране на средствата за натоварване, превозване и разтоварване на товарите и спазване на всички мерки за безопасност.

Чл. 329. (1) Валидността на квалификационен клас в свидетелство за правоспособност F/CL се потвърждава при условие, че притежателят:

1. е преминал опреснителен курс в АУЦ през последните 12 месеца преди изтичане на срока на квалификационния клас;
2. е преминал тренировки за действие при аварийни ситуации най-малко веднъж на всеки 12 месеца;

3. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) има най-малко 100 полета за срока на валидност на квалификационния клас;

4. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) има най-малко 25 полета през последните 12 месеца преди изтичане на срока на квалификационния клас;

5. успешно е преминал на земя и в полет практическа проверка през последните 6 месеца преди изтичане на срока на квалификационния клас.

(2) Квалификационен клас в свидетелство за правоспособност F/CL с изтекъл срок се възстановява, след като кандидатът изпълни изискванията на чл. 328.

Чл. 330. (1) Притежателят на квалификационен клас за борден съпроводител-инструктор може да провежда обучение и контрол на полетите на бордни съпроводители.

(2) Срокът на валидност на квалификационен клас за борден съпроводител-инструктор е 3 години.

Чл. 331. (1) Кандидатът за квалификационен клас на борден съпроводител-инструктор трябва да:

1. е преминал обучение за бордни съпроводители-инструктори за квалификационния клас, за който кандидатства;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) има най-малко 150 полета и най-малко 3 години стаж като борден съпроводител;

3. има най-малко 50 полета като борден съпроводител на типа ВС, за който кандидатства;

4. е преминал практическо обучение от най-малко 2 полета с борден съпроводител-инструктор.

(2) За потвърждаване на валидността на квалификационен клас за борден съпроводител-инструктор притежателят трябва за всеки период от 12 месеца да има най-малко 12 полета като борден съпроводител-инструктор.

ЧАСТ ТРЕТА

НАЗЕМЕН АВИАЦИОНЕН ПЕРСОНАЛ

Глава четиринадесета

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА РЪКОВОДИТЕЛ ПОЛЕТИ АТСЛ

Раздел I

Общи положения

Чл. 332. За издаване на свидетелството за правоспособност на ръководител полети - АТСЛ, и упражняване на правата, давани от него, се изисква медицинска годност 3 клас.

Чл. 333. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) В свидетелството за правоспособност на ръководител полети - АТСЛ, за да се укаже видът обслужване, което може да се предоставя от притежателя на свидетелството, се вписват един или повече от следните квалификационни класове:

1. визуално ОВД на летището (ADV), който указва, че притежателят на свидетелство

е компетентен да предоставя обслужване по контрол на летищното движение на летище, което няма публикувани процедури за подход или отлитане по прибори;

2. приборно ОВД на летището (ADI), който указва, че притежателят на свидетелство е компетентен да предоставя обслужване по контрол на летищното движение на летище, което има публикувани процедури за подход или отлитане по прибори;

3. процедурно ОВД в летищния контролиран район (APP), който указва, че притежателят на свидетелство е компетентен да предоставя обслужване по контрол на въздушното движение на кацачи, излитащи или прелитащи въздухоплавателни средства без използването на средства за обзор;

4. ОВД в летищния контролиран район чрез средства за обзор (APS), който указва, че притежателят на свидетелство е компетентен да предоставя обслужване по контрол на въздушното движение на кацачи, излитащи или прелитащи въздухоплавателни средства при използването на средства за обзор;

5. процедурно ОВД в контролирания район (ACP), който указва, че притежателят на свидетелство е компетентен да предоставя обслужване по контрол на въздушното движение на въздухоплавателни средства без използването на средства за обзор;

6. ОВД в контролирания район чрез средства за обзор (ACS), който указва, че притежателят на свидетелство е компетентен да предоставя обслужване по контрол на въздушното движение на въздухоплавателни средства при използването на средства за обзор.

(2) Квалификационните класове по ал. 1, т. 2, 4 и 6 са валидни, когато заедно с тях е вписано едно или няколко от следните разрешения за:

1. контрол на въздушното движение по маневрената площ на летището (GMC);
2. контрол на въздушното движение (AIR);
3. контрол на въздушното движение в контролираната зона за "излитане и кацане" (TWR);
4. контрол на въздушното движение по маневрената площ на летището чрез средствата за обзор (GMS);
5. контрол на въздушното движение чрез радар (RAD);
6. контрол на въздушното движение чрез автоматичен зависим обзор (ADS);
7. контрол на въздушното движение чрез прецизен радар за подход (PAR);
8. контрол на въздушното движение чрез обзорен радар за подход (SRA);
9. контрол на въздушното движение в летищния контролиран район от отделно работно място, от което се извършва само сепариране на потоците отлитащи и долитащи ВС на едно или повече летища (TCL).

(3) Свидетелството за правоспособност на ръководител на полети - ATCL, в органите за ОВД "Кула", "Подход" и "Контрол" се придобива заедно с един от квалификационните класове по ал. 1.

(4) Свидетелствата за правоспособност на ръководител на полети - ATCL, с вписан квалификационен клас по ал. 1 съдържат разрешение за орган за ОВД и се придобиват за определен сектор, група от сектори или работни места, намиращи се под отговорността на конкретен орган за ОВД.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 81 от 2014 г.) Свидетелството за правоспособност на ръководител на полети – ATCL, може да съдържа и разрешение за инструктор за обучение на работно място (ОЈП).

(6) Свидетелството за правоспособност на ръководител на полети - ATCL, и свидетелството за правоспособност на ученик - ръководител на полети SATCL, съдържат

"езиково разрешение" (ENG).

(7) Срокът на валидност на инструкторското разрешение ОЈТІ към свидетелството за правоспособност на ръководител на полети - АТСL, по ал. 5 е 36 месеца.

Чл. 334. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г., отм., бр. 81 от 2014 г.).

Чл. 335. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателите на свидетелства за РП с квалификационни класове АРС, АСS и разрешение RAD и ADS към тях могат да извършват самостоятелно ОВД с използване на радарни данни или ADS данни от оборудване за автоматичен зависим обзор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателите на свидетелства за РП с квалификационни класове ADI, ADV, АРР и АСР могат да извършват самостоятелно ОВД без използване на данни от оборудване за обзор, като: радарни данни или данни от оборудване за автоматичен зависим обзор.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидатите за придобиване на свидетелства за правоспособност за РП (АТСL), издавани по реда на тази глава или за продължаване срока на валидност на квалификационния клас и/или разрешения, освен документите, изброени в раздели III и IV, глава първа, част първа, подават и:

1. заключение от комисия за авиомедицинско освидетелстване за съответния клас (когато е необходимо);

2. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) протоколи и/или актове от извършени проверки и удостоверения и/или протоколи за преминато обучение, свидетелстващи, че кандидатът е изпълнил изискванията на наредбата.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Валидността на квалификационните класове и разрешенията по тази глава е за срок до една година.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Продължаването на срока на валидност на квалификационните класове и разрешенията, вписани в свидетелството за РП, се извършва при условие, че притежателят му е изпълнил следните изисквания:

1. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г.) осъществявал е предоставените от свидетелството му права най-малко 150 часа годишно в реални условия на работно място за валидните квалификационни класове и разрешения, вписани в свидетелството му за РП; доставчиците на аеронавигационно обслужване водят отчет за часовете съгласно одобрената схема за компетентност на органа за ОВД, които всеки РП, притежател на свидетелство за правоспособност, ефективно е изработил на секторите, групата от сектори или работните места в органите за ОВД, и предоставят тези данни на ГД "ГВА" при поискване;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г.) преминал е успешно проверка на компетентността му в реални условия на работно място съгласно схемата за компетентност на съответния орган за ОВД не по-малко от веднъж на всеки 6 месеца за валидните квалификационни класове и разрешения, вписани в свидетелството му за РП;

3. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г., бр. 86 от 2010 г.) положил е успешно изпит при условия и по ред, признати/приети от национална въздухоплавателна администрация на държава - член на Европейския съюз за уменията си да говори и разбира английски език за целите на аеронавигационната комуникация - минимум ниво 4 по скалата на ИКАО съгласно приложение № 38;

4. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) преминал е тренировка в АУЦ за поддържане на компетентност съгласно одобрен план за обучение, което се състои от обучение за поддържане уменията на РП, опреснителни курсове и обучение за осигуряване на ОВД при особени/аварийни ситуации, съгласно схемата за компетентност на съответния орган за

ОВД; часовете за тренировка в АУЦ се считат за работни;

5. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) бил е на активна почивка не по-малко от един път за срока на медицинска годност;

6. (нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) да притежава медицинска годност 3 клас.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., предишна ал. 7, изм., бр. 47 от 2008 г.) Валидността на квалификационните класове и/или разрешения, вписани в свидетелството за РП, притежавани от ръководния състав (експертите или инспекторите от ГД "ГВА" и от ДП РВД), се продължава при осъществяване на предоставените от свидетелството му права най-малко 75 часа годишно в органите за ОВД, в реални условия на работно място за по-високия валиден квалификационен клас и/или разрешение, вписан в свидетелството му за РП.

(7) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г., предишна ал. 8, бр. 47 от 2008 г.) Когато притежател на АТСЛ не е упражнявал правата си по него повече от 6 месеца, вписаните в свидетелството за правоспособност квалификационни класове и/или разрешения са невалидни. За възстановяване на валидността на квалификационните класове и/или разрешения кандидатът преминава обучение по индивидуална програма, одобрена от ГД "ГВА", и практическа проверка.

(8) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г., предишна ал. 9, изм., бр. 47 от 2008 г.) Когато притежател на АТСЛ не е упражнявал правата си по него за период от 3 до 6 месеца, той се допуска до упражняване на правата, ако успешно премине проверка за компетентност. В случаите, когато проверката не е преминала успешно, притежателят се допуска до упражняване на правата по реда на ал. 7.

(9) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г., предишна ал. 10, изм., бр. 47 от 2008 г.) Притежател на АТСЛ, който е бил участник в авиационно произшествие/инцидент, не упражнява правата си по съответния квалификационен клас и/или разрешение към него до завършване на разследването на събитието. Ако разследването установи некомпетентност на притежателя, съответният квалификационен клас и/или разрешението се анулират. Съответният квалификационен клас и/или разрешението се възстановява по реда на ал. 7.

(10) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г., предишна ал. 11, изм., бр. 47 от 2008 г.) Притежател на АТСЛ, който не е преминал успешно проверката по ал. 5, т. 2, не упражнява правата си по съответния квалификационен клас и/или разрешение към него, докато не я премине. След второто неуспешно явяване на проверка съответният квалификационен клас и/или разрешението към него се анулират. Съответният квалификационен клас и/или разрешението се възстановява по реда на ал. 7.

(11) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Компетентността на РП в органите, секторите за ОВД и/или работните места се проверява от ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице в съответствие със схемите за проверка на компетентността в органите за ОВД.

Чл. 335а. (Нов - ДВ, бр. 28 от 2008 г., изм., бр. 86 от 2010 г.) Лицата, притежаващи свидетелство за правоспособност на ръководител полети (АТСЛ), доказват способността си да говорят и разбират английски език за целите на аеронавигационната комуникация (най-малко на работно ниво/Operational level (ниво 4) чрез полагането на изпит при условия и по ред, признати/приети от национална въздухоплавателна администрация на държава - член на Европейския съюз.

Чл. 335б. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Лицата, които са български граждани и придобият свидетелство за правоспособност за ученик - ръководител на полети (SATCL), или за ръководител на полети (АТСЛ), доказват професионално владеене на български език на експертно ниво.

(2) Доказването на владееене на български език на експертно ниво се извършва еднократно пред комисията за теоретичен изпит по чл. 339, ал. 2 при получаване на първото свидетелство за правоспособност и се извършва чрез проверка за отсъствието на говорен дефект или трудноразбираем диалект чрез събеседване.

(3) Лица, които не са български граждани, се допускат до доказване на професионално владееене на български език на експертно ниво след представяне на документи, доказващи ползването на български език. Такива документи могат да бъдат документи за българския им произход, дипломи за завършено образование в Република България или други документи по преценка на комисията по чл. 339, ал. 2.

Раздел II

Свидетелство за правоспособност на ученик ръководител полети

Чл. 336. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Кандидатът за издаване на свидетелство за правоспособност на ученик РП трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е навършил 18 години;
2. да притежава диплома за средно образование или друга еквивалентна диплома;
3. успешно да е завършил в АУЦ първоначално обучение;
4. да има медицинска годност 3 клас;
5. (изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) да е положил успешно изпит при условия и по ред, признати/приети от национална въздухоплавателна администрация на държава - член на Европейския съюз, за уменията си да говори и разбира английски език за целите на аеронавигационната комуникация - най-малко ниво 4 по скалата на ИКАО съгласно приложение № 38.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., доп., бр. 47 от 2008 г.) Теоретичният изпит по ал. 1 в зависимост от квалификационния клас се полага по следните дисциплини:

1. нормативни актове за гражданското въздухоплаване;
2. организация, управление и обслужване на въздушното движение;
3. метеорология;
4. навигация;
5. въздухоплавателни средства;
6. човешки фактор;
7. оборудване и системи;
8. професионална среда;
9. управление на въздушното движение при аварийни ситуации;
10. управление на въздушното движение при намалена работоспособност на системите;
11. летища.

(3) В свидетелството на ученик РП при започване обучението на работно място се записват данни за:

1. успешно завършените курсове за обучение;
2. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) наименование на органа за ОВД, на секторите и/или работното място в него, на които ще се извърши обучението.

Чл. 337. (1) Притежателят на валидно свидетелство за ученик РП с медицинска годност:

1. може да се обучава на работно място за получаване на свидетелство за РП, квалификационен клас и разрешения към него;

2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) може да осъществява КВД в реална въздушна обстановка под ръководство и контрол на правоспособен инструктор за обучение на работно място.

(2) Обучението по ал. 1, т. 1 трябва да започне не по-късно от 2 месеца от датата на издаване на свидетелството за ученик РП.

Чл. 338. (1) Срокът на валидност на свидетелството за ученик РП е 12 месеца от датата на издаване.

(2) Продължаване на валидността се извършва само когато е започнато обучение на работно място.

(3) Продължаването на валидността се извършва за срок не по-голям от 6 месеца.

(4) След изтичане на сроковете, указани в предходните алинеи, процедурите започват отначало, като кандидатът за ученик РП трябва отново да е преминал курсове в АУЦ за първоначално, преходно и предварително обучение за работното място, на което ще се провежда стажът.

Раздел III

Свидетелство за правоспособност на ръководител полети

Чл. 339. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г.) (1) Кандидатът за издаване на свидетелство за РП трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е навършил 21 години;

2. да притежава свидетелство за ученик РП и да е преминал обучението съгласно раздел IV на тази глава и успешно положен практически изпит;

3. да има медицинска годност 3 клас;

4. да е положил успешно изпит в изпитен езиков център, одобрен от национална въздухоплавателна администрация на държава - член на Европейския съюз, за уменията си да говори и разбира английски език за целите на аеронавигационната комуникация - минимум ниво 4 по скалата на ИКАО съгласно приложение № 38.

(2) Практическите изпити по ал. 1 и за придобиване на квалификационен клас и/или разрешения към него се провеждат от комисия, определена от главния директор на ГД "ГВА". Комисията се състои от председател и двама членове от съответния център за ОВД, като председателят на комисията трябва да притежава или да е притежавал квалификационен клас, съответстващ на този, за който се провежда изпитът. Членовете на комисията трябва да притежават свидетелство с валиден квалификационен клас и разрешения, съответстващи на този, за който се провежда изпитът.

(3) При провеждане на практическия изпит кандидатът за придобиване на квалификационен клас и/или разрешения към него трябва да покаже практически умения съгласно плановете за обучение в органите за ОВД според приложимостта по:

1. приемане и предаване на работното място;

2. предварително планиране;

3. откриване на конфликти;

4. работа със стрипмарки (електронни/книжни);

5. поддръжане и поддържане на експедитивен поток на ВС;

6. векториране на ВС;

7. спазване на нормите за сепариране;

8. координация и взаимодействие със съседни органи/ сектори/служби;
9. използване на правилна радиотелефонна фразеология.

(4) Практическият изпит включва и част "събеседване", по време на която кандидатът за придобиване на квалификационен клас и/или разрешения към него трябва да покаже теоретически знания по:

1. сценарии, създадени да тестват знанията на кандидата от практическата част, които не са били демонстрирани или проверени по време на изпита;
2. организацията на въздушното пространство на органа/сектора за ОВД, където се провежда изпитът;
3. местни процедури/договори за взаимодействие;
4. типове ВС и техните характеристики;
5. метеорология;
6. действия при извънредни ситуации.

(5) Практическият изпит не трябва да е по-кратък от:

1. осем часа (2 дни по 4 часа - с почивка от 30 мин. до 1 час) за частта от изпита по ал. 3;
2. един час за част "събеседване".

Чл. 340. (1) Всеки притежател на валидно свидетелство за РП с медицинска годност след полагане на теоретичен изпит пред ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице може да се обучава:

1. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) в курсове за преходно обучение и за предварително обучение за работно място за допълнителен квалификационен клас и/или разрешения;
2. на работно място, за което има квалификационен клас или разрешение за придобиване на допълнителен квалификационен клас и/или разрешение;
3. на друго работно място за придобиване на квалификационен клас и/или разрешение.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г.) Теоретичните изпити по ал. 1 се полагат в обем в зависимост от квалификационния клас по следните дисциплини:

1. нормативни актове за гражданското въздухоплаване;
2. управление на въздушното движение;
3. метеорология;
4. навигация;
5. въздухоплавателни средства;
6. човешки фактор;
7. оборудване и системи;
8. професионална среда;
9. обслужване на въздушното движение при особени и аварийни ситуации;
10. намалена работоспособност на системите;
11. летища;
12. авиационен английски;
13. радиотелефонна фразеология.

Чл. 341. (1) Когато един ръководител полети се обучава на същото или друго работно място за придобиване на квалификационен клас и/или разрешения към него, се нарича обучаем ръководител полети.

(2) Обучаемият ръководител полети:

1. може да се обучава на работно място за получаване на свидетелство за РП, квалификационен клас и разрешения към него;

2. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) може да осъществява ОВД в реална въздушна обстановка в съответствие с правата за квалификационния клас и/или разрешения, за които се обучава под ръководство на правоспособен инструктор за обучение на работно място.

Чл. 342. Обучението на ръководителите на полети за придобиване на квалификационен клас и/или разрешение се извършва под контрола на правоспособен ръководител полети инструктор с валиден квалификационен клас и/или разрешения, за които се провежда обучението, а така също и притежаващ допълнително разрешение ОЈТІ.

Чл. 342а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Обучението в органите за ОВД се провежда по планове за обучение на РП на орган/сектор за ОВД или работно място.

(2) Плановете за обучение се утвърждават от директора на ГД "ГВА".

(3) Преходно и предварително обучение се провежда само ако е указано в утвърдените планове за обучение в органите за ОВД.

Раздел IV

Изисквания за придобиване на квалификационни класове и разрешения

(Загл. изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.)

Чл. 343. (1) Кандидатът за придобиване на квалификационен клас ADV трябва да отговаря на следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) да притежава валидно свидетелство за ученик РП или валидно свидетелство за РП с вписан квалификационен клас;

2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за квалификационен клас ADV;

3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за квалификационен клас ADV;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 180 часа или 3 месеца, ако притежава валидно свидетелство за ученик РП, или най-малко в продължение на 90 часа или един месец, ако притежава валидно свидетелство за РП с валидни квалификационни класове ADI, APS или ACS;

5. да има медицинска годност 3 клас;

6. успешно да е положил теоретичен изпит пред ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП с вписан в него квалификационен клас ADV и с валидна медицинска годност може да извършва самостоятелно контрол на летищното движение в контролираната зона, за която няма публикувани процедури за подход или отлитане по прибори.

(3) Квалификационният клас ADV се използва без разрешения.

Чл. 344. (1) Кандидатът за придобиване на квалификационен клас ADI и разрешение GMC към него трябва да отговаря на следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) да притежава валидно свидетелство за ученик РП или валидно свидетелство за РП с вписан квалификационен клас;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) успешно да е завършил курс за преходно обучение за квалификационен клас ADI и разрешението GMC към него;

3. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за квалификационен клас ADI и разрешението GMC към него;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение

на 180 часа или 3 месеца, ако притежава валидно свидетелство за ученик РП, или най-малко в продължение на 90 часа или един месец, ако притежава валидно свидетелство за РП с друг квалификационен клас;

5. да има медицинска годност 3 клас;

6. да е положил успешно теоретичен изпит пред ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас ADI и разрешение GMS към него и валидна медицинска годност може да извършва самостоятелно контрол на въздушното движение по работната площ на летището.

(3) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записан квалификационен клас ADI и разрешение GMS към него не може да използва радар за летателното поле при упражняване на правата си по ал. 2, докато не му бъде издадено разрешение GMS.

(4) Кандидатът за придобиване на разрешение GMS трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да има валидни квалификационен клас ADI и разрешение GMS към него;

2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за разрешение GMS;

3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за разрешение GMS;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 90 часа или един месец.

(5) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записан квалификационен клас ADI и разрешения GMS и GMS към него и валидна медицинска годност може да използва радар за обзор на летателното поле при упражняване на правата по ал. 2.

(6) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записан квалификационен клас ADI и разрешение GMS в допълнение към GMS или TWR и валидна медицинска годност може да предоставя контрол на наземното движение с помощта на системи за контрол на наземното летищно движение.

Чл. 345. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидатът за придобиване на квалификационен клас ADI и разрешението AIR към него трябва да отговаря на следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) да притежава валидно свидетелство за ученик РП или валидно свидетелство за РП с вписан квалификационен клас;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) успешно да е завършил курс за преходно обучение за квалификационен клас ADI и разрешението AIR към него;

3. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за квалификационен клас ADI и разрешението AIR към него;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 180 часа или 3 месеца, ако притежава валидно свидетелство за ученик РП, или най-малко в продължение на 90 часа или 1 месец, ако притежава валидно свидетелство за РП с друг квалификационен клас;

5. да има медицинска годност 3 клас;

6. успешно да е положил теоретичен изпит пред ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас ADI и разрешението AIR към него и валидно свидетелство за медицинска годност може да извършва самостоятелно контрол

на летищното движение, за което има публикувани процедури за подход или отлитане по прибори.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас ADI и разрешението AIR към него не може да използва радар при упражняване на правата си по ал. 2, докато не му бъде издадено разрешението RAD.

(4) Кандидатът за придобиване на разрешение RAD трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да има валидни квалификационен клас ADI и разрешение AIR към него;
2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за разрешение RAD;
3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за разрешение RAD;
4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 90 часа или един месец.

(5) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас ADI и разрешения AIR и RAD към него може да използва радар при упражняване на правата по ал. 2.

Чл. 346. (1) Кандидатът за придобиване на квалификационен клас ADI и разрешение TWR към него трябва да отговаря на следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) да притежава валидно свидетелство за ученик РП или валидно свидетелство за РП с вписан квалификационен клас;
2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за квалификационен клас ADI и разрешение TWR към него;
3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за квалификационен клас ADI и разрешение TWR към него;
4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 180 часа или 3 месеца, ако притежава валидно свидетелство за ученик РП, или най-малко в продължение на 90 часа или 1 месец, ако притежава валидно свидетелство за РП с друг квалификационен клас;
5. да има медицинска годност 3 клас;
6. да е положил успешно теоретичен изпит пред ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас ADI и разрешение TWR към него и валидна медицинска годност може да извършва самостоятелно контрол на въздушното движение, където обслужването по контрол на летищното движение се предоставя от едно работно място/една работна позиция.

(3) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас ADI и разрешение TWR към него при упражняване на правата си по ал. 2 не може да използва:

1. радар за обзор на летателното поле, докато не му бъде издадено разрешение GMS;
2. летищен радар, докато не му бъде издадено разрешение RAD.

(4) Кандидатът за придобиване на разрешение GMS, трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да има валидни квалификационен клас ADI и разрешение TWR към него;
2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за разрешение GMS;
3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за

разрешение GMS;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 90 часа или 1 месец.

(5) Кандидатът за придобиване на разрешение RAD трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да има валидни квалификационен клас ADI и разрешение TWR към него;

2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за разрешение RAD;

3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за разрешение RAD;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 90 часа или един месец.

Чл. 347. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Разрешенията GMS и AIR се издават за функциите за управление на движението по маневрената площ на летището и за управление на полетите в зона за "излитане и кацане", когато се извършват от две отделни работни места.

(2) Разрешението TWR се издава за функциите за управление на движението по маневрената площ на летището и за управление на полетите в зона за "излитане и кацане", когато се извършват от едно работно място.

(3) Към разрешенията GMS и TWR, когато за управление на движението по маневрената площ на летището се използва радар за обзор на летателното поле, се издава разрешение GMS.

(4) Към разрешенията AIR и TWR, когато за наблюдение на полетите в зона за "излитане и кацане" се използва радар, се издава разрешение RAD.

(5) Разрешението RAD по ал. 4 не упълномощава РП да използва радарно оборудване за обзор по какъвто и да е начин, изместващ изпълнението на основната му задача за осъществяване на управление чрез визуално наблюдение на летищното движение.

(6) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП с вписан квалификационен клас ADI и разрешение RAD към разрешенията AIR или TWR и валидна медицинска годност може да предоставя КВД в контролираната зона с помощта на радарно оборудване за обзор.

Чл. 348. (1) Кандидатът за придобиване на квалификационен клас APP трябва да отговаря на следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) да притежава валидно свидетелство за РП с вписан квалификационен клас;

2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за квалификационен клас APP;

3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за квалификационен клас APP;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 180 часа или 3 месеца, ако притежава валиден квалификационен клас ADI, или най-малко в продължение на 120 часа или два месеца, ако притежава валиден квалификационен клас ACS или ACP;

5. да има медицинска годност 3 клас;

6. успешно да е положил теоретичен изпит пред ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице.

(2) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записан квалификационен клас APP и валидна медицинска годност може да извършва самостоятелно УВД в зона "ПОДХОД" без използване на радарни данни или данни от оборудване за автоматичен

зависим обзор.

(3) Квалификационният клас APP се използва без разрешения към него.

Чл. 349. (1) Кандидатът за придобиване на квалификационен клас APS и разрешения RAD или ADS към него трябва да отговаря на следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) да притежава валидно свидетелство за РП с вписан квалификационен клас;

2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за квалификационен клас APS и разрешенията RAD или ADS към него;

3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за квалификационен клас APS и разрешенията RAD или ADS към него;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 300 часа или 5 месеца, ако притежава валиден квалификационен клас ADI, или най-малко в продължение на 120 часа или два месеца, ако притежава валиден квалификационен клас ACS;

5. да има медицинска годност 3 клас;

6. успешно да е положил теоретичен изпит пред ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас APS и разрешенията RAD или ADS към него и валидна медицинска годност може да предоставя самостоятелно обслужване по КВД в летищния контролиран район с използване на данни съответно от първичен и/или вторичен радар или данни от оборудване за автоматичен зависим обзор (ADS).

(3) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас APS и разрешение RAD към него при упражняване на правата по ал. 2 не може да осъществява УВД на финалния подход:

1. с прецизен радар, докато не му бъде издадено разрешение PAR;

2. с обзорен радар, докато не му бъде издадено разрешение SRA.

(4) Кандидатът за придобиване на разрешението PAR трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да има валидни квалификационен клас APS и разрешение RAD към него;

2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за разрешението PAR;

3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за разрешението PAR;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място, като е осъществил радарно обслужване на не по-малко от 150 финални подхода за кацане.

(5) Кандидатът за придобиване на разрешението SRA трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да има валидни квалификационен клас APS и разрешение RAD към него;

2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за разрешението SRA;

3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за разрешението SRA;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място, като е осъществил радарно обслужване на не по-малко от 150 финални подхода за кацане.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас APS и разрешенията RAD или ADS към него при упражняване на правата по ал. 2 не може да осъществява УВД в зона "ПОДХОД" от отделно работно място, от което се извършва само сепариране на потоците отлитащи и

долитащи ВС на едно или повече летища, като долитащите ВС се управляват до определено полетно ниво (ешелон) в зоните за изчакване, докато не му бъде издадено разрешението TCL.

(7) Кандидатът за придобиване на разрешението TCL трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да има валидни квалификационен клас APS и разрешенията RAD или ADS към него;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) успешно да е завършил курс за преходно обучение за разрешението TCL;

3. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за разрешението TCL;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място в продължение на не по-малко от 120 часа или два месеца.

Чл. 350. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Разрешението RAD за квалификационен клас APS се издава, когато за предоставяне на обслужване по КВД в летищния контролиран район се използват първични и/или вторични радари.

(2) Разрешението ADS се издава за квалификационен клас APS, когато за предоставяне на обслужване по КВД в летищния контролиран район се използва оборудване за автоматичен зависим обзор.

(3) В допълнение на разрешението RAD се издава разрешение PAR за квалификационен клас APS, когато за КВД при наземно контролирани точни (прецизни) подходи в летищния контролиран район се използва радар за точен (прецизен) подход за въздухоплавателни средства, намиращи се на финалния подход на пистата за излитане и кацане (ПИК).

(4) В допълнение на разрешението RAD се издава разрешение SRA за квалификационен клас APS, когато за КВД при наземно контролирани неточни подходи в летищния контролиран район се използват средства за обзор за въздухоплавателни средства, намиращи се на финалния подход на ПИК.

(5) Към разрешенията RAD и ADS се издава разрешение TCL, когато в летищния контролиран район има отделно работно място, от което се извършва само сепариране на потоците отлитащи и долитащи ВС на едно или повече летища, като долитащите ВС се управляват до определено полетно ниво (ешелон) в зоните за изчакване.

(6) За квалификационен клас APS в допълнение на разрешенията RAD и ADS се издава разрешение TCL, когато за предоставянето на обслужване по КВД се използват средства за обзор за въздухоплавателни средства в определен летищен район и/или съседни сектори.

Чл. 351. (1) Кандидатът за придобиване на квалификационен клас ACP трябва да отговаря на следните изисквания:

1. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) да притежава валидно свидетелство за ученик РП или валидно свидетелство за РП с вписан квалификационен клас;

2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за квалификационен клас ACP;

3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за квалификационен клас ACP;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 180 часа или 3 месеца, ако притежава валиден квалификационен клас ADI, или най-малко в продължение на 120 часа или 2 месеца, ако притежава валиден квалификационен клас APS или APP;

5. да има медицинска годност 3 клас;

6. успешно да е положил теоретичен изпит пред ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице.

(2) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записан квалификационен клас АСР и валидна медицинска годност може да извършва самостоятелно УВД в зона "КОНТРОЛ" без използване на радарни данни или данни от оборудване за автоматичен зависим обзор.

(3) Квалификационният клас АСР се използва без разрешения към него.

Чл. 352. (1) Кандидатът за придобиване на квалификационен клас АСР и разрешение RAD или ADS към него трябва да отговаря на следните изисквания:

1. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., изм., бр. 47 от 2008 г.) да притежава валидно свидетелство за ученик РП или валидно свидетелство за РП с вписан квалификационен клас;

2. успешно да е завършил курс за преходно обучение за квалификационен клас АСР и разрешение RAD или ADS към него;

3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за квалификационен клас АСР и разрешение RAD или ADS към него;

4. (изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на:

а) 300 часа или 5 месеца, ако притежава валидно свидетелство за ученик РП; или

б) 250 часа или 4 месеца, ако притежава валиден квалификационен клас ADI или APP;

в) 120 часа или два месеца, ако притежава валиден квалификационен клас APS;

5. да има медицинска годност 3 клас;

6. успешно да е положил теоретичен изпит пред ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записан квалификационен клас АСР и разрешение RAD или ADS към него и валидна медицинска годност може да извършва самостоятелно КВД в контролирания район с използване на данни съответно от обзорен радар или данни от оборудване за автоматичен зависим обзор (ADS).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас АСР и разрешение RAD или ADS към него при упражняване на правата по ал. 2 не може да осъществява сепариране на потоците на отлитащи и долитащи ВС на едно или повече летища, когато долитащите ВС се управляват до определено полетно ниво (ешелон) в зоните за изчакване, докато не му бъде издадено разрешението TCL.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидатът за придобиване на разрешението TCL трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да има валидни квалификационен клас АСР и разрешение RAD или ADS към него;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) успешно да е завършил курс за преходно обучение за разрешението TCL;

3. успешно да е завършил курс за предварително обучение за работно място за разрешение TCL;

4. успешно да е завършил обучението си на работно място в продължение на не по-малко от 120 часа или два месеца.

Чл. 353. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Разрешението RAD се издава за УВД за

контролирания район, в която при УВД се използват данните от първични и/или вторични радари.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Разрешението ADS се издава за УВД за контролирания район, в която при УВД се използват данните от оборудване за автоматичен зависим обзор.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Към разрешенията RAD и ADS се издава разрешение TCL, когато в контролирания район има отделен сектор, от който се извършва само сепариране на потоците отлитащи и долитащи ВС на едно или повече летища, когато долитащите ВС се управляват до определено полетно равнище в зоните за изчакване.

(4) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записани квалификационен клас ACS и разрешение TCL в допълнение на RAD и ADS и валидна медицинска годност може да предоставя обслужване по КВД с използването на средства за обзор за въздухоплавателни средства в определен летищен контролиран район и/или съседни сектори.

Чл. 353а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) За квалификационен клас ACS се издава разрешение OCN, когато притежателят на свидетелство е компетентен да предоставя обслужване по КВД за въздухоплавателни средства в океански контролиран район.

Чл. 354. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Кандидатът за придобиване на инструкторско разрешение ОЈТІ към свидетелството си за РП трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да притежава валидно свидетелство за РП с вписан квалификационен клас;
2. най-малко две години да е притежавал валиден квалификационен клас и разрешение към него за органа, сектора за ОВД или за работното място, на което ще обучава;
3. успешно да е завършил одобрен от ГД "ГВА" курс за инструктор за обучение на работното място, на което ще обучава, по време на който необходимите знания и педагогически умения са били оценени чрез съответни изпити.

(2) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записано разрешение ОЈТІ към него може да:

1. (доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) осъществява обучение и контрол на работно място;
2. провежда и участва в провеждането на изпити на РП;
3. проверява и оценява компетентността на РП;
4. провежда изпити и проверки и извършва оценяване на ученик РП, на обучаеми РП или на РП с временно прекратена валидност на свидетелството за РП;
5. (нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) обучава РП в теоретически или практически курсове.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Притежателят на валидно свидетелство за РП със записано разрешение ОЈТІ, когато провежда или участва в провеждането на изпити на РП, отговаря за безопасността при УВД по време на обучението и/или изпита.

(4) Разрешението ОЈТІ се издава към един или няколко от валидните квалификационни класове и/или разрешения, нанесени в свидетелството за РП.

(5) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Разрешението ОЈТІ се продължава на всеки 36 месеца, при условие че притежателят му:

1. е преминал проверка при обучение на работно място в органа за ОВД, където обучава;
2. е преминал в АУЦ опреснителен курс за инструктори на работно място за времето на валидност на разрешението;
3. успешно е положил теоретичен изпит пред ГД "ГВА" или упълномощено от нея

лице, където са оценени необходимите знания и педагогически умения.

(6) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) В специфични случаи, когато обстоятелствата налагат, се допускат изключения по изискванията на ал. 1, т. 2, като изключенията са предмет на специално разрешение от ГД "ГВА". Тези изключения трябва да осигуряват необходимото ниво на безопасност.

Чл. 355. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г., отм., бр. 81 от 2014 г.)

Чл. 356. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г., отм., бр. 81 от 2014 г.)

Чл. 356а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Свидетелството за правоспособност на ученик - ръководител на полети, и ръководител на полети се счита за валидно само когато съдържа един или повече квалификационни класове и съответните разрешения, разрешения за орган за ОВД и езикови разрешения, за които е преминал успешно обучение.

Раздел V

Придобиване на правоспособност в друг център за управление на въздушното движение

Чл. 357. (1) Притежател на валиден квалификационен клас и разрешения, издадени за един център за УВД, може да придобие разрешения за други центрове за УВД към същия квалификационен клас.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидатът за придобиване на разрешението трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да притежава валиден квалификационен клас най-малко две години;
2. (изм. и доп. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) успешно да е завършил курс за преходно и предварително обучение за работно място за новия орган за ОВД;
3. успешно да е завършил обучението си на работно място в продължение най-малко на 60 часа или един месец.

Глава петнадесета

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА ВС (Загл. изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.)

Раздел I

Общи положения

Чл. 358. (1) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) Разпоредбите на настоящата глава се прилагат за издаване на свидетелства за техническо обслужване на ВС, за които не са издадени типови сертификати съгласно Регламент (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 20 февруари 2008 г. относно общи правила в областта на гражданското въздухоплаване, за създаване на Европейска агенция за авиационна безопасност и за отмяна на Директива 91/670/ЕИО на Съвета, Регламент (ЕО) № 1592/2002 и Директива 2004/36/ЕО, както и за ВС, попадащи в приложното поле на Приложение 2 от посочения регламент. На лицата, които удостоверяват техническо обслужване (ТО) на ВС,

се издава свидетелство за правоспособност за ТО (AML).

(2) (Отм. - ДВ, бр. 87 от 2004 г.).

(3) (Отм. - ДВ, бр. 87 от 2004 г.).

Чл. 359. (1) В свидетелството за правоспособност AML се вписват квалификационни и подквалификационни класове по чл. 367 и 372, както следва:

1. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) квалификационен клас А за удостоверяване на малко линейно ТО на ВС и/или авиационен двигател;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) квалификационен клас В1 за удостоверяване на:

а) линейно ТО на конструкция на ВС, техните двигатели, механичните им системи и електрическата им система;

б) базово ТО на конструкцията на самолети с максимална излетна маса до 5700 kg и вертолетите с максимална излетна маса до 3175 kg и на техните двигатели, механични системи и електрическа система;

3. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) квалификационен клас В2 за удостоверяване на:

а) линейно ТО на авионикс системите на ВС, на електрониката на двигателите им, на авионикс компонентите и на електрическата им система;

б) базово ТО на авионикс системите, на електрониката на двигателите, на авионикс компонентите и на електрическата система на самолети с максимална излетна маса до 5700 kg и вертолетите с максимална излетна маса до 3175 kg;

4. квалификационен клас С за удостоверяване на цялостно базово техническо обслужване на ВС, включвайки авиационните двигатели и всички системи;

5. квалификационен клас за тип(ове) ВС и/или двигател(и).

(2) Главният директор на ГД "ГВА" със заповед определя типовете ВС, за които се изискват квалификационни класове за тип по ал. 1, т. 5.

(3) Към квалификационните класове по ал. 1, т. 2 и 3 могат да се впишат ограничения за ТО на електрическата система на ВС.

(4) Свидетелствата за правоспособност могат да бъдат издавани без вписан квалификационен клас за тип ВС и/или тип двигател.

Чл. 360. (1) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидатът за придобиване на свидетелство за правоспособност за ТО и/или квалификационни класове А, В1, В2 и С трябва да:

1. има удостоверение за издържан теоретичен изпит за AML за съответния квалификационен клас;

2. е преминал успешно практически изпит пред ГД "ГВА", като е показал знания и умения, съответстващи на квалификационния клас;

3. е преминал стаж по ТО на конструкцията на ВС, системите му, авиационен двигател и/или отделни компоненти за съответния квалификационен клас или подквалификационен клас.

(2) Стажът по ал. 1, т. 3 трябва да бъде придобит в лицензирана организация за ТО по Наредба № 145. Кандидатът трябва да докаже, че най- малко 6 месеца през последните 12 месеца преди подаване на заявление за издаване на AML е преминал стаж по ТО.

Чл. 361. (1) Притежателят на AML може да упражнява правата, дадени от свидетелството и вписаните в него квалификационни и подквалификационни класове, при условие че през последните 24 месеца има най-малко 6 месеца стаж по съответните квалификационни и подквалификационни класове.

(2) Изискваният по ал. 1 стаж може да се натрупва с прекъсване.

(3) Притежателят на AML, който не е изпълнил условието по ал. 1, преминава

опреснителен курс и едномесечен стаж по ТО за съответния квалификационен и подквалификационен клас.

Чл. 362. (1) Кандидатът за квалификационен клас за тип ВС и/или авиационен двигател трябва да е преминал основен курс за обучение на типа и стаж за съответния тип ВС и/или авиационен двигател в лицензирана организация по Наредба № 145 или в чужда организация, призната от ГД "ГВА".

(2) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидатът по ал. 1 трябва да е издържал успешно теоретичен и практически изпит.

(3) Главна дирекция "ГВА" вписва в АМЛ квалификационен клас за тип ВС и/или авиационен двигател след успешно издържан теоретичен и практически изпит в АУЦ или в организация за ТО по Наредба № 145.

Чл. 363. (1) Срокът на вписан квалификационен клас за тип ВС и/или авиационен двигател е 4 години. Срокът се продължава, ако кандидатът:

1. отговаря на условията по чл. 361, ал. 1 и 2 за съответния тип ВС и/или авиационен двигател;

2. е преминал опреснителен курс за съответния тип ВС и/или авиационен двигател в АУЦ.

(2) Основните и опреснителните курсове за тип ВС и/или авиационен двигател трябва да съответстват на квалификационен клас А, В1 или В2.

Чл. 364. (1) Главна дирекция "ГВА" признава стажа на кандидат за АМЛ в ТО на държавни ВС или при производство на ВС.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидат по ал. 1 трябва да премине допълнителен стаж 6 месеца за издаване на АМЛ с вписан квалификационен клас А в лицензирана организация за ТО по Наредба № 145.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидат по ал. 1 трябва да премине допълнителен стаж 12 месеца за издаване на свидетелство за правоспособност с вписан квалификационен клас В1 или В2 в лицензирана организация за ТО по Наредба № 145.

Чл. 365. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Главна дирекция "ГВА" освобождава кандидат за свидетелство за правоспособност от изпит по предметите, посочени в приложение № 5, при условие че има завършено висше техническо образование с успех най-малко "добър"(4).

(2) Кандидат, който е завършил висше авиационно образование с успех най-малко "добър", може да бъде освободен от изискванията по чл. 360, ал. 1, т. 1.

Чл. 366. Притежателят на АМЛ подава заявление до ГД "ГВА" за изменение или допълнение по вписаните в свидетелството обстоятелства. Свидетелството се издава за срок нови 5 години, независимо че предишният срок на валидност не е изтекъл.

Раздел II

Свидетелство за правоспособност за техническо обслужване с квалификационен клас А

Чл. 367. В свидетелството за правоспособност за техническо обслужване квалификационен клас А се вписват:

1. подквалификационен клас А1 за ТО самолети с газотурбинни двигатели;
2. подквалификационен клас А2 за ТО самолети с бутални двигатели;
3. подквалификационен клас А3 за ТО вертолети с газотурбинни двигатели;

4. подквалификационен клас А4 за ТО вертолети с бутални двигатели.

Чл. 368. Кандидатът за квалификационен клас А трябва да е:

1. навършил 19 години;

2. показал знания и умения, съответстващи на квалификационен клас А по отделните предмети съгласно приложение № 5.

Чл. 369. (1) Кандидат за квалификационен клас А трябва да има стаж, както следва:

1. най-малко 12 месеца стаж в ТО на ВС в експлоатация, съответстващо на подквалификационния клас, при условие че е преминал основно авиационно техническо обучение;

2. най-малко 24 месеца стаж в ТО на ВС в експлоатация, съответстващо на подквалификационния клас, в случай че има завършено техническо обучение извън ТО на ВС, признато от ГД "ГВА";

3. най-малко 36 месеца стаж в техническото обслужване на ВС в експлоатация, съответстващо на подквалификационния клас, в случай че няма завършено техническо обучение.

(2) Практическият опит, изискван от ал. 1, т. 1, 2 и 3, трябва да бъде придобит през последните 4 години преди датата на подаването на заявлението за издаване на АМЛ с вписан квалификационен клас А на ВС, съответстващо на подквалификационен клас А1, А2, А3 или А4.

(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Притежателят на АМЛ с вписан квалификационен клас А може да удостоверява дейности от малко линейно ТО и отстраняване на малки дефекти на ВС в експлоатация, извършени от него.

Чл. 370. (1) Притежателят на подквалификационен клас от клас В1 може да упражнява правата на квалификационен клас А в съответния подквалификационен клас.

(2) Кандидат за квалификационен клас А, притежаващ квалификационен клас В2, трябва да:

1. покаже степен на знания и умения за квалификационен клас А по предметите съгласно приложение № 5;

2. има най-малко 12 месеца стаж, съответстващ на квалификационен клас А.

Чл. 371. Кандидат за вписване на квалификационен клас за тип ВС и/или авиационен двигател, съответстващ на квалификационен клас А, трябва да:

1. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) е завършил основен курс за съответния тип ВС и/или авиационен двигател в АУЦ или в лицензирана организация за ТО по Наредба № 145;

2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) е издържал теоретичен и практически изпит в АУЦ или лицензирана организация за ТО по Наредба № 145 след завършване на курса по т. 1;

3. (нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) е преминал 3 месеца стаж, съответстващ на квалификационен клас А в лицензирана организация по Наредба № 145, в случай че няма вписан друг подобен тип ВС и/или авиационен двигател или ако има вписан подобен тип ВС и/или авиационен двигател, да има две седмици стаж по типа.

Раздел III

Свидетелство за правоспособност за техническо обслужване с квалификационен клас В1/В2

Чл. 372. В свидетелството за правоспособност за ТО за квалификационен клас В1 се вписват:

1. подквалификационен клас В1.1 за ТО на самолети с газотурбинни двигатели;
2. подквалификационен клас В1.2 за ТО самолети с бутални двигатели;
3. подквалификационен клас В1.3 за ТО вертолети с газотурбинни двигатели;
4. подквалификационен клас В1.4 за ТО вертолети с бутални двигатели.

Чл. 373. Кандидатът за квалификационен клас В1 или В2 трябва да е:

1. навършил 21 години;
2. показал степен на знания и умения, съответстващи на квалификационен клас В1 или В2 по отделните предмети съгласно приложение № 5.

Чл. 374. (1) Кандидат за квалификационен клас В1 или В2 трябва да има:

1. най-малко 24 месеца стаж в ТО на ВС в експлоатация, съответстващо на подквалификационния клас, при условие че е преминал основно авиационно техническо обучение;

2. най-малко 36 месеца стаж в ТО на ВС в експлоатация, съответстващо на подквалификационния клас, в случай че има завършено техническо обучение извън ТО на ВС, признато от ГД "ГВА";

3. най-малко 60 месеца стаж в техническото обслужване на ВС в експлоатация, съответстващо на подквалификационния клас, в случай че няма завършено техническо обучение.

(2) Практическият опит, изискван от ал. 1, т. 1, 2, 3, трябва да бъде придобит през последните 7 години преди датата на подаването на заявлението.

Чл. 375. (1) Кандидат за квалификационен клас В1 или В2, притежаващ квалификационен клас А, трябва да:

1. покаже степен на знания и умения за квалификационен клас В1 или В2 по предметите съгласно приложение № 5;

2. има най-малко 18 месеца стаж, съответстващ на квалификационен клас В1 или В2.

(2) Кандидат за квалификационен клас В1, притежаващ квалификационен клас В2, или кандидат за квалификационен клас В2, притежаващ квалификационен клас В1, трябва да:

1. покаже степен на знания и умения за квалификационен клас В1 или В2 по предметите съгласно приложение № 5;

2. има най-малко 12 месеца стаж, съответстващ на квалификационен клас В1 или В2.

(3) В АМЛ могат да бъдат вписани едновременно квалификационни класове А, В1 и В2.

Чл. 376. Притежателят на АМЛ с вписан квалификационен клас В1 или В2 може да удостоверява:

1. отстраняване на дефекти извън линейното и базовото ТО, а и също по време на тяхното извършване;

2. линейното ТО по правата, които му дава АМЛ;

3. отделните дейности от базовото ТО по отделните специалности, свързани с квалификационните класове В1 и В2;

4. линейното ТО на типовете ВС и/или авиационни двигатели, за които има разрешение от организация, лицензирана по Наредба № 145.

Чл. 377. Притежател на свидетелство за правоспособност квалификационен клас В1 може да удостоверява:

1. техническото обслужване на конструкцията на ВС, на авиационните двигатели, на СЕА, на отделните механични системи и електрическа система на ВС;

2. замяна на компоненти от авионикс системите на ВС, която изисква прости тестове;

3. техническото обслужване на авионикс системите на ВС, при условие че състоянието им може да бъде установено чрез интегрирана бордна система за самотестване или чрез просто външно устройство за тестване;

4. отстраняване на дефекти, за което се изисква прост тест при условията на т. 3.

Чл. 378. Притежателят на АМЛ с вписан квалификационен клас В2 може да удостоверява ТО на авионикс системите и електрическата система на ВС.

Чл. 379. Притежателят на квалификационен клас В1 или В2 може да получи разрешение за удостоверяване на ТО на ВС и/или авиационен двигател от организация, лицензирана по Наредба № 145, при условие че има вписан квалификационен клас за конкретен тип ВС и/или авиационен двигател.

Чл. 380. Кандидатът за квалификационен клас за тип ВС и/или авиационен двигател, съответстващ на квалификационен клас В1 или В2, трябва да:

1. притежава свидетелство за правоспособност с вписан квалификационен клас В1 или В2;

2. е завършил основен курс за съответния тип ВС и/или авиационен двигател в АУЦ;

3. е преминал най-малко 4 месеца стаж в лицензирана организация по Наредба № 145, в случай че няма вписан друг сроден тип ВС и/или двигател или да има стаж 3 седмици, ако има вписан такъв, на съответния тип ВС и/или авиационен двигател.

Раздел IV

Свидетелство за правоспособност по техническо обслужване с квалификационен клас С

Чл. 381. Кандидат за квалификационен клас С трябва да:

1. е навършил 24 години;

2. е показал знания и умения, съответстващи на квалификационни класове В1 или В2.

Чл. 382. (1) Кандидатът за квалификационен клас С трябва да има стаж:

1. (доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) най-малко 36 месеца в линейното или базовото ТО като упражняващ правата, давани на квалификационен клас В1 или В2 като най-малко 12 месеца от тях трябва да бъдат в базово ТО;

2. най-малко 36 месеца в базовото ТО на ВС, като изпълнява работи по гаранция на качеството, техническите записи, планирането на ТО, инженерното осигуряване и контрола на резервни части.

(2) Стажът по ал. 1, т. 2 може да се премине от кандидати, завършили висше авиационно образование.

Чл. 383. Притежателят на квалификационен клас С може да удостоверява извършено базово ТО на ВС, което включва ТО на конструкцията, всички системи, двигателите и спомагателните му енергийни агрегати. Отделните операции от базовото ТО трябва да бъдат удостоверени от притежатели на квалификационни класове В1 и В2.

Чл. 384. Притежателят на квалификационен клас С може да извършва и удостоверява отделните операции от линейно и базово ТО на ВС, двигателите и системите му, при условие че притежава съответния квалификационен клас А, В1 или В2 с вписани квалификационни класове за тип ВС и/или авиационен двигател.

Чл. 385. Притежателят на квалификационен клас С може да получи разрешение за удостоверяване на ТО на ВС от организация, лицензирана по Наредба № 145, при условие

че има вписан квалификационен клас за конкретен тип ВС и/или авиационен двигател.

Чл. 386. (1) (Предишен текст на чл. 386 - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Кандидат за вписване на квалификационен клас за тип ВС и/или авиационен двигател, съответстващ на квалификационен клас С, трябва да:

1. притежава свидетелство за правоспособност с вписан квалификационен клас С;
2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) е завършил основен курс, съответстващ на квалификационен клас В1 или В2 за съответния тип ВС и/или авиационен двигател в АУЦ.

(2) (Нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) В случаите, когато кандидатът притежава квалификационен клас или е завършил основен курс за подобен тип ВС и/или авиационен двигател, съответстващ на квалификационен клас В1 или В2, курсът по т. 2 може да съответства на квалификационен клас А.

Глава шестнадесета

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ПОЛЕТЕН ДИСПЕЧЕР (СЪТРУДНИК ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЛЕТИТЕ) FDL

(Загл. изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.)

Чл. 387. (1) Кандидатът за придобиване на свидетелство за правоспособност на сътрудник по осигуряване на полетите на ВС (диспечер при АО) трябва да:

1. е навършил 21 г.;

2. има две години стаж като член на екипаж или ръководител полети;

3. има най-малко една година стаж като асистент-сътрудник по осигуряване на полетите на ВС от гражданското въздухоплаване, ако не отговаря на условието по т. 2;

4. да е завършил курс за полетен диспечер.

(2) Кандидатите за свидетелство за правоспособност за полетен диспечер трябва да покажат знания и умения по следните дисциплини:

1. въздушно право - правила и процедури;

2. общи знания по експлоатация на ВС - принципи на работа на силовите агрегати, различните системи и прибори на борда;

3. разчет на летателни характеристики и процедури по планиране - влияние на затоварването и разпределението на товара на характеристиките на ВС, а така също разчет на товара и центровката на ВС; разчет за разхода на горивото, продължителността на полета, процедури по избор на запасно летище;

4. метеорология;

5. навигация - правила за провеждане на полетите;

6. експлоатационни процедури - ползване на аеронавигационна информация, експлоатационни процедури за превоз на обикновени и опасни товари, процедури, отнасящи се до авиационни произшествия и инциденти, процедури, свързани с актовете на незаконно вмешателство и диверсии по отношение на ВС;

7. принципи на полета, отнасящи се за съответната категория ВС;

8. правила за водене на радиовръзка за съответната категория ВС.

Чл. 388. Притежателят на свидетелство за правоспособност за полетен диспечер трябва да има най-малко един полет през последните 12 месеца на типа ВС, който обслужва.

Чл. 389. (1) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) За допускане до самостоятелна работа кандидатът трябва да е извършвал дейността на сътрудник по осигуряване на полетите на ВС най-малко 3 месеца под контрол на притежател на FDL.

(2) В случаите, когато кандидатът няма предишен опит като пилот или ръководител на полети, практическият стаж по ал. 1 трябва да бъде най-малко 9 месеца.

Чл. 390. (1) Срокът на валидност на квалификационните класове в свидетелство за правоспособност за полетен диспечер е 3 години.

(2) Валидността на квалификационен клас се потвърждава след обучение по опреснителна програма.

Чл. 391. (1) В свидетелството за правоспособност за полетен диспечер се вписват разрешения в зависимост от придобитата допълнителна квалификация.

(2) За придобиване на допълнителна квалификация се преминава курс в АУЦ.

Глава седемнадесета

(Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.)

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА УВД (ATSML)

Раздел I

Общи положения

Чл. 392. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) На лицата, които извършват и удостоверяват техническо обслужване на средствата (системите) за управление на въздушното движение (УВД), се издава свидетелство за правоспособност ATSML.

(2) Лицата по ал. 1 могат да извършват техническо обслужване на средствата (системите) за УВД само в организации, лицензирани като доставчик на аеронавигационно обслужване.

Чл. 393. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Свидетелствата за правоспособност ATSML са три степени, както следва:

1. степен А (Level A) - за извършване и удостоверяване на общо техническо обслужване, поддръжка и експлоатация на техническите средства за УВД;

2. степен В (Level B) - за извършване и удостоверяване на техническо обслужване, поддръжка, експлоатация и ремонт на техническите средства за УВД;

3. степен С (Level C) - за извършване и удостоверяване на техническо обслужване, поддръжка, експлоатация, ремонт, монтаж, настройка, анализ и контрол на техническите средства за УВД.

Чл. 394. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) В свидетелството за правоспособност ATSML се вписват квалификационни и подквалификационни класове, както следва:

1. квалификационен клас А - комуникация (communications);

2. квалификационен клас В - навигация (navigation);

3. квалификационен клас С - радиолокационен обзор (surveillance);

4. квалификационен клас D - обработка на данни (data processing);

5. квалификационен клас Е - аеронавигационно метеорологично оборудване (met);

6. квалификационен клас F - светотехнически средства (agl).

(2) Към квалификационните класове по ал. 1, т. 1, 2, 3 и 4 се вписва един или няколко от следните подквалификационни класове:

A1. Комуникации - Системи за оперативна гласова комуникация;

A2. Комуникации - УКВ радиовръзка "въздух-земя";

A3. Комуникации - Преносни системи и мрежи;

A4. Комуникации - Цифрови мрежи и протоколи;

A5. Аеронавигационна фиксирана телекомуникационна мрежа;

A6. Сателитни комуникации;

A7. Системи за запис и възпроизвеждане на гласова информация;

A8. Радиорелейни линии;

V1. Системи за трасова навигация;

82. Системи за навигация за точен подход и кацане;

83. Системи за спътникова навигация;

S1. Първичен радиолокатор за обзор на летателните полета;

S2. Метеорологичен радиолокатор;

S3. Радиолокатор за наземно движение;

S4. Конвенционален и моноимпулсен вторичен радиолокатор;

S5. Вторичен радиолокатор, работещ в режим "S";

S6. Системи за автоматичен зависим обзор;

D1. Системи за многорадарна обработка на данни - MRTS;

D2. Системи за изобразяване на радарна информация - ODS;

D3. Системи за преобразуване и разпространение на радарна информация - RMCDE, RFE;

D4. Системи за запис и възпроизвеждане на радарна информация - REC/PLB;

D5. Системи за обработка на полетна информация - FDP;

D6. Системи за изобразяване на спомагателна информация - IDS;

D7. Системи за обработка на аеронавигационна информация.

(3) Към квалификационните класове по ал. 1 могат да се впишат ограничения по техническо обслужване, поддръжка и експлоатация на техническите средства за УВД.

(4) Свидетелствата за правоспособност ATSMML не могат да бъдат издавани без вписан квалификационен клас, а тези по ал. 1, т. 1, 2, 3 и 4 - без вписан един или няколко подквалификационни класове.

Чл. 395. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) В свидетелството за правоспособност ATSMML се вписват разрешения за конкретен тип (типове) средства (системи) за УВД, за които се разрешава техническо обслужване, поддръжка и експлоатация.

Чл. 396. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) Притежателят на ATSMML може да упражнява правата, дадени от свидетелството и вписаните в него квалификационни и подквалификационни класове, при условие, че през последните 24 месеца има най-малко 6 месеца трудов стаж по съответните квалификационни и подквалификационни класове.

(2) Трудовият стаж по ал. 1 трябва да бъде придобит в организации, лицензирани като доставчик на аеронавигационно обслужване.

(3) Изискваният по ал. 1 стаж може да се натрупва с прекъсване.

(4) Притежателят на ATSMML, който не отговаря на условието за трудов стаж по ал. 1, преминава опреснителен курс и едномесечен стаж за съответното разрешение към квалификационния и подквалификационен клас.

Чл. 397. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Притежателят на ATSMML подава заявление до

ГД "ГВА" за изменение или допълнение по вписаните в свидетелството обстоятелства.

Чл. 398. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) Срокът на валидност на вписан квалификационен клас е 3 години от датата на вписване.

(2) Валидността на квалификационен клас се потвърждава при условие, че притежателят:

1. е преминал опреснителен курс през последните 12 месеца от периода на валидност;

2. е показал знания и умения пред комисия, определена от главния директор на ГД "ГВА", съответстващи на квалификационния клас.

(3) Квалификационен клас с изтекъл срок се възстановява, след като кандидатът премине опреснителен курс и изпълни изискванията по чл. 399, ал. 1, т. 5 и 6.

Раздел II

Свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на средствата за УВД степен А (ATSML level A)

Чл. 399. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) Кандидатът за придобиване на свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на техническите средства за УВД степен А (ATSML level A) трябва да:

1. е навършил 18 години;

2. има завършено средно техническо образование или висше техническо образование;

3. е завършил успешно основен (интегриран) и квалификационен (модулен) курс в АУЦ;

4. е преминал успешно теоретичен изпит пред комисия, определена от главния директор на ГД "ГВА", като е показал знания, съответстващи на квалификационния клас;

5. (доп. - ДВ, бр. 29 от 2012 г., в сила от 19.04.2012 г.) е преминал най-малко 3 месеца стаж в организация, лицензирана като доставчик на аеронавигационно обслужване, с изключение на кандидатите за издаване на свидетелство за правоспособност ATSML с квалификационен клас F - светотехнически средства (AGL);

6. е показал знания и умения, съответстващи на изискванията за допускане до самостоятелна работа по техническо обслужване на средствата (системите) за УВД, които ще бъдат вписани в свидетелството за правоспособност; изпитът се извършва от комисия, определена от главния директор на ГД "ГВА".

(2) Теоретичният изпит по ал. 1, т. 4 се провежда най-малко в две сесии годишно - пролетна и есенна, от комисия, определена от главния директор на ГД "ГВА". Изпитът е писмен по следните предмети:

1. нормативни актове в гражданското въздухоплаване;

2. безопасност на полетите;

3. дисциплина, съответстваща на квалификационния клас.

(3) Главна дирекция "ГВА" може да освободи кандидат за свидетелство за правоспособност ATSML от изпит по определени предмети, при условие че има завършено висше техническо авиационно образование с успех най-малко "добър" (4).

Чл. 400. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Кандидатът за придобиване на свидетелство за правоспособност ATSML level A подава заявление до ГД "ГВА", към което прилага:

1. копие от диплом за завършено образование;
2. удостоверение за завършен основен (интегриран) и квалификационен (модулен) курс в АУЦ;
3. протокол за успешно издържан изпит по чл. 399, ал. 1, т. 4;
4. документ за проведен стаж по чл. 399, ал. 1, т. 5;
5. протокол за успешно издържан изпит по чл. 399, ал. 1, т. 6, в който е вписан типът (типовете) на средствата (системите), за които се разрешава техническо обслужване;
6. документ за платена държавна такса.

Раздел III

Свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на средствата за УВД степен В (ATSML level B)

Чл. 401. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Кандидатът за придобиване на свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на техническите средства за УВД степен В (ATSML level B) трябва да:

1. има валидно свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на техническите средства за УВД степен А (ATSML level A);
2. има трудов стаж със степен А не по-малко от 36 месеца от датата на издаване на свидетелство за правоспособност;
3. е завършил успешно квалификационен (модулен) курс в АУЦ;
4. е преминал успешно теоретичен изпит пред комисия, определена от главния директор на ГД "ГВА", като е показал знания, съответстващи на степен В.

Чл. 402. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Кандидатът за придобиване на свидетелство за правоспособност ATSML level B подава заявление до ГД "ГВА", към което прилага:

1. удостоверение за завършен квалификационен (модулен) курс в АУЦ;
2. протокол за успешно издържан изпит по чл. 401, т. 4;
3. документ за платена държавна такса.

Раздел IV

Свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на средствата за УВД степен С (ATSML level C)

Чл. 403. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) (1) Кандидатът за придобиване на свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на техническите средства за УВД степен С (ATSML level C) трябва да:

1. има валидно свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на техническите средства за УВД степен В (ATSML level B);
2. има трудов стаж не по-малко от 36 месеца като изпълняващ работи по гаранция на качеството, техническите записи, осигуряването и контрола на техническо обслужване на средства за УВД;
3. е завършил успешно квалификационен (модулен) курс в АУЦ;
4. е преминал успешно теоретичен изпит пред комисия, определена от главния

директор на ГД "ГВА", като е показал знания, съответстващи на степен В.

(2) Стажът по ал. 1, т. 2 може да се премине от кандидати, завършили висше техническо образование.

Чл. 404. (Нов - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) Кандидатът за придобиване на свидетелство за правоспособност ATSMML level C подава заявление в ГД "ГВА", към което прилага:

1. удостоверение за завършен квалификационен (модулен) курс в АУЦ, лицензиран от ГД "ГВА";
2. документ за проведен стаж по чл. 403, ал. 1, т. 3;
3. протокол за успешно издържан изпит по чл. 403, т. 5;
4. документ за платена държавна такса.

Глава осемнадесета **(Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.)** **СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА** **КООРДИНАТОР ПО УВД - САТМ**

Раздел I **Общи положения**

Чл. 405. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Свидетелството за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) е валидно при вписване на едно от следните разрешения:

1. планиране и разпределение на въздушното пространство (ASM);
2. организация на потоците въздушно движение (ATFM);
3. полетноинформационно обслужване на полетите (FIS);
4. инструктор на тренажор (SIMI);
5. търсене и спасяване (SAR);
6. летищно полетноинформационно обслужване (AFIS).

(2) Свидетелството за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) се издава след представяне на медицинско свидетелство, издадено по общия ред.

(3) Когато притежател на свидетелство за правоспособност на координатор по УВД с вписано разрешение по ал. 1 не е упражнявал правата си по него повече от 12 месеца, вписаното в свидетелството за правоспособност разрешение е невалидно. За възстановяване на валидността на разрешението кандидатът преминава обучение за възстановяване на правата в АУЦ по одобрена от ГД "ГВА" програма и проверка на работно място от ГД "ГВА" или упълномощено от нея лице.

Чл. 406. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) с вписано към него разрешение ASM и/или ATFM, и/или SAR, и/или FIS, и/или AFIS може да упражнява правата по координация и взаимодействие по УВД, а така също предоставени му специфични права за длъжността, която заема.

Чл. 407. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Кандидатите за вписване на разрешение към свидетелството за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) представят следните документи в ГД "ГВА":

1. медицинско свидетелство по чл. 405, ал. 2;
2. доказателства, че е притежавал свидетелство за правоспособност на РП с

квалификационен клас;

3. удостоверение за успешно преминал одобрен от ГД "ГВА" курс в АУЦ;
4. документ за внесена държавна такса.

Раздел II

Разрешение към свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) - Летищно полетноинформационно обслужване (AFIS)

Чл. 408. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Кандидатът за придобиване на разрешение - летищно полетно информационно обслужване (AFIS) към свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ), трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е притежавал свидетелство за правоспособност на РП с квалификационен клас по чл. 333;
2. успешно да е преминал теоретичен курс и практическо обучение за дадената квалификация в АУЦ;
3. (изм. – ДВ, бр. 81 от 2014 г.) успешно да е завършил обучение на работно място най-малко в продължение на 120 часа или 2 месеца под ръководството на правоспособен координатор по УВД с разрешение AFIS.

(2) (Отм. – ДВ, бр. 81 от 2014 г.).

Чл. 409. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) За придобиване на разрешение AFIS към свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) се преминава курс в АУЦ.

(2) Кандидатите за придобиване на разрешение AFIS трябва да покажат знания по следните дисциплини:

1. нормативни актове за гражданско въздухоплаване;
2. обслужване на въздушното движение;
3. метеорология;
4. навигация;
5. въздухоплавателни средства;
6. обслужване на въздушното движение при особени и аварийни ситуации;
7. радиотелефонна фразеология.

Чл. 410. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Продължаването на срока на валидност на разрешението AFIS към свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) се извършва, при условие че притежателят му е изпълнил следните изисквания:

1. успешно е преминал проверка на компетентност в реални условия на работно място не по-малко от веднъж за 12 месеца за времето на валидност на разрешението;
2. успешно е преминал изпит пред ГД "ГВА" за уменията си да говори и разбира английски език за целите на аеронавигационната комуникация съгласно Инструкция № 512 от 2006 г. за провеждане на радиотелефонна комуникация при обслужване на въздушното движение в Република България;
3. преминал е опреснителен курс в АУЦ веднъж на 36 месеца.

Раздел III

Разрешение към свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) - Полетноинформационно обслужване (FIS)

Чл. 411. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Кандидатът за придобиване на разрешение - полетноинформационно обслужване (FIS) към свидетелството за правоспособност на координатор по УВД (САТМ), трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е притежавал свидетелство за правоспособност на РП с квалификационен клас по чл. 333;

2. успешно да е преминал теоретичен курс и практическо обучение за дадената квалификация в АУЦ;

3. (изм. – ДВ, бр. 81 от 2014 г.) успешно да е завършил обучение на работно място най-малко в продължение на 120 часа или 2 (два) месеца под ръководството на правоспособен координатор по УВД (САТМ) с вписано разрешение FIS в свидетелството за правоспособност.

(2) Притежателят на валидно свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) с вписано разрешение FIS към него може да извършва полетноинформационно и аварийно-оповестително обслужване в границите на своя район на отговорност.

Чл. 412. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) За придобиване на разрешение FIS към свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) се преминава курс в АУЦ.

(2) Кандидатите за придобиване на разрешение FIS трябва да покажат знания минимум по следните дисциплини:

1. нормативни актове за гражданско въздухоплаване;
2. обслужване на въздушното движение;
3. метеорология;
4. навигация;
5. въздухоплавателни средства;
6. оборудване и системи;
7. човешки фактор;
8. летища;
9. обслужване на въздушното движение при особени и аварийни ситуации;
10. радиотелефонна фразеология.

Чл. 413. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Продължаването на срока на валидност на разрешението FIS се извършва, при условие че притежателят му е изпълнил следните изисквания:

1. успешно е преминал проверка на компетентност в реални условия на работно място не по-малко от веднъж за 12 месеца за времето на валидност на разрешението;

2. успешно е преминал изпит пред ГД "ГВА" за уменията си да говори и разбира английски език за целите на аеронавигационната комуникация съгласно Инструкция № 512 от 2006 г. за провеждане на радиотелефонна комуникация при обслужване на въздушното движение в Република България;

3. преминал е опреснителен курс в АУЦ веднъж на 36 месеца.

Раздел IV

**Разрешения към свидетелство за правоспособност на
координатор по УВД
(САТМ) - Планиране и разпределение на въздушното
пространство (ASM),
Организация на потоците въздушно движение (АТФМ),
Търсене и спасяване
(SAR)**

Чл. 414. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Кандидатът за придобиване на разрешение - ASM и/или АТФМ, и/или SAR към свидетелството за правоспособност на координатор по УВД (САТМ), трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е притежавал свидетелство за правоспособност на РП с квалификационен клас по чл. 333;

2. успешно да е преминал теоретичен курс и практическо обучение за дадената квалификация в АУЦ;

3. (изм. – ДВ, бр. 81 от 2014 г.) успешно да е завършил обучение на работно място най-малко в продължение на 120 часа или два месеца под ръководството на правоспособен координатор по УВД (САТМ) със съответното вписано разрешение в свидетелството за правоспособност.

(2) Притежателят на валидно свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) с вписано разрешение ASM към него може да извършва дейности по планиране с цел максимално използване на наличното въздушно пространство чрез динамично разпределение във времето и в определени моменти разделянето му между различните категории ползватели на основата на нуждите им в краткосрочен план.

(3) Притежателят на валидно свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) с вписано разрешение АТФМ към него може да извършва дейности по осигуряване на безопасен, подреден и експедитивен поток на въздушно движение, като същевременно се осигурява максимално използване на капацитета, доколкото това е възможно, и осигуряване съответствие на броя на въздухоплавателните средства с капацитетите, посочени от лицата, които извършват аеронавигационно обслужване.

Чл. 415. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Кандидатът за придобиване на разрешения ASM и/или АТФМ, и/или SAR към свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е притежавал най-малко 10 години валидно свидетелство за правоспособност на РП с квалификационен клас; и

2. успешно да е преминал теоретичен курс за даденото разрешение;

3. успешно да е завършил обучението си на работно място най-малко в продължение на 120 часа или 2 месеца.

(2) Кандидатът за придобиване на разрешение по ал. 1 трябва да покаже знания минимум по следните дисциплини:

1. нормативни актове за гражданско въздухоплаване;

2. обслужване на въздушното движение;

3. метеорология;

4. навигация;
5. въздухоплавателни средства;
6. оборудване и системи;
7. човешки фактор;
8. летища;
9. обслужване на въздушното движение при особени и аварийни ситуации;
10. радиотелефонна фразеология.

Чл. 416. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Продължаването на срока на валидност на разрешението ASM и/или ATFM, и/или SAR се извършва, при условие че притежателят му е изпълнил следните изисквания:

1. успешно е преминал проверка на компетентност в реални условия на работно място не по-малко от веднъж за 12 месеца за времето на валидност на разрешението;
2. успешно е преминал изпит пред ГД "ГВА" за уменията си да говори и разбира английски език за целите на аеронавигационната комуникация съгласно Инструкция № 512 от 2006 г. за провеждане на радиотелефонна комуникация при обслужване на въздушното движение в Република България;
3. преминал е опреснителен курс в АУЦ веднъж на 36 месеца.

Раздел V

Разрешения към свидетелство за правоспособност на координатор по УВД (САТМ) - инструктор на тренажор (SIMI)

Чл. 417. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Кандидатът за придобиване на разрешение SIMI към свидетелството си за правоспособност на координатор по УВД трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да е притежавал валидно свидетелство за правоспособност на РП с квалификационен клас най-малко 3 години; и
2. успешно да е преминал одобрен от ГД "ГВА" курс за инструктори; и
3. (изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) успешно да е преминал изпит в ГД "ГВА" за уменията си да говори и разбира английски език за целите на аеронавигационната комуникация съгласно Инструкция № 512 от 2006 г. за провеждане на радиотелефонна комуникация при обслужване на въздушното движение в Република България (ДВ, бр. 5 от 2007 г.).

(2) Притежателят на свидетелство за правоспособност на координатор по УВД с вписано разрешение SIMI към него може да:

1. обучава РП в курсовете;
2. участва в провеждането на изпити на РП на тренажор;
3. участва при проверки и оценява компетентността на РП на тренажор;
4. провежда обучението в АУЦ на ученици РП, обучаеми РП и РП с временно прекратена валидност на свидетелство за РП, квалификационен клас и/или разрешение, вкл. и да им провежда изпити, проверки или да извършва оценяване.

(3) Притежателят на свидетелство за правоспособност на координатор по УВД с вписано разрешение SIMI към него не може да извършва обучение за работни места на тренажор, за които няма или не е притежавал съответния квалификационен клас.

(4) Разрешението SIMI се продължава на всеки 36 месеца, при условие че през времето на валидност на разрешението притежателят му:

1. е преминал проверка за работа с обучаеми в АУЦ;
2. е преминал в АУЦ опреснителен курс за инструктори за обучение на работно място;
3. е положил успешно изпит в изпитен езиков център, одобрен от национална въздухоплавателна администрация на държава - член на Европейския съюз, за уменията си да говори и разбира английски език за целите на аеронавигационната комуникация - минимум ниво 4 по скалата на ИКАО съгласно приложение № 38.

Глава деветнадесета **(Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.)** **СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА** **АСИСТЕНТ - КООРДИНАТОР НА** **ПОЛЕТИТЕ (FDA)**

Чл. 418. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Кандидатът за придобиване на свидетелство за правоспособност за асистент - координатор на полетите (FDA), трябва да:

1. има завършено средно образование;
2. притежава документ за високо ниво на владеене на английски език;
3. е преминал успешно теоретичен курс за асистент - координатор на полети;
4. е преминал успешно обучение на работно място най-малко в продължение на 300 часа.

Чл. 419. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) За придобиване на свидетелство за правоспособност за асистент - координатор на полетите (FDA), се преминава курс в АУЦ.

(2) Кандидатите за свидетелство за правоспособност за асистент - координатор на полетите (FDA), трябва да покажат знания по следните дисциплини:

1. нормативни актове за гражданско въздухоплаване;
2. метеорология;
3. въздухоплавателни средства;
4. оборудване и системи;
5. намалена работоспособност на системите;
6. радиотелефонна фразеология.

Чл. 420. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Обучението на асистент - координатор на полетите, на работно място се извършва под контрола на правоспособен инструктор асистент - координатор на полетите.

Чл. 421. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Притежателят на свидетелство за правоспособност за асистент - координатор на полетите (FDA), може да извършва дейности по координация и взаимодействие при УВД, както и предоставените му специфични права за длъжността, която заема.

Чл. 422. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) В свидетелството за правоспособност за асистент - координатор на полетите, се вписва разрешение - FDA (Flight Data Assistant).

(2) В свидетелството за правоспособност за асистент - координатор на полетите, се вписват центърът за ОВД, органът или работното място, за които притежателят на свидетелството за правоспособност има право да извършва дейности.

Чл. 423. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Кандидатите за свидетелство за правоспособност за асистент - координатор на полетите (FDA), подават до главния

директор на ГД "ГВА":

1. копие от диплом за завършено образование;
2. удостоверение за успешно преминал курс в АУЦ;
3. документ за внесена държавна такса.

Чл. 424. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) (1) Когато притежател на свидетелство за правоспособност за асистент - координатор на полетите, не е упражнявал правата си по него повече от 12 месеца, вписаните в свидетелството за правоспособност разрешения са невалидни. За възстановяване на валидността на разрешенията кандидатът преминава обучение по индивидуална програма, одобрена от ГД "ГВА", и практическа проверка.

(2) Когато притежател на свидетелство за правоспособност за асистент - координатор на полетите, не е упражнявал правата си по него за период от 6 до 12 месеца, той се допуска до упражняване на правата, при условие че успешно премине проверка за компетентност.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Инспекторите към ГД "ГВА" поддържат компетентността си, като на всеки 6 месеца преминават курсове, които включват теоретична и практическа подготовка, осигуряваща необходимите знания и умения.

§ 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Ръководителите на авиационни оператори, летищни администрации, оператори на летищна дейност и доставчици на аеронавигационно обслужване (ДАНО) организират подготовката и поддържането на квалификацията на авиационния персонал, извършващ дейности в областта на:

1. аварийно-спасително и противопожарно осигуряване на полетите в летищата;
2. търсене и спасяване;
3. осигуряване на безопасен превоз на опасни товари по въздуха;
4. метеорологично и аеронавигационно, радиотехническо и електро- светотехническо осигуряване на полетите;
5. експлоатация и поддържане на летища;
6. дейностите по наземното обслужване от обхвата на лиценза на съответния оператор на летищна дейност;
7. дейностите, свързани със сигурността на полетите и охраната;
8. (нова - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) дейностите по обслужване на въздушното движение;
9. (нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) доставчиците на аеронавигационно обслужване (ДАНО) отговарят ръководителите на полети и ученик-ръководителите на полети да изпълняват изискванията по чл. 335а.

(2) Подготовката и поддържането на квалификацията на персонала по ал. 1 се извършва:

1. първоначално - не по-късно от 6 месеца след заемане на длъжността;
2. (изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) базово - на всеки 24 месеца за дейностите по ал. 1, т. 1, 2, 3 и 8;
3. базово - на всеки 48 месеца за останалите дейности;
4. при въвеждане в експлоатация на нова техника и/или нова технология на съответната дейност, както и при влизане в сила на нови нормативни актове, уреждащи тези дейности - не по-късно от два месеца.

(3) Първоначалното обучение за дейностите по ал. 1 се извършва в АУЦ съгласно с Наредба № 27 от 2000 г. за авиационните учебни центрове.

(4) Базовото обучение, вкл. за обучението по ал. 2, т. 4, се организира от съответното предприятие на място или в АУЦ.

(5) Протоколите от преминалите курсове по ал. 3 и 4 се съхраняват в трудови досиета на лицата.

§ 3. По смисъла на тази наредба:

1. (Отм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.).

2. "Авионикс" е приборното, електронното и радиоелектронното оборудване на ВС, което е свързано с управлението, навигацията, комуникациите и автоматиката на ВС и двигателите му.

3. "Взаимодействие в екипажа" е работа на летателния екипаж като екип/колектив, който се ръководи от командира на екипажа.

4. "Време на обучение с инструктор" е полетно време или време по прибори на тренажор, през което пилотът е обучаван от правоспособен инструктор.

5. "Време по прибори" е време по прибори в полет или време по прибори на тренажор.

6. "Време по прибори в полет" е време, през което пилотът управлява въздухоплавателното средство, като ползва само пилотажно-навигационните прибори.

7. "Време по прибори на тренажор" е време, през което пилотът се обучава в условия на имитация на полет по прибори на технически средства за обучение, наподобяващи условия на полет (ТСОИУП/STDs).

8. "Втори пилот (Co-pilot)" е притежател на свидетелство за правоспособност, който има квалификация да действа като КВС, но не е назначен за такъв.

8а. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Доставчици на аеронавигационно обслужване (ДАНО) (Air Navigation Service Providers (ANSP))" означава всяка обществена или частна организация, която предоставя аеронавигационно обслужване (ДАНО) за общото въздушно движение (GAT).

9. "Еднопилотни самолети" са самолети, сертифицирани за експлоатация от един пилот.

10. (Отм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.).

10а. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Индикатор на ИКАО за местоположение (ICAO location indicator)" е четирибуквен код, съставен в съответствие с правилата, установени от ИКАО в наръчника DOC 7910, и присвояван на местоположението на аеронавигационната фиксирана станция.

11. "Инструктор за обучение на работно място (On-the-Job Training Instructor)" е правоспособен РП с нанесено разрешение към свидетелството си за правоспособност, което му дава право да извършва обучение на РП в действителна въздушна обстановка на работно място, за което притежава валиден квалификационен клас.

12. "Категория (вид) на въздухоплавателното средство" е класификация на въздухоплавателните средства в съответствие с основните им характеристики: самолет, вертолет, планер, свободен балон.

13. "Квалификационен клас (Rating)" е право, вписано във/или явяващо се неразделна част от свидетелство за правоспособност, което определя специални условия и права, отнасящи се за това свидетелство.

13а. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Контрол на въздушното движение (КВД) (Air traffic control service)" е обслужване, осъществявано с цел:

а) предотвратяване на сблъскване между въздухоплавателни средства, както и между въздухоплавателни средства и препятствия по маневрената площ на летището;

б) подреждане и поддържане на последователен поток на въздушното движение.

14. "Летателен тренажор (FS)" - копие на пилотската кабина на тип/модификация или серия от тип самолет, вкл. цялото оборудване на кабината и органите за управление, както и компютърни програми и/или други средства, необходими за пресъздаване поведението на самолета на земя и в полет, визуална система, представяща това, което се наблюдава от пилотската кабина, и система за имитиране движението на самолета. Летателният тренажор трябва да отговаря на определените стандарти за сертифициране на тренажори.

15. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) "Малко линейно ТО" е форма на ТО на ВС до форма "А", без тя да се включва, определени в програмата за ТО на ВС, одобрена от ГД "ГВА" за авиационния оператор. В случаите, когато ВС не се обслужва по програма за ТО, изградена на принципа на форми "А"/"В"/"С"/"D" за малко линейно ТО, се считат формите на ТО съгласно одобрения "Регламент за техническо обслужване за отделното/отделните ВС", които се изпълняват ежеседмично и по-често.

16. "Многопилотни самолети" са ВС, сертифицирани за експлоатация от минимален екипаж, състоящ се поне от двама пилоти.

17. "Модификация на типа ВС" е ВС от същия тип, което има разлики в органите за управление или малки разлики в характеристиките от основния тип.

18. "Обучение на работно място/позиция/кабината на ВС (On-the-Job Training)" е обучение в действителна обстановка под ръководство на квалифициран инструктор за прилагане в практика на предварително придобити навици и умения.

18а. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Обслужване на въздушното движение (ОВД) (Air traffic service (ATS))" е общ термин, с който в конкретния случай се означава полетноинформационно обслужване, аварийно-оповестително обслужване, консултативно обслужване на въздушното движение, контрол на въздушното движение - контрол на района, контрол на подхода, контрол на летищното движение.

18б. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Обучение на ръководител на полети (Air Traffic Controller Training)" е съвкупността от теоретични курсове, практически упражнения, включително симулации и обучение на работно място, необходими за придобиване и поддържане на умения за предоставяне на безопасно, висококачествено обслужване при контрол на въздушното движение; то се състои от:

а) "първоначално обучение (Initial training)" е обучение, осигуряващо основно обучение (basic training), и обучение за квалификационен клас (rating training), необходимо за получаване на свидетелство за ученик-ръководител на полети; по време на първоначалното обучение се изучават технически дисциплини, теория по управление на въздушното движение и се провежда практическо обучение на тренажор;

б) "обучение в орган за обслужване на въздушното движение (Unit training)" е обучение, включващо преходно обучение преди обучението на работно място, и обучение на работно място, необходимо за получаване на свидетелство за ръководител на полети;

в) "продължаващо обучение (обучение за продължаване) (Continuation training)" е обучение за запазване валидността на разрешенията;

г) "обучение на инструктори на работно място (Training of the on-the-job training instructors)", необходимо за получаване на валидно инструкторско разрешение;

д) обучение на изпитващи и/или оценители.

18в. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Общо въздушно движение (General Air Traffic (GAT))" означава всички движения на граждански въздухоплавателни средства, както и всички движения на държавни въздухоплавателни средства (включително военни, митнически и полицейски въздухоплавателни средства), когато тези движения се

изпълняват в съответствие с процедурите на ИКАО.

19. "Възстановяване на квалификационен клас или разрешение" е административно действие, предприемано, когато срокът на квалификационния клас или разрешение е изтекъл, с което се подновяват правата, дадени от квалификационен клас или разрешение.

20. "Базово ТО" е ТО на ВС, включващо форми "С" и "D", определени в програмата за ТО на отделните ВС. В случаите, когато ВС не се обслужва по програма за ТО, изградена на принципа на форми "А"/"В"/"С"/"D", базовото ТО се определя от одобрения "Регламент за техническо обслужване за отделното/отделните ВС".

21. "Полетно време" е цялото време от началото на движение на въздухоплавателното средство на собствена или външна тяга за изпълнение на излитане до пълното му спиране в края на полета.

22. "Полетно време като обучаем командир (SPIC)" е полетно време, през което инструкторът наблюдава действията на обучаемия като командир и не се намесва или управлява полета на въздухоплавателното средство.

23. "Предварително обучение (Pre-On-the-Job Training)" е фаза на обучение, по време на която с използване на тренажори и друго специфично оборудване предварително придобити навици и възможности прерастват в практически опит, необходим за започване на обучение на работно място.

24. "Преходно обучение (Transitional Training Phase)" е фазата на обучение след първоначалното обучение, по време на която специфичните теоретични знания за определено работно място се научават от обучаемия чрез прилагане на различни методи и които развиват определени умения.

25. "Потвърждаване на квалификационен клас или специално разрешение" е административно действие, предприемано в срока на валидност на квалификационен клас или разрешение, което позволява на притежателя им да продължи да упражнява правата, дадени от него за следващ период при съответствие на определени условия.

26. "Професионален пилот" е пилот със свидетелство за правоспособност, което му позволява да пилотира ВС, изпълняващо полет в търговския въздушен превоз.

26а. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Психотропни вещества" са алкохол, опиум, канабис, седативни средства, хипнотични препарати, кокаин, други психостимуланти, халюциногенни вещества и разтворители, причиняващи халюцинации, летливи вещества, с изключение на кафе и тютюн.

27. "Първоначална проверка" е проверка на уменията за издаване на свидетелство, която включва и устно изпитване по преценка на изпитващия.

28. "Разрешение (Endorsement)" е право, вписано в свидетелството за правоспособност, с което се указва, че може да се упражняват правата, дадени с валидния квалификационен клас.

29. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) "Разрешение към свидетелство за правоспособност (Licence Endorsement)" е запис в свидетелството, с който се дават допълнителни права на притежателя, свързани с валидни квалификационни класове или разрешения.

30. "Разрешение към квалификационен клас (Rating Endorsement)" е право, свързано с квалификационен клас или добавено като неразделна част от него, което определя специални условия, права или ограничения, отнасящи се към този клас.

31. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г.) "Разрешение към орган за ОВД (Unit Endorsement)" е право, вписано в свидетелството, което представлява част от него и указва индикатора за местоположение по ИКАО и секторите и/или работни места, на които притежателят на свидетелство е компетентен да работи.

31а. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Езиково разрешение (Language Endorsement)" означава право, вписано в свидетелството за правоспособност, което представлява част от него и указва нивото на езиковите умения на притежателя.

31б. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Инструкторско разрешение (Instructor endorsement)" е право, вписано в свидетелството, което представлява част от него и указва компетентността на притежателя да извършва обучение на работно място.

32. "Самостоятелно полетно време" е полетно време, през което обучаемият пилот е сам в пилотската кабина на ВС.

33. "Свидетелство за правоспособност на ученик РП (Student ATCLicence)" е свидетелство, издадено на кандидат за РП след успешно завършване на определени фази на обучение. Това свидетелство дава право на притежателя му да извършва обслужване по УВД в действителна въздушна обстановка под ръководството на правоспособен инструктор за обучение на работно място.

33а. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Свидетелство за правоспособност на РП (Air Traffic Control Licence)" е свидетелство, което предоставя право на неговия законен собственик да осъществява обслужване на въздушното движение (ОВД) в съответствие с квалификационните класове и разрешенията, съдържащи се в него.

33б. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Сектор (Sector)" означава част от контролиран район и/или част от район за полетна информация/горен район.

34. "Средство за летателно обучение (FTD - Flight Training Device)" е техническо средство за обучение, различно от летателен тренажор. Провежданите на него обучение и проверки се признават, ако то е одобрено от ГД "ГВА".

34а. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "План за обучение за орган за обслужване на въздушното движение (ОВД) (Unit training Plan)" е одобрен план, в който подробно се описват процесите и сроковете, необходими за прилагане на процедурите на органа за ОВД за даден район под надзора на инструктор за обучение на работно място.

34б. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Схема за компетентност в органа за обслужване на въздушното движение (ОВД) (Unit Competence Scheme)" е одобрена схема, указваща метода, по който органа за ОВД поддържа компетентността на притежателите на свидетелства за правоспособност в него.

35. "Тип въздухоплавателно средство" са ВС с еднаква основна конструкция, вкл. и всички модификации освен тези модификации, които се отличават с промяна в управлението, летателните характеристики или състава на екипажа.

36. "Тренажор (STD - Synthetic Training Device)" е техническо средство, чрез което се имитира на земята полетът с ВС. Тренажорите са FS, FNPT, FTD или OTD (Other Training Device - друго средство за обучение).

37. "Тренажор за полетни и навигационни процедури - тип I (FNPT I)" - наземно тренажорно средство, което пресъздава пилотската кабина на клас самолети.

38. "Тренажор за полетни и навигационни процедури - тип II (FNPT II)" - наземно тренажорно средство, което пресъздава приборните табла на клас/тип многодвигателно ВС и вярно представя действието им като на истинско ВС, и включва визуална система, имитираща изгледа извън кабината на самолета.

39. "Туристически мотопланер (TMG)" е безмоторен самолет, който има неснемаем и неприбираем в полет двигател и неприбираемо витло и който може да излита и набира височина със собствена тяга.

40. "Форма на ТО" е съвкупност от дейности по ТО на ВС, двигателите и компонентите му, изпълнявани през интервал от време, летателни часове или кацания

съгласно програмата за техническо обслужване на ВС.

41. (Нова - ДВ, бр. 47 от 2008 г.) "Управление на въздушното движение (УВД) (Air Traffic Management)" е съвкупност от бордни и наземни функции (обслужване на въздушното движение, управление на въздушното пространство и управление на потока на въздушното движение) за осигуряване на безопасност и ефективност на движението на въздухоплатателните средства във всеки етап на полета.

42. (Нова - ДВ, бр. 86 от 2010 г.) "Въздухоплатателно средство" по смисъла на раздели I, II, III, IV, V от глава първа е планер (G), свободен балон (FB), малко ВС (SA).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. (Изм. - ДВ, бр. 84 от 2003 г.) (1) Лицата от авиационния персонал, които имат свидетелства за правоспособност, издадени по досегашния ред, упражняват правата по тях до 31.XII.2004 г., но не по-късно от изтичане на срока им на валидност.

(2) На лицата от авиационния персонал, които имат свидетелства за правоспособност, издадени по досегашния ред, вписването на нови квалификационни класове, разрешения и ограничения, както и удължаването и възстановяването на валидността на свидетелствата за правоспособност и квалификационните класове, се извършва по досегашния ред до 30.IX.2004 г.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 112 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г.) Издадените свидетелства за правоспособност на пилоти на вертолети и самолети и на бордни инженери се заменят със свидетелства за правоспособност съгласно приложение № 35, а на ръководители на полети - съгласно приложение № 37.

(4) Издадените свидетелства за правоспособност за техническо обслужване се заменят със свидетелства за правоспособност съгласно приложение № 36. Свидетелствата за правоспособност на лицата с висше техническо или висше авиационно образование със стаж повече от 3 години като персонал, удостоверяващ техническото обслужване на ВС в лицензирана организация за техническо обслужване и ремонт на авиационна техника, се заменят със свидетелства за правоспособност за техническо обслужване с вписан квалификационен клас "С".

(5) Свидетелствата за правоспособност по ал. 4 се заменят при условие, че притежателите им отговарят на изискванията на чл. 361.

(6) (Доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) В заменените свидетелства за правоспособност по ал. 4 се вписват ограничения за упражняване само на правата към датата на замяната. Ограничението се заличава след като лицето отговори на изискванията на чл. 360, ал. 1. Притежателите на AML с ограничения, вписани при замяната, трябва да заличат вписаните ограничения до 1.VI.2011 г. След тази дата свидетелства за правоспособност AML с вписани при замяната ограничения са невалидни.

(7) В заменените свидетелства за правоспособност се вписват валидните квалификационни или подквалификационни класове за тип ВС, като срокът им на валидност се запазва.

(8) Замяната на свидетелствата по ал. 3 и 4 се извършва през периода 1.I.2004 - 31.XII.2004 г. въз основа на заявление, подадено от притежателя на свидетелството. Заявлението се подава не по-късно от четири месеца преди изтичане на срока на валидност на свидетелството или на съответния квалификационен клас.

§ 5. Главният директор на ГД "ГВА" уведомява Международната организация за гражданско въздухоплаване за разликите между изискванията на наредбата и

международните стандарти и препоръчителни практики, въведени с приложение 1 "Лицензиране на персонала" към Международната конвенция за гражданско въздухоплаване.

§ 6. Главният директор на ГД "ГВА" публикува в "Сборник за аеронавигационна информация на Република България" изискванията за признаване на свидетелства за правоспособност, издадени в друга държава за полети на ВС, регистрирани в Република България.

§ 7. Главният директор на ГД "ГВА" дава указания по прилагането на тази наредба.

§ 8. Наредбата се издава на основание чл. 32, ал. 1 и 3, чл. 33, т. 4 и чл. 37, ал. 1 от Закона за гражданско въздухоплаване.

§ 9. Наредбата влиза в сила 6 месеца от датата на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

НАРЕДБА за изменение и допълнение на
Наредба № 1 от 2003 г. за свидетелствата
за правоспособност на авиационния персонал
(ДВ, бр. 56 от 2004 г.)

.....
§ 63. Навсякъде в обозначенията за клас медицинска годност римските цифри се заменят с арабски.

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Наредба № 145 от 11 август 2004 г. за условията
и реда за издаване на лицензи на организации за техническо
обслужване и ремонт на авиационна техника
(ДВ, бр. 87 от 2004 г.)

.....
§ 5. В Наредба № 1 от 2003 г. за свидетелствата за правоспособност на авиационния персонал (обн., ДВ, бр. 23 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 84 от 2003 г. и бр. 56 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 358 ал. 2 и 3 се заличават.

2. Навсякъде думите "оперативно", "оперативното", "периодично", "периодичното" се заменят съответно с "линейно", "линейното", "базово", "базовото".

.....
ПРЕХОДНА РАЗПОРЕДБА
към Наредбата за изменение и допълнение
на Наредба № 1 от 2003 г. за свидетелствата
за правоспособност на авиационния персонал
(ДВ, бр. 99 от 2006 г.)

§ 14. (1) Инженерно-техническият персонал, който към 30.XII.2006 г. е допуснат до самостоятелна работа и по трудово правоотношение извършва техническо обслужване на средствата за УВД, получава свидетелство за правоспособност ATSMML съгласно придобитата квалификация и специалност.

(2) За получаване на свидетелство за правоспособност ATSMML лицата по ал. 1 подават заявление до ГД "ГВА", придружено с необходимите документи съгласно т. 16 от приложение № 7, в срок до 31.XII.2006 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2003 г.

за свидетелствата за правоспособност на авиационния персонал
(ДВ, бр. 28 от 2008 г., в сила от 14.03.2008 г., изм., бр. 86 от 2010 г.)

§ 11. Наредбата влиза в сила от обнародването ѝ в "Държавен вестник".

§ 12. Разпоредбите по чл. 75а и 75б влизат в сила от 5 март 2008 г.

§ 13. Член 249а, ал. 1 се прилага до 5 март 2008 г.

§ 14. Издадените приложения към свидетелствата за правоспособност по чл. 249а, ал. 2 са със срок на валидност до 4 март 2011 г.

§ 15. Изпитите по чл. 249а, ал. 3 се провеждат до 5 март 2011 г.

§ 16. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

§ 17. (1) Изпитите по чл. 335а се полагат до 17 май 2010 г.

(2) Правата, произтичащи от свидетелствата за правоспособност на ръководителите полети, които до 17 май 2010 г. не докажат професионално владеене на английски език на едно от нивата по чл. 25г, ал. 4, се прекратяват и свидетелствата за правоспособност се отнемат.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на

Наредба № 1 от 2003 г. за свидетелствата за

правоспособност на авиационния персонал

(ДВ, бр. 47 от 2008 г.)

§ 41. Изискванията за езиково ниво за ръководители на полети и ученик - ръководител на полети, влизат в сила на 17 май 2010 г.

§ 42. Свидетелства за правоспособност, издадени по досегашния ред, се привеждат в съответствие с изискванията на наредбата до 6 месеца от влизането ѝ в сила.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 39 от 2009 г.

за условията и реда за издаване на свидетелства за правоспособност

на пилоти, свидетелства за авиационни учебни центрове, обучаващи пилоти,

и свидетелства за медицинска годност на авиационен персонал - пилоти,

в съответствие с изискванията на JAR-FCL 1 и JAR-FCL 3 и контрола върху тях

(ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

§. 72. (1) В 2-месечен срок от влизането в сила на наредбата лицата, притежаващи свидетелство за правоспособност, издадено по реда на Наредба № 1 от 2003 г. за свидетелствата за правоспособност на авиационния персонал (обн., ДВ, бр. 23 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 84 от 2003 г., бр. 56 от 2004 г.; изм., бр. 87 и бр. 112 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 99 от 2006 г., бр. 40 от 2007 г.; доп., бр. 28 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 47 от 2008 г.; изм., бр. 14 от 2009 г.; попр., бр. 15 от 2009 г.), имат право да заявят в ГД "ГБА", че желаят свидетелството да бъде преиздадено в свидетелство по JAR-FCL 2 и JAR-FCL 3, като представят необходимите доказателства и заплатят такса съгласно Тарифа № 5 за таксите, които се събират в системата на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, одобрена с ПМС № 81 от 2000 г. (обн., ДВ, бр. 41 от 2000 г.; попр., бр. 54 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 97 от 2000 г., бр. 18, 47 и 62 от 2001 г.; доп., бр. 104 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 49 от 2002 г.; изм., бр. 68 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 71 от 2002 г., бр. 17 от 2003 г., бр. 101 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 77 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2006 г.; изм., бр. 38 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 64 от 2008 г.; изм., бр. 78 и 79 от 2008 г., бр. 100 от 2009 г., бр. 64 от 2010 г.).

(2) В 6-месечен срок след изтичане на срока по ал. 1 главният директор на Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация" или оправомощено от него лице преиздава служебно свидетелствата за правоспособност на лицата от авиационния персонал - пилоти на вертолети, издадени по реда на Наредба № 1 от 2003 г. за свидетелствата за правоспособност на авиационния персонал при условие, че са представени доказателства за съответствие с изискванията на JAR-FCL 2 и JAR-FCL 3 и е внесена държавната такса.

§ 73. На лицата, придобили квалификационен клас за радиотелефонен оператор (RTO), които не докажат професионално владение на английски език на едно от нивата по JAR-FCL 1.200/2.200 и приложения 1 и 2 към JAR-FCL 1.010/2.010 в срок до 5 март 2011 г., се прекратяват следните права, произтичащи от свидетелствата им за правоспособност:

1. за транспортните пилоти ATPL(A) и ATPL(H) - прекратяват се всички права, произтичащи от свидетелството за правоспособност, и свидетелството за правоспособност се отнема;

2. за професионалните пилоти CPL(A) и CPL(H) - прекратяват се правата, произтичащи от квалификационните класове: за радиотелефонен оператор (RTO), за полети по ППП (IR), и свидетелството за правоспособност се изменя;

3. за любителите пилоти PPL(A) и PPL(H) - прекратяват се правата, произтичащи от квалификационните класове: за радиотелефонен оператор (RTO), за полети по особените правила за визуални полети (S-VFR), и свидетелството за правоспособност се изменя.

.....

Приложение № 1

към чл. 7, ал. 4

(Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.,

изм. и доп., бр. 47 от 2008 г.,

изм., бр. 14 от 2009 г.,

бр. 86 от 2010 г.)

Свидетелства за правоспособност, квалификационни класове, разрешения и ограничения, вписвани в тях

I. Видове свидетелства за правоспособност	
Свидетелства за правоспособност по категории ВС	Абревиатура
1	2
Самолети (Aeroplane)	
1	(Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)
2	(Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)

3	(Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)	
Вертолетни (Helicopter)		
4	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
5	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
6	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
Планери (Glider)		
7	Свидетелство за правоспособност на пилот (Планери) Pilot Licence (Glider)	PL(G)
Свободни балони (Free Baloons)		
8	Свидетелство за правоспособност на пилот (Свободни балони) Pilot Licence (Free Baloons)	PL(FB)
Малки ВС (Small Aircraft)		
9	Свидетелство за правоспособност на любител-пилот (Малки ВС) Private Pilot Licence (Small Aircraft)	PPL(SA)
Свидетелства за правоспособност на членове на екипажа, различни от пилоти		
0	1 Свидетелство за правоспособност на борден инженер Flight Engineer Licence	F/EL
1	1 Свидетелство за правоспособност на борден навигатор (щурман) Flight Navigator Licence	F/NL
1	1 Свидетелство за правоспособност на борден	F/ROL

2	радист Flight Radiooperator Licence	
3	1 Свидетелство за правоспособност на борден оператор Flight Operator Licence	F/OL
4	1 Свидетелство за правоспособност на стюард(еса) Cabin Attendant Licence	C/AL
5	1 Свидетелство за правоспособност на борден съпроводител Flight Convoy Licence	F/CL
Свидетелства за правоспособност на наземен авиационен персонал		
6	1 Свидетелство за правоспособност на ученик - ръководител полети Student AirTraffic Controller Licence	SATCL
7	1 Свидетелство за правоспособност на ръководител полети AirTraffic Controller Licence	ATCL
8	1 Свидетелство за правоспособност за техническо обслужване на ВС Aircraft Maintenance Licence	AML
9	1 (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.) Свидетелство за правоспособност полетен диспечер Flight Operations Officer Licence	FDL
0	2 (Нова – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Свидетелство за правоспособност на асистент - координатор на полети	FDA
1	2 (Нова – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Свидетелство за правоспособност за координатор по УВД	CATM
II. Квалификационни класове, разрешения и ограничения, вписвани в свидетелствата за правоспособност на член на екипаж		
За еднопилотни самолети (Single-Pilot Aeroplane SPA)		
1	Клас самолети с един бутален двигател - кацащи	SE-L

	и излитащи от земна повърхност	
2	Клас самолети с един бутален двигател - кацащи и излитащи от водна повърхност	SE-S
3	Мотопланери (вкл. Туристически мотопланери)	MG/TMG
4	Клас самолети с повече от един бутален двигател - кацащи и излитащи от земна повърхност	ME-L
5	Клас самолети с повече от един бутален двигател - кацащи и излитащи от водна повърхност	ME-S
6	Клас самолети от един производител с един турбовитлов двигател - кацащи и излитащи от земна повърхност	STA-L
7	Клас самолети от един производител с един турбовитлов двигател - кацащи и излитащи от водна повърхност	STA-S
8	Полети по ППП с едnodвигателни самолети	IR(SEA)
9	Полети по ППП с многодвигателни самолети	IR(MEA)
За многопилотни самолети (Multi-Pilot Aeroplane SPA)		
10	Тип самолет	Type (A)
11	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
За вертолети		
12	Тип вертолет	Type(H)
13	Полети по ППП с еднопилотни едnodвигателни вертолети	IR(SHE)
14	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
15	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
За планери		

16	Нормални планери	N(G)
17	Акробатични и нормални планери	A(G)
За свободни балони		
18	Балони	B(FB)
19	Мотобалони	BE(FB)
20	Дирижабли	D(FB)
За малки ВС		
21	Много леки самолети	VLA
22	Свръхлеки самолети	ULA
23	Свръхлеки вертолети	ULH
24	Моторни делтапланери	MHG
За провеждане на летателно обучение		
25	Летателен инструктор на самолет	FI(A)
26	Инструктор за обучение за квалификационен клас за клас самолети	CRI(A)
27	Инструктор за обучение за квалификационен клас за тип самолет	TRI(A)
28	Инструктор за обучение за квалификационен клас за ППП на самолети	IRI(A)
29	Инструктор за обучение на тренажор на самолет	SFI(A)
30	Летателен инструктор на вертолет	FI(H)
31	Инструктор за обучение за квалификационен клас за тип вертолет	TRI(H)

32	Инструктор за обучение за квалификационен клас за ППП на вертолети	IRI(H)
33	Инструктор за обучение на тренажор на вертолет	SFI(H)
34	Пилот-инструктор на планер	FI(G)
35	Пилот-инструктор на свободен балон	FI(FB)
36	Борден инженер-инструктор за квалификационен клас за тип ВС	TRI(E)
37	Борден навигатор-инструктор	INS(FN)
38	Борден радист-инструктор	INS(FRO)
39	Борден оператор-инструктор	INS(FO)
40	Стюард(еса)-инструктор	INS(CA)
41	Борден съпроводител-инструктор	INS(FC)
Други квалификационни класове		
42	За изпълнение на полети по особените правила за визуални полети	S-VFR
43	За изпълнение на полети по правилата за визуални полети през нощта	VFR-Night
44	За изпълнение на полети за AXP II клас	AGR-II
45	За изпълнение на полети за AXP I клас	AGR-I
46	Радиотелефонен оператор	RTO
47	Борден оператор на система за летателни проверки на наземните съоръжения за въздушна навигация и кацане	NFIS
48	Старши(а) стюард(еса)	SC/A

Разрешения към свидетелствата за правоспособност на член от екипажа		
49	За изпълнение на кацане при метеорологичен минимум по Cat II	CatII
50	За изпълнение на кацане при метеорологичен минимум по Cat III (A/B)	CatII(A/B)
51	За изпълнение на излитане при намалена видимост	LV-TO
52	За изпълнение на полети с увеличена продължителност със самолети с два газотурбинни двигателя	ETOPS
53	За изпълнение на полети в райони със задължителни навигационни характеристики на ВС / региони на аеронавигационния план	RNP
54	Излитане и кацане на платформи с вертолети	FLAT
55	Строително-монтажни работи от въздуха с вертолети	CNSTR
56	Гасене на пожари от въздуха с вертолети и самолети	FF(A/H)
57	Полети с товари на външно окачване с вертолети, с посочване категорията на товара	EXT(Cat...)
58	Полети за летателни проверки на наземните съоръжения за въздушна навигация и кацане	F-TNAV
59	Издигане на планери	TGLD
60	Полети за пускане на парашутисти	PD
61	Изпълнение на полети за изпитване на ВС	TP-A/H/G/F B
62	Изпълнение на полети срещу възнаграждение при АО PL(G) и PL(FB)	A-SRV
63	Кацане и излитане от водна повърхност за	MHG-W

	мотоделтапланери	
Ограничения в свидетелствата за правоспособност на член от екипажа		
64	Обучаем за придобиване на квалификационен клас	STUDENT
65	Може да действа само като втори пилот	COP
66	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
67	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
Проверяващи пилоти		
68	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
69	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
70	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
71	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
72	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
73	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
74	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
75	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
76	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
77	(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
III. Квалификационни класове, разрешения и ограничения, вписвани в свидетелствата за правоспособност на наземен авиационен персонал		
Квалификационни и подквалификационни класове		
1	(Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Визуално обслужване на въздушното движение (ОВД) на летището	ADV

2	(Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Приборно ОВД на летището	ADI
3	(Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Процедурно ОВД в летищния контролиран район	APP
4	(Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) ОВД в летищния контролиран район чрез средства за обзор	APS
5	(Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г.) Процедурно ОВД в контролирания район	ACP
6	(Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., бр. 47 от 2008 г.) ОВД в контролирания район чрез средства за обзор	ACS
7	Самолети с газотурбинни двигатели	A1
8	Самолети с бутални двигатели	A2
9	Вертолети с газотурбинни двигатели	A3
0	Вертолети с бутални двигатели	A4
1	Други подквалификационни класове към квалификационен клас А	A...
2	Самолети с газотурбинни двигатели	B1.1
3	Самолети с бутални двигатели	B1.2
4	Вертолети с газотурбинни двигатели	B1.3
5	Вертолети с бутални двигатели	B1.4
6	Други подквалификационни класове към квалификационен клас В1	B1... ...
1	Полетен диспечер - инструктор	INS(FOO)

7		
Разрешения към квалификационните класове и разрешения (Загл. доп. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.)		
8	1 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Контрол на въздушното движение (КВД) по маневрената площ на летището	GMC
9	1 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Контрол на въздушното движение	AIR
0	2 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Контрол на въздушното движение в контролираната зона за излитане и кацане	TWR
1	2 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Контрол на въздушното движение по маневрената площ на летището чрез средствата за обзор	GMS
2	2 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Контрол на въздушното движение чрез радар	RAD
3	2 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Контрол на въздушното движение чрез автоматичен зависим обзор	ADS
4	2 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Контрол на въздушното движение чрез прецизен радар за подход	PAR
5	2 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Контрол на въздушното движение чрез обзорен радар за подход	SRA
6	2 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Контрол на въздушното движение в летищния контролиран район от отделно работно място, от което се извършва само сепариране на потоците отлитащи и долитащи ВС на едно или повече летища	TCL
7	2 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Инструктор за обучение на работно място	OJTI
8	2 (Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Планиране и разпределение на въздушното пространство	ASM

9	2	(Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Организация на потоците въздушно движение	ATFM
0	3	(Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Координиране на полетите	FDA
1	3	(Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Полетно-информационно обслужване на полетите	FIC
2	3	(Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Търсене и спасяване	SAR
3	3	(Изм. – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Инструктор на тренажор	SIMI
3а	3	(Нова – ДВ, бр. 47 от 2008 г.) Летищно полетноинформационно обслужване	AFIS
Квалификационни класове към AML			
4	3	За техническо обслужване на тип ВС	Type(...)
5	3	Планер на ВС	AFR
6	3	Планер на ВС - компоненти от композитни материали	AFR COMP
7	3	Системи на ВС – общо	A/C
8	3	Силови установки	PWR
9	3	Въздушни витла	PROP
0	4	Спомагателни силови установки	APU
1	4	Системи за управление на ВС	CTL

2	4	Противообледенителни системи	ICE
3	4	Противопожарни системи	FIR
4	4	Системи за херметизация	PRE
5	4	Системи за кондициониране на въздуха	ACD
6	4	Хидравлични системи	HYD
7	4	Кислородни системи	OXY
8	4	Горивни системи	FUE
9	4	Маслени системи	OIL
0	5	Дренажни системи	SUC
1	5	Системи за подгряване	HET
2	5	Други системи на ВС	...
3	5	Авиационен тренажор (тип ВС)	FSIM
4	5	Бордно електронно оборудване	AVC
5	5	Полетни записващи устройства	FREC
	5	Отстраняване и защита от обледенение	ADICE

6		
5	Други системи от оборудването на ВС	...
7		

Приложение

№ 2

към чл. 10, ал. 2

(Изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Данни и информация, съдържащи се в свидетелство за медицинска годност

I. Съдържание на свидетелство за медицинска годност:

1. идентификационен номер - определен от ГД "ГВА" (ЕГН);
2. клас на медицинската годност;
3. срок на валидност за 1 клас, ако отговаря на условията;
4. срок на валидност за 2 клас;
5. трите имена на притежателя на свидетелството;
6. дата на раждане;
7. националност;
8. дата и място на първоначалния медицински преглед;
9. дата и място на последния медицински преглед за продължаване срока

на валидност;

10. дата на последната електрокардиография;
 11. дата на последната аудиометрия;
 12. ограничения, условия и/или отклонения;
 13. име, номер и подпис на упълномощения авиомедицински експерт;
 14. дата на общия преглед;
 15. подпис на притежателя на свидетелството.
- II. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.).

Приложение № 3

към чл. 19, ал. 1

(Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.,
отм., бр. 86 от 2010 г.)

Приложение № 4

към чл. 30, ал. 1

(Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.,
бр. 86 от 2010 г.)

Списък на въпросите за теоретични изпити за свидетелства за
правоспособност F/EL

(Загл. изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

ПРЕДМЕТ	ВЪПРОСИ				
010	Въздушно право	Вертолет			
е	Обозначени	Предмет, тема	ATPL (4)	CPL (5)	IR (6)
00	010 00 00	Въздушно право и АТС процедури	X	X	X

00	010	01	00	Международни договори и организации	X	X	X
00	010	01	01	Чикагска конвенция	X	X	X
01	010	01	01	Част I - Аеронавигация - общи принципи и упражняване на суверенитета, територии - полети над територията на договаряща се държава, право на нередовни полети, редовни въздухоплавателни услуги, каботаж, кацане на митнически летища, приложимост на авиационните правила, правила за полети, търсене на ВС - мерки за осигуряване на въздушните съобщения: митническа служба, условия по отношение на ВС, сертификати за летателна годност, лицензи на персонала, признаване на сертификатите и лицензите, ограничения на товарите, фотографска апаратура, документи на борда на ВС - международни стандарти и препоръчителни практики: внедряване на международните стандарти и процедури, вписвания в сертификатите и лицензите, валидност на записите в тях, съобразяване с международните стандарти и процедури (съобщаване за различията)	X	X	X
02	010	01	01	Част II - Международна организация за ГА - предмет и състав	X	X	X
03	010	01	01	Регионална структура и офиси	X	X	

04	010	01	01	Задължения на ICAO по отношение на: - приложенията към конвенцията - стандарти и препоръчвани практики - процедури за аеронавигационно обслужване - допълнителни регионални процедури - регионална аеронавигация - ръководства и циркуляри	X	X	
00	010	01	02	Други международни договори	X	X	X
01	010	01	02	Многостранната спогодба за въздушен транспорт: - петте свободи	X	X	
02	010	01	02	Токийска конвенция, Хага, Монреал - юрисдикция - пълномощия на командира на ВС	X	X	
03	010	01	02	Европейски организации - състав, предмети и съответните документи - ЕСАС, JAA - Евроконтрол - Европейска комисия (ЕС)	X	X	X
04	010	01	02	Варшавска конвенция (1929), Монреалска конвенция (1999)	X	X	
00	010	01	03	Пълномощия на КВС и отговорности по отношение на безопасността и сигурността	X	X	
00	010	01	04	Отговорности на оператора и екипажа за нараняване на хора и повреда	X	X	

на имущество на земята при
експлоатация на ВС

00	010	01	05	Търговска практика и свързани с нея правила (лизинг - "сух", "мокър", чартър, обмен)	X	X		
00	010	02	00	Приложение 8 - Летателна годност на ВС - приложимост	X	X		
00	010	03	00	Приложение 7 - Регистрация и националност на ВС - приложимост	X	X		
00	010	04	00	Приложение 1 - Лицензиране на персонала - приложимост - връзка между приложение 1 и JAR-FCL	X	X	X	
00	010	05	00	Правила за полети (на базата на приложение 2)	X	X	X	
00	010	05	01	Приложение 2 - основни определения, приложимост, общи правила (с изкл. на операциите по вода), правила за визуални полети, правила за полети по прибори, сигнали, прехват на граждански ВС, таблица на полетните нива (ешелони)	X	X	X	
00	010	06	00	Аеронавигационни процедури - експлоатация на ВС Doc. 8168-OPS/611 Vol.1	X	X	X	
00	010	06	01	Въведение, общи положения	X		X	
00	010	06	02	Определения и абривиатури	X		X	

00	010 06 03	<p>Процедури при отлитане</p> <ul style="list-style-type: none"> - общи критерии - стандартно инструментално отлитане - многосочно отлитане - публикувана информация - едновременна експлоатация на успоредни или почти успоредни оборудвани ПИК - отлитане при зонална навигация (RNAV), базирано на VOR/DME - използване на FMS/RNAV оборудване за следване на процедурите за конвенционални схеми за отлитане 	X	X
00	010 06 04	<p>Процедури при подход</p> <ul style="list-style-type: none"> - общи критерии - разработване на процедури за подход, зони на подход по прибори, точност, фактори на точността, съоръжения, градиенти на снижение - участъци на долитане и подход : общо, долитане по прибори, начален участък на подхода (само общо), междинен и краен участък (изключения) от подхода, участък на прекратен подход (само общо) - кръжене (circling) над летището: общи положения, зона за кръжене, зона за кръжене без отчитане на препятствията, минимални височини на снижение, маневри при визуален полет, процедура на прекратен подход по време на кръжене - едновременна експлоатация на успоредни или 	X	X

			почти успоредни ПИК - процедури за подход при зонална навигация (RNAV), базирани на VOR/DME - използване на FMS/RNAV оборудване за следване на процедурите за неточен подход				
00	010	06	05	Процедури за изчакване - процедури по време на полет, влизане в зона, изчакване - височина над препятствията	X		X
00	010	06	06	Процедури за настройка на висотомера (вкл. Doc 7030 - доп. регионални правила) - основни изисквания, процедури, приложими за операторите и пилотите	X	X	X
00	010	06	07	Процедури, свързани с транспондера (вкл. Doc 7030 - доп. регионални правила) - използване на транспондерите - използване на ACAS оборудването - фразеология	X	X	X
00	010	07	00	Обслужване на въздушното движение (на базата на приложение 11 и Doc 4444)	X	X	X
00	010	07	01	Обслужване на въздушното движение - приложение 11 - определения	X	X	X
01	010	07	01	Общи положения - цели на ОВД, подразделения на ОВД, разпределение на частите на	X	X	X

			въздушното пространство и обслужваните летища, където ще има ОВД, класификация на видовете въздушно пространство (приложение 4 на приложение 11), задължителни навигационни характеристики (RNP), установяване и предназначение на екипажите на ОВД, спецификации за области с полетна информация, контролирани пространства и зони, минимални височини на полет, приоритет в случаи на бедстващо ВС, случаи в полет, време в ОВД				
02	010	07	01	Контрол на въздушното движение - приложение - осигуряване на КВД, работа на КВД, мин. сепарация, контрол на лицата и машините на летищата	X	X	X
03	010	07	01	Полетно информационно обслужване - приложение - обем на ПИО - операционни ПИО бюлетини	X	X	X
04	010	07	01	Аварийно и оповестително обслужване - приложение, уведомяване на спасителните координационни центрове, информация за ВС, опериращо в съседство до ВС, търпящо бедствие	X	X	X
05	010	07	01	Прилагани принципи за определяне на вида навигационни характеристики и обозначенията на маршрути, различни от стандартните	X	X	X

схеми за отлитане и долитане

00	010	07	03	<p>Авиационни правила и обслужване на въздушното движение (Doc 4444 - RAC / 501/ 11 и Doc 7030)</p> <ul style="list-style-type: none"> - определения - връзки с други документи 	X	X	X
01	010	07	03	<p>Общи изисквания</p> <ul style="list-style-type: none"> - обща практика на ОВД: представяне на полетен план, промяна от ППП на ПВП полет, разрешения и информация, контрол на въздушното движение, процедури за настройка на висотомера, индициране на спътна следа и капацитет на приземяване, докладване на позиция, докладване на авиационно произшествие, процедури относно ВС, екипирано със системи за предотвратяване на сблъсък във въздуха (АКАС) - приложение 1 	X	X	X
02	010	07	03	<p>Обслужване и контрол на зоната</p> <ul style="list-style-type: none"> - общи клаузи за сепарация на контролираното движение - вертикална сепарация: приложение, минимум на вертикално сепариране, минимална височина на прелитане и назначаване на такава, вертикално сепариране по време на снижение и изкачване - хоризонтално сепариране: приложение на страничното сепариране, надлъжно сепариране - намаляване на 	X	X	X

			минималното сепариране			
			- разрешения на РВД: съдържание, описание на разрешенията, разрешение за полет на собствен ешелон при метеорологични условия за визуален полет, кратка информация за движението, разрешение за поискана промяна в полетния план			
			- критични обстоятелства и пропадане на комуникациите: процедури при критични ситуации, аварийно снижаване, пропадане на връзката със земята, заглушаване на гражданско ВС			
03	010	07 03	Обслужване и контрол на подхода	X	X	X
			- отлитащо ВС: общи процедури за отлитане, разрешения на излитащите ВС за изкачване със собствен ешелон при метеорологични условия за визуален полет, информация за отлитащо ВС			
			- долитащо ВС: общи процедури за долитане, разрешения на долитащите ВС за снижаване със собствен ешелон при метеорологични условия за визуален полет, визуален заход, инструментален заход, кръжене, последователност на заходжане, очаквано време на заход, информация за долитащо ВС			
04	010	07 03	Обслужване и контрол на пистата	X	X	X
			- функции на летищните контролни кули: общи, предупредителни, поддръжка на ППП операции от			

			контролните кули				
			- рулиране и движение: избор на полоса				
			- информация за ВС от контролните кули: свързана с експлоатацията на ВС, за условията на пистата				
			- контрол на движението по летището: приоритет на долитащи и отлитащи ВС, контрол на долитащи и отлитащи ВС, категоризация на ВС по турбуленцията и увеличена надлъжна сепарация, разрешение за специални ПВП полети				
05	010 07	03	Обслужване с полетна информация	X	X	X	
			- обслужване с полетна информация				
			- аварийно и оповестително обслужване				
06	010 07	03	Използване на радиолокатори при обслужване на въздушното движение	X	X	X	
			- общи сведения: ограничения при ползване на радиолокатор, идентификационни процедури, информация за позицията, радарно векторизиране				
			- използване на радиолокатори при обслужване на въздушното движение				
00	010 08	00	Аеронавигационна информация и публикация	X	X	X	
00	010 08	01	Приложение 15 - определения	X	X	X	
			- кратки определения				
			- приложение				
	010 09	00	Летища (на базата на	X	X	X	

00			приложение 14)					
00	010	09	01	Приложение 14 - определения	X	X	X	
01	010	09	01	Данни за летището	X	X	X	
02	010	09	01	Визуални навигационни средства - индикатори и сигнални средства - маркировка - светлини - знаци - маркери	X	X	X	
03	010	09	01	Визуални средства за обозначаване на препятствия - маркиране на обектите - осветяване на обектите	X	X	X	
04	010	09	01	Визуални средства за обозначаване на зони с ограничено ползване	X	X	X	
05	010	09	01	Аварийно и друго обслужване - спасяване и борба с пожари - обслужване на перона - наземно обслужване на ВС	X	X	X	
06	010	09	01	Допълнение А към приложение 14 - пресмятане на обявените разстояния - райони на действие на радиовисотомера - осветителни системи на подхода	X	X	X	
00	010	10	00	Опростяване на формалностите (на базата на приложение 9)	X	X	X	

00	010	10	01	Влизане и излизане на ВС - описание, предназначение и използване на самолетните документи	X	X	X
00	010	10	02	Влизане и излизане на пътници и багаж - входни изисквания и процедури за екипажа и другия персонал на оператора	X	X	X
00	010	11	00	Търсене и спасяване (на базата на приложение 12)	X	X	X
00	010	11	01	Приложение 12 - Определения	X	X	X
01	010	11	01	Организация - организиране и осигуряване на ТиС - организиране на регионите на ТиС - организиране и назначение на екипите за ТиС	X	X	X
02	010	11	01	Взаимодействие - между държавите - между службите	X	X	X
03	010	11	01	Процедури - процедури за КВС в района на произшествие - процедури за КВС, получили съобщение за бедствие - сигнали за ТиС	X	X	X
04	010	11	01	Сигнали - наземни сигнали - код за визуални сигнали въздух-земя - сигнали въздух-земя	X	X	X
00	010	12	00	Сигурност (на базата на приложение 17)	X	X	

00	010	12	01	Приложение Сигурност	17	-	X	X	
01	010	12	01	Общи положения - цели и задачи			X	X	
02	010	12	01	Организация - съвместни действия и координиране			X	X	
03	010	12	01	Оператори: програми за сигурност на авиационните оператори			X	X	
00	010	13	00	Разследване на произшествия с ВС (на базата на приложение 13)			X	X	X
00	010	13	01	Приложение 13 - определения - приложение			X	X	
00	010	14	00	JAR-FCL, лицензиране на персонала			X	X	X
00	010	15	00	Българско законодателство			X	X	X
00	010	15	01	Разлики на българското законодателство от стандартите на ICAO и JAR			X	X	X

ПРЕДМЕТ

ВЪПРОСИ

020		Общи познания за ВС		Вертолети			
е	Обозначени			ATPL	CPL	IR	
	(0)			(4)	(5)	(6)	
00	020	00	00	Общи познания за ВС	X	X	X
	021	00	00	Планер и системи, силова			

00			установка, електросистема, аварийно оборудване - самолети		
00	021	00	00	Планер и системи, силова установка, електросистема, аварийно оборудване - вертолети	X X
00	021	00	00	Планер и системи, силова установка, електросистема, аварийно оборудване - въздухоплавателни средства	X
00	021	01	00	Планер и системи - самолети	X
00	021	01	01	Тяло/фюзелаж - видове конструкции - конструктивни елементи и материали - напрежения	
00	021	01	02	Остъкляване на пилотската кабина и пътническия салон - конструкция (ламинирано стъкло) - конструктивни ограничения	
00	021	01	03	Крило - видове конструкции - конструктивни елементи и материали - отслабване на напреженията от двигателите и пр. - напрежения	
00	021	01	04	Стабилизиращи повърхности - вертикални, хоризонтални и V-образни повърхности - конструктивни материали - усилия - "флатер" - компенсационна система - тримери	
00	021	01	05	Колесник - типове	

- устройство
- ключалки и системи за аварийно спускане
- устройства за предотвратяване на случайно спускане
- разположение, лампи и индикатори за движението му
- управление на носовия колесник
- колела и гуми (устройство, ограничения)
- спирачни системи
- устройство
- спирачка за паркиране
- принцип на действие на системата против плъзгане
- принцип на действие на автоматичната спирачна система
- действие, показания и предупредителни системи

00 021 01 06 Управление (конструкция и използване)

01 021 01 06 Главни органи за управление

- кормила за височина и направление, елерони
- тримери
- начини на задвижване (механичен, хидравличен, електрически, електро-дистанционен)
- действие, индикатори, предупредителни устройства и управление
- предавани усилия

02 021 01 06 Допълнителни органи за управление

- устройства за увеличаване на подемната сила на атакуващия ръб и изходящия ръб
- въздушни спирачки
- променлив ъгъл на атака на хоризонталните опашни

			плоскости		
			- начини на задвижване (механичен, хидравличен, електрически, електро-дистанционен)		
00	021 01 07		Хидравлика		
01	021 01 07		Основни принципи на хидромеханиката		
			- флуиди		
			- схема и действие на хидравлични системи		
02	021 01 07		Хидравлични системи		
			- основни, резервни и аварийни системи		
			- работни, указателни и предупредителни системи		
			- помощни системи		
00	021 01 08		Системи, работещи с въздух (само за с-ти с бутални двигатели)	X	X
01	021 01 08		Пневматични системи		
			- източници на енергия		
			- схема на действие на пневматични системи		
02	021 01 08		Системи за кондициониране на въздуха		
			- отопление и охлаждане		
			- устройство, работа и управление		
03	021 01 08		Херметизация и надналягане на кабината и салона		
			- кабинна височина, максимална такава, разлика в налягането		
			- херметизирани зони на ВС		
			- работа и индикатори		
			- обезопасителни устройства и предупредителни системи		
			- бърза декомпресия и		

			кабинна височина	
			- предупреждения	
			- аварийни процедури	
04	021 01 08	08	Системи за премахване на леда	X
			- пневматични такива за атакуващите ръбове на крилото и управляващите плоскости	
			- схема	
			- ограничения на работата	
			- начало и продължителност на използване на системите	
00	021 01 09	09	Системи, работещи с въздух (за самолети с турбовитлови и турбореактивни двигатели)	X
01	021 01 09	09	Пневматични системи	
			- източници на енергия	
			- схема	
			- възможни неизправности, предупредителни устройства	
			- работа, индикатори и предупредителни системи	
			- пневматично работещи системи	
02	021 01 09	09	Системи за кондициониране на въздуха	
			- устройство, действие, индикатори и предупредителни устройства	
			- отопление и охлаждане	
			- регулиране на температурата	
			- автоматично и ръчно	
			- вентилация на въздуха	
			- принципно устройство	
03	021 01 09	09	Противообледенителни системи	X
			- контролни повърхности на крилния профил (самолет) и лопатите (вертолет), силова установка, въздухозаборници,	

			<p>предни стъкла на пилотската кабина</p> <ul style="list-style-type: none"> - схема, работни ограничения, започване и продължителност на работа на системата - система за предупреждение при обледеняване 	
04	021 01 09	<p>Херметизация и надналягане на кабината и салона</p> <ul style="list-style-type: none"> - кабинна височина, максимална такава, разлика в налягането - херметизирани зони на ВС - работа и индикатори - обезопасителни устройства и предупредителни системи - бърза декомпресия, предупреждения за кабинна височина - аварийни процедури 		
00	021 01 10	<p>Противообледенителни системи, неизползващи въздух</p>	X	
01	021 01 10	<p>Принципно устройство, функции и работа на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - въздухозаборник - витло (самолет); витло/лопати (вертолет) - приемник на въздушното налягане (тръба на Пито), приемник на статичното налягане и устройство за предупреждаване при срив - предни стъкла на пилотската кабина - система за дренажиране на крилото - система за оттичане на дъжда 	X	
00	021 01 11	<p>Горивна система</p>		

01	021	01	11	Резервоари за гориво - конструктивни елементи и видове - разположение на резервоарите на едно- и многодвигателно ВС - последователност на зареждане и видове зареждане - неизползваемо гориво			
02	021	01	11	Подаване на горивото - подаване под действие на гравитационните сили и под налягане - кръстосани връзки - схема			
03	021	01	11	Системи за изхвърляне на гориво			
04	021	01	11	Наблюдение върху работата на горивната система - работа, показатели, предупредителни системи - управление на горивото (последователност на превключване на резервоарите) - нивомерна пръчка			
00	021	02	00	Електрическа система	X	X	X
00	021	02	01	Постоянно напрежение (ATPL и CPL) Постоянно/променливо напрежение (IR)	X	X	X
01	021	02	01	Общи положения - електрически вериги - напрежение, ток, съпротивление - закон на Ом - съпротивителни вериги - съпротивлението като функция на температурата - електрическа работа,	X	X	X

			електрическа мощност				
			- предпазители (функции, видове и действие)				
			- електрическото поле				
			- кондензаторът (функции)				
02	021	02	01	Акумулаторни батерии	X	X	X
				- типове, характеристики			
				- капацитет			
				- приложения			
				- опасни случаи			
03	021	02	01	Магнетизъм	X	X	X
				- постоянен магнетизъм			
				- електромагнетизъм:			
				· реле, прекъсвач, соленоиден вентил (принцип, функции и приложение)			
				- електромагнитна енергия			
				- електромагнитна индукция			
04	021	02	01	Генератори	X	X	X
				- алтернатор:			
				· принцип, функции и приложение			
				· устройства за наблюдение			
				· регулиране, контрол и защита			
				· режими на възбуждане			
				- стартер-генератор			
05	021	02	01	Разпределение	X	X	X
				- разпределение на напрежението (шини)			
				- наблюдение на електрическите прибори/системи за управление:			
				· амперметър, волтметър			
				· светлинни сигнализатори			
				- електрически консуматори			
				- разпределение на постоянното напрежение:			
				· устройство, действие и наблюдение на системата			
				· елементарни превключващи вериги			

06	021	02	01	Преобразуватели (приложения)	X	X	X
07	021	02	01	Изравняване на електрическите потенциалы по конструкцията на самолета	X	X	
00	021	02	02	Системи с променливо напрежение	X	X	
01	021	02	02	Общи положения - едно- и многофазно променливо напрежение - честота - смяна на фазите - компоненти на променливото напрежение	X	X	
02	021	02	02	Генератори - трифазен генератор - генератор без четки (устройство и действие) - задвижване на генератора: · задвижване с постоянна скорост · интегрирано задвижване	X	X	
03	021	02	02	Разпределение на променливото напрежение - устройство, действие и наблюдение - защитни вериги, работа в паралел на генераторите за променливо напрежение	X	X	
04	021	02	02	Трансформатори - функции - типове и приложения	X	X	
05	021	02	02	Синхронни и асинхронни двигатели - начин на действие - приложение	X	X	
	021	02	02	Трансформиращи/преобразув	X	X	

06			ащи устройства				
00	021	02	03	Полупроводници - принципи на полупроводниците - полупроводникови резистори (свойства и приложение) - изправител (свойства и приложение) - транзистор (свойства и приложение) - диод (свойства и приложение)	X	X	
00	021	02	04	Основи на изчислителната техника	X	X	
01	021	02	04	Логически вериги	X	X	
02	021	02	04	Логически символи	X	X	
03	021	02	04	Превключващи вериги и логически символи	X	X	
00	021	02	05	Основи на радиотехниката	X	X	X
01	021	02	05	Принципи - електромагнитни вълни - дължина на вълната, амплитуда, фазов ъгъл, честота - честотни ленти, странична лента, единична странична лента - импулсни характеристики - носеща, модулация, демодулация - видове модуляции (амплитудна, честотна, импулсна, мултиплексна) - осцилиращи вериги	X	X	X
02	021	02	05	Антени - характеристики	X	X	X

				- поляризация - типове антени				
03	021	02	05	Разпространение на радиовълните - наземни вълни - космически вълни - разпространение с честотни ленти - честотна прогноза (MUF) - затихване - фактори, влияещи върху разпространението (отражение, поглъщане, интерференция, мрак, брегова ивица, планина, статично електричество)	на	X	X	X
00	021	03	00	Силова установка		X	X	
00	021	03	01	Бутален двигател		X	X	
01	021	03	01	Общи положения - типови схеми - принцип на работа на четиритактовия двигател с вътрешно горене - механични части		X	X	
02	021	03	01	Система за смазване - предназначение - принципна схема - устройства и датчици за наблюдение - смазочни материали		X	X	
03	021	03	01	Въздушно охлаждане - наблюдение на системата - температура на главата на цилиндъра - обтекатели		X	X	
04	021	03	01	Запалителна система - принципно устройство и действие		X	X	

			- типове запалителни системи - магнет			
05	021	03	01	Подаване на гориво - карбуратор (устройство и начин на действие, замръзване на карбуратора) - впръскване на гориво (устройство и начин на действие) - променливо количество на въздуха	X	X
06	021	03	01	Характеристики на двигателя - налягане/плътност на определена височина - характеристиките като функция от налягането и температурата	X	X
07	021	03	01	Устройства за увеличаване на мощността - газотурбинен компресор, компресор (устройство и влияние върху характеристиките на двигателя)	X	X
08	021	03	01	Гориво - типове, видове - детонационни характеристики, октаново число - цветово кодиране - добавки - съдържание на вода, образуване на лед - плътност на горивото - алтернативни горива, разлики в спецификациите, ограничения	X	X
09	021	03	01	Горивна смес - богата и бедна смес - смес за максимална мощност и икономична смес	X	X
10	021	03	01	Въздушен винт - витло с фиксирана стъпка и		

			постоянна скорост		
			- принцип на работа на витлата на едно- и многодвигателно ВС		
			- проверки на винта		
			- ефективност на винта като функция от въздушната скорост		
			- защита на ВС и двигателя (работа на винта: на земя/ във въздуха, ограничения за груба и фина настройка на стъпката)		
11	021	03	01	Експлоатация и управление на двигателя	X X
				- установяване на мощността, мощностен диапазон	
				- установяване на качеството на гориво-въздушната смес	
				- работни ограничения	
12	021	03	01	Експлоатационни критерии	X X
				- максимална и минимална честота на въртене	
				- (индуцирани) вибрации на двигателя и критична честота на въртене	
				- възстановителни действия по абнормално стартиране на двигателя, при ускоряване и в полет	
00	021	03	02	Газотурбинен двигател	X X
01	021	03	02	Принцип на действие	X X
02	021	03	02	Видове газотурбинни двигатели	X X
				- диагонални	
				- с осов поток	
				- със свободна турбина	
				- с едновална турбина	
				- турбовитлови	
				- турбореактивни	
				- турбовентилаторни	

00	021	03	03	Конструкция на двигателя	X	X
01	021	03	03	Входно устройство - предназначение	X	X
02	021	03	03	Компресор - предназначение - устройство и начин на работа - последствия от повреда - срыв и помпаж (причини и предотвратяване) - характеристики на компресора	X	X
03	021	03	03	Дифузор - функции	X	X
04	021	03	03	Горивна камера - функции, типове и принципи на работа - смесителни отношения - гориворазпръсквачи - температурно натоварване	X	X
05	021	03	03	Турбина - функции, устройство и принципи на работа - термични и механични напрежения - последици от повреда - наблюдаване на температурата на изходящите газове	X	X
06	021	03	03	Сопло - предназначение - типове - шумозаглушаващи устройства		
07	021	03	03	Налягане, температура и скорост на потока в газотурбинен двигател	X	X

08	021	03	03	Реверс на тягата - функции, устройство и принципи на работа - степен на ефективност - използване и наблюдение		
09	021	03	03	Характеристики и способности за увеличаване на тягата - впръскване на вода, принципи на действие - използване и наблюдение на системата		
10	021	03	03	Отклоняване на въздух от двигателя - влияние върху тягата, температурата на изходящите газове, честотата на въртене и степената на сгъстяване - влияние върху характеристиките	X	X
11	021	03	03	Привод на агрегати - предназначение	X	X
00	021	03	04	Системи на двигателя	X	X
01	021	03	04	Запалителна система - функции, типове, елементи, начин на работа и безопасност - наблюдение и контрол - самоподдържащи се скорости и празен ход	X	X
02	021	03	04	Стартер - функции, типове, устройство и начин на работа - наблюдение и контрол - самоподдържащи се скорости и празен ход	X	X
03	021	03	04	Неуспешно пускане на двигателя - причини и предотвратяване	X	X

04	021	03	04	Горивна система - устройство, елементи - работа и наблюдение - неизправности	X	X
05	021	03	04	Смазване - устройство, елементи - работа и наблюдение - неизправности	X	X
06	021	03	04	Гориво - температурни ефекти - замърсители - прибавки	X	X
07	021	03	04	Реактивна тяга - формула за тягата - двигател, ограничен по температура на изходящите газове - тягата като функция на въздушната скорост, плътността на въздуха, налягането, температурата и честотата на въртене		
08	021	03	04	Управление и контрол на двигателя	X	X
09	021	03	04	Мощност - двигатели с разпределяне на мощност - функция на плътността - двигател, ограничен по температура на изходящите газове	X	X
00	021	03	05	Допълнителен енергиен агрегат	X	X
01	021	03	05	Общи положение - предназначение, типове - разположение - работа и наблюдение	X	X
02	021	03	05	Напорна въздушна турбина - предназначение		

00	021	04	00	Аварийно оборудване	X	X
00	021	04	01	Врати и аварийни изходи - достъп - нормални и аварийни функции - означения - означения за изход по пода - аварийни изходи за екипажа - аварийни изходи за пътниците - евакуационни пързалки, обща употреба или като спасителни салове или плавателни средства	X	X
00	021	04	02	Сигнализация за дим/пари - разположение, индикатори, функционални тестове	X	X
00	021	04	03	Сигнализация за пожар - разположение, режим на работа	X	X
00	021	04	04	Оборудване за гасене на пожар - разположение, работа, съдържание, размери, функционални тестове	X	X
00	021	04	05	Кислородно оборудване - принципи на действие - устройства за защита и оцеляване - пробив, използване на оборудването в случай на бърза декомпресия - сравнение на кислородните маски с постоянен поток и с непостоянен такъв - генератори на кислород - опасности при използване на кислород, мерки за безопасност	X	X

00	021	04	06	Аварийно оборудване - ръчен пожарогасител - защитни маска и наметало - преносима кислородна система - аварийен радиомаяк, предавател - спасителна жилетка, спасителен сал - електрически фенер, аварийно осветление - високоговорител - брадва - огнеупорни ръкавици - аварийна плавателна система	X	X
00	021	05	00	Планер и системи - вертолети	X	X
00	021	05	01	Конструктивни схеми - едновинтов - с два винта - един зад друг - с два винта - на една ос - с два винта - отстриани	X	X
00	021	05	02	Винтове и органи за управление	X	X
01	021	05	02	Системи за управление - видове - елементи - настройки - основно управление (циклична стъпка, обща стъпка, по посока)	X	X
02	021	05	02	Главен винт - видове - елементи - конструктивен материал	X	X
03	021	05	02	Опашен винт - видове - елементи - конструктивен материал	X	X

04	021	05	02	Лопати на винта - видове - секции - устройство - конструктивен материал - настройка	X	X
05	021	05	02	Управляващи повърхности - вертикални/хоризонтални - устройство - конструктивен материал	X	X
00	021	05	03	Тяло/фюзелаж - видове конструктивни схеми - конструктивни елементи, материали, ограничения	X	X
00	021	05	04	Кабина на екипажа и салон - конструкция - конструктивни елементи, материали, ограничения	X	X
00	021	05	05	Колесник - видове - напр. поплавъци, ски, колела и пр. - конструкция - заключващи устройства и системи за аварийно спускане - устройства за предотвратяване на случайно спускане - разположение, лампи и индикатори за движение - колела и гуми - спирачни системи: · устройство · спирачка за паркиране · работа, показатели и предупредителни системи	X	X
00	021	05	06	Трансмисия	X	X
	021	05	06	Валове	X	X

01				- видове - елементи - материал		
02	021	05	06	Редуктори - видове - устройство - материал - смазване - показатели	X	X
03	021	05	06	Съединители - видове - елементи	X	X
04	021	05	06	Устройства за свободен ход - видове - елементи	X	X
00	021	05	07	Спирачка на винта - елементи - устройство	X	X
00	021	05	08	Проверки на носещата система - вибрации - баланс - регулировка	X	X
00	021	05	09	Хидравлика	X	X
01	021	05	09	Основни принципи на хидромеханиката - хидравлични флуиди - схема и действие на хидравличните системи	X	X
02	021	05	09	Хидравлични системи - основни, резервни и аварийни системи - работа, показатели, системи за предупреждение - допълнителни системи - спомагателни системи	X	X

00	021	05	10	Системи, работещи с въздух	X	X
01	021	05	10	Въздушна система - източници на енергия - схема - възможни неизправности, предупредителни устройства - работа, индикатори и предупредителни системи - пневматично работещи системи	X	X
02	021	05	10	Система за кондициониране на въздуха - устройство, действие, индикатори и предупредителни устройства - отопление и охлаждане - регулиране на температурата - автоматично и ръчно - вентилация на въздуха	X	X
00	021	05	11	Противообледенителни системи - схема и действие, работа на: · въздухозаборник · винтове · приемници за пълното и статичното налягане · подгреваеми стъкла · управляващи повърхности (хоризонтален стабилизатор) · система за оттичане на дъжда · система за предупреждение при обледеняване	X	X
00	021	05	12	Горивна система	X	X
01	021	05	12	Резервоари за гориво (основни и спомагателни) - конструктивни елементи и видове	X	X

				- разположение на резервоарите на едно- и многодвигателен вертолет			
				- последователност на зареждане и видове зареждане			
				- неизползваемо гориво			
				- безопасност при катастрофи			
02	021	05	12	Подаване на горивото	X	X	
				- подаване под действие на гравитационните сили и под налягане			
				- схема			
03	021	05	12	Системи за изхвърляне на гориво	X	X	
04	021	05	12	Контрол и наблюдение върху горивната система	X	X	
				- работа, показатели, предупредителни системи			
				- управление на горивото (последователност на превключване на резервоарите)			
				- нивомерна пръчка			
00	022	00	00	Прибори			
				- самолет			
00	022	00	00	Прибори			X
				- въздухоплавателни средства			
00	022	00	00	Прибори	X	X	
				- вертолети			
00	022	01	00	Полетни прибори	X	X	X
00	022	01	01	Прибори за въздушни сигнали	X	X	X
01	022	01	01	Системи за пълно и статично налягане	X	X	X
				- тръба на Пито, устройство и принцип на действие			

				- източник на статично налягане			
				- неизправности			
				- отопление			
				- резервен източник на статично налягане			
02	022	01	01	Висотомер	X	X	X
				- устройство и принцип на действие			
				- показания и настройка			
				- грешки			
				- поправъчни таблици			
				- допуски			
03	022	01	01	Указател на въздушна скорост	X	X	X
				- устройство и принцип на действие			
				- показания (IAS)			
				- значение на оцветените сектори			
				- указател за максимална въздушна скорост, показалец за V_{mo}/M_{mo}			
				- грешки			
04	022	01	01	Указател на числото M			
				- формула за числото на Мах			
				- устройство и принцип на действие			
				- скала			
				- конструктивни видове			
				- грешки			
05	022	01	01	Вариометри	X	X	X
				- анероидни и инерциални вариометри			
				- устройство и принцип на действие			
				- скала			
06	022	01	01	Изчислител на въздушни сигнали	X	X	
				- принцип на действие			
				- входни и изходни сигнали			

				- приложение на изходните данни			
				- блокова диаграма			
				- наблюдение на системата			
00	022	01	02	Жироскопични прибори	X	X	X
01	022	01	02	Основи на жироскопа	X	X	X
				- теория на жироскопичните сили (стабилност, прецесия)			
				- видове, устройство и принципи на работа:			
				· жировертикала			
				· курсов жироскоп			
				· жиρούказател на завой/наклони			
				· интегриращ жиρούказател на завой/наклони			
				· жироскоп с една степен на свобода			
				· жироскоп с лазерен кръг			
				- отнасяне			
				- случайно отнасяне			
				- положения на поставяне			
				- видове задвижване, наблюдение			
02	022	01	02	Курсов жироскоп	X	X	X
				- устройство и принцип на действие			
03	022	01	02	Жирокомпас	X	X	X
				- устройство и принцип на действие			
				- елементи			
				- насочване и режими на работа			
				- грешки от завой и ускорения			
				- приложение, приложение на изходните данни			
04	022	01	02	Жировертикала / индикатор на положението	X	X	X
				- устройство и принцип на			

			действие			
			- видове скали			
			- грешки от завои и ускорения			
			- приложение, приложение на изходните данни			
05	022	01 02	Указател на завои/наклони	X	X	X
			- устройство и принцип на действие			
			- видове скали			
			- грешки			
			- приложение, приложение на изходните данни			
			- координатор на завоите			
06	022	01 02	Жиростабилизирана платформа	X	X	
			- видове			
			- акселерометър, измервателни системи			
			- устройство и принцип на действие			
			- хоризонтиране на платформата			
			- приложение, приложение на изходните данни			
07	022	01 02	Фиксирана платформа	X	X	
			- устройство и принцип на действие			
			- видове			
			- входни сигнали			
			- приложение, приложение на изходните данни			
00	022	01 03	Магнитен компас	X	X	X
			- устройство и принцип на действие			
			- грешки (девиация, ефекти от наклона)			
00	022	01 04	Радиовисотомер	X	X	X
			- елементи			
			- честотна лента			
			- принцип на действие			

			- скала - грешки				
00	022	01	05	Електронни системи за полетна информация (EFIS) - типове информационни дисплеи - входни данни - контролно табло, дисплей - пример за типичен монтаж на ВС	X	X	X
00	022	01	06	Системи за управление на полета (FMS) - основни принципи - входни и изходни данни	X	X	
00	022	02	00	Системи за автоматично управление на полета	X	X	X
00	022	02	01	Система за траекторно управление - функции и приложение - блокова диаграма, компоненти - режим на работа - настройка за различни фази на полет - командни режими - индикатор за режима - наблюдение на системата - ограничения, работни забрани	X	X	X
00	022	02	02	Автопилот - функции и приложение - видове (различни оси) - блокова диаграма, компоненти - напречни режими - надлъжни режими - общи режими - автоматично приземяване, последователност на работа - системни концепции за автоматично приземяване,	X	X	X

кръжне, излитане, пасивен и активен отказ

- командни режими
- предаване на сигнала до контролните повърхности
- работа и настройка за различни фази на полет
- наблюдение на системата
- ограничения, работни забрани

022 02 0300	Автоматична защита на ограниченията в полет	X	X	
	<ul style="list-style-type: none">- предназначение- входни данни, сигнали- изходни данни, сигнали- наблюдение на системата			
022 02 0400	Демпфер на рисканието система за стабилизация	X	X	X
	<ul style="list-style-type: none">- предназначение- блокова диаграма, компоненти- предаване на сигнала до вертикалния стабилизатор			
00 022 02 05	Автоматично тримиране - надлъжно			
	<ul style="list-style-type: none">- предназначение- входни данни, сигнали- режим на работа- хоризонтален стабилизатор, задвижване на тримера- наблюдение на системата, безопасност на работа			
00 022 02 06	Изчисляване на тягата			
	<ul style="list-style-type: none">- предназначение- компоненти- входни данни, сигнали- изходни данни, сигнали- наблюдение на системата			
00 022 02 07	Автоматично управление на тягата			
	<ul style="list-style-type: none">- предназначение и			

			приложения			
			- блокови диаграми,			
			компоненти			
			- режим на работа			
			- автоматичен избор на			
			режимите на работа			
			- предаване на сигнала до			
			механизма за управление на			
			количеството гориво			
00	022	03	00	Оборудване за сигнализация	X	X
				и запис		
00	022	03	01	Сигнализации - общи	X	X
				положения		
				- класификация		
				- системи за визуализация		
00	022	03	02	Предупредителна система за	X	X
				височина		
				- предназначение		
				- блокова диаграма,		
				компоненти		
				- работа и наблюдение на		
				системата		
00	022	03	03	Система за сигнализация на	X	X
				опасни сближения със земята		
				(GPWS)		
				- предназначение		
				- блокова диаграма,		
				компоненти		
				- входни данни, сигнали		
				- режими на сигнализация		
				- проверки за изправност на		
				системата		
00	022	03	04	Бордна система за избягване	X	X
				на сближения (TCAS/ACAS)		
				- предназначение		
				- режими на сигнализация		
00	022	03	05	Сигнализация на опасна		
				скорост		
				- предназначение		
				- входни данни, сигнали		

			<ul style="list-style-type: none"> - дисплей, индикатори - функционална проверка - влияние върху работата в случай на отказ 			
00	022	03	06	<p>Предупреждения за срыв</p> <ul style="list-style-type: none"> - предназначение - съставни елементи на опростена система - блокова диаграма, елементи на система с указател на ъгъла на атака - работа 		
00	022	03	07	<p>Устройство за запис на полетни данни</p> <ul style="list-style-type: none"> - предназначение - блокова диаграма, елементи - работа - следене на системата 	X	X
00	022	03	08	<p>Устройство за запис на разговорите в пилотската кабина</p> <ul style="list-style-type: none"> - предназначение - блокова диаграма, елементи - работа 	X	X
00	022	03	09	<p>Сигнализация за високи/ниски обороти на винта и двигателя</p> <ul style="list-style-type: none"> - предназначение - входни данни, сигнали - дисплей, индикатори - функционална проверка - влияние върху работата в случай на отказ 	X	X
00	022	04	00	<p>Уреди за наблюдение и контрол върху работата на двигателите и системите</p>	X	X
00	022	04	01	<p>Индикатор на налягане</p> <ul style="list-style-type: none"> - чувствителни устройства - индикатори на налягане - значение на оцветените сектори 	X	X

00	022	04	02	Индикатор на температура - чувствителни устройства - температура на насрещния поток, коефициент на възстановяване - индикатори на температура - значение на оцветените сектори	X	X
00	022	04	03	Индикатор на честота на въртене - предаване на сигнала до индикатора - индикатори за честота на въртене, бутални и турбинни двигатели - значение на оцветените сектори	X	X
00	022	04	04	Индикатори на разход/консумация - горивен разходомер (предназначение, индикатори) - горивен разходомер в тръбопровода за високо налягане (предназначение, индикатори, сигнализация при отказ)	X	X
00	022	04	05	Индикатори на гориво/количество - измерване на обем/маса, мерни единици - измервателни чувствителни устройства - съдържание, показатели за количество - причини за неточни показания	X	X
00	022	04	06	Измервател на въртящ момент - индикатори, мерни единици - значение на оцветените сектори	X	X

00	022 04 07	Измервател на полетно време - източник на енергия - индикатори	X	X
00	022 04 08	Наблюдение на вибрации - индикатори, мерни единици - връзка до двуконтурни турбовентилаторни двигатели - предупредителна система		
00	022 04 09	Система за предаване на сигнали - механични - електрически	X	X
00	022 04 10	Електронни екрани - Електронна система на пилотажните прибори (EFIS) - Система за аварийно оповестяване на екипажа и сигнализация от двигателя (EICAS) - Електронен централизиран самолетен монитор (ECAM)	X	X
00	022 04 11	Откриване на примеси, замърсявания и остатъци от разрушаване в горивото и маслото - индикатори - принципи	X	X

ПРЕДМЕТ

ВЪПРОСИ

030		Изпълнение и планиране на полета	Вертолети		
Обозначение (0)			ATPL (4)	CPL (5)	IR (6)
00	030 00 00	Изпълнение и планиране на полета	X	X	X
00	031 00 00	Маса и балансировка - самолети			
00	031 00 00	Маса и балансировка - вертолети	X	X	

00	031	01	00	Маса и балансировка - общи положения	X	X
00	031	01	01	Център на масата (ЦМ)	X	X
01	031	01	01	Определение	X	X
02	031	01	01	Важност във връзка с устойчивостта на самолета; важност във връзка с устойчивостта на вертолета	X	X
00	031	01	02	Ограничения върху масата и балансировката	X	X
01	031	01	02	Използване на ръководството по летателна експлоатация за - ограниченията на ЦМ при излитане, кацане и полетни конфигурации	X	X
02	031	01	02	Максимално натоварване на подовете	X	X
03	031	01	02	Максимална маса на перона и при рулиране (самолет); максимална маса при рулиране (вертолет)	X	X
04	031	01	02	Фактори, определящи максимално разрешените маси - конструктивни ограничения - ограничения в характеристиките, като: налична писта за излитане и кацане - метеорологична обстановка (температура, налягане, вятър, валеж); изисквания за вертикална скорост на изкачване и височина над препятствията; изисквания, свързани с характеристиките на двигателя	X	X
05	031	01	02	Фактори, определящи границите за центъра на масата	X	X

- устойчивост на ВС; възможност органите за управление и управляващите плоскости да преодолеят моментите около напречната ос на ВС при всички условия на полета

- промените в положението на ЦМ по време на полета поради изразходване на гориво, издигане и спускане на колесника, очаквано преместване на пътници и товари, преливане на гориво

- преместване на приложната точка на подемната сила при промяна на положението на механизацията (самолет); влияние на лебедката и външните товари (вертолет)

00	031	02	00	Затоварване на ВС	X	X
00	031	02	01	Терминология	X	X
01	031	02	01	Маса на празно ВС	X	X
02	031	02	01	Суша експлоатационна маса (масата на: празно ВС + + екипажа + оборудване + неизползваемото гориво)	X	X
03	031	02	01	Маса без гориво	X	X
04	031	02	01	Стандартни маси - екипаж, пътници и багаж - гориво, масло, вода (коефициенти на превръщане обем/маса) - принадлежности	X	X
05	031	02	01	Полезен товар (пътнически товар + използваемото гориво)	X	X
	031	02	02	Контрол и проверки на масата на	X	X

00			BC			
01	031	02	02	Процедура за проверка на масата на BC (общо)	X	X
02	031	02	02	Изисквания за повторно претегляне на BC	X	X
03	031	02	02	Списъци на оборудването	X	X
00	031	02	03	Процедури за определяне на документацията, свързана с масата и балансировката на BC	X	X
01	031	02	03	Определяне на сухата експлоатационна маса (екипаж, оборудване и пр.)	X	X
02	031	02	03	Съзнателно оставено празно поле	X	X
03	031	02	03	Добавяне на масата на пътниците и товара (вкл. багажа на пътниците) (стандартна маса)	X	X
04	031	02	03	Добавяне на масата на горивото	X	X
05	031	02	03	Проверка за спазване на допустимите стойности на общата маса	X	X
00	031	02	04	Влияние на претоварването	X	X
01	031	02	04	По-високи скорости при излитане и безопасни скорости във въздуха	X	X
02	031	02	04	По-големи пробези при излитане и кацане	X	X
03	031	02	04	Намален градиент на набор на височина	X	X

04	031	02	04	Влияние върху продължителността и далечината на полета (самолети); намалена продължителност и далечина на полета (вертолети)	X	X
05	031	02	04	Влошаване на характеристиките на двигателя	X	X
06	031	02	04	Възможни повреди на конструкцията при екстремни случаи	X	X
00	031	03	00	Център на масата (ЦМ)	X	X
00	031	03	01	Основа за определяне на центъра на масата (документация на затоварването и баланса)	X	X
01	031	03	01	Изходна конфигурация (зададени стойности) - обяснение на термина - местоположение - приложение при пресмятане на ЦМ	X	X
02	031	03	01	Рамо на момента - обяснение на термина - определяне на знака - приложение	X	X
03	031	03	01	Момент и - обяснение - момент = маса ? рамо на момента	X	X
04	031	03	01	Изразяване в проценти от САХ		
05	031	03	01	Изразяване в разстояние от линията на пресмятане	X	X
00	031	03	02	Определяне на положението на центъра на масата (самолет); определяне на положението на центъра на масата надлъжно и	X	X

			напречно (вкл. компютърни изчисления) (вертолет)			
01	031	03	02	Положение на центъра на масата на празно ВС - определено при претеглянето на самолета; определено при претеглянето на вертолета; - записано в документацията на ВС при сухата експлоатационна маса;	X	X
02	031	03	02	Преместване на ЦМ при добавяне на гориво, товар и баласт	X	X
03	031	03	02	Практически методи за изчисляване на центровката - метод на изчисляване с използване на математически пресмятания или специални правила - графичен метод - табличен метод	X	X
04	031	03	02	Разполагане на товара или пътниците с цел центърът на масата да остане в допустимите граници	X	X
00	031	03	03	Обезопасяване на товара	X	X
01	031	03	03	Значение на закрепването на товара - оборудване за товарния отсек и товарно ВС - контейнер - палет	X	X
02	031	03	03	Ефекти при преместване на товара - преместване на ЦМ, евентуално извън границите - възможна повреда поради инерцията или местещ се товар - ефекти на ускорение върху товара	X	X
	031	03	04	Разпределено натоварване,	X	X

00 натоварване при движение,
поддържане

032 00 00 Характеристики на самолета

00

032 01 00 Характеристики на
00 едномоторен самолет - клас В,
несертифициран по FAR25/JAR25

032 01 01 Определения на термините и
00 използваните скорости

032 01 02 Характеристики при излитане и
00 кацане

032 01 02 Влияние на масата на самолета,
01 вятъра, плътността, височината,
наклона и състоянието на ПИК

032 01 02 Използване на данните от
02 ръководството за летателна
експлоатация

032 01 03 Характеристики при набор на
00 височина и по маршрута

032 01 03 Използване на полетните данни
01

032 01 03 Влияние на височината,
02 определена по плътност, и масата на
самолета

032 01 03 Продължителност на полета и
03 влияние на различните препоръчани
мощности

032 01 03 Далечина на полета при различни
04 препоръчани мощности

032 02 00 Характеристики на самолети с
00 повече от един двигател - клас В,
несертифицирани по FAR25/JAR25

032 02 01 Определения на термините и

- 00 използваните скорости
- 01 032 02 01 Специфични термини за характеристиките на самолети с повече от един двигател
- 00 032 02 02 Важност на определянето на характеристиките
- 01 032 02 02 Определяне на характеристиките при нормални условия
- 02 032 02 02 Отчитане на влиянието на височината, определена по плътност, температурата, вятъра, масата на самолета, наклона и състоянието на ПИК
- 00 032 02 03 Елементи на характеристиките
- 01 032 02 03 Разстояния при излитане и кацане
- разстояния над препятствия при излитане
- 02 032 02 03 Градиенти на набор на височини и снижение
- влияние на избраните мощности, скорости и конфигурация на самолета
- 03 032 02 03 Височина по маршрута и таван на височината
- изисквания по маршрута
- 04 032 02 03 Отношение: полезен товар - далечина на полета
- 05 032 02 03 Отношение: скорост - икономичност
- 00 032 02 04 Използване на графики и таблични данни за характеристиките
- 032 02 04 Част от РЛЕ за характеристиките

01

00 032 03 00 Характеристики на самолети,
сертифицирани по FAR25/JAR25

00 032 03 01 Излитане

01 032 03 01 Определения на термините и
използваните скорости

- подходящи дефиниции на
скоростта, свързани с
характеристиките при излитане,
подчертавайки:

· V1: скорост на вземане на
решение в случай на отказ на
двигател при излитане

· VR: скорост на отлепяне на
носовия колесник

· V2: безопасна скорост на
излитане

- подходящи дефиниции на
разстояния, свързани с излитането:

· дължина на пистата

· разполагаемо разстояние за
засилване при излитане (TORA)

· разполагаемо разстояние за
излитане (TODA)

· разполагаемо разстояние при
прекратяване на излитането (ASDA)

· участъци, свободни от
препятствия от двете страни на
пистата, и зони за спиране в края на
пистата

· гранични стойности на
масата/височината/температурата

- други скорости:

· VMCG

· VMCA

· VMU

· VLOF

· VMBE

02 032 03 01 Параметри на ПИК
- дължина, наклон, настилка
- твърдост на ПИК (индекс на

товароносимост, натоварване на едно колело)

- 03 032 03 01 Параметри на самолета
- маса
- ъгъл на задкрилките
- редуцирана мощност
- увеличена V2
- използване на
противообледенителни системи
- отбор на въздух
- 04 032 03 01 Параметри на метеорологичните условия
- височина, определена по налягане и температура (височина, определена по плътност), пориви на вятъра, състояние на ПИК (вода, сняг, лед и пр.)
- 05 032 03 01 Скорости при излитане
- изчисляване на V1, VR и V2; първоначален градиент на набиране на височина, скорости на прибиране на колесника и механизацията
- 06 032 03 01 Разстояние на излитане
- пресмятане на разстоянието на излитане
- включване на променливите от самолета, ПИК, от метеорологичните условия при пресмятане на разстоянието и скоростта на излитане
- последствия от ранно или късно отлепяне по разстоянието за излитане; възможност за наземен срыв при ранно отлепяне
- 00 032 03 02 Разстояние на прекратено излитане
- 01 032 03 02 Балансирана дължина на ПИК
- преглед на определенията
- връзка между балансирана/небалансирана дължина и V1

- 02 032 03 02 Използване на графиките в РЛЕ
- изчисляване на разстоянията за прекратено излитане:
· време за вземане на решение и процедура по намаляване на скоростта:
· допуск за време за вземане на решение
· използване на спирачки
· използване на реверсивна тяга
- ограничения за разсейване на топлината от спиране:
· закъсняло повишение на температурата
- ограничения от гумите
- 00 032 03 03 Начален набор на височина
- 01 032 03 03 Участъци на траекторията
- прибиране на колесника и механизацията
- ограничение на излетната маса във връзка с изискванията за набиране на височина
- 02 032 03 03 Всички двигатели - работещи
- скорост при набор на височина
- градиент на набор на височина
- процедура за намаляване на шума
- 03 032 03 03 Един отказал двигател
- най-изгодна скорост за набор на височина
- скорост за най-добър градиент на набор на височина
- градиент на набор на височина:
· влияние на височината, определена по налягане, върху характеристиките на набор на височина
- 04 032 03 03 Изисквания за прелитане над препятствията

- набиране на височина заради препятствия
 - завои за избягване на препятствия
 - влияние на завоите върху характеристиките на набор на височина
- 00 032 03 04 Набор на височина
- 01 032 03 04 Използване на графиките в РЛЕ
- влияние на масата на самолета
 - влияние на промяната на височината, определена по налягане
 - изчисления на необходимото време за набор на височина до достигане на крейсерска височина
- 02 032 03 04 Скорости при набор на височина
- скорост на прибиране на механизацията
 - разчетни скорости на набор на височина (всички двигатели работят):
 - най-изгоден ъгъл на набор на височина
 - максимален градиент на набор на височина
- 03 032 03 04 Набор на височина с един отказал двигател
- скорости на набор на височина:
 - най-добър ъгъл на набор на височина
 - най-добър градиент на набор на височина
 - максимална крейсерска височина
- 00 032 03 05 Полет по маршрут
- 01 032 03 05 Използване на графиките от РЛЕ
- определяне на височините за полет по маршрут
 - максимално достижими

- височини на полет по маршрут
- повишаване на максималните скорости и тяги
- 02 032 03 05 Управление на режима на полета по маршрут
- максимална далечина на полета: установяване на мощности, скорости, разход на гориво
- максимална продължителност: установяване на мощности, скорости, разход на гориво
- отношение скорост/далечина на полета, за крейсерски режим на мощност
- максимални крейсерски режими: скорости, разход на гориво
- 03 032 03 05 Полет по маршрут с един отказал двигател
- таблици при отказал двигател
- далечина и продължителност
- таван на опериране при неработещ двигател
- режими на максимална полетна мощност
- експлоатация по ETOPS
- 04 032 03 05 Минимални разстояния до препятствията по маршрута
- траектория на полета
- вертикални и хоризонтални
- ограничения на минималната височина на прелитане при по-високо тегло
- процедури по снижаване в крейсерски режим
- 05 032 03 05 Полет по маршрута с два отказали двигателя - самолети с повече от два двигателя
- изисквания и ограничения
- 00 032 03 06 Снижение и кацане

- 01 032 03 06 Използване на графици за
снижение
- време за започване на снижение
 - разход на гориво по време на снижаване
 - ограничения на скоростта, напр.:
 - разчетна въздушна скорост
 - максимална експлоатационна въздушна скорост
 - най-изгодна скорост
 - максимален градиент на снижение (темп на изменение на налягането в херметичната кабина при снижение)
- 02 032 03 06 Максимално допустима маса на кацане
- по ограничение на конструкцията, посочена от производителя и държавните въздухоплавателни администрации
- 03 032 03 06 Пресмятане на данните за подход и кацане
- пригодност на избраната ПИК:
 - разполагаемо разстояние за приземяване
 - изчисляване на максималната маса при кацане за дадените условия на ПИК
 - изчисляване на минималното разстояние при кацане за дадените условия на ПИК
 - други фактори: наклон на ПИК, състояние на настилката, вятър, температура, височина, определена по плътност
 - изчисляване на предполагаемата маса при кацане
 - изчисляване на скоростите на подход и приземяване
 - изчисленията трябва да се извършат също и за резервните летища
 - определения на използваните

термини и скорости:

- зададена скорост на прага на пистата
- набиране на височина след прекратяване на захода
- набиране на височина при конфигурация за кацане
- пробег при приземяване, сухи, мокри и замърсени ПИК
- необходимо разстояние за приземяване
 - n Летище по маршрута
 - n Резервно летище
- приземяване
- конфигурация за приземяване (всички двигатели работят)
- конфигурация за заход (с един отказал двигател)

00 032 03 07 Практическо прилагане на ръководството по характеристиките на самолета

01 032 03 07 Използване на типично ръководство по характеристиките на самолет с газотурбинни или реактивни двигатели

- изчисления на масата на излитане и кацане
- изчисляване на данни за излитането:
 - влияние на променливите на ПИК, на самолета и на метеорологичните условия
 - изчисляване на различните видове скорости за излитане и последващо набиране на височина
 - изчисление на факторите на дължината на ПИК
 - градиент на първоначално набиране на височина
 - разстояния до препятствия
 - пресмятания за случай на отказ на двигател
- изчисления за набирането на височина:

			· градиенти и вертикални скорости				
			· време за набиране на височина				
			· използвано гориво				
			· пресмятания за случай на отказ на двигател				
02	032	03 07	Пресмятане на маршрута				
			- мощности и скорости за максимална далечина на полета, максимална продължителност и нормален полет				
			- разход на гориво				
			- работа с отказал двигател; разхерметизиране на кабината, влияние на по-ниско налягане върху далечината и продължителността на полета				
			- полет по ETOPS				
			- други съображения, свързани с разхода на гориво:				
			· влияние на височината и теглото на самолета				
			· гориво за изчакване, заход и полет до резервно летище				
			· в нормални и особени условия				
			· след отказ на реактивен двигател				
			· след декомпресия				
00	033	00 00	Планиране и контрол върху протичането на полета - самолети				
00	033	00 00	Планиране и контрол върху протичането на полета - вертолети	X			
00	033	00 00	Планиране и контрол върху протичането на полета - ВС				X
00	033	01 00	Полетен план за полет по маршрут	X	X		X
00	033	01 01	Навигационен план	X	X		X
	033	01 01	Избор на маршрут, скорост,	X	X		X

01				височина, резервни летища - височина за прелитане над местността и над препятствия - подходящи полетни ешелони за посоката на полета - навигационни точки, визуални или радио			
02	033	01	01	Измерване на отсечките и разстоянията	X	X	X
03	033	01	01	Вземане на прогнозата за вятъра за всяка отсечка	X	X	X
04	033	01	01	Изчисляване на курсовете, пътната скорост и времето за всяка отсечка по маршрута, истинската въздушна скорост и скоростта на вятъра	X	X	X
05	033	01	01	Попълване на предполетната част от експлоатационния полетен план	X	X	X
00	033	01	02	Планиране на горивото	X	X	X
01	033	01	02	Планиране на горивото за всяка отсечка и общото гориво за маршрута - диаграми от полетното ръководство за разхода на гориво по време на набиране на височина, по маршрута и при снижаване - навигационен план за времената по маршрута	X	X	X
02	033	01	02	Гориво за изчакване и насочване към резервно летище	X	X	X
03	033	01	02	Резерви	X	X	X
04	033	01	02	Общо необходимо за полета гориво	X	X	X
05	033	01	02	Попълване на данните за горивото преди полет	X	X	X

00	033	01	03	Наблюдение върху количеството гориво и препланиране в полет	X	X	X
01	033	01	03	Изчисляване на горивото в полет - записи на оставащото количество гориво при прелитане над навигационните точки	X	X	X
02	033	01	03	Изчисляване на фактическия разход на гориво - сравняване на действителен и планиран разход на гориво	X	X	X
03	033	01	03	Преглед на оценките за резервните количества	X	X	X
04	033	01	03	Препланиране в полет в случай на проблеми - избор на височина на полета и мощност за новата посока - време по новото направление - нужди и резерви от гориво	X	X	X
00	033	01	04	Радиокомуникационни и навигационни средства	X	X	X
01	033	01	04	Честоти и позивни на съответните управляващи органи и съоръжения за обслужване на полетите	X	X	X
02	033	01	04	Радионавигационни средства и средства за подход, ако са приложими - типове - честоти - идентификация	X	X	X
00	033	02	00	ICAO ATC полетен план	X	X	X
00	033	02	01	Видове полетни планове	X	X	X
01	033	02	01	ICAO полетен план - формат	X	X	X

				- информация в готовия полетен план			
				- стандартен полетен план			
00	033	02	02	Завършване на полетния план	X	X	X
01	033	02	02	Получаване на информация за полетния план от	X	X	X
				- навигационен полетен план			
				- план за горивото			
				- данни на оператора за основна информация за самолета			
				- данни за маса и балансировка			
00	033	02	03	Попълване на полетния план	X	X	X
01	033	02	03	Процедура за попълване	X	X	X
02	033	02	03	Орган, отговорен за обработката на полетния план	X	X	X
03	033	02	03	Изисквания на държавата кога трябва да се попълва полетен план	X	X	X
00	033	02	04	Затваряне на полетния план	X	X	X
01	033	02	04	Отговорности и процедури	X	X	X
02	033	02	04	Обработващ орган	X	X	X
03	033	02	04	Проверка на времето на слота	X	X	X
00	033	02	05	Придържане към полетния план	X	X	X
01	033	02	05	Допустими отклонения, разрешени от държавата за различните видове полетни планове	X	X	X

02	033	02	05	Допълнения към полетния план по време на полет - условия, при които може да се допълва полетният план - отговорности на пилота и процедури при нанасяне на поправка - орган, пред който се обявяват поправките и допълненията	X	X	X
00	033	03	00	Практическо планиране на полета	X	X	X
00	033	03	01	Подготовка на картите	X	X	X
01	033	03	01	Чертане на отсечките и измерване на посоките и дистанциите	X	X	X
00	033	03	02	Навигационни планове	X	X	X
01	033	03	02	Комплектоване на навигационен план с използване на: - информацията от карти - дадените скорости на вятъра - истинска въздушна скорост, ако е приложимо	X	X	X
00	033	03	03	Примерен план за горивото	X	X	X
01	033	03	03	Подготовка на записите за планираното гориво - използвано гориво за всяка отсечка - остатък от гориво на края на всяка отсечка - продължителност на базата на остатъка от гориво и планирания разход на края на всяка отсечка	X	X	X
00	033	03	04	Практическо планиране на радиосредствата	X	X	X
01	033	03	04	Използвани комуникации - честоти и позивни на органите и	X	X	X

средствата за управление на полета и за обслужване на полета, напр. информация за метеорологичните условия

02	033	03	04	Навигационни средства - честоти и идентификатори на съответните съоръжения	X	X	X
00	033	04	00	Планиране на полет по ППП	X		X
00	033	04	01	Отчитане на метеорологичните условия	X		X
01	033	04	01	Анализ на фактическото време по възможните маршрути	X		X
02	033	04	01	Анализ на вятъра по възможните маршрути	X		X
03	033	04	01	Анализ на фактическите и прогнозните метеорологични условия на летището на предназначение и възможните резервни	X		X
00	033	04	02	Избор на маршрута до летището на предназначение и резервни летища	X		X
01	033	04	02	Предпочитани въздушни трасета	X		X
02	033	04	02	Определяне на отсечките и разстоянията от RAD/NAV карти	X		X
03	033	04	02	Честоти и идентификатори на радионавигационните средства по маршрута	X		X
04	033	04	02	Минимални височини по маршрута, минимални височини на прелитане над контролните точки	X		X
05	033	04	02	Стандартно инструментално долитане (SID), стандартни маршрути на отлитане (STAR)	X		X

00	033	04	03	Общи задачи при планиране на полета	X	X
01	033	04	03	Проверка в AIP и NOTAM относно последния статус на летищата и маршрута	X	X
02	033	04	03	Избор на височина или полетно ниво за всяка отсечка от полета	X	X
03	033	04	03	Определяне на курса и пътната скорост за всяка отсечка, като се използва скоростта на вятъра	X	X
04	033	04	03	Изчисляване на времето по всяка отсечка до летището на предназначение и до резервните летища и общото време по маршрута	X	X
05	033	04	03	Планиране на горивото	X	X
06	033	04	03	Предварително определяне на процедурите за подход и минимума за кацане на летището на предназначение и резервните	X	X
07	033	04	03	Попълване на АТС полетен план	X	X
00	033	05	00	Допълнителни изисквания за планиране на полета с реактивни самолети (JAR-OPS 1)		
00	033	05	01	Допълнителни аспекти при планиране на полет с реактивен самолет		
01	033	05	01	Планиране на горивото - гориво за непредвидени ситуации - гориво за достигане на летището, изчакване и до резервно летище - резерви за неточност по курса		

- важност на избора на височина при планиране за отклоняване на резервно летище

- използване на таблици за характеристиките при планиране на количеството гориво и изискванията, базирани на планираните набор на височина, крейсерски полет и снижение

- изисквания за резервно количество гориво

- влияние на центъра на масата върху разхода на гориво

02	033	05	01	Изчисляване на точката на еднакво време и точката на безопасно завръщане				
00	033	05	02	Компютърно планиране на полета				
01	033	05	02	Общи принципи на съществуващите системи - предимства - слабости и недостатъци				
00	033	06	00	Практическо извършване на "Полетен план"	X	X	X	
00	033	06	01	Извличане на информация	X	X	X	
01	033	06	01	Навигационна информация	X	X	X	
02	033	06	01	Метеорологична информация	X	X	X	
03	033	06	01	Данни за характеристиките	X	X	X	
04	033	06	01	Комплектоване на навигационния полетен план	X	X	X	
05	033	06	01	Комплектоване на плана за горивото	X	X	X	

				- време и гориво за достигане на тавана на полета			
				- времена за преминаване на отсечките и изразходвано гориво			
				- общо време и гориво за изпълнение на полета			
				- гориво, необходимо за пропуснат заход, изкачване на височина и полет до резервно летище			
				- резервно гориво			
06	033	06	01	Изчисляване на точките: на еднакво време, на еднакво гориво и на безопасно завръщане	X	X	
07	033	06	01	Комплектоване на АТС полетен план	X	X	X
00	033	07	00	Експлоатация в отдалечени райони и далеч от брега	X	X	
00	033	07	01	Допълнителни изисквания при експлоатацията	X	X	
01	033	07	01	Планиране на горивото - гориво за непредвидени обстоятелства по маршрута - гориво за изчакване и за резервно летище - резерв за долитане до брега - използване на таблиците на характеристиките за планиране на разхода на гориво и изискванията, базирани на планираните набор на височина, крейсерски полет и снижение - изисквания за резервно гориво - положения при отказ на двигател	X	X	
02	033	07	01	Изчисляване на точките на еднакво време и на безопасно завръщане	X	X	
00	033	07	02	Компютърно планиране на полета	X	X	

01	033	07	02	Общи принципи на съществуващите системи - предимства - слабости и недостатъци	на	X	X
00	034	00	00	Характеристики на вертолетите		X	X
00	034	01	00	Норми за летателна годност - изисквания		X	X
00	034	01	01	Определения на термините и скоростите, използвани в - JAR/FAR 27 и 27.1 - JAR/FAR 29 и 29.1		X	X
00	034	02	00	Определения на термини за - маси - скорости: VLE, VLO, Vx, Vy, Vtoss: (V1) VNE, VNO, Vmini - скорости на максимална далечина и продължителност; - ограничения по мощност - всички двигатели работят, с един неработещ двигател - височини; - класове по характеристики - 1, 2, 3 (приложение 6, част III и JAR OPS 3 - F, G, H и I)		X	X
00	034	03	00	Характеристики при излитане, по маршрута и при кацане - приложение и тълкуване на диаграмите и таблиците, свързани със CAT A, CAT B процедурите за избиране и развитие на профили 1, 2 и 3 за размера и положението на наличната площадка за кацане		X	X
00	034	04	00	Характеристики на вертолетите (JAR OPS 3 - subpart F,G,H,I)		X	X
	034	04	0100	Приложимост - класове 1, 2, 3		X	X

	034 04 0200	Общи положения - маса на вертолета - одобрени характеристики в Ръководството за летателна експлоатация на вертолета	X	X
00	034 04 03	Термини/определения - термини, използвани в глави F, G, H и I и недефинирани в JAR-1	X	X
00	034 05 00	Вертолети с характеристики клас 1, глава G	X	X
00	034 05 01	Приложимост и общи положения - излитане от летища на морското равнище - излитане от по-високи летища, площадки - критичен отказ на силовата установка преди и след точката на вземане на решение	X	X
01	034 05 02	Отчитане на - маса при излитане - височината, определена по налягане - околна температура - техника на излитане - челната съставна на вятъра - опашната съставна на вятъра	X	X
02	034 05 02	Траектория на полета при излитане - траектория на полета при излитане при неработещ критичен двигател - разстояния до вертикални и странични препятствия и запас от разстояние при промяна на посоката	X	X
00	034 05 03	Отказ на критичен двигател по маршрута	X	X
01	034 05 03	Траектория на полета по маршрута - липса на визуален контакт със	X	X

			земната повърхност			
			- райони с планински терен			
			- визуални метеорологични условия			
			- височини по траекторията			
			- влияние на ветровете върху маршрута			
			- аварийно изхвърляне на гориво			
			- намаляване на запаса от широчина на коридора			
00	034	05 04	Кацане: на летища на морското равнище; на високи летища/платформи; с отказал критичен двигател преди/след точката на вземане на решение	X		X
01	034	05 04	Отчитане на - маса при - височината, определена по налягане - околна температура - техника на приземяване - челната съставна на вятъра - опашната съставна на вятъра	X		X
00	034	06 00 2	Вертолети с характеристики клас	X		X
00	034	06 01	Приложимост и общи положения	X		X
00	034	06 02	Излитане от повърхността - излитане от летища на морското равнище - излитане от по-високи летища/площадки	X		X
01	034	06 02	Траектория на полета при излитане - отказ на критичен двигател преди/след точката за вземане на решение за прекратяване на излитането	X		X
	034	06 03	Отказ на критичен двигател по	X		X

00			маршрута		
00	034	06	04	Кацане - отказ на критичен двигател преди/след точката за вземане на решение за прекратяване на кацането	X X
01	034	06	04	Маса при кацане - летища на морското равнище - по-високи летища/площадки	X X
00	034	07	00	Вертолети с характеристики клас 3	X X
00	034	07	01	Приложимост и общи положения за ВС, сертифицирано за категория А или В - полети, изпълнявани само от летище - зони на летищата и по маршрута за безопасно принудително кацане	X X
01	034	07	01	Експлоатация - таван и ограничения по видимост - полети при неблагоприятни условия над водни пространства	X X
02	034	07	01	Полети с ограничена продължителност	X X
00	034	07	02	Излитане	X X
00	034	07	03	Полет по маршрут	X X
00	034	07	04	Кацане	X X

ПРЕДМЕТ

ВЪПРОСИ

040

Характеристики на
поведението и
възможностите на човека

Вертолети

е	Обозначени			ATPL (4)	CPL (5)	IR (6)	
00	040	00	00	Характеристики на поведението и възможностите на човека	X	X	X
00	040	01	00	Човешки фактор: Основна концепция	X	X	X
00	040	01	01	Човешки фактор в авиацията	X	X	X
01	040	01	01	Компетентност и възможности	X	X	X
02	040	01	01	Формиране на компетентен пилот - традиционен подход за придобиване на опит - подход към професионализма от гледна точка на човешкия фактор	X	X	X
00	040	01	02	Статистика на авиационните произшествия	X	X	X
00	040	01	03	Концепция за безопасност на полетите	X	X	X
00	040	02	00	Основи на авиационната физиология и опазване на здравето	X	X	X
00	040	02	01	Основи на физиологията в полет	X	X	X
01	040	02	01	Атмосферата - състав - закони за газовете - изисквания на тъканите от кислород	X	X	X
02	040	02	01	Респираторна и кръвоносна система - функционална	X	X	X

				анатомия (физиология)			
				- среда с ниско налягане			
				- налягане и			
				декомпресия			
				- бърза декомпресия:			
				· разтворени газове,			
				газова емболия			
				· хипоксия (кислороден			
				глад)			
				· симптоми			
				· време на пълно			
				съзнание			
				- хипервентилация			
				- претоварване			
03	040	02	01	Среда на големи	X	X	
				височини			
				- озон			
				- радиация			
				- влажност			
00	040	02	02	Човек и среда:	X	X	X
				сетивната система			
01	040	02	02	Централна и периферна	X	X	X
				нервна система			
				- праг на усещането,			
				чувствителност,			
				приспособяване			
				- приучване - навици			
				- рефлексии и			
				биологични контролни			
				системи			
02	040	02	02	Зрение	X	X	X
				- функционална			
				анатомия			
				- зрително поле,			
				периферно зрение			
				- бинокулярно и			
				монокулярно виждане			
				- линия на			
				монокулярното зрение			
				- нощно виждане			
	040	02	02	Слух	X	X	X

03				- функционална анатомия - опасности за слуха, свързани с полета			
04	040	02	02	Равновесие - функционална анатомия (физиология) - движение, претоварване, равновесие - болести на двигателния апарат	X	X	X
05	040	02	02	Обработка на сигналите от сетивата - пространствена дезориентация - илюзии: · физически произход, физиологичен произход · психологически произход - проблеми при подход и кацане	X	X	X
00	040	02	03	Здраве и хигиена	X	X	X
01	040	02	03	Лична хигиена	X	X	X
02	040	02	03	Обикновени заболявания - простуда - грип - стомашно-чревни разстройства	X	X	X
03	040	02	03	Проблемни области за пилоти - загуба на слуха - проблеми на зрението (дефектно виждане) - хипотония, хипертония, коронарна болест	X	X	X

				- затлъстяване - хигиена на хранене - тропически климат (болести) - епидемии			
04	040	02	03	Интоксикации (отравяния) - тютюн - алкохол - наркотични вещества и самолечение - различни токсични материали	X	X	X
05	040	02	03	Загуба на работоспособност - симптоми и причини - разпознаване - процедури за преодоляване	X	X	X
00	040	03	00	Основи на авиационната психология	X	X	
00	040	03	01	Информационни процеси при човека	X	X	X
00	040	03	01	Внимание и бдителност - избирателност на вниманието - разпределение на вниманието	X	X	X
02	040	03	01	Сетивност - сетивни илюзии - субективност на сетивността - обработка “отдолу нагоре ” и “отгоре надолу”	X	X	X
03	040	03	01	Памет - сензорна памет - услужливост на паметта - дълготрайна памет	X	X	X

			- двигателна памет (умения)				
04	040	03	01	Подбор на реакциите - принципи на ученето и техники за учене - предприемчивост - мотивация и постижение	X	X	X
00	040	03	02	Човешки грешки и издръжливост/стабилност	X	X	X
01	040	03	02	Надеждност на човешкото поведение	X	X	X
02	040	03	02	Хипотези и реалност - подобие и повторение - причинна връзка	X	X	X
03	040	03	02	Теория и модел на човешката грешка	X	X	
04	040	03	02	Създаване на грешки - вътрешни фактори (когнитивни стилове) - външни фактори: · ергономични · икономически · социална среда (група, организация)	X	X	X
00	040	03	03	Вземане на решение	X	X	X
01	040	03	03	Концепция за вземане на решение - структура (фази) - ограничения - оценка на риска - практическо приложение на концепцията	X	X	X
00	040	03	04	Избягване и управление на грешките	X	X	X

01	040	03	04	Представа за безопасността - представа за областта на риска - идентификация на собствени грешки - идентификация на грешни източници - представа за ситуацията	X	X	X
02	040	03	04	Взаимодействие (концепция за многочленен екипаж)	X	X	
03	040	03	04	Взаимодействие - динамика на малката група - лидерство, стилове на управление - задължение и роля	X	X	
04	040	03	04	Общуване - модели за общуване - вербално и невербално общуване - бариери на общуването - управление на конфликтите	X	X	
00	040	03	05	Личност	X	X	
01	040	03	05	Личност и отношения - развитие на отношенията - влияние на средата	X	X	X
02	040	03	05	Индивидуални личностни различия - концепции за "Аз"-а	X	X	X
03	040	03	05	Определяне на опасни отношения	X	X	X

00	040	03	06	Психически натоварвания	X	X	X
01	040	03	06	Възбудимост	X	X	X
02	040	03	06	Стрес - определение, теории, модел - тревожност и стрес - последствия от стрес	X	X	X
03	040	03	06	Умора - типове, причини, симптоми - последствия от умората	X	X	X
04	040	03	06	Биоритми и сън - смущения в ритъма - симптоми, последствия, въздействие	X	X	X
05	040	03	06	Управление на стреса и умората - начини за въздействие - техники на управление на умората - здраве и възстановителни програми - техники за релаксация - религиозни практики - начини за премахване на умората (съветващи техники)	X	X	X
00	040	03	07	Развита автоматизация в кабината на екипажа	X	X	X
01	040	03	07	Недостатъци на развитата автоматизация	X	X	X
02	040	03	07	Автономност	X	X	X
	040	03	07	Работни концепции	X	X	X

03

ПРЕДМЕТ		ВЪПРОСИ		Вертолети		
050		Метеорология		ATPL	CPL	IR
е	Обозначени			(4)	(5)	(6)
00	050 00 00	Метеорология		X	X	X
00	050 01 00	Атмосферата		X	X	X
00	050 01 01	Състав, разпространение, вертикално разделяне		X	X	X
01	050 01 01	Състав, разпространение, вертикално разделяне		X	X	X
00	050 01 02	Температура		X	X	X
01	050 01 02	Вертикално разпределение температурата		X	X	X
02	050 01 02	Топлообмен - слънчева и космическа радиация - топлопроводимост - конвекция - адвекция и турбуленция		X	X	X
03	050 01 02	Изменения, стабилност и нестабилност		X	X	X
04	050 01 02	Развитие на инверсии, типове (видове) инверсии		X	X	X

05	050	01	02	Приземна температура, влияние на повърхността, облаци и вятър	X	X	X
00	050	01	03	Атмосферно налягане	X	X	X
01	050	01	03	Барометрично налягане, изобари	X	X	X
02	050	01	03	Изменение на налягането във височина, изофизични	X	X	X
03	050	01	03	Привеждане на налягането към налягането на морското равнище	X	X	X
04	050	01	03	Закони за движение на въздуха над повърхността, височина на приземния слой	X	X	X
00	050	01	04	Атмосферна плътност	X	X	X
01	050	01	04	Взаимовръзка между налягане, температура и плътност	X	X	X
00	050	01	05	Международна стандартна атмосфера (ISA)	X	X	X
01	050	01	05	Международна стандартна атмосфера	X	X	X
00	050	01	06	Висотометрия	X	X	X
01	050	01	06	Барометрична височина, истинска височина	X	X	X

02	050	01	06	Височина, надморска височина, полетен ешелон	X	X	X
03	050	01	06	Настройки на висотомера: атмосферно налягане на морското равнище, атмосферно налягане на летището, стандартна атмосфера (QNH, QFE, 1013 hPA)	X	X	X
04	050	01	06	Изчисляване на височината над терена, определяне на най-долния използваем ешелон, правило за определяне на цялостното влияние на температурата и налягането	X		X
05	050	01	06	Срез на вятъра	X	X	X
00	050	02	00	Вятър	X	X	
00	050	02	01	Определение и измерване	X	X	X
01	050	02	01	Определение и измерване	X	X	X
00	050	02	02	Основна причина за възникване на вятъра	X	X	X
01	050	02	02	Основна причина за възникване на вятъра, градиент на налягането, кориолисови сили, градиент на вятъра	X	X	X
02	050	02	02	Зависимости между изобарите и вятъра	X	X	X

03	050	02	02	Ефект на конвергенция и инвергенция	на и	X	X	
00	050	02	03	Основна циркулация	(обща)	X	X	X
01	050	02	03	Обща циркулация около Земята		X	X	X
00	050	02	04	Турбуленция		X	X	X
01	050	02	04	Турбуленция и пориви на вятъра, видове турбуленция	и	X	X	X
02	050	02	04	Произход местоположение турбуленцията	и на	X	X	X
00	050	02	05	Изменение вятъра във височина	на	X	X	X
01	050	02	05	Изменение вятъра в приземния слой	на	X	X	X
02	050	02	05	Изменение вятъра, причинено от фронтове	на от	X	X	
00	050	02	06	Локални ветрове	(местни)	X	X	X
01	050	02	06	Възходящи и низходящи ветрове, земни и морски бризове, ефекти на Вентури	и	X	X	X
00	050	02	07	Струйни течения		X	X	
01	050	02	07	Произход струйните течения	на	X	X	
	050	02	07	Определение	и	X	X	

02				място на струйните течения				
03	050	02	07	Имена, височина и сезонни появявания на струйни течения	X	X		
04	050	02	07	Разпознаване на струйни течения	X	X		
05	050	02	07	Турбуленция при чисто небе (CAT) - причини, местоположение и прогнози	X	X		
00	050	02	08	Стоящи вълни	X	X	X	
01	050	02	08	Произход на стоящите вълни	X	X	X	
00	050	03	00	Термодинамика		X	X	
00	050	03	01	Влажност	X	X	X	
01	050	03	01	Водни пари в атмосферата	X	X	X	
02	050	03	01	Температура/точка на оросяване, относителна влажност	X	X	X	
00	050	03	02	Промяна на агрегатното състояние	X	X	X	
01	050	03	02	Кондензация, изпаряване, сублимация, замръзване и стопяване, скрита топлина	X	X	X	
00	050	03	03	Адиабатни процеси - I	X	X	X	

01	050	03	03	Адиабатни процеси - II	X	X	X
00	050	04	00	Облаци и мъгла		X	X
00	050	04	01	Формиране и описание на облаците	X	X	X
01	050	04	01	Охлаждане при адиабатично разширение и при топлообмен	X	X	X
02	050	04	01	Видове облаци, класификация	X	X	X
03	050	04	01	Влияние на инверсиите върху развитието на облаците	X	X	X
04	050	04	01	Условия за полет във всеки вид облаци	X		X
00	050	04	02	Мъгла, ръмеж, изпарения	X	X	X
01	050	04	02	Радиационна мъгла	X	X	X
02	050	04	02	Адвекционна мъгла	X	X	X
03	050	04	02	Мъгла по течение	X	X	X
04	050	04	02	Фронтална мъгла	X	X	X
05	050	04	02	Ортографична мъгла	X	X	X
00	050	05	00	Валежи		X	X
00	050	05	01	Развитие на валежа - I	X	X	X

01	050	05	01	Развитие на валежа - II	X	X	X
00	050	05	02	Видове валежи	X	X	X
01	050	05	02	Видове валежи, взаимовръзка с видовете облаци	X	X	X
00	050	06	00	Въздушни маси и фронтове	X	X	X
00	050	06	01	Типове въздушни маси	X	X	X
01	050	06	01	Описание, фактори, влияещи върху свойствата на въздушната маса	X	X	X
02	050	06	01	Класификация на въздушните маси, модифициране на въздушните маси, места на произход	X	X	X
00	050	06	02	Фронтове	X	X	X
01	050	06	02	Граници между въздушните фронтове, обща положения, географско разделение	X	X	X
02	050	06	02	Топъл фронт, съответстващи облаци и време	X	X	X
03	050	06	02	Студен фронт, съответстващи облаци и време	X	X	X
04	050	06	02	Топъл сектор, съответстващи облаци и	X	X	X

		време					
05	050	06	02	Време зад студения фронт	X	X	X
06	050	06	02	Оклузии (запушвания), съответстващи облаци и време	X	X	X
07	050	06	02	Стационарен фронт, съответстващи облаци и време	X	X	X
08	050	06	02	Движение на фронтове, системи налягания, жизнен цикъл	X	X	X
00	050	07	00	Системи от налягания	X	X	X
00	050	07	01	Местоположение на принципни системи от налягания - I	X	X	X
01	050	07	01	Местоположение на принципни системи от налягания - II	X	X	X
00	050	07	02	Антициклон	X	X	X
01	050	07	02	Антициклони, видове, основни свойства, студен и топъл антициклон, ивици и клинове, стихване	X	X	X
00	050	07	03	Депресия извън фронта	X	X	X
01	050	07	03	Термични, ортографични и вторични депресии, студени въздушни басейни, корита	X	X	X

00	050	07	04	Тропични бури	X	X	
01	050	07	04	Развитие на тропичните бури	X	X	
02	050	07	04	Произход, местни имена, места и период на поява	X	X	
00	050	08	00	Климатология		X	X
00	050	08	01	Климатични зони	X	X	
01	050	08	01	Сезонна циркулация в тропосферата и ниската стратосфера	X	X	
02	050	08	01	Тропически дъждовен климат, сух климат, умерен климат, субарктически климат със студена зима, снежен климат	X	X	
00	050	08	02	Тропическа климатология	X	X	
01	050	08	02	Причина и развитие на тропическите дъждове: влажност, температура, тропопауза	X	X	
02	050	08	02	Сезонни изменения на времето и вятъра, типични синоптични обстановки	X	X	
03	050	08	02	Вътрешнотропични конвергентни зони. Общо сезонно движение	X	X	

04	050	08	02	Климатични елементи, свързани със зоната (мусон, пасати, пясъчни бури, поява на студени въздушни маси)	X	X	
05	050	08	02	Източен вятър	X	X	
00	050	08	03	Типични синоптични обстановки в умерените ширини	X	X	X
01	050	08	03	Западен вятър	X	X	X
02	050	08	03	Зона с високо налягане	X	X	X
03	050	08	03	Модел на постоянно налягане	X	X	X
04	050	08	03	Студен басейн	X	X	X
00	050	08	04	Локални сезони и вятър	X	X	X
01	050	08	04	Локални сезони и вятър - Фьон, Мистрал, Бора, Сироко - Камсин, Харматан, Гибли, Памперо	X	X	X
00	050	09	00	Опасности в полет	X	X	X
00	050	09	01	Обледенение	X	X	X
01	050	09	01	Синоптични условия за обледенение, топографско влияние	X	X	X
	050	09	01	Видове обледенение	X	X	X

02							
03	050	09	01	Опасност и начини за избягване на обледенение	X	X	X
00	050	09	02	Турбуленция	X	X	X
01	050	09	02	Влияния върху полета и избягване на турбуленцията	X	X	X
02	050	09	02	Трафик: влияния върху полета	X	X	
00	050	09	03	Срез на вятъра	X	X	X
01	050	09	03	Определение за срез на вятъра	X	X	X
02	050	09	03	Синоптични условия за срез на вятъра	X	X	X
03	050	09	03	Срез на вятъра - влияние върху полета	X	X	X
00	050	09	04	Гръмотевични бури	X	X	X
01	050	09	04	Структура на гръмотевичните бури, жизнен цикъл, клетки на бурята, електричество в атмосферата, статични заряди	X	X	X
02	050	09	04	Условия за гръмотевични бури и процес на възникване, прогноза, местоположение, типове	X	X	X
03	050	09	04	Избягване на гръмотевичните бури,	X	X	X

земен и борден радар,
локатор

04	050	09	04	Развитие и влияние на статично електричество	X	X	X
05	050	09	04	Развитие на мълнии и ефекти от удари на мълнии върху ВС и изпълнението на полета	X	X	X
00	050	09	05	Торнадо	X	X	
01	050	09	05	Поява на торнадото	X	X	
00	050	09	06	Ниско и високо ниво на инверсия	X	X	X
01	050	09	06	Влияние върху характеристиките на самолета	X	X	X
00	050	09	07	Стратосферни условия	X	X	
01	050	09	07	Влияние на тропопаузата върху характеристиките на самолета	X	X	
02	050	09	07	Влияние на озона, радиоактивност	X	X	
00	050	09	08	Опасности в планинските зони	X	X	X
01	050	09	08	Влияние на терена върху облачността и валежа	X	X	X
02	050	09	08	Вертикално движение, движение на въздушните маси над	X	X	X

			планините, срез на вятъра, турбуленция, обледенение				
03	050	09	08	Развитие и влияние на долинните инверсии	X	X	X
00	050	09	09	Намаление на видимостта	X	X	X
01	050	09	09	Намаление на видимостта, причинено от ръмене, дим, прах, пясък и валеж	X	X	X
02	050	09	09	Намаление на видимостта, причинено от ниско течение и снежна виелица	X	X	X
03	050	09	09	Микрометеорология	X	X	
00	050	10	00	Метеорологична информация	X	X	
00	050	10	01	Наблюдение	X	X	X
01	050	10	01	На земята - приземен вятър, видимост и RVR, оборудване; облачност - вид, количество, височина, преместване; време - вкл. всички видове валежи, температура на въздуха, относителна влажност, точка на оросяване, атмосферно налягане	X	X	X
02	050	10	01	Наблюдение в горните слоеве	X	X	X
	050	10	01	Сателитно	X	X	X

03				наблюдение - анализ			
04	050	10	01	Радарни наблюдения - анализ	X	X	X
05	050	10	01	Наблюдения от борда на ВС, системи за предаване на данни, доклади на пилота за метеорологичните условия	X	X	X
00	050	10	02	Метеорологични карти	X	X	X
01	050	10	02	Важни метеорологични карти	X	X	X
02	050	10	02	Приземни	X	X	X
03	050	10	02	Височинни	X	X	X
04	050	10	02	Символи и знаци в аналитичните и прогностичните карти	X	X	X
00	050	10	03	Информация за планиране на полета	X	X	X
01	050	10	03	Аеронавигационни кодове: METAR, SPECI, SIGMET, SNOWTAM, TAF, доклад за ПИК	X	X	X
02	050	10	03	Излъчвана авиационна метеорологична информация: VOLMET, ATIS, HF-VOLMET, ACARS	X	X	X
03	050	10	03	Съдържание и използване на метеорологичните	X	X	X

		документи		при		предполетна подготовка	
04	050	10	03	Метеорологичен инструктаж	X	X	X
05	050	10	03	Системи за измерване и предупреждение за срез на вятъра близо до земната повърхност и инверсии	X	X	X
06	050	10	03	Специални метеорологични предупреждения	X	X	X
07	050	10	03	Информация за компютърно планиране на полета	X	X	

ПРЕДМЕТ

ВЪПРОСИ

060		Навигация		Вертолети			
Обозначени				ATPL (4)	CPL (5)	IR (6)	
е	061	00	00	Обща навигация	X	X	X
00	061	01	00	Основи на навигацията	X	X	X
00	061	01	01	Слънчевата система - сезонни и истински движения на слънцето	X	X	
00	061	01	02	Земята - ортодромия (голям кръг), малък кръг, локсодромия - сходство, ъгъл на превръщане - географска	X	X	

			ширина, разлика от ширини		
			- географска		
			дължина, разлика от дължини		
			- използване на координатите на географската ширина и дължина за определяне на положение		
00	061 01 03		Астрономическо време	X	X
			- истинско време		
			- световно координирано време (UTC)		
			- местно средно време (LMT)		
			- стандартни времена		
			- линия на смяна на датата		
			- определяне на слънчевия изгрев, залез и астрономическия здрач		
00	061 01 04		Посоки	X	X
			- земен магнетизъм: деклинация, девиация и компасни отклонения		
			- магнитни полюси, изогонали, връзка между магнитните и истинските		
			- линии, изогриви		
00	061 01 05		Разстояния	X	X
			- мерни единици за разстояние и височина, използвани в навигацията: морски мили, сухопътни мили, километри, метри, ярдове и футове		
			- превръщане на една мерна единица в		

			друга			
			- връзка между морските мили и минутите географска ширина			
00	061	02	00	Магнетизъм и компаси	X	X
00	061	02	01	Общи принципи - земен магнетизъм - разлагане на общата земна магнитна сила на вертикална и хоризонтална компонента - влиянието на промяна на географската ширина върху тези компоненти - направляващи сили - магнитно наклонение - вариация	X	X
00	061	02	02	Магнетизъм на ВС - твърдо желязо и вертикално меко желязо - резултантно магнитно поле - промяна в направляващата сила - промяна на девиацията с промяна на географската ширина и курса на ВС - грешки от завои и ускорения - недопускане на магнитни материали в близост до компаса	X	X
00	061	02	03	Принципи на действие, компаси за приземяване и резервни	X	X

или основни компаси и
 дистанционни компаси
 - детайлни познания
 за употребата на тези
 компаси
 - проверки на
 работата
 - предимства и
 недостатъци на
 дистанционните компаси
 - настройка и
 компенсация на директен
 магнитен компас

00	061	03	00	Карти	X	X	X
00	061	03	01	Общи свойства на различните проекции - меркатор - Ламбертова конична - полярна стереографична - напречна меркатор - коса меркатор	X	X	
00	061	03	02	Представяне на меридиани, паралели, ортодромии и пътна линия във: - меркатор - Ламбертова конична - полярна стереографична	X	X	
00	061	03	03	Използване на аеронавигационни карти - отбелязване на положенията - методи за показване на мащаб и релеф - знаци на превърщане	X	X	

			- измерване на отсечки и разстояния			
			- отбелязване на ориентири			
00	061	04	00	Определяне на местоположението чрез изчисляване на пътя (dead reckoning - DR)	X	X X
00	061	04	01	Основи на ИП - отсечка - посока (компасна, магнитна, истинска) - скорост на вятър - въздушна скорост (инструментална, крейсерска, истинска, число на Мах) - пътна скорост - разчетно време на пристигане - отнасяне, ъгъл за корекция на вятъра - позиция по ИП, поправка	X	X
00	061	04	02	Използване на навигационен изчислител - скорост - време - разстояние - разход на гориво - превръщания - курс - въздушна скорост - скорост на вятъра	X	X
00	061	04	03	Скоростен триъгълник, методи за решаване за определяне на - курс - пътна скорост - скорост на вятъра	X	X

стереографични
проекции

00	061	04	07	Изчисляване на - максималната далечина на полета - радиуса на действие - точките на безопасно завръщане и еднакво време	X	X
00	061	04	08	Разни неточности на ИП и практическо значение на корекциите	X	X
00	061	05	00	Навигация в полет	X	X
00	061	05	01	Визуални наблюдения и тяхното прилагане за навигация в полет	X	X
00	061	05	02	Навигация при набор на височина и снижение - средна въздушна скорост - средна скорост на вятъра - попътна скорост/разстояние, изминато в набор на височина и снижение	X	X
00	061	05	03	Навигация по маршрута, корекция на навигационните данни като - проверка на пътната скорост - корекции - пресмятане на посоката и скоростта на вятъра	X	X

				- проверки на разчетно време на пристигане		
00	061	05	04	Полетен дневник - навигационни записи	X	X
00	061	05	05	Предназначение на системите за управление на полета (FMS)	X	X
00	061	06	00	Инерциални навигационни системи (ИНС)		
00	061	06	01	Принципи и практически приложения - жirosкопични принципи - стабилизирана платформа - акселероматрични принципи - Шулерова платформа - навигационен компютър - фиксирана платформа		
00	061	06	02	Процедура по установяване - жирокомпасиране - нивелиране		
00	061	06	03	Точност, надеждност, грешки и покрытие		
00	061	06	04	Оборудване в пилотската кабина и използване - превключвател на режимите - дисплей - указател на		

горизонталното
положение

00	061	06	05	Експлоатация на ИНС - нормален полет, положение и навигационни точки - промени в полетния план - подминаване на навигационна точка - промяна на данните за навигационни точки - проверка на системата и актуализиране			
00	062	00	00	Радионавигация	X	X	X
00	062	01	00	Навигационни радиосредства	X	X	X
00	062	01	01	Наземен радиокомпас - принципи - представяне и интерпретация - покритие - обхват - грешки и точност - фактори, влияещи на грешките и точността	X	X	X
00	062	01	02	Автоматичен радиокомпас (вкл. прилежащите маяци и използването на радиомагнитен индикатор) - принципи - представяне и интерпретация - покритие	X	X	X

00	062	01	03	Всенасочен УКВ радиомаяк и доплеров всенасочен УКВ радиомаяк (използването на радиомагнитен индикатор)	X	X		X
				- обхват				
				- грешки и точност				
				- фактори, влияещи на грешките и точността				
				- принципи				
				- представяне и интерпретация				
				- покритие				
				- обхват				
				- грешки и точност				
				- фактори, влияещи на грешките и точността				
00	062	01	04	Далекомерна станция	X	X		X
				- принципи				
				- представяне и интерпретация				
				- покритие				
				- обхват				
				- грешки и точност				
				- фактори, влияещи на грешките и точността				
00	062	01	05	Система за заход и кацане по прибори	X			X
				- принципи				
				- представяне и интерпретация				
				- покритие				
				- обхват				
				- грешки и точност				
				- фактори, влияещи на грешките и точността				
00	062	01	06	Микровълнова система за заход и кацане	X			X
				- принципи				

				- представяне и интерпретация			
				- покритие			
				- обхват			
				- грешки и точност			
				- фактори, влияещи на грешките и точността			
00	062	02	00	Основни принципи на радиолокацията	X	X	X
00	062	02	01	Импулсна техника и прилежащи термини	X	X	X
00	062	02	02	Наземен радар	X	X	X
				- принципи			
				- представяне и интерпретация			
				- покритие			
				- обхват			
				- грешки и точност			
				- фактори, влияещи на грешките и точността			
00	062	02	03	Борден метеорологичен радар	X		X
				- принципи			
				- представяне и интерпретация			
				- покритие			
				- обхват			
				- грешки и точност			
				- фактори, влияещи на грешките и точността			
				- приложение за навигация			
00	062	02	04	Вторичен обзорен локатор и приемопредавател	X	X	X
				- принципи			
				- представяне и интерпретация			
				- режими и кодове, вкл. и S режим			

00	062	02	05	Използване на радарните наблюдения и приложение при навигацията в полет	X		
00	062	05	00	Системи за зонална навигация	X	X	X
00	062	05	01	Обща концепция	X		X
				- използване на радионавигационни системи или инерциална навигационна система			
00	062	05	02	Типично оборудване в пилотската кабина и работа с него	X		X
				- значение на въвеждане и избиране на контролни точки и информация за желания курс (клавиатура за въвеждане)			
				- значение на избор, настройка и идентификация на наземни станции			
				- оборудване за курсова навигация по маршрута			
				- за някои типове системи, информация за изминатото разстояние, оставащо разстояние и ако е необходимо, информация за пътната скорост			
				- оборудване за представяне на информация за положението			
00	062	05	03	Показания на оборудването	X		X

00	062	05	04	Типове входни данни за зоналната навигационна система - автономни бордни системи (инерциални навигационни системи, доплеров измерител) - системи с външни сензори (VOR/DME, LORAN-C, Деcca) - входове за въздушна информация (истинска въздушна скорост, височина, магнитен курс)	X			X
00	062	05	05	Зонална навигация (RNAV) с Всенасочен УКВ радиомаяк и Далекомерна станция (VOR/DME) - принципи на работа - предимства и недостатъци - точност, надеждност, покритие - бордно оборудване	X			X
00	062	05	06	Свързване на командния пилотажен прибор и автопилота	X	X		
00	062	06	00	Автономни и зависими навигационни системи	X	X		X
00	062	06	01	Доплеров измерител - принципи на работа (бордна система) - пресмятане на пътната скорост и отнасянето - предимства и недостатъци	X			

				- точност, надеждност, покритие - бордно оборудване			
00	062	06	03	Система Logan-C - принцип на работа	X	X	
00	062	06	04	Навигационна система Десса - принцип на работа	X	X	
00	062	06	05	Навигация с помощта на сателити GPS/GLONASS/DGPS - принципи на работа - предимства и недостатъци	X	X	X

ПРЕДМЕТ

ВЪПРОСИ

070				Вертолет			
Обозначени				ATPL	CPL	IR	
				(4)	(5)	(6)	
00	070	00	00	Експлоатационни процедури	X	X	X
00	071	00	00	Експлоатационни процедури - самолети			
00	071	00	00	Експлоатационни процедури - специални и аварийни процедури	X	X	
00	071	00	00	Експлоатационни процедури			X
00	071	01	00	Общи положения	X	X	X
00	071	01	01	ИКАО Анекс 6, както е приложено - определения - приложимост	X	X	

				- обща рамка и съдържание			
00	071	01	02	JAR - OPS - Изисквания	X	X	X
01	071	01	02	Общи изисквания към: - системата за качество - допълнителни членове на екипажа - превоз на пътници - допускане до пилотската кабина - нелегално пътуване - преносими електронни устройства - документи, информация и формуляри на борда - информация, запазвана на земята - пълномощия за проверки - водене на документацията и записи - запазване на документацията - лизинг	X	X	
02	071	01	02	Авиационни оператори - освидетелстване и контрол - общи правила при освидетелстване - издаване на CAO - изменения и продължаване на срока на валидност - административни изисквания	X	X	
03	071	01	02	Изисквания към експлоатационните процедури - контрол и управление на експлоатационната дейност	X	X	

- използване на обслужване на въздушното движение
- инструментални процедури за отлитане и подход
- превоз на пътници с ограничена подвижност
- превоз на арестанти, депортирани и непълнолетни
- натоварване и разпределение на товара и багажа
- пътнически седалки
- обезопасяване на пътническия салон
- пушене на борда
- условия при излитане
- прилагане на минимумите за излитане

04	071 01 02	Изисквания при експлоатация при всякакви метеорологични условия, експлоатация при намалена видимост	X	X	X
		- експлоатационен минимум на летище			
		- определения, термини			
		- общи правила при намалена видимост			
		- експлоатация при намалена видимост - изисквания към летищата			
		- експлоатация при намалена видимост - обучение и квалификация			
		- експлоатация при намалена видимост - експлоатационни процедури			
		- експлоатация при намалена видимост - минимално оборудване			
		- експлоатационен минимум за полети по правилата за визуални полети			

05	071 01 02	Изисквания към приборите и предпазното оборудване	X	X
		<ul style="list-style-type: none"> - общи положения - устройства за защита на мрежата - стъклочистачки - борден метеорологичен локатор - връзка между членовете на екипажа - общо оповестяване - вътрешни врати, прегради и завеси - средства за първа помощ - аварийен медицински пакет - кислород за първа помощ - допълнителен кислород - херметични ВС - допълнителен кислород - нехерметични ВС - защитни дихателни маски за екипажа - ръчни пожарогасители - аварийни брадви и лостове - маркиране на местата за отсичане - способности за аварийна евакуация - мегафони - аварийен радиомаяк - спасителни жилетки - спасителни лодки и аварийни маяци при полети с увеличена продължителност над вода - екипировка за оцеляване 		
06	071 01 02	Изисквания към навигационното и	X	X

			свързочното оборудване		
			- радиооборудване		
			- превключвател на		
			аудиопанела		
			- радиооборудване при		
			полети по ПВП		
			- навигационно и		
			свързочно при полети по		
			ППП и ПВП		
07	071	01 02	Техническо обслужване	X	X
			на ВС		
			- определения и термини		
			- кандидатстване и		
			одобрение на системата за		
			техническо обслужване на		
			оператора		
			- управление на		
			техническото обслужване		
			- система за качество		
			- ръководство за контрол		
			на техническото обслужване		
			на оператора		
			- програма за техническо		
			обслужване на ВС		
			- продължаване на		
			валидността на CAO и		
			система за техническо		
			обслужване на оператора		
			- еквивалентни случаи		
			на безопасност		
08	071	01 02	Летателен екипаж	X	X
09	071	01 02	Ограничения на	X	X
			полетното и полетното заето		
			време, време за почивка		
10	071	01 02	Кабинен състав на	X	X
			екипажа		
00	071	01 03	Навигационни		
			изисквания при далечни		
			полети		

01	071 01 03	Управление на полета - процедури за планиране на навигацията - изпълнение на полетния план - избор на маршрут, скорост, височина - избор на запасни летища - маршрути с минимална продължителност			
02	071 01 03	Презокеански и полярни полети (ICAO Doc. 7030) - избор на аварийни способности за определяне на курса и кръстосана проверка на ИНС - кръстосани проверки - определяне на коридор и курс - полярни коридори - характеристики на земното магнитно поле в полярните райони - специфични проблеми на полярната навигация			
03	071 01 03	Въздушно пространство MNPS (технически изисквания към минималните авиационни характеристики) (Doc. 7030, NAT Doc 001, T 13 5N/5 - Guidance and information material concerning air navigation in the NAT Region, North Atlantic MNPS Airspace Operation Manual and RVSM) - определения - географски ограничения - правила и процедури - съобщения			
	071 02 00	Специални	X	X	X

00			експлоатационни процедури и потенциално опасни условия (общо)		
00	071	02	01 Списък на минималното оборудване - ръководство по летателна експлоатация	X	X
00	071	02	02 Отстраняване на обледенение на земята - условия за обледенение - определения и разпознаване на земята и в полет - отстраняване и предпазване от обледенение, типове противообледенителни течности - влошаване на характеристиките на земя и в полет	X	X
00	071	02	03 Опасност от сблъскване с птици / избягване	X	X
00	071	02	04 Ограничаване на шума - роля на летателните процедури (долитане, крейсерски полет, отлитане) - роля на пилота - режими - роля на пилота - режими	X	X
00	071	02	05 Пламъци, дим - пожар в карбуратора - пожар в двигателя - пожар в кабината, пътническият салон, товарните отсеци (избор и използване на пожарогасителите) - действия в случай на прегрети спирачки след	X	X

			прекратено излитане и кацане - дим в кабината (влияние и предприемане на действия)		
00	071 02 06	Разхерметизация - бавна разхерметизация - бърза или взривна декомпресия - опасности и действия			
00	071 02 07	Срез на вятър, внезапни пориви - определения и описание - влияние и разпознаване при излитане и кацане - действия за избягване и действия при поява	X		X
00	071 02 08	Спътна струя - причина - влияние на скоростта и масата, вятър - действия при пресичане на трафик, при излитане и кацане	X		X
00	071 02 09	Сигурност - незаконни вмешателства	X		X
00	071 02 10	Аварийно кацане и кацане с цел предпазливост, експлоатация при различни терени и над вода - определения - причини - отчитане на факторите - информация за пътниците - евакуация - действия след кацане	X		X
	071 02 11	Изхвърляне на горива	X		X

00				- безопасност - правни аспекти		
00	071	02	12	Превоз на опасни товари - приложение 18 - практически аспекти	X	X
00	071	02	13	Замърсени ПИК - видове замърсявания - действия със спирачките, коефициент на сцепление - влияние и корекция на характеристиките	X	X
00	071	02	14	Струя на винта на вертолет	X	X
00	071	02	15	Влияние на метеорологичните условия върху експлоатацията - обледенение - намалена видимост в резултат на сняг във въздуха - турбуленция - силни ветрове - срез на вятъра, внезапни пориви	X	X
00	071	03	00	Аварийни процедури при технически проблеми - отказ на двигател - пожар - по места на възникване - отказ на опашен винт/отказ на попътно управление - земен резонанс - срив на лопатите - внезапно спиране - динамично развъртане	X	X

ПРЕДМЕТ

ВЪПРОСИ

080

Принципи на полета

Вертолети

- челно съпротивление
- ъгъл на атака
- сили и равновесие на силите при набор на височина, хоризонтален полет, снижение и завой

- 04 081 01 01 Форма на профила
- относителна дебелина
 - хорда
 - кривина
 - радиус на атакуващия ръб
 - кривина
 - ъгъл на атака
 - ъгъл на поставяне
- 05 081 01 01 Форма на крилото
- удължение
 - хорда в корена
 - хорда в края
 - стеснение на крилото
 - форма на крилната повърхност
 - средна аеродинамична хорда
- 00 081 01 02 Обтичане на профила с плоско-паралелен поток
- 01 081 01 02 Обтичане на профила
- 02 081 01 02 Точка на заприщване
- 03 081 01 02 Разпределение на налягането
- 04 081 01 02 Център на налягането
- 05 081 01 02 Скосяване на потока
- 06 081 01 02 Подемна сила и завихряне (загуба на импулс)

- 07 081 01 02 Влияние на ъгъла на атака
- 08 081 01 02 Откъсване на потока при големи ъгли на атака
- 09 081 01 02 Подемна сила - функция от ъгъла на атака
- 00 081 01 03 Коефициенти
- 01 081 01 03 Коефициент на подемна сила
- формула за подемната сила
 - графика на зависимостта на коефициента от ъгъла на атака
 - максимален коефициент на подемна сила и ъгъл на атака при него
 - стойности на максимален коефициент на подемна сила, критичен ъгъл на атака, ъгъл на атака на тресене и характер на кривата на зависимостта на коефициента от ъгъла на атака
- 02 081 01 03 Коефициент на челно съпротивление
- формула за челното съпротивление:
 - съпротивление при нулева подемна сила
 - съпротивление, индуцирано от подемната сила
 - зависимост на коефициента на съпротивление от ъгъла на атака
 - зависимост между коефициента на подемна сила и коефициента на челно съпротивление, профил на поляра
 - аеродинамично качество на профила (отношението на двата

коэффициента)

- нормални стойности на аеродинамичното качество на профила

00 081 01 04 Пространствено обтичане на самолет

01 081 01 04 Характер на обтичане

- надлъжно обтичане на крилото и причини
- вихри при изходящия ръб и местен ъгъл на атака
- вихри при изходящия ръб и ъгъл на атака
- скосяване на въздушния поток
- разпределение на подъемната сила по разпереността на крилото
- турбулентна следа зад ВС (причини, разпределение, продължителност)

02 081 01 04 Индуктивно съпротивление

- влияние на вихрите на изходящия ръб върху ъгъла на атака
- индуциран местен ъгъл на атака
- влияние на индуктивното съпротивление върху вектора на подъемната сила
- индуктивното съпротивление и ъгъла на атака
- индуктивно съпротивление и скорост
- индуктивно съпротивление и разпереност на крилото
- формата на крилото в план
- коефициент на индуктивно съпротивление
- коефициент на индуктивно съпротивление и ъгъла на атака
- влияние на индуктивното съпротивление върху графиката

на коефициента на подемна сила
в зависимост от ъгъла на атака

- влияние на индуктивното съпротивление върху полярата на самолета и аеродинамичното качество
- графика и формула на параболична поляра на самолета
- влияние на плана на сечението
- натоварване по разпереността на крилото
- влияние на усукаността на крилото
- влияние на смяната на кривината на профила

00	081 01 05	Общо съпротивление
01	081 01 05	Вредно съпротивление <ul style="list-style-type: none">- профилно съпротивление- съпротивление от интерференция- съпротивление от триене
02	081 01 05	Профилно съпротивление и скорост
03	081 01 05	Индуктивно съпротивление и скорост
04	081 01 05	Общо съпротивление
05	081 01 05	Общото съпротивление и скоростта
06	081 01 05	Минимално съпротивление
07	081 01 05	Графика - скорост
00	081 01 06	Екраниращ ефект от земната повърхност

- 01 081 01 06 Влияние върху коефициента на съпротивление
- 02 081 01 06 Влияние върху критичния ъгъл на атака
- 03 081 01 06 Влияние върху коефициента на подемна сила
- 04 081 01 06 Влияние върху характеристиките на излитане и кацане на ВС
- 00 081 01 07 Връзка между коефициента на подемна сила и скоростта за установен полет
- 01 081 01 07 Като формула
- 02 081 01 07 В графика
- 00 081 01 08 Срив на потока
- 01 081 01 08 Откъсването на потока при повишаване на ъглите на атака
- граничен слой:
 - ламинарен граничен слой
 - турбулентен граничен слой
 - преходен
 - точка на откъсване
 - влияние на ъгъла на атака
 - влияние на:
 - разпределението на налягането
 - положение на центъра на налягане
 - коефициента на подемна сила
 - коефициента на съпротивление
 - надлъжни моменти
 - отклонение на въздушния

- поток надолу при хоризонталния стабилизатор
- вълнови кризис
 - използване на средствата за управление
- 02 081 01 08 Скорост на срив
- във формулата за подемна сила
 - скорост на срив при 1g
 - скорост на срив на FAA
 - влияние на:
 - центъра на масите
 - мощностния режим
 - височината (международна стандартна атмосфера)
 - натоварването на крилото
 - фактор на претоварване n:
 - n определение
 - n завои
 - n сили
- 03 081 01 08 Първоначален срив в надлъжно направление на крилото
- влияние на формата на крилото в план
 - аеродинамично усукване
 - геометрично усукване
 - използване на елероните
 - влияние на аеродинамичните гребени, назъбвания и генератори на вихри
- 04 081 01 08 Предупреждение за срив
- роля на предупреждението за срив
 - граница на скоростта
 - бафтинг
 - сривна ивица
 - превключване на механизацията
 - датчик за ъгъла на атака
 - приемник на ъгъла на атака
 - вибратор на щурвала

- излизане от срив
- 05 081 01 08 Особени случаи на срив
 - срив при работещ двигател
 - завои при набор на височина и снижение
 - стреловидни крила
 - свръх- и дълбок срив, автоматично връщане на щурвала
 - схема “патица”
 - Т-образна опашка
 - избягване на свредел:
 - развитие на свредел
 - разпознаване на свредел
 - излизане от свредел
 - лед (в точката на заприщване и на повърхностите):
 - отсъствие на предупреждение за срив
 - нетипично поведение при срив
 - срив на стабилизатора
- 00 081 01 09 Увеличаване на максималния коефициент на подъемна сила
- 01 081 01 09 Задкрилки и причини за използването им при излитане и кацане
 - видове задкрилки:
 - разцепена задкрилка
 - обикновена
 - процепна задкрилка
 - фаулерова задкрилка
 - влиянието им върху коефициента на подъемна сила в зависимост от ъгъла на атака
 - влиянието им върху коефициента на подъемна сила и коефициента на съпротивление
 - несиметричност на задкрилките
 - влияние върху надлъжното движение

- 02 081 01 09 Устройства на атакуващия
ръб и причини за използването
им при излитане и кацане
- видове:
 - кръговери клапи
 - клапи с променлива кривина
 - предкрилки
 - влиянието на коефициента на подъемна сила в зависимост от ъгъла на атака
 - влиянието и зависимостта на коефициента на подъемна сила и коефициента на съпротивление
 - несиметричност на предкрилките
 - нормална/автоматична работа
- 03 081 01 09 Генератори на вихри
- аеродинамични принципи
 - предимства
 - недостатъци
- 00 081 01 10 Способи за намаляване на
качеството на крилото,
увеличаване на съпротивлението
- 01 081 01 10 Интерцептори и причини за
използването им в различни фази
на полета
- различни функции:
 - полетни интерцептори (намаляване на скоростта)
 - интерцептори за кацане (намаляване на подъемната сила)
 - интерцептори, работещи в помощ на елероните при нанаклоняване
 - смесител на сигнали към интерцепторите
 - влиянието им върху коефициента на подъемна сила в зависимост от ъгъла на атака
 - влиянието им върху

коэффициента на подъемна сила и
коэффициента на съпротивление

- 02 081 01 10 Въздушни спирачки като
начин за увеличаване на
съпротивлението и причините за
използването им в различни фази
на полета
- влиянието върху
коэффициента на подъемна сила и
коэффициента на съпротивление и
качеството на крилото
- 00 081 01 11 Граничен слой
- 01 081 01 11 Различни видове
- ламинарен
- турбулентен
- 02 081 01 11 Техните предимства и
недостатъци за съпротивленията
от налягане и от триене
- 00 081 01 12 Особени положения
- 01 081 01 12 Лед и други замърсители
- лед в точката на
заприщване
- лед по повърхността
(скреж, сняг, прозрачен лед)
- дъжд
- замърсяване на атакуващия
ръб
- влияние върху срива
- влияние върху загубата на
управление
- влияние върху момента на
управляващите повърхности
- влияние върху
устройствата за повишаване на
подемната сила при излитане,
кацане и при ниски скорости
- влияние върху качеството
на крилото

- 02 081 01 12 Деформации и модификации
на тялото, стареене на ВС
- 00 081 02 00 Околозвукова аеродинамика
- 00 081 02 01 Определение за число на
Мах
- 01 081 02 01 Скорост на звука
- 02 081 02 01 Влияние на температурата и
височината
- 03 081 02 01 Свиваемост
- 00 081 02 02 Прави скокове на
уплътнения
- 01 081 02 02 Критично число на Мах и
надвишаването му
- 02 081 02 02 Влияние на:
- числото на Мах
- отклонения на
управляващите повърхности
- ъгъл на атака
- дебелина на профила
- ъгъл на стреловидност
- площ на повърхностите
- 03 081 02 02 Влияние върху:
- коефициента на подъемна
сила в зависимост от ъгъла на
атака
- максималния коефициент
на подъемна сила
- коефициента на
съпротивление
- качеството на крилото
- 04 081 02 02 Аеродинамично загряване

- 05 081 02 02 Вълнови кризис
- 06 081 02 02 Влияние върху:
- съпротивлението
- надлъжния момент
(звуково тримиране):
· Влияние на:
п преместването на центъра
на налягане
п ъгъл на стреловидност
п отклонение на въздушния
поток надолу
- 07 081 02 02 Праг на вълнови кризис,
аеродинамичен таван
- 00 081 02 03 Начини за избягване на
ефектите от превишаването на
критичното число на Мах
- 01 081 02 03 Генератори на вихри
- 02 081 02 03 Профил на крилото
- форма
- влияние на формата на
профила върху скоковете на
уплътнения
- предимства и недостатъци
на задкритичния профил
- 00 081 03 00 Свръхзвукова аеродинамика
- 00 081 03 01 Коси скокове на уплътнения
- 01 081 03 01 Конус на Мах
- 02 081 03 01 Влияние на теглото на ВС
- 081 03 01 Вълни на разширение

- 03
- 04 081 03 01 Център на налягане
- 05 081 03 01 Вълново съпротивление
- шарнирни моменти на
управляващите повърхности
- ефективност на
управляващите повърхности
- 00 081 04 00 Устойчивост
- 00 081 04 01 Условия за равновесие в
установен хоризонтален полет
- 01 081 04 01 Предпоставка за статична
устойчивост
- 02 081 04 01 Пълни моменти
- на подемна сила и тегло
- на съпротивление и тяга
- 03 081 04 01 Пълни сили
- в хоризонталната равнина
- във вертикалната равнина
- 00 081 04 02 Методи за балансировка
- 01 081 04 02 Крило и аеродинамични
плоскости (задно и предно)
- 02 081 04 02 Управляващи повърхности
- 03 081 04 02 Тегловна компенсация
- 00 081 04 03 Надлъжна устойчивост
- 01 081 04 03 Основни положения и
определения
- статична устойчивост,

положителна, неутрална и отрицателна
- предпоставка за устойчивост
- динамична устойчивост, положителна, неутрална и отрицателна
- демпфиране:
· дълго базово
· кратко базово
- устойчивост на големи височини

- 02 081 04 03 Статична устойчивост
- 03 081 04 03 Неутрална точка/положение на неутралната точка
- определение
- 04 081 04 03 Влияние от:
- геометрията на ВС
- отклонението на въздушния поток надолу:
· аеродинамичния център на крилото
- 05 081 04 03 Положение на центъра на масата
- задна центровка, запас по центровка
- предна центровка
- влияние върху статичната и динамичната устойчивост
- 06 081 04 03 Графика на зависимостта на коефициента на момента от ъгъла на атака
- 07 081 04 03 Влияние от:
- положението на центъра на масата
- отклонение на управляващите повърхности
- главни части на ВС (крило, тяло, опашка)

- конфигурация:
 - отклонение на механизацията
 - положение на колесника

- 08 081 04 03 Зависимост на разхода на кормило от скоростта (международен авиационен стандарт)

- 09 081 04 03 Влияние на:
 - положението на центъра на масата
 - тример
 - тример на стабилизатора

- 10 081 04 03 Зависимост на усилието върху щурвала от скоростта (международен авиационен стандарт)

- 11 081 04 03 Влияние на:
 - положението на центъра на масата
 - тример
 - тример на стабилизатора
 - число на Мах
 - триене в системата
 - окачване
 - балансиращи тежести

- 12 081 04 03 Градиент на усилието върху щурвала по претоварване

- 14 081 04 03 Влияние на:
 - положението на центъра на тежестта
 - тримиране
 - еластични елементи
 - балансиращи тежести

- 15 081 04 03 Градиент на усилието върху щурвала по претоварване и граница на претоварването
 - сертифицирана категория

- 16 081 04 03 Специфични обстоятелства
- лед:
· влияние на спускането на механизацията
· влияние на обледенен стабилизатор
- дъжд
- деформация на планера
- 00 081 04 04 Статична попътна устойчивост
- 01 081 04 04 Ъгъл на плъзгане
- 02 081 04 04 Коефициент на попътния момент (рискание)
- 03 081 04 04 Коефициент на попътния момента в зависимост от ъгъла на плъзгане
- 04 081 04 04 Влияние на:
- положението на центъра на масата
- планера на големи ъгли на атака
- аеродинамични гребени
- стабилизатор над тялото на самолета и ъгъл на стреловидността му
- главни части на ВС
- 00 081 04 05 Статична напречна
- 01 081 04 05 Ъгъл на наклона
- 02 081 04 05 Коефициент на момента около надлъжната ос
- 03 081 04 05 Влияние на ъгъла на плъзгане
- 081 04 05 Зависимост на коефициента

- 04 на напречния момент от ъгъла на плъзгане

- 05 081 04 05 Влияние на:
 - ъгъла на стреловидност на крилото
 - стабилизатора под тялото на самолета (кил)
 - положението на крилото
 - V-образност

- 06 081 04 05 Запас по динамична надлъжна устойчивост

- 00 081 04 06 Динамична надлъжна устойчивост

- 01 081 04 06 Влияния на асиметричната струя след витлата

- 02 081 04 06 Стремеж към влизане в свредел

- 03 081 04 06 Колебание “Холандска стъпка”
 - причини
 - число на Мах
 - гасител на рисканието

- 04 081 04 06 Влияние на височината върху динамичната устойчивост

- 00 081 05 00 Управляемост

- 00 081 05 01 Общи положения

- 01 081 05 01 Координатни системи и връзки между тях

- 02 081 05 01 Промяна на кривината

- 03 081 05 01 Промяна на ъгъла на атака

- 00 081 05 02 Управление по тангаж
- 01 081 05 02 Горизонтално кормило
- 02 081 05 02 Ефекти на скоса на потока
върху хоризонталното кормило
- 03 081 05 02 Обледеняване на опашката
- 04 081 05 02 Положение на центъра на
масите
- 00 081 05 03 Управление по курса (в
хоризонтална равнина)
- 01 081 05 03 Промяна на предавателното
отношение на педалите/лоста
- 02 081 05 03 Моменти, предизвикани от
тягата на двигателя
- пряк
- индуциран
- 03 081 05 03 Отказ на двигател
- ограничения на кормилата
при несиметрична тяга
- минимално безопасна
скорост в полет и минимална
еволютивна скорост при
засилване за излитане
- 00 081 05 04 Управление около
надлъжната ос
- 01 081 05 04 Елерони
- вътрешна секция елерони
- външна секция
- функции в различните фази
на полета
- 03 081 05 04 Интерцептори

- 04 081 05 04 Нежелателни попътни колебания
- 05 081 05 04 Начини за избягване
 - елерони
 - диференциално отклонение на елероните
 - свързване на елероните към лоста за управление посредством еластична връзка
 - интерцептори
 - влияние на несиметричен поток след витлата
- 00 081 05 05 Взаимодействие между надлъжното и страничното движение
- 01 081 05 05 Ограничения на асиметричната мощност
- 00 081 05 06 Начини за намаляване усилията за управление
- 01 081 05 06 Аеродинамична компенсация
 - носов компенсатор
 - рогов компенсатор
 - вътрешни компенсатори
 - компенсаторна пластина, антикомпенсаторна пластина
 - сервокомпенсатор
 - пружинен компенсатор
- 02 081 05 06 Снемане на усилията и имитация на реакцията на кормилата
 - обратимо бустерно управление
 - пълно бустерно управление
 - изкуствено усещане:
 · входове:
 n динамично налягане
 n позиция на стабилизатора

00 081 05 07 Масов баланс на кормилата

01 081 05 07 Начини за балансиране

00 081 05 08 Тримиране

01 081 05 08 Причини за тримиране

02 081 05 08 Тримери

03 081 05 08 Тримиране на
стабилизатора/величина на
тримиране при международния
авиационен стандарт
- влияние на положението на
центъра на масата върху
позицията на
тримера/стабилизатора при
излитане

00 081 06 00 Ограничения

00 081 06 01 Експлоатационни
ограничения
- флатер
- реверс на елероните
- работа на
механизацията/колесника

01 081 06 01 Скорости VMO , VNO и
VNE

02 081 06 01 Максимално допустимо
експлоатационно число на Max

00 081 06 02 Граници на маневриране

01 081 06 02 Диаграма на претоварването
при маневра

- коэффициент на претоварване
 - повишена скорост на сриване
 - проектна скорост на маневриране, проектна крейсерска скорост, проектна скорост на пикиране
 - граничен коэффициент на претоварване при маневра/сертификационна категория
- 02 081 06 02 Влияние на:
- масата
 - височината
 - числото на Мах
- 00 081 06 03 Гранични стойности при пориви на вятъра
- 01 081 06 03 Диаграма на претоварването при порив
- вертикална скорост на порива
 - повишена скорост на сриване
 - проектна скорост при максимална интензивност на поривите, проектна крейсерска скорост, проектна скорост на пикиране
 - граничен коэффициент на претоварване при пориви
 - скорост на полета при турбулентна атмосфера
- 02 081 06 03 Влияние на:
- масата
 - височината
 - числото на Мах
- 00 081 07 00 Въздушни витла
- 00 081 07 01 Превръщане на въртящия момент на двигателя в тяга

- 01 081 07 01 Понятието “стъпка”
- 02 081 07 01 Усукване на лопатата
- 03 081 07 01 Фиксирана и променлива стъпка/постоянна скорост
- 04 081 07 01 Ефективност на винта в зависимост от скоростта
- 05 081 07 01 Влияние на обледеняването на витлото
- 00 081 07 02 Отказ или спиране на двигател
- 01 081 07 02 Съпротивление при авторотация
- влияние върху момента на рискание при несиметрична мощност
- 02 081 07 02 Флюгиране
- влияние върху характеристиките на планиране
- влияние върху момента на рискание при несиметрична мощност
- 00 081 07 03 Проектно решение за отвеждане на мощност
- 01 081 07 03 Относително удължение на лопатата
- 02 081 07 03 Диаметър на витлото
- 03 081 07 03 Брой лопати
- 04 081 07 03 Шум от винта

00 081 07 04 Моменти и двоици сили при
работа на винта

01 081 07 04 Реактивен момент

02 081 07 04 Жироскопична прецесия

03 081 07 04 Влияние на асиметричното
обтичане на крилото

04 081 07 04 Влияние на асиметрични
лопати

00 081 08 00 Динамика на полета

00 081 08 01 Сили, действащи на
самолета

01 081 08 01 Установен праволинеен
хоризонтален полет

02 081 08 01 Установен праволинеен
набор на височина

03 081 08 01 Установено праволинейно
снижаване

04 081 08 01 Установено праволинейно
планиране

05 081 08 01 Установен координиран
завой
- ъгъл на наклона
- коефициент на
претоварване
- радиус на завоя
- ъглова скорост
- завой при претоварване
единица

00 081 08 02 Асиметрична тяга

- 01 081 08 02 Моменти около
вертикалната ос
- 02 081 08 02 Сили върху вертикалния
стабилизатор
- 03 081 08 02 Влияние на ъгъла на наклона
- силно увеличаване на
ъгъла на наклона
- свив на стабилизатора
- 04 081 08 02 Влияние на теглото на
самолета
- 05 081 08 02 Влияние на използването на
елерони
- 06 081 08 02 Влияние на особените
ефекти на витлото върху
моментите около надлъжната ос
- въртящ момент на винта
- спътна струя на винта,
обтичаща механизацията
- 07 081 08 02 Влияние на ъгъла на
плъзгане върху моментите около
надлъжната ос
- 08 081 08 02 Скорост VMCA
- 09 081 08 02 Скорост VMCL
- 10 081 08 02 Скорост VMCG
- 11 081 08 02 Влияние на височината
- 00 081 08 03 Аварийно снижение
- 01 081 08 03 Влияние на конфигурацията

02	081 08 03	Влияние на избраното число на Мах и инструменталната въздушна скорост		
03	081 08 03	Типични точки на полярата		
00	081 08 04	Срез на вятъра		
00	082 00 00	Принципи на полета - вертолети	X	X
00	082 01 00	Дозвукова аеродинамика	X	X
00	082 01 01	Основни закони и определения	X	X
01	082 01 01	Елементи на ВС	X	X
02	082 01 01	Конфигурация на ВС	X	X
03	082 01 01	Единици за измерване на - дължина - площ - обем - скорост - маса - налягане - температура - плътност - сила - мощност - енергия	X	X
04	082 01 01	Обяснение на аеродинамичните явления, използвани термини	X	X
05	082 01 01	Скорости	X	X

06	082 01 01	Съкращения	X	X
00	082 01 02	Произход на подезната сила	X	X
01	082 01 02	Уравнение на непрекъснатост	X	X
02	082 01 02	Теорема на Бернули	X	X
03	082 01 02	Токови линии	X	X
04	082 01 02	Ъгъл на атака	X	X
05	082 01 02	Разпределение на налягането по крилото (надлъжно и напречно)	X	X
06	082 01 02	Център на налягане	X	X
07	082 01 02	Форма на профила (проекция и разрез) и влиянието ѝ върху подезната сила	X	X
08	082 01 02	Формула за подезната сила	X	X
09	082 01 02	Качество на крилото	X	X
00	082 01 03	Челно съпротивление	X	X
01	082 01 03	Профилно челно съпротивление - причини - промяна в зависимост от скоростта - начини за намаляване	X	X
	082 01 03	Индуктивно съпротивление	X	X

02			- причини			
			- вихри			
			- промяна в зависимост от скоростта			
			- влияещи му конструктивни условия			
03	082 01 03	Челно съпротивление на крилото		X		X
00	082 01 04	Равновесие на силите и моментите		X		X
01	082 01 04	Двоици подъемна сила/тегло и тяга/съпротивление		X		X
02	082 01 04	Необходимост от постигане на равновесие		X		X
03	082 01 04	Методи за постигане на равновесие		X		X
00	082 01 05	Устойчивост		X		X
01	082 01 05	Оси и равнини на въртене на ВС		X		X
02	082 01 05	Статична устойчивост		X		X
03	082 01 05	Динамична устойчивост		X		X
04	082 01 05	Влияние на конструктивните решения върху устойчивостта		X		X
05	082 01 05	Връзка между устойчивостта в различни равнини		X		X
06	082 01 05	Влияние височината/скоростта върху устойчивостта	на	X		X
07	082 01 05	Демпфери на наклон и рискание		X		X

00	082 01 06	Срив на потока на лопатите	X	X
01	082 01 06	Ъгъл на атака	X	X
02	082 01 06	Граничен слой и причини за срив	X	X
03	082 01 06	Промени на подезната сила и съпротивлението в срив	X	X
04	082 01 06	Преместване на центъра на налягането	X	X
00	082 01 07	Трансзвукови ефекти при лопатите	X	X
01	082 01 07	Скокове на уплътнения - причини за появата им при дозвукови скорости - влиянието им върху експлоатацията на вертолета	X	X
00	082 01 08	Ограничения	X	X
01	082 01 08	Ограничения при маневриране и пориви на вятъра	X	X
00	082 01 09	Понижаване на характеристиките	X	X
01	082 01 09	Влошаване на характеристиките поради замърсяване на профила - обледеняване - дъжд - модификации и състояние на тялото на ВС	X	X
00	082 02 00	Аеродинамика на вертолета	X	X
	082 02 01	Вертолет, характеристики и	X	X

00			използвани термини			
01	082	02	01	Сравнение с ВС с неподвижно крило и автожир	X	X
02	082	02	01	Равнина на въртене на носещия винт	X	X
03	082	02	01	Оси на въртене	X	X
04	082	02	01	Ос на вала на носещия винт	X	X
05	082	02	01	Равнина на въртене на краищата на лопатите	X	X
06	082	02	01	Диск на работното колело	X	X
07	082	02	01	Натоварване на диска	X	X
08	082	02	01	Натоварване на лопатите	X	X
00	082	02	02	Диаграма на силите и използвани термини	X	X
01	082	02	02	Ъглова стъпка	X	X
02	082	02	02	Въртящ се въздушен поток	X	X
03	082	02	02	Индуциран поток	X	X
04	082	02	02	Свързан с лопатата поток	X	X
05	082	02	02	Ъгъл на атака	X	X
06	082	02	02	Подемна сила на лопата	X	X

07	082 02 02	Съпротивление на лопата	X	X
08	082 02 02	Пълна сила на лопата	X	X
09	082 02 02	Тяга на носещия винт	X	X
10	082 02 02	Съпротивление на винта	X	X
11	082 02 02	Въртящ момент	X	X
12	082 02 02	Тегло	X	X
00	082 02 03	Равномерност на тягата по дължината на лопатата	X	X
01	082 02 03	Усукване на лопатата	X	X
02	082 02 03	Стеснение на лопатата	X	X
03	082 02 03	Ъгъл на конусност	X	X
04	082 02 03	Центробежна сила	X	X
05	082 02 03	Ограничение на честотата на въртене на носещия винт	X	X
06	082 02 03	Центробежни въртящи моменти	X	X
00	082 02 04	Органи за управление на вертолета	X	X
01	082 02 04	Лост за обща стъпка - променя общата стъпка - връзка с тягата и	X	X

съпротивлението на винта

02	082 02 04	Циклична стъпка - променя цикличната стъпка - височина на диска на носещия винт - повдигане на винта от тягата	X	X
03	082 02 04	Педали за завои - въртящ момент на тялото - отнасяне на опашния винт - наклон на опашния винт - опашка с тунелен винт (фенестрон) - тандемни винтове - коаксиални винтове - схема без опашен винт	X	X
00	082 02 05	Свобода на движение на носещия винт	X	X
01	082 02 05	Флюгиране - флюгерен (вертикален) шарнир - ъглова стъпка	X	X
02	082 02 05	Вертикално движение на лопатите - вертикален шарнир - разтоварване от напреженията на опън - равновесие	X	X
03	082 02 05	Движение на лопатите обратно на посоката на въртене - хоризонтален шарнир - демпфери - период на движение - център на масата на лопатата (запазване на ъгловия момент) - ефект на изкривените връзки	X	X

00	082	02	06	Фазово закъснение и ъгъл на изпреварване	X	X
01	082	02	06	Цикъл на управление	X	X
02	082	02	06	Преместване на лоста за стъпката	X	X
03	082	02	06	Градиент на промяна на стъпката	X	X
04	082	02	06	Градиент на махане на лопатите	X	X
05	082	02	06	Резултантна височина на диска	X	X
06	082	02	06	Определение на фазовото закъснение	X	X
07	082	02	06	Определение на ъгъла на изпреварване	X	X
00	082	02	07	Вертикален полет	X	X
01	082	02	07	Излитане	X	X
02	082	02	07	Вертикално набиране на височина	X	X
03	082	02	07	Вертикално снижение	X	X
04	082	02	07	Висене извън зоната на ефекта от земята	X	X
05	082	02	07	Екранен ефект	X	X
06	082	02	07	Фактори, засягащи мекото кацане	X	X
	082	02	07	Избягване на динамично	X	X

08			развъртане		
00	082	02	08	Сили в равновесие	X X
01	082	02	08	При висене	X X
02	082	02	08	В праволинеен хоризонтален полет	X X
03	082	02	08	Влияние на центъра на маса	X X
04	082	02	08	Влияние на наклона на вала на носещия винт	X X
00	082	02	09	Теглителна сила на носещия винт	X X
01	082	02	09	Влияние на хоризонтално въздушно обтичане върху индуцирания поток	X X
02	082	02	09	Изменение на общия въздушен поток през диска при хоризонтален полет	X X
03	082	02	09	Връзка между ъглова стъпка и ъгъл на атака	X X
00	082	02	10	Потребната мощност на носещия винт	X X
01	082	02	10	Диаграми на потребната мощност	X X
02	082	02	10	Отклоняване на мощност - опашен винт и допълнително оборудване	X X
03	082	02	10	Промяна на мощностния профил на носещия винт при постъпателна скорост	X X
	082	02	10	Индуктивно съпротивление	X X

04							
05	082	02	10	Вредно съпротивление	X	X	
06	082	02	10	Потребна мощност за опашния винт	X	X	
07	082	02	10	Разполагаема мощност	X	X	
00	082	02	11	Допълнителни аеродинамични сили при постъпателен полет	X	X	
01	082	02	11	Преминаване от и във положение на висене	X	X	
02	082	02	11	Симетрия и асиметрия на тягата на винта	X	X	
03	082	02	11	Трептене на винта	X	X	
04	082	02	11	Трептене на опашния винт и методи за отстраняване	X	X	
05	082	02	11	Фактори, влияещи на максималната постъпателна скорост - проектните ограничения на лоста за циклична стъпка - завъртане на въздушния поток - срыв на връщащите се лопати - признаци и излизане от срыв - свиваемост - разделяне на въздушния поток - срыв със скокове на уплътнения	X	X	
06	082	02	11	Завъртане на входящия въздушен поток	X	X	

00	082	02	12	Фактори, влияещи на ограниченията на лоста за циклична стъпка	X	X
01	082	02	12	Пълна маса	X	X
02	082	02	12	Височина, определена по плътност	X	X
03	082	02	12	Положение на центъра на масата	X	X
00	082	02	13	Мощност за изравняване	X	X
01	082	02	13	Реверс на тягата на насеция винт	X	X
02	082	02	13	Ефект върху височината на ВС	X	X
03	082	02	13	Увеличение на тягата на винта	X	X
04	082	02	13	Намаляване на съпротивлението на винта	X	X
05	082	02	13	Увеличаване на честотата на въртене на винта	X	X
06	082	02	13	Влияние на отрицателното ускорение	X	X
00	082	02	14	Управление на мощността (кръгов вихър)	X	X
01	082	02	14	Вихри по краищата на лопатите	X	X
02	082	02	14	Сравнение на индуцирания поток и външния поток	X	X
03	082	02	14	Развитие	X	X

04	082	02	14	Промяна в относителния поток по разпереност на лопатата - сшив и турбуленции в коренното сечение	X	X
00	082	02	15	Движения на лопатите	X	X
01	082	02	15	Честота на въртене на носещия винт и втвърдяване на лопатите	X	X
02	082	02	15	Влияние на насрещния вятър	X	X
03	082	02	15	Минимизиране на риска	X	X
00	082	02	16	Авторотация - вертикален полет	X	X
01	082	02	16	Низходящ поток	X	X
02	082	02	16	Ефективен поток	X	X
03	082	02	16	Релативен поток	X	X
04	082	02	16	Входящ поток и ъгъл	X	X
05	082	02	16	Сила на авторотация	X	X
06	082	02	16	Съпротивление на носещия винт	X	X
07	082	02	16	Влияние на масата и височината	X	X
08	082	02	16	Управление на честотата на въртене на носещия винт посредством лоста за общата	X	X

		стъпка			
09	082 02 16	Устойчивост на честотата на въртене на носещия винт	X	X	
00	082 02 17	Авторотация - постъпателен полет	X	X	
01	082 02 17	Фактори, влияещи на ъгъла на входящия поток	X	X	
02	082 02 17	Влияние на постъпателната скорост върху вертикалната скорост на снижение	X	X	
03	082 02 17	Асиметрия на авторотиращия диск при постъпателен полет	X	X	
04	082 02 17	Завои	X	X	
05	082 02 17	Изравняване - увеличаване на честотата на въртене на носещия винт от движение от авторотация - повишаване на тягата на носещия винт - намаляване на вертикалната скорост на снижение	X	X	
06	082 02 17	Далечина и продължителност на авторотация	X	X	
07	082 02 17	Кацане при авторотация	X	X	
08	082 02 17	Височинно-скоростен диапазон	X	X	
00	082 02 18	Устойчивост	X	X	
01	082 02 18	Висене	X	X	

02	082	02	18	Полет напред	X	X
03	082	02	18	Полет назад	X	X
04	082	02	18	Стабилизация - стабилизатори и влияние на центъра на масата - жirosкопична стабилизираща система - стабилизиращи пръти - влияние на делтовидното окачване	X	X
05	082	02	18	Влияние на употребата на лоста за стъпката върху височината при постъпателен полет	X	X
00	082	02	19	Управление на мощност	X	X
01	082	02	19	Люлееща се колонка на носещия винт	X	X
02	082	02	19	Автомат наклонител	X	X
03	082	02	19	Твърдо окачване на носещия винт	X	X
04	082	02	19	Влияние на устойчивостта	X	X
05	082	02	19	Влияние на статичното/динамичното развъртане	X	X
00	082	02	20	Необходима мощност - графики	X	X
01	082	02	20	Графика на необходимата/разполагаемата мощност	X	X

02	082 02 20	Скорост на максимален градиент на набиране на височина	X	X
03	082 02 20	Работа с ограничена мощност	X	X
04	082 02 20	Най-изгодна скорост за набор на височина	X	X
05	082 02 20	Максимална скорост	X	X
06	082 02 20	Далечина и продължителност на полета	X	X
07	082 02 20	Стъпка над максималната	X	X
08	082 02 20	Въртящ момент над максималния	X	X
09	082 02 20	Завои	X	X
10	082 02 20	Сравнение на вертолетите с бутални и турбинни двигатели - далечина и продължителност - влияние на височината, определена по плътност - влияние на теглото на ВС	X	X

ПРЕДМЕТ

ВЪПРОСИ

090		Вертолети			
Обозначени		ATPL	CPL	IR	
		(4)	(5)	(6)	
е	090 00 00 00	Комуникации	X	X	X
	091 00 00 00	Комуникации по правилата за визуален полет	X	X	

091 01 00 00	Определения	X	X
091 01 01 00	Смисъл и значение на свързаните определения	X	X
091 01 02 00	Съкращения, използвани при ОВД	X	X
091 01 03 00	Използвани групи от Q-кода при радиотелефонна връзка борд-земя	X	X
091 01 04 00	Категории съобщения	X	X
091 02 00 00	Общи работни процедури	X	X
091 02 01 00	Предаване на букви	X	X
091 02 02 00	Предаване на цифри (вкл. информация за ешелона)	X	X
091 02 03 00	Предаване на време	X	X
091 02 04 00	Техника на предаване	X	X
091 02 05 00	Стандартни думи и фрази (вкл. стандартна радиотелефонна фразеология)	X	X
091 02 06 00	Опознавателни знаци на авиационните станции, вкл. използване на позивни съкращения	X	X
091 02 07 00	Опознавателни знаци на ВС, вкл. използване на позивни съкращения	X	X
091 02 08 00	Прехвърляне на връзката	X	X

091 02 09 00	Процедури за проверка, вкл. скала на разбираемост	X	X	
091 02 10 00	Изисквания за повторно четене и разбиране	X	X	
091 02 11 00	Фразеология на радарните процедури	X	X	
091 03 00 00	Определения, свързани с времето (метеорологичните условия) (ПВП)	X	X	
091 03 01 00	Време на летището	X	X	
091 03 02 00	Излъчване на информация за времето	X	X	
091 04 00 00	Действия при загуба на връзка	X	X	
091 05 00 00	Процедури при бедствия и спешни случаи	X	X	
091 05 01 00	Бедствие (определение, честоти, прослушване на аварийните честоти, сигнали за бедствие, съобщения)	X	X	
091 05 02 00	Спешни случаи (определение, честоти, сигнали, съобщения)	X	X	
091 06 00 00	Общи принципи на разпространение на СВЧ и разпределение на честотите	X	X	
092 00 00 00	Комуникации по правилата за инструментални полети	X		X

092 01 00 00	Определения	X	X
092 01 01 00	Смисъл и значение на свързаните определения	X	X
092 01 02 00	Съкращения, използвани при ОВД	X	X
092 01 03 00	Използвани групи от Q-кода при радиотелефонна връзка борд-земя	X	X
092 01 04 00	Категории съобщения	X	X
092 02 00 00	Общи работни процедури	X	X
092 02 01 00	Предаване на букви	X	X
092 02 02 00	Предаване на цифри (вкл. информация за ешелона)	X	X
092 02 03 00	Предаване на време	X	X
092 02 04 00	Техника на предаване	X	X
092 02 05 00	Стандартни думи и фрази (вкл. стандартна радиотелефонна фразеология)	X	X
092 02 06 00	Опознавателни знаци на авиационните станции, вкл. използване на позивни съкращения	X	X
092 02 07 00	Опознавателни знаци на ВС, вкл. използване на позивни съкращения	X	X
092 02 08 00	Прехвърляне на връзката	X	X
092 02 09 00	Процедури за	X	X

	проверка, вкл. скала на разбираемост, установяване на радиотелефонна връзка		
092 02 10 00	Изисквания за повторно четене и разбиране	X	X
092 02 11 00	Фразеология на радарните процедури	X	X
092 02 12 00	Смяна на ешелон и докладване	X	X
092 03 00 00	Действия при загуба на връзка	X	X
092 04 00 00	Процедури при бедствия и спешни случаи	X	X
092 04 01 00	Процедури за медицинско обслужване	X	X
092 04 02 00	Бедствие (определение, честоти, прослушване на аварийните честоти, сигнали, съобщения)	X	X
092 04 03 00	Спешни случаи (определение, честоти, сигнали, съобщения)	X	X
092 05 00 00	Определения, свързани с времето (метеорологичните условия) (ППП)	X	X
092 05 01 00	Време на летището	X	X
092 05 02 00	Излъчване на информация за времето	X	X
092 06 00 00	Общи принципи на разпространение на СВЧ и разпределение на честотите	X	X

10	x	x	x	x	x
11	x	x			
12			x	x	
13					x
14					x
15	x		x		
16		x		x	
17	x	x			

Модули

1. Математика
2. Физика
3. Основи на електротехниката
4. Основи на електрониката
5. Дигитални технологии / електронни приборни системи
6. Материали и принадлежности
7. Техническо обслужване
8. Основи на аеродинамиката
9. Човешки фактор
10. Закон за гражданското въздухоплаване
11. Аеродинамика на самолета, конструкция и системи
12. Аеродинамика на вертолета, конструкция и системи
13. Аеродинамика на въздухоплавателното средство, конструкция и системи
14. Силови уредби
15. Газотурбинни двигатели
16. Бутални двигатели

17. Витла

Степен за

		A	B1	B2
1	Математика			
1.1	Аритметика	1	2	2
1.2	Алгебра			

	а) Пресмятане на прости алгебрични изрази, събиране, изваждане, умножение и деление, употреба на скоби, прости дробни числа	1	2	2
	б) Линейни уравнения и техните решения Степенни показатели и повдигане на степен, отрицателни и дробни степенни показатели Двоична и други приложими бройни системи Уравнения от първа и втора степен с едно неизвестно Логаритми	-	1	1
1.3	Геометрия			
	а) Прости геометрични фигури	-	1	1
	б) Графични изображения: видове графики и приложението им; графични криви на уравнения/функции	2	2	2
	в) Най-често употребявани термини: тригонометрични съотношения; приложение на равнинни тригонометрични и полярни координати	-	2	2
2	Физика			
2.1	Материалознание (хим. елементи, структура на атоми и молекули, агрегатно състояние на веществото)	1	1	1
2.2	Механика			
2.2.1	Статика (сили, моменти и двоици, вектори; център на тежестта; напрежения, деформации и еластичност: опън, натиск, срязване и усукване; твърди/течни/газообразни тела; налягане)	1	2	1
2.2.2	Кинематика (праволинейно движение: равномерно праволинейно, равно ускорително; ротация: циркулационни движения (центробежни и центростремителни сили); периодични движения: махови движения; вибрации, хармоники, резонанс; ускорение, технически предимства и КПД на механизмите)	1	2	1
2.2.3	Динамика			
	а) Маса Сила, инерция, работа, енергия (потенциална, кинетична и абсолютна енергия), топлина, КПД	1	2	1

	б) Момент на движението, съхранение на момента на движението; Тласък (сила на удара) Теория на жирокопичното движение Триене: същност и следствия, коефициент на триене (съпротивление при търкаляне)	1	2	2
2.2.4	Динамика на флуидите (хидродинамика)			
	а) Специфично тегло и плътност	2	2	2
	б) Вискозитет, съпротивление, свойства на аеродинамичната обтекаемост Свойства, произтичащи от свиваемостта на флуидите Статическо, динамическо и пълно налягане: Теорема на Бернули, тръба на Вентури	1	2	1
2.3	Термодинамика			
	а) Температура: термометри и температурни скали (C°, F°, K°) Определение за топлина	2	2	2
	б) Топлотворна способност, специфична топлина Предаване на топлината: конвекция; излъчване; проводимост на телата; Обемно разширение I и II закон на термодинамиката Газове: закони на идеалния газ; специфична топлина при постоянни обем и налягане; работа, извършвана от разширението на газа Изотермично, адиабатно разширение и свиване, циклограми на двигателите (цикли на Карно), постоянен обем и постоянно налягане, охлаждащи и топлинни машини Охлаждане при топене и изпаряване (латентна топлина), топлинна енергия, температура на запалване	-	2	2
2.4	Оптика/светлина (същност на светлината, скорост; закони за отражение от плоски и сферични огледала, пречупване при преминаването през различни прозрачни вещества и лещи; фиброоптика)	-	2	2
2.5	Вълново движение и звук (механическа същност на вълновото движение, синусоидални вълни, резонансно	-	2	2

явление, стоящи вълни; звукови вълни: скорост, източници на звука, интензитет, височина и честотна характеристика, доплеров ефект)

3 Електричество

3.1	Теория на електрона (структура и разпределение на електрически заряди сред: атоми, молекули, йони, химични съединения; молекулярна структура на електропроводници, полупроводници и изолатори)	1	1	1
3.2	Статическо електричество и проводимост (статично електричество и разпределение на електростатични заряди; електростатични закони за привличането и отблъскването; единици за заряд, закон на Кулон; проводимост на електричество в твърди тела, течности, газове и вакуум)	1	2	2
3.3	Електротерминология (потенциална разлика, електродвижеща сила, напрежение, ток, съпротивление, електропроводимост, заряд, електропроводимост на тока, преминаване на електрони)	1	2	2
3.4	Генериране на електричество (получаване на електричество по следните методи: светлина, топлина, триене, налягане, химична активност, магнетизъм и движение)	1	1	1
3.5	Източници за постоянен ток (конструкция и основни химични процеси на: първични клетки, вторични клетки, оловно-кисели клетки, никел-кадмиеви клетки, други алкални клетки; елементи, свързани последователно и паралелно; вътрешно съпротивление и неговото влияние върху батерия; конструкции, материали и действие на термодвойките; действие на фотоклетка)	1	2	2
3.6	Вериги за постоянен ток (Закон на Ом, закони на Кирхоф за напрежението и тока; изчисления, използвайки горните закони, на намиране на съпротивление, напрежение и ток; значимост на вътрешното съпротивление на източник)	-	2	2
3.7	Съпротивление/Резистори			
	а) Съпротивление и въздействащи фактори	-	2	2
	Специфично съпротивление			
	Система за оцветяване на съпротивленията,			

стойности и допуски, номинални стойности, ватова мощност;

Резистори в последователно и паралелно включване

Пресмятане на общото съпротивление за последователно, паралелно и паралелно последователно свързани съпротивления

Работа с потенциометри и реостати

Работа на Уитстонов мост

б) Положителен и отрицателен температурен коефициент на проводимост - 1 1

Резистори с постоянна стойност, устойчивост, допуски и ограничения, методика за конструкцията

Резистори с променлива стойност, термистори, резистори, зависещи от напрежението

Конструкция на потенциометри и реостати

Конструкция на Уитстонов мост

3.8 Мощност (мощност, работа и енергия - кинетична и потенциална; разсейвана мощност от резистор; формула за мощността; изчисляване на мощността, работата и енергия) - 2 2

3.9 Капацитивност/Кондензатор - 2 2

(действие и функции на кондензатора; фактори, влияещи върху капацитивната площ на пластините, разстоянието между пластините, броя на пластините, диелектрик и диелектрична константа, работно напрежение, степени на напрежение; видове кондензатори, конструкция и функции; цветови кодове на кондензаторите; изчисляване на капацитета и напрежението в последователни и паралелни вериги; експоненциално зареждане на кондензатор, времеконстанти; проверка на кондензаторите)

3.10 Магнетизъм

а) Теория на магнетизма - 2 2

Свойства на магнитното тяло

Реакция на магнита, зависеща от геомагнетизма

Намагнитване и размагнитване

Противомагнитна защита

Разновидност на типовете магнитни материали

Електромагнитни устройства и принципи на работа

Опростени правила за определяне: магнитно поле около проводник "под ток"

	-	2	2
<p>б) Магнитна движеща сила, сила на магнитното поле, индуктивност, проводимост, хистерезистна крива, хистерезис, точка на насищане, вихрови токове</p>			
<p>3.11 Индуктивност/Индуктори (закон на Фарадей; индуциране на напрежение в движещ се електропроводник в магнитно поле; принципи на индукцията; ефекти на следнамагнитено индуцирано напрежение: сила на магнитното поле, ниво на промяна на силовите линии, брой на навивките на проводника; взаимна индукция; ефект от нивото на промяната на първичен ток и взаимната индукция върху индуцираното напрежение; фактори, влияещи върху взаимната индукция: брой на навивките в намотка, физичният размер на намотката, магнитна проникваемост на намотката, позиция на намотките, които си влияят; закон на Ленц и правила за определяне на полярността; обратна електромагнитна сила, самоиндукция; точка на насищане; най-честа употреба на бобини</p>	-	2	2
<p>3.12 Постояннотокови двигатели/Теоретични основи на генераторите (основна теория на двигателите и генераторите; конструкция и роля на отделните компоненти в генератор на постоянен ток; експлоатация и фактори, влияещи върху големината и посоката на тока в генераторите на постоянен ток; експлоатация на и фактори, влияещи върху изходната мощност, въртящия момент, скоростта и посока на въртене на “С” двигателите; двигатели с последователно навити, накъсо съединени и смесени намотки; конструкция на стартер генератор)</p>	-	2	2
<p>3.13 Теоретични основи на променливия ток (синусоидална форма на вълната: фаза, период, честота, цикъл; моментна, средна, действаща, максимална стойност, полупериод, електрически величини и изчисляване на тези величини, във връзка с напрежението, електрическата проводимост и мощността; триъгълни/квадратни вълни; еднофазен/трифазен принцип)</p>	1	2	2
<p>3.14 Съпротивителни (R), капацитивни (C) и индуктивни (L) вериги (фазово отношение на напрежението и тока в L, C и R вериги, паралелно, последователно и комбинирано; разсейване на мощност в L, C и R вериги; импеданс, фазов ъгъл, фактор на мощността и изчисления във веригата;</p>	-	2	2

изчисления на истинска мощност (пълната), пряка (пълна) мощност и реактивна мощност)

3.15	Трансформатори (принципи на конструкцията и работа на трансформатора; загуби в трансформатора и методи за избягването им; работа на трансформатора с товар и без товар; трансфер на мощност, ефективност, маркиране на полюсите; първичен и вторичен ток, напрежение, коефициент на превръщане, мощност, КПД; автотрансформатори)	-	2	2
3.16	Филтри (работа, приложение и употреба на следните филтри: нискочестотен, високочестотен, честотен обхват, стопиращ обхват)	-	1	1
3.17	Променливотокови генератори (въртене на рамка в магнитно поле и форма на получената вълна; работа и конструкция на променливотокови генератори от тип с въртяща се арматура и от тип въртящо се поле; едно-, дву- и трифазни алтернатори; видове трифазни свързвания - звезда и триъгълник - приложение и предимства; изчисляване на линейни и фазови напрежения и токове; изчисляване на мощност в трифазна система; генератор с постоянен магнит)	-	2	2
3.18	Променливотокови двигатели (конструкция, принцип на работа и характеристики на: променливотокови синхронни и асинхронни двигатели, моно- или многофазни; методи за регулиране скоростта и посоката на въртене на двигателя; методи за получаване на въртящо се поле)	-	2	2
4	Електроника			
4.1	Полупроводници			
4.1.1	Диоди			
	а) Символи за означаване на диодите Свойства и характеристики на диодите Последователно и паралелно свързване на диодите Основни характеристики и работа на настроените силициеви преобразуватели (тиристоры), светоизлъчващ диод, светопроводим диод, варистор, усилващи диоди Функционална проверка на диодите.	-	2	2

б) Материали, електронна конфигурация, електрически свойства	-	-	2
типове материали с полупроводникова проводимост “Р” и “N”: влияние на примесите върху проводимостта, основни и второстепенни преносители			
“PN” връзка в полупроводник; усилване на проводимостта през “PN” връзка без въздействие, право и обратно състояние на въздействие;			
Параметри на диодите: точка на обратно напрежение, максимална права токопроводимост, температура, честота, “отечки” на ток, разсейване на мощност			
Работа и функции, изпълнявани от диодите в следните вериги: изправители, стабилизатори, стабилизиращи и изправящи амплитудни усилватели, мостови усилватели, напрежения на диод-диод и диод-триод			
Детайлна работа и характеристики на следните устройства: настроечни силициеви преобразуватели (тиристоры), светоизлъчващи диоди, диоди тип “Шотки”, светопроводящи диоди, варикап, варистор, усилващи диоди, Ценеров диод			

4.1.2 Транзистори

а) Символи за означаване на транзисторите	-	1	2
Описание на компонентите и ориентировка			
Характеристики и свойства на транзисторите			
б) Конструкция и работа на “PNP” и “NPN” транзистори	-	-	2
Конфигурация на базата, колектора и емитера			
Проверка на транзисторите			
Основна оценка на други типове транзистори и тяхната употреба			
Приложение на транзисторите: класове на усилване (А, В, С)			
Опростени схеми на вериги, включващи: отклонение, отключване, обратна връзка и стабилизация			
Принципи на многостепенните схеми: каскади, девиаторни, осцилатори, мултивибратори, “флип-флоп” вериги			

4.1.3 Интегрални схеми

а) Описание на логически и линейни схеми/процесорни усилватели	-	1	-
--	---	---	---

	б) Описание на логически и линейни схеми	-	-	2
	Представяне на работата и функциите на операционен усилвател, приложен като: интегратор, разделител, следящ напрежението, компаратор;			
	Методи за свързване на операционни и усилвателни степени: съпротивителен капацитивен, индуктивен (трансформатор), индуктивен съпротивителен (IR), директен			
	Преимства и недостатъци на положителната и отрицателната обратна връзка			
4.2	Електронни платки	-	1	2
4.3	Сервомеханизми			
	а) Определения за: отворени и затворени системи, обратна връзка, следящи системи, аналогови датчици	-	1	-
	Принципи на работа и приложение на следните компоненти/характеристики за синхронизиращи системи: броячи, разграничители, преобразуватели на управлението и въртящия момент, индуктивни и капацитивни датчици			
	б) Определения за: отворени и затворени системи, следящи системи, сервомеханизми, аналогови датчици, индикатори за “нулева стойност”, заглъхване, обратна връзка, “мъртъв” обхват	-	-	2
	Конструкция, работа и приложение на следните компоненти/характеристики за синхронизиращи системи: броячи, разграничители, преобразуватели на преместването и въртящия момент, индуктивни и капацитивни датчици, синхронни датчици			
	Дефекти по сервомеханизмите, реверсивно и синхронно следене, захват			
5	Цифрова техника, електронноприборни системи			
5.1	Електронноприборни системи (обичайно разполагане на електронноприборните системи в кабината на ВС)	1	2	3
5.2	Цифрови системи (двоични, осмични и шестнайсетични; аритметични операции в отделните системи и преминаване от една в друга и обратно)	-	1	2
5.3	Преобразуване на данни (аналогови - цифрови и	-	1	2

обратно)

5.4	Бази данни	-	2	2
5.5	Логически схеми			
	а) Идентификация на общите логически входящи символи, таблици и еквивалентни вериги Приложения, използвани в самолетните системи, схематични диаграми	-	2	2
	б) Интерпретация на логически диаграми	-	-	2
5.6	Основни компютърни конфигурации			
	а) Компютърна терминология (включваща бит, байт, софтуер, хардуер, CPU, IC и варианти на запомнящи компоненти като RAM, ROM, PROM) Компютърна технология (като приложение към авиационните системи)	1	2	-
	б) Компютърни терминологии; Работа, разположение и интерфейс на основните компоненти в един микрокомпютър, включително техните системи за асоциативен пренос на данни Информация, съдържаща се в едно- и многоадресни компютърни инструкции (“думи”) Термини, свързани с компютърната памет Работа на най-често прилаганите запомнящи устройства Работа, предимства и недостатъци на различните системи за съхраняване на данни	-	-	2
5.7	Микропроцесори (изпълнявани функции и общ принцип на работа на микропроцесор; общ принцип на работа на отделните елементи на микропроцесора)	-	-	2
5.8	Интегрални схеми (работа и използване на кодиране и декодиране; функция на видовете кодиране; използване на средна, голяма и много голяма скала на интеграция)	-	-	2
5.9	Мултиплексорни системи (съвместяване на информация, данни, канали и т.н.)	-	-	2
5.10	Фиброоптични системи за пренасяне на информация	-	1	2

5.11	Авиационни електронни екрани (дисплеи, принципи на работа със сходни типове дисплеи, използвани в съвременната авиация, включвайки катодно-лъчеви тръби, светлинни емитерни диоди и течно-кристални дисплеи)	-	2	2
5.12	Сензорни устройства за наличие на електростатично поле (специални мерки срещу риск от електростатично разреждане; специално боравене с чувствителни компоненти на електростатични разреждания)	1	2	2
5.13	Управление и контрол върху софтуера	-	2	2
5.14	Електромагнитност на средата/зоната, в която се извършва ТО (съвместимост, взаимодействие, радиационност, гръмотевична дейтелност)	-	2	2
5.15	Общи данни за устройството на най-често употребяваните авиационни електронни (цифрови) системи и свързаните с тях устройства за вграден контрол: ACARS (система за комуникация ARINC), ECAM (централизиран електронен контрол на ВС), EFIS (електронни пилотажно-приборни системи), EICAS (системи за индикация на работата на двигателите и предупреждение на екипажа), FBW (Fly by Wire), FMS (автоматична система за управление на полета), GPS, IRS (инерциални системи), TCAS	-	2	2

Забележка. Различните производители могат да използват различна терминология за сходни системи.

6 Материали и принадлежности

6.1 Авиационни материали - ферити

а)	Характеристики, свойства и идентификация на най-използваните в авиацията стомани Термообработка и приложение на стоманите	1	2	1
б)	Изпитание на феритните материали на твърдост, якост, умора и удар	-	1	1

6.2 Авиационни материали - неферитни

а)	Характеристики, свойства и идентификация на най-използваните в авиацията неферитни материали	1	2	1
----	--	---	---	---

Термообработка и приложение на неферитните материали

б) Изпитание на неферитните материали на твърдост, якост, умора и удар - 1 1

6.3 Авиационни материали - композитни и неметали

а) Характеристики, свойства и идентификация на най-използваните в авиацията композитни и неметални материали, които са различни от дърво (материалите от дървесина, които се прилагат в авиостроенето)
Слепващи и свързващи вещества 1 2 2

б) Дефектация на композитните материали
Ремонт/поправка на композитните материали 1 2 -

6.4 Корозия

а) Химическа същност на корозията;
Образуване чрез: галваническа корозия;
микробиологически причини; напрежение на материала 1 1 1

б) Типове корозия и тяхната идентификация
Причини за възникване на корозията
Типове материали, податливи на корозия 2 3 2

6.5 Свързващи елементи

6.5.1 Винтови резби (винтови номенклатури; форми на резбите, размери и допуски за стандартните резби, използвани в авиацията; мерене на винтовата резба) 2 2 2

6.5.2 Болтове, шпилки и винтове (видове болтове, спецификация, разпознаване и маркиране на авиационните болтове, международни стандарти; гайки: самозаконтрящи се, анкерни, стандартни типове; машинни винтове - авиационни спецификации; шпилки: видове и използване, вкарване и отстраняване; самонавиващи се винтове, щифтове) 2 2 2

6.5.3 Средства за законтряне (плоски и пружинни шайби, законтрящи пластини, разклонен щифт, самозаконтряща се гайка, бързо отпусащи скоби, ключове, въртяща се ключалка, шплентове) 2 2 2

6.5.4	Авиационни нитове (видове нитове: спецификация и идентификация, топлинна обработка)	1	2	1
6.6	Тръбопроводи и съединения			
	а) Идентификация и типове авиационни тръби и шлангове и техните съединения	2	2	2
	б) Стандартни съединения за тръбопроводите на хидравлични, горивни, маслени, пневматични и въздушни авиационни системи	2	2	1
6.7	Пружини (видове, материали, характеристики и приложение)	-	2	1
6.8	Лагери (предназначение, натоварвания, материали, конструкция; видове лагери и приложение)	1	2	2
6.9	Трансмисии (видове зъбни колела и тяхното приложение; предавателно число, редуктор, мултипликатор, задвижващи и задвижвани зъбни колела, паразитни зъбни колела, модели на зацепване; ремъци и шайби, вериги)	1	2	2
6.10	Въжета от управлението на ВС (видове въжета; накрайници, обтегачи, компенсатори; ролки и елементи от кабелната система; въжета, работещи на опън и натиск)	1	2	1
6.11	Електрически проводници и съединители (видове кабели, конструкция и характеристики; кабели за високо напрежение и коаксиални кабели; щепселни съединения)	1	2	2
7	Техническо обслужване			
7.1	Изисквания за безопасност при работа по ВС и в работните помещения (предпазни мерки при работа с взривоопасни и пожароопасни газове и химикали и с електричество; предприемане на правилни действия при възникване на инциденти)	3	3	3
7.2	Задължителни изисквания (процедури/практики) при работа в работните помещения/работилници (съхранение на инструментите, контрол; размери, допуски и толеранси, стандарти на работа; калибриране на инструментите и оборудването, калибровъчни стандарти)	3	3	3

7.3	Работни инструменти (за ръчно ползване, с електро- и машинно задвижване, за прецизни измервания, за смазване, проверочна апаратура)	3	3	3
7.4	Проверочна апаратура за стандартното приборно оборудване на ВС (функциониране и ползване)	-	2	2
7.5	Технологични чертежи, диаграми и стандарти (видове, символи, размери, допуски, проекции; разчитане на легенди на чертежи; работа с микрофилми и компютърни изображения; спецификация на Американската асоциация за въздушен транспорт ATA 100; авиационни и други приложими стандарти ISO, AN, MS, NAS, MIL; фидерни схеми и схематични диаграми)	1	2	2
7.6	Допуски и сглобки (размери на свредла за отвори на болтове, класове допуски; системи на допуски и сглобки; избиране на допуски и сглобки за ВС и авиационни двигатели; граници на наклони, усуквания и износване)	1	2	1
7.7	Електрически проводници и съединители (механично съединяване и инструменти; коаксиални кабели: изпитания и взимане на мерки при инсталация; защита на кабели: бандажи, шлаухи)	1	2	2
7.8	Нитоване (нитовани съединения, разстояние и стъпка между нитовете; използвани инструменти за нитоване)	1	2	-
7.9	Тръбопроводи и шлангове (проверка и тестване; поставяне и закрепване)	1	2	-
7.10	Пружини (проверка и тестване)	1	2	-
7.11	Лагери (изпитване, почистване и проверка; смазване; дефекти и причини за тяхната поява)	1	2	-
7.12	Трансмисии (проверка на зъбни колела; проверка на ремъци и шайби; проверка на вериги)	1	2	-
7.13	Въжета от управлението на ВС (обработка на накрайници, проверка и изпитване)	1	2	-
7.14	Шлосерски дейности (познания, свързани с обработката/изработката на детайли от ламарина и други метални листове/плоскости)	-	2	-

7.15	Електро- и кислородни заваръчни дейности, запойки и слепване			
	а) Методи на запояване, контрол на спойките	-	2	2
	б) Методи за електро- и кислородни заварки Контрол на заварките Методи за залепване и контрол на слепващите връзки	-	2	-
7.16	Тегло и центровка на ВС			
	а) Център на тежестта/пресмятане на ограниченията: прилагане на съответстващите документи (центровъчни графици, таблици и т.н).	-	2	2
	б) Подготовка на ВС за измерване на теглото Измерване на теглото	-	2	-
7.17	Обслужване и съхранение на ВС (рулиране/буксиране и свързаните с това предпазни мерки; повдигане на ВС с крикове, заглушаване, подсигуряване; методи за съхранение; процедури за зареждане с гориво и претакане; процедури за противообледеняване; наземно осигуряване на електричество, хидравлика и пневматика; влияние на околната среда върху съхранението на ВС и тяхната експлоатация)	2	2	2
7.18	Технологии за разглобяване, проверка/контрол/ремонт и сглобяване			
	а) Типове на дефектите и технологии за огледни операции Отстраняване на корозия, оценка и мерки за предотвратяването ѝ	2	3	2
	б) Общи методи за ремонт, ръководство по текущ ремонт на планера; програми за ТО, свързани с наработката, амортизацията и корозионното състояние на ВС	-	2	-
	в) Технологии за неразрушаващ контрол, включващи методиките: капиларно-проникваща; радиография; вихротоков контрол; ултразвуков контрол и бороскопия	-	2	1
	г) Технологии за разглобяване и сглобяване	2	2	2

	д) Технологии за дефектация	-	2	2
7.19	Особени случаи в полет			
	а) Работи, изпълнявани след удар от мълния и проникващо ВЧ облъчване	2	2	2
	б) Работи, изпълнявани след особени случаи в полет, като грубо кацане и полет в турбулентна атмосфера	2	2	-
7.20	Процедури за ТО (планиране на ТО; процедури за извършване на модификации; процедури за съхранение; процедури за удостоверяване на ТО и допускане до експлоатация)	1	2	2
8.	Основи на аеродинамиката			
8.1	Физически свойства на атмосферата (международна стандартна атмосфера ICA, използването ѝ в аеродинамиката)	1	2	2
8.2	Аеродинамика (обтичане на тяло; граничен слой, ламинарно и турбулентно обтичане, свободен поток; подобие; обтичане на горна и долна повърхнина, вихри, точка на заприщване; хорда, средна аеродинамична хорда, профилно/челно съпротивление, индуктивно съпротивление, център на налягането, ъгъл на атака, степен на грапавост, форма на крилото, удължение на крилото; тяга, тегло, резултантна на аеродинамичните сили; генериране на подемна сила: ъгъл на атака, коефициент на подемна сила C_u , коефициент на съпротивление C_x , поляри, срив; замърсяване на аеродинамичния профил със сняг и лед)	1	2	2
8.3	Динамика на полета (връзка между подемна сила, тегло, тяга и съпротивление; качество; статично устойчив полет, характеристики; претоварване, височинно скоростен диапазон и конструктивни ограничения; методи за увеличаване на подемната сила)	1	2	2
8.4	Устойчивост и управляемост (надлъжна, напречна и попътна устойчивост - активна и пасивна)	1	2	2
9.	Човешки фактор			

9.1	Общи изисквания	1	2	2
9.2	Човешки възможности и ограничения	1	2	2
9.3	Социална психология	1	1	1
9.4	Фактори, въздействащи върху човешките възможности	2	2	2
9.5	Физически особености на заобикалящата среда	1	1	1
9.6	Задания (наряди) за изпълнение	1	1	1
9.7	Комуникиране (между отделните звена в системата за ТО)	2	2	2
9.8	Човешки грешки (видове, фактори, предотвратяване)	1	2	2
9.9	Рискови фактори на работната площадка	1	2	2
10.	Нормативна уредба			
10.1	Правна уредба (изисквания на ICAO, JAA, JAR, Авиационни власти)	1	1	1
10.2	Състав, удостоверяващ ТО	2	2	2
10.3	Лицензирани Организации за ТО	2	2	2
10.4	Търговски полети			
	а) Общи изисквания Свидетелство на Авиационния оператор; Отговорности на оператора; Бордна документация; Надписи по ВС	1	1	1
	б) Подраздел “ТО” Отговорности при ТО Управление на ТО Програма за ТО на ВС Полетен борден дневник (дневник за полетните параметри) Технически записи и Технически борден дневник Доклади за инциденти/събития	2	2	2

10.5	Сертифициране на ВС			
	а) Общи изисквания	-	1	1
	Норми за ЛГ за сертификация:			
	Типова сертификация			
	Допълнително типово удостоверение			
	Одобрени организации за конструиране и производство			
	б) Документация	-	2	2
	Удостоверение за ЛГ			
	Удостоверение за регистрация;			
	Сертификат за шум			
	Циркулярен бюлетин (протокол за масата и центровката)			
10.6	Нормативна база за ТО на ВС	2	2	2
10.7	Прилагане на националното и международното право: (ако не е заменено от изискванията на JAA)			
	а) Програма за ТО, Форми на ТО; MMEL, MEL	1	2	2
	Списък на отложените дефекти;			
	Директиви за ЛГ			
	Експлоатационни бюлетини, експлоатационна информация от производителя (Организацията, отговорна за типа Авиационен продукт);			
	Модификации/доработки и КВР (ПРТО)			
	Документация за ТО: инструкции/технологии по ТО, текущ ремонт на планера, каталози на детайлите и т.н.			
	б) Поддържане на ЛГ	-	1	1
	Техническо облитане			
	ETOPS, изисквания по отношение на ТО и ПДО			
	Експлоатация при всякакви метеорологични условия, експлоатация по Категория 2/3 и изискванията на MEL			
11.1	Динамика на полета			
11.1.1	Аеродинамика и управление на ВС (работа и ефективност на органите за управление по курс/крен/тангаж; елерони и килватери; клапи, предкрилки, процепни предкрилки, зависващи елерони, интерцептори и елерон-интерцептори; тримери,	1	2	-

	сервокомпенсатори, аеродинамична компенсация на управлението; турболизатори, въздушни спирачки и средства срещу зависване на управлението; теглови и аеродинамичен баланс на центровката)			
11.1.2	Полети при високи скорости (скорост на звука, до- и свръхзвукови скорости, преминаване на звуковата бариера, число на Мах и критично число на Мах, скок на уплътнение, аеродинамическо загряване и фактори, влияещи върху потока, постъпващ във въздухозаборниците на двигателите)	1	2	-
11.2	Конструкции на ВС - Общи концепции			
	а) Изисквания за ЛГ по отношение якост Класификация на конструктивните елементи: основни (първостепенни), неосновни (второстепенни) и спомагателни (третостепенни) Концепции за: устойчивост на грешки; АСС; допуски на издръжливост; Системи за зонирание и позициониране Натиск, опън, изкълчване, специфичен натиск, срязване, усукване, напрежение, линейно напрежение, умора на материала Дренажиране и вентилация (суфлиране) Монтажни изисквания за системите на ВС Противогръмотевична защита	2	2	-
	б) Методи за конструиране на: монококова обшивка; челни обтекаеми елементи; стрингери; надлъжници; хермопояси; пояси; усилващи елементи; подкоси; свързващи елементи; греди; подови конструкции; усилване; методи на свързване на обшивката със силовия набор, антикорозионна защита; окачване на крила, опашни плоскости и двигатели Технологии за сглобка на конструктивните елементи чрез: нитоване, с болтове; запояване Методи за защита на повърхностите като: хромиране; анодиране; лакобояджийско покритие Почистване/измиване на повърхностите Симетрия на конструкцията на ВС: монтажни изисквания и нивелировка	1	2	-
11.3	Конструкция на планера - самолети			
11.3.1	Фюзелаж/тяло (АТА 52/53/56 конструкция и	1	2	-

	херметичност; закрепване на крило, стабилизатор, пилон и колесник; поставяне на седалки и системи за товарене на карго; врати: конструкция, механизми, работа и средства за обезопасяване; прозорци в кабината и в салона и механизми)			
11.3.2	Крило (АТА 57 конструкция, съхранение на горивото, закрепване на колесник, органи за управление и механизация)	1	2	-
11.3.3	Стабилизатори (АТА 55 конструкция, закрепване)	1	2	-
11.3.4	Управляващи плоскости (АТА 55/57 конструкция и закрепване; балансиране - масово и аеродинамично)	1	2	-
11.3.5	Гондоли/Пилони (АТА 54 конструкция, противопожарни стени, монтиране на двигател)	1	2	-
11.4	Кондициониране на въздуха и надув в кабините (АТА 21)			
11.4.1	Отбор на въздух (източници - двигател, СЕА и наземно средство)	1	2	-
11.4.2	Кондициониране (система за кондициониране; турбохладилници; система за разпространяване; система за контрол на дебита, температурата и влажността)	1	3	-
11.4.3	Надув (системи за надув; контролиране и индикации, контролери на кабинното налягане)	1	3	-
11.4.4	Средства за безопасност (кислородни системи, противодимни маски и т.н.) и предупредителни средства (надписи, сирени и т.н.)	1	3	-
11.5	Системи за авиационно оборудване			
11.5.1	Приборно оборудване (АТА 31 тръба на Пито: висотомери, скоростомери, вариометър; жироскопични: авиохоризонт, завой и плъзгане, координатор на завоя и др.; компас; показатели на ъгъл на атака, система за предупреждение за срив; други системи за индикация)	1	2	-
11.5.2	Авионикс (АТА 22/23/34 - автопилоти, комуникации, навигация)	1	1	-

11.6	Електрическо оборудване (АТА 24 разполагане на акумулатори и работа; генератори за постоянен ток; генератори за променлив ток; аварийни системи; регулиране на напрежението; инвертори, трансформатори; защита от претоварване, външно/наземно захранване с електричество)	1	3	-
11.7	Обзавеждане (АТА 25)			
	а) Изисквания за АСО Седалки, раменни и поясни колани	2	2	-
	б) Разположение на кабините Разположение на КБО Монтаж на КБО Оборудване за развлечение и почивка Кухненско оборудване Оборудване за затоварване и швартовка на карго Трапове (бордни стълби)	1	1	-
11.8	Противопожарни средства (ППС) на ВС (АТА 26 детектори на пожар и дим, система за предупреждаване; система за изгасване на пожар; тестване на противопожарната система)	1	3	-
11.9	Управление (АТА 27 първостепенни органи за управление: елерони, кормило за височина, вертикално кормило, спойлер; тримиране; активни разтоварващи и балансиращи системи; средства за повишаване на подемната сила; средства за свиване на подемната сила, въздушни спирачки; работа на системата за управление: ръчна, хидравлична, пневматична, електрическа; създаване на изкуствено чувство в пилота за натоварване, демпфер на попътни колебания “yaw damper”, тримиране по число “М”, ограничители на вертикалното кормило, застопоряване на кормилата на земя; система за предпазване от свиване на ВС)	1	3	-
11.10	Горивни системи (АТА 28 разположение на системата; резервоари; система за подхранване с гориво; вентилация, дренажиране, аварийно изхвърляне на гориво; прехвърляне и кръстосано подхранване на гориво, предупреждения и индикации, зареждане и претакане; система за надлъжно балансиране)	1	3	-

11.11	Хидросистеми (АТА 29 разположение на системата, използвани флуиди, хидравлични резервоари и акумулатори; създаване на налягане: електрическо, механично, пневматично; аварийна система за създаване на налягане; контрол на налягането; разпределение на енергията; системи за индикации и предупреждение; връзка с други системи)	1	3	-
11.12	Противообледенителна (противодъждовна) защита (АТА 30 образуване на лед, класификация и откриване; противообледенителни системи: електрически, горещ въздух и химически; системи за отстраняване на лед: електрически, пневматични и химически; средства за почистване на стъклата от вода при дъжд; загряване на дренажни отвори и средствата за взимане на информация за температурата и налягането на въздушния поток)	1	3	-
11.13	Колесник (АТА 32 конструкция, абсорбиращ щок; система за спускане и прибиране на колесника: нормална и аварийна; индикации и предупреждение; колела, спирачки, система за предотвратяване на плъзгане, автоматично спиране)	2	3	-
11.14	Светлини (АТА 33 - външни: навигационни, за кацане, за рулиране; вътрешни: в салона, в пилотската кабина, карго; аварийни)	2	3	-
11.15	Кислородно оборудване (АТА 35 разположение: в салона, в пилотската кабина; източници, съхранение, зареждане и разпределение; регулиране на захранването; индикации и предупреждение)	1	3	-
11.16	Пневно- и вакуумни системи (АТА 36 разположение на системата; източници: двигатели/СЕА, компресори, резервоари, наземно захранване; контрол на налягането; разпределение; индикации и предупреждение; връзка с други системи)	1	3	-
11.17	Вода/отпадъци (АТА 36 - тоалетни, умивалници, места за отпадъци; възникване на корозия)	2	3	-
11.18	Бордови системи за контрол на техническото състояние на ВС (АТА 45 централизиран компютри за ТО; система за качване на данни; електронна библиотека; разпечатване; наблюдаване и следене на конструкцията)	1	2	-

12.	Аеродинамика, конструкция и системи на вертолети			
12.1	Динамика на полета - Аеродинамика на носещ винт (терминология; прецесия; реакция на въртящия момент и управление; разсиметрия на подъемната сила; кориолисов ефект и компенсация; авторотация; ефект от земята)	1	2	-
12.2	Системи за управление (управление на цикъла на стъпката, общо управление на стъпката; управление по курс: компенсация на реактивния момент, опашен винт; колонка на носещия винт: конструкция и характеристика; демпфери: работа и конструкция; лопати на винт: конструкция на носещ и опашен винт, лопати и монтаж; тримиране, фиксирани и подвижни стабилизатори; системи за управление: ръчна, хидравлична, електрическа и "fly by wire"; имитация на натоварване в органите за управление; балансиране и регулиране)	2	3	-
12.3	Съкonusност на лопатите и виброанализ на винта (вкарване на лопатите в конус; статично и динамично балансиране; видове вибрации, методи за намаляване на вибрациите; земен резонанс)	1	3	-
12.4	Трансмисии (основни и опашни редуктори, трансмисионни валове, спирачки)	1	3	-
12.5	Конструкция на планьора			
	а) Изисквания за здравината на конструкцията по отношение на ЛГ; Класификация на конструктивните елементи: основни (първични); неосновни (вторични); спомагателни (третостепенни) Концепции за: устойчивост на грешки; АСС; допуски на издръжливост; Системи за зонална и диспечерска идентификация Натиск, опън, изкълчване, специфичен натиск, срязване, усукване, напрежение, линейно напрежение, умора на материала Дренажиране и вентилация (суфлиране) Монтажни изисквания за системите на ВС Противогръмотевична защита.	2	2	-
	б) Методи за конструиране на: монококова обшивка; челни обтекаеми елементи;	1	2	-

стрингери; надлъжници; хермопояси; пояси; усилващи елементи; подкоси; свързващи елементи; греди; подови конструкции; усилване; методи на свързване на обшивката със силовия набор и антикорозионна защита

Окачване на опашната греда, стабилизатора и шасито

Монтаж на седалките

Врати (створки): конструкция, механизми; работа и обезопасяване;

Конструкция на прозорците и челните стъкла

Горивни резервоари

Противопожарни прегради

Окачване на двигателите

Технологии за сглобяване: нитоване; с болтове; запояване

Методи за защита на повърхностите, като: хромиране; анодиране; лакобояджийско покритие

Почистване/измиване на повърхностите

Симетрия на конструкцията на ВС: монтажни изисквания и нивелировка

12.6	Системи за кондициониране на въздуха (АТА 21)			
12.6.1	Отбор на въздух	1	2	-
12.6.2	Кондициониране	1	3	-
12.7	Системи за авиационно оборудване			
12.7.1	Приборно оборудване (АТА 31 - висотомери, скоростомери, авиохоризонти и др.; система за отчитане на вибрациите "HUMS")	1	2	-
12.7.2	Навигационно оборудване (АТА 22/23/34 - автопилоти, комуникации, навигация)	1	1	-
12.8	Електрическо оборудване (АТА 24)	1	3	-
12.9	Обзавеждане			
	а) Изисквания за АСО Седалки, раменни и поясни колани; Системи за външно окачване на товара	2	2	-
	б) Системи за аварийно приводняване; Разположение на кабините, швартовка на карго Разположение на оборудването	1	1	-

КБО				
12.10	ППС (АТА 26)	1	3	-
12.11	Горивни системи (АТА 28)	1	3	-
12.12	Хидросистеми (АТА 29)	1	3	-
12.13	Противообледенителна (противодъждовна) защита (АТА 30)	1	3	-
12.14	Устройства за приземяване и/или рулиране (АТА 32)	2	3	-
12.15	Светлини (АТА 33 - външно, вътрешно, аварийно)	2	3	-
12.16	Пневно- и вакуумни системи (АТА 36)	1	3	-
13.	Аеродинамика, конструкция и системи на ВС			
13.1	Динамика на полета			
	а) Аеродинамика и управление на самолета	-	-	1
	Работа и ефективност на управлението по:			
	- наклон "крен": елерони и интерцептори			
	- надлъжна ос "тангаж": кормила за височина, стабилизатори; отклоняеми и елеваторни стабилизатори;			
	- курс: ограничения на кормилото за направление			
	Управление на елерони, килватери;			
	Механизация на крилото: слотове; предкрилки; задкрилки			
	Механизация за увеличаване на индуктивното съпротивление: интерцептори; гасители на подемната сила; въздушни спирачки			
	Работа и ефективност на тримерите, сервокомпенсаторите, пластинчатите елерони			
	б) Полети при високи скорости	-	-	1
	Скорост на звука, полети при до/свръхзвукови скорости и преминаване на звуковата бариера			
	Число на Мах, критично число на Мах			
	в) Аеродинамика на НВ	-	-	1
	Терминология			
	Действие и ефективност на управлението на цикличната, общата стъпка и попътната управляемост			

13.2	Конструкции на ВС - Общи концепции			
	а) Основни (класически) конструктивни схеми	-	-	1
	б) Системи за зонирание и позициониране Замасяване Противогръмотевична защита.	-	-	2
13.3	Автоматично управление на полета (АТА 22 основи на автоматичното управление на полета, включващо принципи на работа и съвременна терминология; обработване на командните сигнали; режими на работа: канали за надлъжно, напречно и попътно управление; демпфери на попътните колебания "Yaw dampers"; система за увеличаване на устойчивостта при вертолетите; автоматично тримиране; връзка между автопилота и навигационните системи; автоматична тяга; автоматична система за кацане)	-	-	3
13.4	Комуникационно/Навигационно оборудване (АТА 23/34 разпространение на радиовълни, антени, комуникация, приемници, предаватели; принципи на работа на следните системи: комуникации по УКВ (VHF), комуникации по КВ (HF), аудио, предаватели за разположение на ВС при авария "ELT"; устройства за записване на разговорите в пилотската кабина "CVR", VOR, автоматичен радиокомпас "ADF", автоматично оборудване за кацане "ILS"; микровълнова система за кацане "MLS"; директорна система; оборудване за мерене на разстояние "DME"; ниско честотна и хиперболична навигация "VLF/Omega"; доплерова навигация; зонална навигация "RNAV", автоматични системи за управление на полета "FMS"; сателитни системи за позициониране "GPS", "GNSS"; инерционни навигационни системи; транспондери, вторични радари; система за предупреждаване за сблъсък във въздуха "TCAS"; метеорологичен радар; радиовисотомер; система за комуникация чрез предаване на данни "ARINC")	-	-	3
13.5	Електрическо оборудване (АТА 24 разполагане на акумулатори и работа; генератори за постоянен ток; генератори за променлив ток; аварийни системи; регулиране на напрежението; инвертори, трансформатори; защита от претоварване, външно/наземно	-	-	3

	захранване с електричество)			
13.6	Обзавеждане (АТА 25 аварийно електронно оборудване и за развлечение на пътниците)	-	-	3
13.7	Управление (АТА 27)			
	а) Основно управление: елерони; кормило за височина; кормило за направление; пластинчати елерони Управление на тримерите Директно управление (без помощта на хидроусилватели) Механизация Интерцептори, въздушни спирачки; Системи за задействане на управляващите плоскости: ръчни (с тягови и въжени проводки); хидравлични; пневматични Затоварващи механизми на органите за управление, Мах-тример (механизъм за промяна на отклонението на управляващите плоскости в зависимост от въздушната скорост при еднакво отклонение на органите за управление в кабината), ограничители на вертикалното кормило, застопоряващи (стоянъчни) механизми Защитни системи срещу срыв на подемната сила (срещу недопустим ъгъл на атака)	-	-	1
	б) Работа на системите за управление: електрическа “Fly by Wire”	-	-	2
13.8	Системи за приборно оборудване (АТА 31 класификация; атмосфера; терминология; устройства и системи за измерване на налягането; тръба на Пито; висотомери; вариометри; показатели на скоростта; махметри; системи за предупреждение за сближаване със земята “GPWS”; компютри, съдържащи данни за полета, системи с пневматични прибори; уреди за директно отчитане на налягане и температура; система за индикация на температурата; система за индикация на количеството на гориво; принцип на жирокопа; изкуствен хоризонт; показатели на плъзгане; жирокопична индикация на курса; компаси; устройства за записване на полетните данни “FDR”; електронни пилотажно-приборни системи “EFIS”; система за предупреждаване в пилотската кабина; система за предупреждаване за срыв и система за индикация на ъгъла на атака; измерване на вибрации и	-	-	2

	индикация)			
13.9	Светлини (АТА 33 - външни: навигационни, за кацане, за рулиране; вътрешни: в салона, в пилотската кабина, карго; аварийни)	-	-	3
13.10	Бордови системи за контрол на техническото състояние на ВС (АТА 45 централизиран компютри за ТО; система за качване на данни; електронна библиотека; разпечатване; наблюдаване и следене на конструкцията)	-	-	2
14	Силови уредби			
14.1	Турбинни двигатели			
	а) конструктивни схеми и работа на турбореактивните, турбовентилаторните, турбовалните и турбовитловите двигатели	-	-	1
	б) електронни системи за управление работата на двигателите и системи за измерване на горивото FADEC)	-	-	2
14.2	Системи/прибори, отчитащи работата на двигателите (системи за измерване на температурата на изходящите газове и температурата в междинните степени на турбината; измерване на оборотите на двигателя; индикация на теглителната сила: степен на повишаване на налягането, степен на разширение в турбината, налягане в реактивна тръба; температура и налягане на маслото; дебит, температура и налягане на горивото; колекторно налягане; въртящ момент; обороти на витло)	-	-	2
15	Газотурбинни двигатели			
15.1	Теория на газотурбинните двигатели (потенциална енергия, кинетична енергия, закони на Нютон, цикъл на Брайтон; взаимовръзка между сила, работа, мощност, енергия, скорост и ускорение; конструктивни схеми и работа на турбореактивни, турбовентилаторни, турбовални и турбовитлови двигатели)	1	2	-
15.2	Характеристики на двигателите (пълна теглителна сила, ефективна теглителна сила, реверсивна теглителна сила, разпределение на теглителната сила, мощност на тягата в конски сили, еквивалентна мощност на вала в конски сили, специфичен разход на гориво; коефициенти	-	2	-

на полезно действие; степен на двуконтурност, степен на сгъстяване; налягане, температура и скорост на газовия поток; дроселна характеристика, скоростна и височинна характеристика, високи летища и висока температура на околния въздух, ограничения)

15.3	Входни устройства (ефекти от различни конфигурации на входните устройства; защита от образуване на лед)	2	2	-
15.4	Компресори (осеви и центробежни компресори; конструктивни особености и принципи на работа, приложение; балансиране на лопати от вентилатора; работа; причини за възникване на нестабилни режими - срыв на потока, помпаж и ефекти от това; методи за контролиране на въздушния поток в компресорите: изпускателни клапани, входни направляващи апарати с променлива стъпка; направляващи апарати; степен на повишаване на налягането в компресора)	1	2	-
15.5	Горивни камери (конструктивни схеми и особености, принципи на работа)	1	2	-
15.6	Турбинна секция (работа и характеристики на различни видове лопатни турбини; закрепване на лопатата към диска; соплови апарати; причини за възникване на напрежения от натиск и опън в лопатките на турбината и ефекти от това)	2	2	-
15.7	Изпускателни системи (сопла) (конструктивни схеми и особености и принципи на работа; сопла със стесняващи се, разширяващи се и с регулируемо сечение, способи за намаляване на шума; устройства за обръщане на теглителната сила “реверс”)	1	2	-
15.8	Лагери и уплътнения (семеринги) (конструктивни схеми и особености и принципи на работа)	-	2	-
15.9	Горивосмазочни материали (свойства и спецификации; добавки към горивото; предпазни мерки за безопасност)	1	2	-
15.10	Смазочни (маслени) системи (работа на системата и компоненти)	1	2	-
15.11	Горивни системи (работа на системата за регулиране	1	2	-

на подаването на гориво, включително и електронна система FADEC; елементи от горивната система)

15.12	Системи за отбор на въздух (принцип на работа на системата за отбор на въздух и системата за противообледеняване, включително и вътрешно охлаждане, уплътняване и подхранване на външни въздушни системи)	1	2	-
15.13	Системи за запуск (работа на системите за запуск на двигателите и компоненти от тези системи; запалителна система и компоненти; изисквания за безопасност при ТО)	1	2	-
15.14	Системи/прибори, отчитащи параметрите на двигателите (температура на изходящите газове, температура в междинните степени от турбината; индикация на теглителната сила: степен на повишаване на налягането, степен на разширение в турбината, налягане в реактивна тръба; температура и налягане на маслото, налягане и дебит на горивото; обороти на двигателя; измерване на вибрациите и индикация; въртящ момент; мощност)	1	2	-
15.15	Системи за увеличаване мощността (впръскване на вода, форсаж и др.)	-	1	-
15.16	Турбовитлови двигатели (газ генератор, свободни турбини; редуктори; интегрирани системи за контрол на двигателя и витлото; регулатори на оборотите)	1	2	-
15.17	Турбовални двигатели	1	2	-
15.18	Спомагателен енергиен агрегат (APU).	1	2	-
15.19	Начини за монтаж на силовите установки към ВС (конфигурации на противопожарните стени, капотаж, акустични панели, монтажни възли на двигателя, антивибрационни възли, шлангове, тръбопроводи, съединители, бандажи на електрически кабели, жила и тяги, места за захващане с цел повдигане, дренажи)	1	2	-
15.20	ППС на двигателите (работа системите за гасене и откриване на пожар)	1	2	-
15.21	ТО и изпробване на двигателите на земя (процедури за запуск и изпробване на земя; диагностика, проверка на	1	3	-

двигателите за съответствие с критериите, данните и допуските, определени от производителя на двигателя; почистване и миене на компресора, попадане на чужди обекти в двигателя)

15.22	Съхранение и консервация на двигателите	-	2	-
16	Бутални двигатели			
16.1	Теория на буталните двигатели (коэффициенти на полезно действие; работни цикли; компресия)	1	2	-
16.2	Характеристики на двигателите с вътрешно горене (изчисляване на мощността и измерване; фактори, влияещи на мощността на двигателя; горивовъздушни смеси, изпреварване на запалването)	1	2	-
16.3	Конструктивни схеми на буталните двигатели (колянов вал, разпределителен вал; картер; приводи; цилиндри и бутала; колектори; клапанни механизми; редуктори)	1	2	-
16.4	Горивни системи на двигателите			
16.4.1	Карбуратори (видове, конструкции и принципи на работа; обледеняване и загряване)	1	2	-
16.4.2	Инжекторни системи (работа и принципи на работа).	1	2	-
16.5	Системи за запуск (стартери, магнети, запални колектори, свещи, запални системи за ниско и високо напрежение)	1	2	-
16.6	Индукционни системи (inter cooler), изпускателни устройства (ауспуси) и охладителни системи (водни, въздушни и т.н.)	1	2	-
16.7	Надувни/турбо системи за свръхпълнене (принципи на работа и предназначение на свръхпълненето и неговия ефект върху параметрите на двигателя)	1	2	-
16.8	ГСМ (свойства и спецификации; добавки към горивото; предпазни мерки за безопасност)	1	2	-

16.9	Системи за смазване на двигателите (работа на системата и компоненти)	1	2	-
16.10	Прибори, отчитащи работата на двигателите и техните системи (оборотомер; температура на главата на цилиндъра; налягане и температура на маслото; температура на изходящите газове; налягане на горивото и дебит; налягане в смукателната тръба/колектора)	1	2	-
16.11	Начини за монтаж на силовите установки към ВС (конфигурации на противопожарните стени, кожуси, акустични панели, монтажни възли на двигателя, антивибрационни възли, шлангове, тръбопроводи, съединители, електрически кабели, жила и тяги, места за захващане с цел повдигане, дренажи)	1	2	-
16.12	ТО и изпробване на двигателите	1	3	-
16.13	Съхранение и консервация на двигателите	-	2	-
17	Витла			
17.1	Теоретични основи за работата на въздушните витла (теория на витлото, малък/голям ъгъл на поставяне на лопатата, отрицателен ъгъл, ъгъл на атака, скорост на въртене/обороти; приплъзване на витлото; аеродинамични, центробежни сили, теглителна сила; въртящ момент; относителна скорост на въздушния поток; вибрации и резонанс)	1	2	-
17.2	Конструкции на въздушните витла (методи на изработване, материали, използвани в композитните и металните витла; сечение на лопатата, чело, гръб и корен на лопатата, закрепване на лопатите към главината; витла с фиксирана и променлива стъпка, постоянни обороти на витлото; монтаж на витлото)	1	2	-
17.3	Управление на стъпката на витлото (методи за промяна на стъпката и управление на оборотите; флюгиране и работа в реверсивен режим, защита от нарастване на оборотите над допустимите граници)	1	2	-
17.4	Синхронизиране на витлата (устройства за синхронизиране и синхрофазирание)	-	2	-
17.5	Противообледенителни устройства на витлата	1	2	-

(спиртоглицеринови, електроотопляеми)

17.6 ТО на витлата (статично и динамично балансиране; очертаване на кръга на витлото; сглобка/разглобка, проба съвместно с двигателя; оценка на повреди по витлото, корозия, побитости, разлепване; ремонт на витло)

Приложение №

6

към чл. 33, ал. 1

(Изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Брой на въпросите и допустимата продължителност по предмети на теоретични изпити за свидетелства за правоспособност F/EL

(Загл. изм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Предмет	Самолети (А)						Вертолетите (Н)					
	ATPL (1)		CPL (2)		IR (3)		ATPL (4)		CPL (5)		IR (6)	
	№	Време Брой въпроси	№	Време Брой въпроси	№	Време Брой въпроси	№	Време Брой въпроси	№	Време Брой въпроси	№	Време Брой въпроси
Въздушно аво**	1	01:40 70	1	0:45 40	-	-	1	1:40 70	1	1:00 40	-	-
Въздушно аво и процедури УВД	-	-	-	-	1	1:00 42	-	-	-	-	1	1:00 42
Общи знания за ВС**	-	03:30 120	2	2:30 91	2	1:15 46	-	03:30 120	2	2:30 91	2	1:15 46
021- планер, теми, силова гановка	2	2:00 84	-	(1:30) 56	-	(0:15) 11	2	2:00 84	-	(1:30) 56	-	(0:15) 11
022- прибори, електронно оборудване	3	1:30 56	-	(1:00) 35	-	(1:00) 35	3	1:30 56	-	(1:00) 35	-	(1:00) 35
Планиране и изпълнение на лета**	-	5:00 144	3	3:00 94	3	2:00 48	-	5:00 140	3	3:30 110	3	2:00 48
031- маса и балансировка на	4	1:00 34	-	(0:45) 26	-	-	4	1:00 34	-	(1:00) 34	-	-

ВС													
	032-		5	1:00	(0:45)	-	-	5	1:00	(1:00)	-	-	
	характеристики на			36	28				36	36			
	ВС												
	033-		6	3:00	(1:30)		(2:00)	6	3:00	(1:30)		(2:00)	
	изпълнение на			70	40		48		70	40		48	
	полета и												
	наблюдение												
040	Човешки		7	1:00	4	0:30	4	0:30	7	1:00	4	0:30	4
	фактор**			42	21	21	21	42	42	21	21	21	21
050	Метеорология		8	2:30	5	1:30	5	1:30	8	2:30	5	1:00	5
	**			70	42	42	42	70	70	42	42	42	42
060	Навигация**		-	3:00	6	1:30	6	2:00	-	3:00	6	1:30	6
				75	42	56	56	75		42	42	56	56
	061-	обща	9	2:00	(1:00)		(0:30)	9	2:00	(1:00)		(0:30)	
	навигация			53	28		14	53	53	28		14	14
	062-		10	1:30	(0:30)		(1:30)	10	1:30	(0:30)		(1:30)	
	радионавигация			42	14		42	42	42	14		42	42
070	Експлоатацион		11	1:20	7	0:45	-	-	11	1:20	7	1:20	-
	ни процедури **			52	25			52	52	25		25	-
080	Принципи	на	12	1:00	8	0:45	-	-	12	1:00	8	1:00	-
	полета**			39	28			39	39	28		28	-
090	Комуникации:		-	1:00	9	0:30	7	0:30	-	1:00	9	0:30	7
				42				42		21		21	21
	090-	при	13	0:30	(0:30)	-	-	13	0:30	(0:30)	-	-	-
	полети по VFR			21	21			21	21	21		21	
	- при полети		14	0:30	-	-	(0:30)	14	0:30	-	-		(0:30)
	по IFR			21			21	21	21				21
	Брой протоколи,		14	20:30	9	11:45	7	8:45	14	20:30	9	12:50	7
	време - час												8:45

Забележка: Със знака ** са отбелязани предметите, за които се полага приравнителен изпит за издаване на свидетелство за правоспособност ATPL(A) на притежателите на ATPL(H) и обратно.

Приложение № 7

към чл. 43, ал. 1

(Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.,

доп., бр. 99 от 2006 г.,

изм., бр. 86 от 2010 г.)

Заявления образци за издаване на свидетелства за
правоспособност и квалификационни класове

1. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ
- ПИЛОТИ

№/ДАТА

ЗА ЛЮБИТЕЛ ПИЛОТ	☐	ЗА ПИЛОТ НА ПЛАНЕР PL(G)	☐	ЗА ЛЮБИТЕЛ ПИЛОТ НА МАЛКИ ВС PPL(SA)	☐
ЗА ЛЮБИТЕЛ ПИЛОТ	☐	ЗА ПИЛОТ НА СВОБОДЕН БАЛОН PL(FB)	☐		
с квалификационен клас за клас / тип				ВС	

1. ЗАЯВИТЕЛ				ЛИН:		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
КИРИЛИЦА	ИМЕ		ПРЕЗИМЕ		ФАМИЛИЯ						
ЛАТИНИЦА	NAME		MIDDLENAME		SURNAME						
ПОСТОЯНЕН АДРЕС					ПОЩЕНСКИ КОД		ДЪРЖАВА				
ДАНИИ ЗА КОНТАКТ	ДОМ. ТЕЛЕФОН		СЛУЖ. ТЕЛЕФОН		МОБ. ТЕЛЕФОН						
	ФАКС		E-MAIL								
ДАТА И МЯСТО НА РАЖДАНЕ :											
ЕГН	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	ГРАЖДАНСТВО :	<input type="text"/>

2. ДОКУМЕНТИ, ПРИЛОЖЕНИ КЪМ ЗАЯВЛЕНИЕТО					
ВИД ОБРАЗОВАНИЕ	ДОКУМЕНТ	ИЗДАДЕН ОТ	№	ДАТА	ГД "ГВА"
	ДИПЛОМА / КОПИЕ /				☐
ТЕОРЕТИЧНО ОБУЧЕНИЕ	УДОСТОВЕРЕНИЕ				☐
ЛЕТАТЕЛНО ОБУЧЕНИЕ	УДОСТОВЕРЕНИЕ				☐
	КОПИЕ ОТ ЗАПИСИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНОТО ЛЕТАТЕЛНО ОБУЧЕНИЕ				☐
ТЕОРЕТИЧЕН ИЗПИТ	ПРОТОКОЛ				☐
ЛЕТАТЕЛНА ПРОВЕРКА	ПРОТОКОЛ				☐
ЛИЧНА КАРТА	КОПИЕ				☐
ВНЕСЕНА ТАКСА					☐

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД "ГВА"	
№ на издаденото СП	<input type="text"/>
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ЗА	<input type="text"/>
ДАТА	<input type="text"/>
ЗАБЕЛЕЖКА	<input type="text"/>
ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСПЕКТОРА	<input type="text"/>

3. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ЧЛЕНОВЕ НА ЕКИПАЖА РАЗЛИЧНИ ОТ ПИЛОТИ

№ ДАТА

1. ЗАЯВИТЕЛ		ЛИН:							
ИМЕНА	ИМЕ	ПРЕИМЕ	ФАМИЛИЯ						
ТАЙПИ	NAME	MIDDLENAME	SURNAME						
ПОСТОЯЕН АДРЕС			ПОЩЕНСКИ КОД	ДЪРЖАВА					
ДАНИ ЗА КОНТАКТ	ДОМ ТЕЛЕФОН	СТУЖ. ТЕЛЕФОН	МЪБ. ТЕЛЕФОН						
	ФАКС	E-MAIL							
ДАТА И МЯСТО НА РАЖДАНЕ:									
ЕГН									
		ГРАЖДАНСТВО:							

2. ЗА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ		
НА ПИЛОТ F/NL ☐	НА БОРДЕН РАДИСТ F/ROL ☐	НА БОРДЕН ИНЖЕНЕР F/EL ☐
НА БОРДЕН ОПЕРАТОР F/OL ☐	НА СТОВАРЕСА C/AL ☐	НА БОРДЕН СЪПРОВОДИТЕЛ F/CL ☐
С КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ЗА ТИП ВС (друг)		

3. ПРИЛАГАМ СЛЕДНИТЕ ДОКУМЕНТИ					
ОБРАЗОВАНИЕ	ДОКУМЕНТ	ИЗДАДЕН ОТ	№	ДАТА	ГД "ГВА"
	ДИПЛОМА/КОПИЕ				☐
ПОДГОТВИТЕЛЕН ЛЕТАТЕЛЕН КУРС (за всички инженери)	ПРОТОКОЛ				☐
КУРС ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ТИП ВС	ПРОТОКОЛ				☐
ОБУЧЕНИЕ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В ЕКИПАЖА	УДОСТОВЕРЕНИЕ				☐
ЛЕТАТЕЛНА ПРОВЕРКА	ПРОТОКОЛ				☐
МЕДИЦИСКА ГОДНОСТ	СВИДЕТЕЛСТВО				☐
ЛИЧНА КАРТА	КОПИЕ				☐
ПРИМЕЖАВАНО СВИДЕТЕЛСТВО	КОПИЕ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИЦИ				☐
ЛЕТАТЕЛНА КНИЖКА	КОПИЕ ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ЗАПИСИ ЗА ВСЕКИ КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС И ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ПРОВЕРКИ ЗА ТЕХ				☐
ВНЕСЕНА ТАКСА					☐

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД"ГВА"	
№ на издаденото СП	
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ЗА	
ЗАБЕЛЕЖКА	
ДАТА	
ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСПЕКТОРА	

4. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА РЪКОВОДИТЕЛ ПОЛЕТИ И ЗА ВПИСВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ

№/ДАТА

ЗА ИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА УЧЕНИК РП	SATCL ☐	ЗА ИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА РП	ATCL ☐
ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА СРОКА НА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА УЧЕНИК РП	SATCL ☐	ЗА ВПИСВАНЕ/ЗАПИСВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС И/ИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ	ATCL ☐

1. ЗАЯВИТЕЛ № на свидетелството за правоспособност (или лиценза) _____

ИМЕНА	ИМЕ ПРЕЗИМЕ ФАМИЛИЯ		
ИМЕНА	NAME	MIDDLENAME	SURNAME
ПОСТОЯВЕН АДРЕС	ПОШТЕНСКИ КОД		ДЪРЖАВА
ДАНИИ ЗА КОНТАКТ	ДОМ ТЕЛЕФОН	СЪБЖ. ТЕЛЕФОН	МОБ. ТЕЛЕФОН
	ФАКС	E-MAIL	

ДАТА И МЯСТО НА РАЖДАНЕ: _____

ЕГН _____ ГРАЖДАНСТВО: _____

2. ЗА ВПИСВАНЕ ЗА ЗАПИСВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ/РАЗРЕШЕНИЯ

ADV APP ACP

☐ ADI (ОБЛАСТНОСТ, РАЙОННОСТ)	GMC ☐	AIR ☐	TWR ☐	GMS ☐	RAD ☐
☐ APS (ОБЛАСТНОСТ, РАЙОННОСТ)	RAD ☐	ADS ☐	TCL ☐	PAR ☐	SRA ☐
☐ ACS (ОБЛАСТНОСТ, РАЙОННОСТ)	RAD ☐	ADS ☐	TCL ☐		

3. ЗА ВПИСВАНЕ ЗА ЗАПИСВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЯ КЪМ СВИДЕТЕЛСТВОТО

OLT ASM ATFM FD FIC SIMI SAR

4. ДОКУМЕНТИ, ПРИЛОЖЕНИ КЪМ ЗАЯВЛЕНИЕТО

ОБРАЗОВАНИЕ	ДОКУМЕНТ	ИЗДАДИ ОТ	№	ДАТА	ГД "ГВА"
	ЛИЦЕНЗА/КЛАС				☐
МЕДИЦИНСКА ГОДНОСТ	СВИДЕТЕЛСТВО				☐
КУРС НА ОБУЧЕНИЕ	УДОСТОВЕРЕНИЕ				☐
ТРЕНАЖОР	ПРОТОКОЛ				☐
	ПРОТОКОЛ				☐
ТЕОРЕТИЧЕН РЕЗУЛТ	УДОСТОВЕРЕНИЕ				☐
ПРАКТИЧЕСКА ПРОВЕРКА	ПРОТОКОЛ				☐
ВНЕСЕНА ТАКСА					☐

ДАТА:

ПОДСИГ НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

.....

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД"ТВА"	
№ на издаването СР	
ДАТА	
ЗАБЕЛЕЖКА	
ПОДСИГ И ПЕЧАТ НА ИНСПЕКТОРА	

5. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ЗАМЯНА НА ВАЛИДНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА РЪКОВОДИТЕЛ ПОЛЕТИ

№/ДАТА

1. ЗАЯВИТЕЛ		ЛПН:							
КИРИЦИЦА	ИМЕ ПЕЛНИМЕ ФАМИЛИЕ								
ЛАТИНИЦА	NAME MIDDLENAME SURNAME								
ПОСТОЯНЕН АДРЕС								ПОШТЕНСКИ КОД	ДЪРЖАВА
ДАНИИ ЗА КОНТАКТ	ДОМ. ТЕЛЕФОН		СЛУЖ. ТЕЛЕФОН		МОБ. ТЕЛЕФОН				
	ФАКС		E-MAIL						
ДАТА И МЯСТО НА РАЖДАНЕ:									
ЕГН									
ГРАЖДАНСТВО:									

2. ДОКУМЕНТИ, ПРИЛОЖЕНИ КЪМ ЗАЯВЛЕНИЕТО					
ОБРАЗОВАНИЕ	ДОКУМЕНТ	ИЗДАДЕН ОТ	№	ДАТА	ГД "ГВА"
	ДИПЛОМА / КОПИЕ /				☐
МЕДИЦИНСКА ГОДНОСТ	СВИДЕТЕЛСТВО				☐
ТРЕНАЖОР ОСОБЕНИ СИТУАЦИИ	ПРОТОКОЛ				☐
	ПРОТОКОЛ				☐
ПРАКТИЧЕСКА ПРОВЕРКА	ПРОТОКОЛ				☐
ПРИТЕЖВАНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ КОПИЕ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИЦИ					☐
ВНЕСЕНА ТАКСА					☐

3. ПРИТЕЖВАНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ					
ВИД НА ПРИТЕЖВАНОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ					
ИЗДАДЕНО ОТ – ДЪРЖАВА/АДМИНИСТРАЦИЯ					
НОМЕР		ДАТА НА ИЗДАВАНЕ		ВАЛИДНО ДО ДАТА	
ЗА ЗАМЯНА СЪС СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ					

4. КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ В ПРИТЕЖВАНОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ				
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ	РАЗРЕШЕНИЯ ИЛИ ОГРАНИЧЕНИЯ КЪМ КВАЛИФИКАЦИОННИЯ КЛАС И ЗАБЕЛЕЖКИ	ДАТА НА ПЪРВОНАЧАЛНО ВЪВЕЖДАНЕ	ДАТА НА ПОСЛЕДНАТА ПРАКТИЧЕСКА ПРОВЕРКА	ОБЩО ЧАСОВЕ

5. УСЛОВИЯ НА УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРАВАТА ОТ ПРИТЕЖАТЕЛЯ НА ATCL			
ОРГАН/СЕКТОР		БРОЙ ОПОЗНАВАТЕЛНИ ПОЛЕТИ	
ДЪЛЖНОСТ		АКТИВНА ПОЧИВКА-12/24 МЕСЕЦА	
РАБОТНИ ЧАСОВЕ ЗА 12 М		ДРУГИ	

6. ПРЕМИНАТИ ПРАКТИЧЕСКИ ПРОВЕРКИ				
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС РАЗРЕШЕНИЯ				
ПЪРВА ПРОВЕРКА – ДАТА				
ПЪРВА ПРОВЕРКА – ОЦЕНКА				
ВТОРА ПРОВЕРКА – ДАТА				
ВТОРА ПРОВЕРКА – ОЦЕНКА				
РАБОТНИ ЧАСОВЕ НА РМ				

7. КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ И РАЗРЕШЕНИЯ КЪМ ТЯХ СЪГЛАСНО НАРЕДБА № 1				
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС/ РАЗРЕШЕНИЕ	ОРГАН/СЕКТОР/ПОЗИЦИЯ	РАЗРЕШЕНИЕ КЪМ КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС	ДАТА НА ВПИСВАНЕ	ВАЛИДЕН ДО ДАТА

Заявителят е преминал обучение за придобиване на свидетелство за правоспособност на ръководителя полети и квалификационните класове, посочени в раздели 3 и 4 и е упражнявал е правата си съгласно изискванията. Преминал е практическите проверки посочени в раздел 6, и е компетентен да упражнява правата давани от квалификационните класове и/или разрешения към тях посочени в раздел 7 на заявлението.

ОРГАН (ЦЕНТЪР) ЗА УВД:

СЕКТОР/ПОЗИЦИЯ:

РЪКОВОДИТЕЛ: *име, фамилия*

ДАТА:

ПОДПИС НА РЪКОВОДИТЕЛЯ:

(печат)

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД "ГВА"			
ДАНИИ ЗА ИЗДАДЕНОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ	ДАТА НА ПЪРВО ИЗДАВАНЕ	ВАЛИДНО ДО ДАТА	ЗАБЕЛЕЖКА
№ BG ATC	-		
ВПИСАНИ КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ И/ИЛИ РАЗРЕШЕНИЯ			
ДАТА, ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСПЕКТОРА			

6. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ПОТВЪРЖДАВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА
КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ НА РЪКОВОДИТЕЛ ПОЛЕТИ
РЪКОВОДИТЕЛ ПОЛЕТИ

№/дата

ЗА ПОТВЪРЖДАВАНЕ ☐		ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ☐		НА КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ И/ИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ/Я	
1. ЗАЯВИТЕЛ		притежавано свидетелство за правоспособност №		BG- _____	
КРИЛИЦА	ИМЕ		ПРЕЗИМЕ		ФАМИЛИЯ
ЛАТИНИЦА	NAME		MIDDLENAME		SURNAME
ПОСТОЯНЕН АДРЕС			ПОШТЕНСКИ КОД		ДЪРЖАВА
ДАНИИ ЗА КОНТАКТ	ДОМ ТЕЛЕФОН		СЛУЖ. ТЕЛЕФОН		МОБ. ТЕЛЕФОН
	FAX			E-MAIL	
2. ЗА КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ И РАЗРЕШЕНИЯ КЪМ ТЯХ					
ADV ☐ APP ☐ ACP ☐					
ADI ☐		GMC ☐		AIR ☐ TWR ☐ GMS ☐ RAD ☐	
APS ☐		RAD ☐		ADS ☐ TCL ☐ PAR ☐ SRA ☐	
ACS ☐		RAD ☐		ADS ☐ TCL ☐	
3. ЗА РАЗРЕШЕНИЯ КЪМ СВИДЕТЕЛСТВОТО					
OJT ☐		ASM ☐		ATFM ☐ FD ☐ FIC ☐ SIMI ☐ SAR ☐	
ВНЕСЕНА ТАКСА		ЛВ.		ДАТА:	
ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:					

ДАНИИ ОТ РАБОТОДАТЕЛЯ

ОРГАН (ЦЕНТЪР) ЗА УВД:

СЕКТОР/ПОЗИЦИЯ:

РЪКОВОДИТЕЛ: ИМЕ, ФАМИЛИЯ

4. УСЛОВИЯ НА УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРАВАТА ОТ ПРИТЕЖАТЕЛЯ НА ATCL (SATCL)			
ОРГАН/СЕКТОР		БРОЙ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ПОЛЕТИ	
ДЪЛЖНОСТ		АКТИВНА ПОЧВЕНКА - 12/24 МЕСЕЦА	
РАБОТНИ ЧАСОВЕ ЗА 12 М		ДРУГИ	

5. ПРЕМНАТИ ПРОВЕРКИ ЗА КОМПЕТЕНТНОСТ			
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС/РАЗРЕШЕНИЕ			
ПЪРВА ПРОВЕРКА – ДАТА			
ПЪРВА ПРОВЕРКА – СЕРИКА			
ВТОРА ПРОВЕРКА – ДАТА			
ВТОРА ПРОВЕРКА – СЕРИКА			
РАБОТНИ ЧАСОВЕ НА РМ			

Кандидатът е преминал практическата проверка и е компетентен да упражнява правата на притежател на квалификационен/ни клас/ове и разрешения към тях, посочени в раздел 2 на заявлението.

ДАТА:

ПОДПИС НА РЪКОВОДИТЕЛЯ:

(печат)

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД "ГВА"	
квалификационният клас е потвърден/възстановен до	гггг
отразено в регистъра на авиационния персонал	гггг
дата, подпис и печат на инспектора	гггг

7. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ИЗДАВАНЕ / ВПИСВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОНЕН / ПОДКВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС / ПРЕИЗДАВАНЕ / ПОДМЯНА / ЗАМЯНА / ПРЕМАХВАНЕ НА ОГРАНИЧЕНИЯ НА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА ТО (AML)

1. ЛИЧНИ ДАННИ ЗА КАНДИДАТА	
Номер на AML: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	Дата на издаване на AML:
(АРН) (dd.mm.gggg.)	
Собствено име:	Дата на раждане:
(азрилица) (dd.mm.gggg.)	
(латиница)	
Бащино име:	Място на раждане:
Град/село :	
Фамилно име:	Държава:
Гражданство :	
☐ - издаване (вписване на квалификационен/подквалификационен клас)	(Отбележете с "✓" съответните полета)
☐ - подмяна	
☐ - преиздаване	(причина)
☐ - замяна/премахване на ограничение	
Постоянен адрес:	
.....	
Пощенски код:	
Адрес за кореспонденция (ако е различен от постоянния):	
.....	
Телефонни номера:	
.....	
Наименование и адрес на организация лицензирана по Наредба № 145 :	
.....	
.....	
Телефонен номер:	Номер на факс:

2. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ВПИСВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОНЕН/ПОДКВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС:

Заявявам за вписване на : (Отбележете с "√" съответните полета)
 Квалификационни класове

		А		В	С
Самолети с турбинни двигатели	A1	☐	B1.1	☐	N/A
Самолети с бутални двигатели	A2	☐	B1.2	☐	N/A
Вертолет с турбинни двигатели	A3	☐	B1.3	☐	N/A
Вертолет с бутални двигатели	A4	☐	B1.4	☐	N/A
Авионикс		N/A	B2	☐	N/A
Периодично ТО на ВС					☐

Дата: Подпис:

3. СЛУЖБЕНО ПОЛЕ, ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД "ГВА"

Дата		Приложения
Входящ №		
Отговор - дата		

Подпис:

4. ОПИТ (СТАЖ) В ТЕХНИЧЕСКОТО ОБСЛУЖВАНЕ

На
(пишете името на компанията)

Тип ВС, авиационен двигател или система/компонент	Описание на извършваните работи по техническо обслужване на ВС	Дати От До	Име, длъжност и подпис на лице от организация за ТО
.....		

5. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ЗА ТИП ВС И/ЛИ АВИАЦИОНЕН ДВИГАТЕЛ

Тип ВС и/или авиационен двигател	Кв./подкв клас	Тип ВС и/или авиационен двигател	Кв./подкв клас
5.1 За вписване на квалификационен клас за тип ВС и/или авиационен двигател.			
5.2 За продължаване срока на валидност на квалификационен клас за тип ВС и/или авиационен двигател.			

6. УДОСТОВЕРЕНИЕ ОТ ОРГАНИЗАЦИЯТА ЗА ТО ЛИЦЕНЗИРАНА ПО НАРЕДБА №145

С настоящето удостоверявам, че кандидатът
.....
е преминал изисквания стаж и притежава знания и умения за :
.....
.....
Име:
Длъжност:
Наименование на организацията:
Телефон/факс:
Дата: Подпис:

7. ЗАМЯНА НА ПРИТЕЖАВАНО СП С AML ИЛИ ПРЕМАХВАНЕ НА ОГРАНИЧЕНИЯ

Номер и клас на притежавано СП: Клас:

Подмяна на притежавано СП с ограничено AML :

Подмяна на притежавано СП с AML с преминаване на теоретичен изпит :

Премахване на ограничения от AML:

Премахване на ограничения:	От квалификационен клас:

Подпис на кандидата: Дата:

8. ПРИЛОЖЕНИ ДОКУМЕНТИ КЪМ ЗАЯВЛЕНИЕТО

Удостоверение от преминал теоретичен изпит пред ГД "ГВА":

Удостоверение от преминал теоретичен и практически курс в АУЦ за вписване на квалификационен/подквалификационен клас:

Диплома(и) за завършено образование :
Удостоверение от техническо професионално обучение:
Удостоверение за преминал теоретичен курс по тип ВС и/или авиационен двигател:
Документ(и) за преминал стаж в ТО на държавни ВС:
СП издадено от друга държава:
Оригинал на притежаваното СП
Копие от личната карта
№ и дата на документа за платена такса
Други документи
Моля да ми бъдат признати:	
☐ Стаж след завършено обучение в АУЦ	
☐ Изпит срещу завършено техническо образование с държавен изпит	

9. ДЕКЛАРАЦИЯ НА КАНДИДАТА	
С настоящето декларирам, че цялата информация, дадена в това заявление и приложенията към нея е вярна.	
Дата:	Подпис:
<i>При предоставяне на невярна информация ще ми бъде отказано издаване на АМЛ. Известна ми е отговорността по чл. 313 НК</i>	

10. УКАЗАНИЯ ЗА ПОПЪЛВАНЕ И ПОДАВАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЕТО
1. Заявлението се попълва четливо с печатни букви и със синьо мастило.
2. ГД "ГВА" няма да приеме заявление, в което са правени каквито и да е корекции в т. 2, 5, 6, 7 и 9. В останалите точки се допускат корекции с изключение на отбелязването на отделните полета, като грешния текст се зачертава с една черта (Пример: "ГРЕШЕН ТЕКСТ"). Не се допускат корекции със забелване на грешния текст.
3. Подавайте своето попълнено заявление в: ГД "Гражданска въздухоплавателна администрация", Министерство на транспорта и съобщенията, София, ул. Дякон Игнатий 9."

8. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ПОЛЕТЕН ДИСПЕЧЕР И ВПИСВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ

№/ДАТА

ЗА ИЗДАВАНЕ НА FDL ☐	ЗА ВПИСВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ☐	ЗА ПОТВЪРЖДАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ☐
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ЗА		

1. ЗАЯВИТЕЛ		ЛИН:						
КРИЛИЦА	ИМЕ		ПРЕЗИМЕ		ФАМИЛИЯ			
ЛАТИНЦИА	NAME		MIDDLENAME		SURNAME			
ПОСТОЯНЕН АДРЕС					ПОШТЕНСКИ КОД		ДЪРЖАВА	
ДАНИ ЗА КОНТАКТ	ДОМ. ТЕЛЕФОН		СЛУЖ. ТЕЛЕФОН		МОБ. ТЕЛЕФОН			
	ФАКС		E-MAIL					
ДАТА И МЯСТО НА РАЖДАНЕ:								
ЕГН								ГРАЖДАНСТВО:

2. ДОКУМЕНТИ, ПРИЛОЖЕНИ КЪМ ЗАЯВЛЕНИЕТО					
ВИД ОБРАЗОВАНИЕ	ДОКУМЕНТ	ИЗДАДЕН ОТ	№	ДАТА	ГД "ГВА"
	диплома/диплом				☐
КУРС НА ОБУЧЕНИЕ	удостоверение				☐
ПРАКТИЧЕСКИ СТАЖ	удостоверение				☐
ИЗПИТ	диплом				☐
ПРИТЕЖАВАНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ЧЛЕН ОТ ЕКИПАЖА ИЛИ РЪКОВОДИТЕЛ ПОЛЕТИ					☐
КОПИЕ ОТ ЛИЧНА КАРТА					☐
ВНЕСЕНА ТАКСА					☐

3. ПРАКТИЧЕСКИ СТАЖ

кандидатът е преминал месеца стаж за полетен диспечер на (ни ВС)

В..... (авиационен оператор)

ДАТА: РЪКОВОДИТЕЛ НА ЕКСПЛУАТАЦИЯТА: /ИМЕ, ФАМИЛИЯ ПОДПИС И ПЕЧАТ/

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД"ГВА"	
№ на СП	
ЗАБЕЛЕЖКА /ВНЕСАН ТИП/	
ДАТА	
ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСПЕКТОРА	

9. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ЗАМЯНА И ПОДМЯНА НА ВАЛИДНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ПИЛОТ

№/ДАТА

1. ЗАЯВИТЕЛ					ЛПН:						
КОРИЛНИЦА	ИМЕ	ПРЕЗМЕ	ФАМИЛИЯ								
ЛАТИНИЦА	NAME	MIDDLENAME	SURNAME								
ПОСТОЯЕН АДРЕС								ПОЩЕНСКИ КОД	ДЪРЖАВА		
ДАНИИ ЗА КОНТАКТ	ДОМ. ТЕЛЕФОН	СЛУЖ. ТЕЛЕФОН			МОБ. ТЕЛЕФОН						
	ФАКС	E-MAIL									
ДАТА И МЯСТО НА РАЖДАНЕ:											
ЕГН										ГРАЖДАНСТВО:	

2. ДОКУМЕНТИ, ПРИЛОЖЕНИ КЪМ ЗАЯВЛЕНИЕТО					
ВИД ОБРАЗОВАНИЕ	ДОКУМЕНТ	ИЗДАДЕН ОТ	№	ДАТА	ГД "ГВА"
	ДИПЛОМА/ДИПЛОМ				☐
ЛЕТАТЕЛНА ПРОВЕРКА	ПРОТОКОЛ				☐
МЕДИЦИНСКА ГОДНОСТ	СВИДЕТЕЛСТВО				☐
ПРИТЕЖАВАНО СВИДЕТЕЛСТВО	КОПИЕ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИЦИ				☐
ЛЕТАТЕЛНА КНИЖКА	КОПИЕ ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ЗАПИСИ ЗА ВСЕКИ КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС И ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ПРОВЕРКИ ЗА ТЯХ				☐
ЛИЧНА КАРТА	КОПИЕ				☐
ВНЕСЕНА ТАКСА					☐

3. ПРИТЕЖАВАНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ					КОПИЕ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИЦИ		☐
ВИД НА ПРИТЕЖАВАНОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ							
ИЗДАДЕНО ОТ – ДЪРЖАВА/АДМИНИСТРАЦИЯ							
НОМЕР		ДАТА НА ИЗДАВАНЕ		ВАЛИДНО ДО ДАТА			
ЗА ЗАМЯНА СЪС СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ							

4. КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ В ПРИТЕЖАВАНОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ				
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ	ДАТА НА ПЪРВОНАЧАЛНО ВЪВЕЖДАНЕ	ДАТА НА ПОСЛЕДНАТА ЛЕТАТЕЛНА ПРОВЕРКА	РАЗРЕШЕНИЯ ИЛИ ОГРАНИЧЕНИЯ КЪМ КВАЛИФИКАЦИОННИЯ КЛАС И ЗАБЕЛЕЖКИ	ОБЩО ЧАСОВЕ

5. ЛЕТАТЕЛЕН ОПИТ НА ЕДНОПЛОТНИ ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА									
КЛАС/ТИП ВС :									ОБЩО
КАТО ОБУЧАЕМ /с инструктор/	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								
КАТО КВС	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								
ОБЩО	ЧАСОВЕ								
ПО МАРШРУТ	С ИНСТРУКТОР								
	КАТО КВС								
ПРЕЗ НОЩТА	С ИНСТРУКТОР								
	КАТО КВС								
ПО ППП SE - (A/H)	С ИНСТРУКТОР								
	КАТО КВС								
ПО ППП ME - (A/H)	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								
КАТО ИНСТРУКТОР FI (A/H)	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								
КАТО ИНСТРУКТОР CRI (A)/TRI(H)	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								
ДРУГ ОПИТ	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								

6. ЛЕТАТЕЛЕН ОПИТ НА МНОГОПЛОТНИ ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА									
ТИП ВС :									ОБЩО
КАТО ОБУЧАЕМ /с инструктор/	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								
КАТО П-РИ ПИЛОТ	ЧАСОВЕ								
КАТО ОБУЧАЕМ КВС	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								
КАТО КВС	С ИНСТРУКТОР								
	КАТО КВС								
ОБЩО	ЧАСОВЕ								
ПО ППП SE - (H) <small>(този тип въздушен)</small>	С ИНСТРУКТОР								
	КАТО КВС								
ПО ППП ME - (H) <small>(този тип въздушен)</small>	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								
КАТО ИНСТРУКТОР TRI	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								
ДРУГ ОПИТ	ЧАСОВЕ								
	ПОЛЕТИ								

7. ЛЕТАТЕЛЕН ОПИТ ЗА КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ И РАЗРЕШЕНИЯ						ДРУГ ¹
IR ²	Сат II	LVTO	ТОВАР НА ВЪНШНО ОКАМВАНЕ		АХР	или
ЧАСОВЕ	КАЦАНИЯ	ИЗЛЪГАНЯ	ЧАСОВЕ	ПОЛЕТИ	ЧАСОВЕ	(с/или/или)

¹ ПО ЧЛ. 243, АЛ. 2 И АЛ. 3

² ЗА ПРИЕЖАТЕЛИ НА CPL

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД"ГВА"	
№ НА ИЗДАДЕНОТО СП	
ДАТА	
ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСТРУКТОРА	

10. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ЗАМЯНА НА ВАЛИДНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ЧЛЕНОВЕ НА ЕКИПАЖА РАЗЛИЧНИ ОТ ПИЛОТИ

№/ДАТА

1. ЗАЯВИТЕЛ		ЛИН:					
КОРИЦИЦА	ИМЕ		ПРЕЗМЕ		ФАМИЛИЯ		
ЛАТИНЦИЦА	NAME		MIDDLENAME		SURNAME		
ПОСТОЯНЕН АДРЕС	ПОЩЕВСКИ ЮДИ		ДЪРЖАВА				
ДАНИИ ЗА КОНТАКТ	ДОМ. ТЕЛЕФОН		СЛУЖ. ТЕЛЕФОН		МОБ. ТЕЛЕФОН		
	ФАКС		E-MAIL				
ДАТА И МЯСТО НА РАЖДАНЕ:							
ЕГН							
ГРАЖДАНСТВО:							

2. ДОКУМЕНТИ, ПРИЛОЖЕНИ КЪМ ЗАЯВЛЕНИЕТО					
ВИД ОБРАЗОВАНИЕ	ДОКУМЕНТ	ИЗДАДЕН ОТ	№	ДАТА	ГД "ТВА"
	ДИПЛОМ/ДИПЛОМ				☐
МЕДИЦИСКА ГОДНОСТ	СВИДЕТЕЛСТВО				☐
ПРИТЕЖАВАНО СВИДЕТЕЛСТВО	КОПИЕ ОТ ВСИЧКИ СТРАНИЦИ				☐
ЛЕТАТЕЛНА КНИЖКА	КОПИЕ ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ЗАПИСИ ЗА ВСЕКИ КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС И ОТ ПОСЛЕДНИТЕ ПРОВЕРКИ				☐
ЛЕТАТЕЛНА ПРОВЕРКА	ПРОТОКОЛ				☐
ЛИЧНА КАРТА	КОПИЕ НА КЪМ ВИС				☐
ВНЕСЕНА ТАКСА					

3. ПРИТЕЖАВАНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ					
ВИД НА ПРИТЕЖАВАНОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ					
ИЗДАДЕНО ОТ – ДЪРЖАВА/АДМИНИСТРАЦИЯ					
НОМЕР		ДАТА НА ИЗДАВАНЕ		ВАЛИДНО ДО ДАТА	
ЗА ЗАМЯНА СЪС СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ					

4. КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ В ПРИТЕЖАВАНОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ				
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ	ДАТА НА ПЪРВОНАЧАЛНО ВЪВЕЖДАНЕ	ДАТА НА ПОСЛЕДНАТА ЛЕТАТЕЛНА ПРОВЕРКА	РАЗРЕШЕНИЯ ИЛИ ОГРАНИЧЕНИЯ КЪМ КВАЛИФИКАЦИОННИЯ КЛАС И ЗАБЕЛЕЖКИ	ОБЩО ЧАСОВЕ

5. ЛЕТАТЕЛЕН ОПИТ								
НА ТИП ВС :								ОБЩО
ОБУЧАЕМ (С ИНСТРУКТОР)	ЧАСОВЕ							
	ПОЛЕТИ							
ПОД НАБЛЮДЕНИЕ НА ИНСТРУКТОР	ЧАСОВЕ							
	ПОЛЕТИ							
САМОСТОЯТЕЛНИ	ЧАСОВЕ							
	ПОЛЕТИ							
ОБЩО	ЧАСОВЕ							
	ПОЛЕТИ							
КАТО ИНСТРУКТОР	ЧАСОВЕ							
	ПОЛЕТИ							
ДРУГ ОБИГ	ЧАСОВЕ							
	ПОЛЕТИ							

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД"ГВА"	
№ НА ИЗДАДЕНОТО СП	
ДАТА	
ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСПЕКТОРА	

11. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ЛЕТАТЕЛНО ОБУЧЕНИЕ КАТО ОБУЧАЕМ И
ВПСИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС , КЛАС/ТИП ВС ПИЛОТИ

№/ДАТА

1. ЗАЯВИТЕЛ	№ на свидетелството за правоспособност	ВГ -											
ИМЕ ПРЪВИМЕ КАНДИДАТ													

2. ПРИТЕЖАВАНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ												
ATPL(A)	☐	CPL(A)	☐	PPL(A)	☐	PL(G)	☐					
ATPL(H)	☐	CPL(H)	☐	PPL(H)	☐	PL(FB)	☐	PPL(SA)	☐			

3. КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ ВПСИВАНИ В ПРИТЕЖАВАНТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ				
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ	ДАТА НА ПЪРВОНАЧАЛНО ВПСИВАНЕ	ДАТА НА ПОСЛЕДНАТА ЛЕТАТЕЛНА ПРОВЕРКА	РАЗРЕШЕНИЯ ИЛИ ОГРАНИЧЕНИЯ КЪМ КВАЛИФИКАЦИОННИЯ КЛАС И ЗАБЕЛЕЖКИ	ОБЩО ЧАСОВЕ

4. ЗА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ		ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	☐
ВИД КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС(ОВЕ) / РАЗРЕШЕНИЕ(Я)			
ИНДИВИДУАЛНА ПРОГРАМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ ☐		откъдето от АЗЛАНЦ в сила в часова	

5. ЗА ОБУЧЕНИЕ ЗА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ				☐
ЗАВЪРШЕН КУРС НА ОБУЧЕНИЕ ЗА КВАЛИФИКАЦИОННИЯ КЛАС	от	до	до	до
ИЗПИТ ЗА ДОПУСКАНЕ ДО ЛЕТАТЕЛНО ОБУЧЕНИЕ	от	до	(%)	до
ПРЕМИНАТА ТРЕНАЖОРНА ПОДГОТОВКА (КОГАТО СЕ ПИНСКА)	от	до	до	до
ЗАПОВЕД ЗА ДОПУСКАНЕ ДО ЛЕТАТЕЛНО ОБУЧЕНИЕ	до	до	до	до
ИЛИ ДОПУСКАНЕ				

6. ЗА ВПСИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ						☐
ПРЕМИНАТО ЛЕТАТЕЛНО ОБУЧЕНИЕ	ТИП ВС / ТРЕНАЖОР	ОТ ДАТА	ДО ДАТА	ЧАСОВЕ	ПОЛЕТИ	
НА ВС						
НА ТРЕНАЖОР ЗА ТИПА ВС						
ДРУГО СРЕДСТВО (за всички случаи)						
ИЛИ ДОПУСКАНЕ						

КАНДИДАТЪТ МОЖЕ ДА ИЗПЪЛНЯВА ПОЛЕТИ КАТО НА тип ВС
 АВИАЦИОНЕН ОПЕРАТОР / АВИАЦИОНЕН УЧЕБЕН ЦЕНТЪР
 ДАТА:
 ГЛАВЕН ПИЛОТ / РЪКОВОДИТЕЛ НА ЛЕТАТЕЛНОТО ОБУЧЕНИЕ: /име, фамилия, подпис и печат/

7. ЛЕТАТЕЛЕН ОПИТ НА ЕДНОПИЛОТНИ ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА							
КЛАС/ТИП ВС :		СЕРВИС №					ОБЩО
КАТО ОБУЧАЕМ /с ИНСТРУКТОР/	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
КАТО КВС	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
ОБЩО	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
ПО МАРШРУТ	С ИНСТРУКТОР						
	КАТО КВС						
ПРЕЗ ИЩТА	С ИНСТРУКТОР						
	КАТО КВС						
ПО ППП SE - (A/H)	С ИНСТРУКТОР						
	КАТО КВС						
ПО ППП ME - (A/H)	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
КАТО ИНСТРУКТОР FI (A/H)	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
КАТО ИНСТРУКТОР CRI (A)/TRI(H)	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
друг опит	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						

8. ЛЕТАТЕЛЕН ОПИТ НА МНОГОПИЛОТНИ ВЪЗДУХОПЛАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА							
ТИП ВС :		СЕРВИС №					ОБЩО
КАТО ОБУЧАЕМ /с ИНСТРУКТОР/	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
КАТО П-ри пилот	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
КАТО ОБУЧАЕМ КВС	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
КАТО КВС	С						
	КАТО КВС						
ОБЩО	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
ПО ППП SE - (H) <i>(само за инструктори)</i>	С						
	КАТО КВС						
ПО ППП ME - (H) <i>(само за пилоти)</i>	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
КАТО ИНСТРУКТОР TRI	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
друг опит	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						

Забележки:

1. ПРИ ПОДАВАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЕТО ПРЕДИ ЗАКЪЧВАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ СЕ ПОЛУЧАВАТ ДАННИТЕ ЗА ВЕЩКИ ПРОТЕЖАВАНИ КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ.
2. ПРИ ПОДАВАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЕТО ЗА ВЪНСНАБЕ НА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС/РАЗРЕШЕНИЕ СЕ ПОЛУЧАВАТ ДАННИТЕ САМО ЗА ЛЕТАТЕЛНИЯ ОПИТ, ПРИДОБИТ ПО ВРЕМЕ НА ОБУЧЕНИЕТО ЗА НЕГО.

ПРОТОКОЛ ОТ ЛЕТАТЕЛНА/ПРАКТИЧЕСКА ПРОВЕРКА ЗАВЪРШЕНА НА (ДАТА)

ВНЕСЕНА ДЪРЖАВНА ТАКСА В РАЗМЕР НА ЛВ.

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГДТВА*	
ВНЕСЕН КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС	
ДАТА	
ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСТРУКТОРА	

7. ПРЕМИНАТО ПРАКТИЧЕСКО ОБУЧЕНИЕ - КАБИНЕН СЪСТАВ ОТ ЕКИПАЖА								
ОТСЕЧК И	ОТ	ДО	ДАТА	ИЗПИТАНЕ	КАЦАНЕ	РЕГ.№ ВС	ИНСТРУКТОР	/п/
1								
2								
3								
4								
5								
6								

ЗА КАБИНЕН СЪСТАВ ОТ ЕКИПАЖА

КАНДИДАТЪТ МОЖЕ ДА ИЗПЪЛНЯВА ПОЛЕТИ КАТО НА ТИП ВС

АВИАЦИОНЕН ОПЕРАТОР / АВИАЦИОНЕН УЧЕБЕН ЦЕНТЪР

ДАТА: ГЛАВЕН ПИЛОТ / РЪКОВОДИТЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО: (ИЛИ КОМПЕТЕНТЕН ЛЕТАЧ)

8. ЛЕТАТЕЛЕН ОПИТ		като професионалист на определено и правоспособност на					
КВАЛ. КЛАС ЗА / ТИП ВС / ДРУГ:		ПОСРЕДСТВО НА ОБУЧЕНИЕТО ЗА					
ОБУЧАЕМ (С ИНСТРУКТОР)	ЧАСОВЕ						ОБЩО
	ПОЛЕТИ						
НА ТРЕНАЖОР	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
ПОД НАБЛЮДЕНИЕ НА ИНСТРУКТОР	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
САМОСТОЯТЕЛНИ	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
ОБЩО	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
КАТО ИНСТРУКТОР	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						
ДРУГ ОПИТ – КАТО	ЧАСОВЕ						
	ПОЛЕТИ						

Забележки:

1. преди започване на обучение се попълват данните за всички притежавани квалификационни класове. Първата колона се оставя празна.
2. за вписване на квалификационен клас/наращение се попълва само първата колона с данните за летателния опит, придобит по време на обучението за него.

ПРОТОКОЛ ОТ ЛЕТАТЕЛНА/ПРАКТИЧЕСКА ПРОВЕРКА ЗАВЪРШЕНА НА (ДАТА)

ИЗВЪРШЕНА ОТ ПРОВЕРЯВАЩ (ЗАМЛЮВ) №

Забележка: данните за проверката се дават, когато завършеното е за вписване на квалификационен клас.

ВНЕСЕНА ДЪРЖАВНА ТАКСА В РАЗМЕР НА ЛВ:

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД"ГВА"	
№ НА ИЗДАДЕНОТО СП	
ВЪНСАН КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ЗА ТИП ВС (ОБУЧАЕМ)	
ВЪНСАН КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ЗА ТИП ВС	
ДАТА	
ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСТРУКТОРА	

13. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ПОТВЪРЖДАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ЧЛЕНОВЕ НА ЕКИПАЖА

№/ДАТА

1. ЗАЯВИТЕЛ		№ на свидетелството за правоспособност		BG -											
ИМЕ		ПРЕЗВИМЕ				ФАМИЛИЯ									
АДРЕС ЗА КОРЕСПОНДЕНЦИИ												ПОШТЕНСКИ КОД	ДЪРЖАВА		
ДАНИИ ЗА КОНТАКТ		ДОМ. ТЕЛЕФОН		ОФИС. ТЕЛЕФОН		МОБ. ТЕЛЕФОН		E-MAIL							

МЕСТОРАБОТА (за професионални пилоти)

2. ПРИТЕЖАВАНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ И КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ									
PPL(A)	☐	PPL(H)	☐	PL(G)	☐	F/EL	☐	F/OL	☐
ATPL(A)	☐	ATPL(H)	☐	PL(FB)	☐	F/NL	☐	C/AL	☐
CPL(A)	☐	CPL(H)	☐	PPL(SA)	☐	F/ROL	☐	F/CL	☐
ЕДНОПИЛОТНИ				IR за SE-A/H		☐	IR за ME-A/H		☐

ПРИТЕЖАВАНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА МЕДИЦИНСКА ГОДНОСТ:

КЛАС: № ВАЛИДНО ДО: (ДАТА)

3. КВАЛИФИКАЦИОННИ КЛАСОВЕ ВПИСАНИ В ПРИТЕЖАВАНОТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ				
КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ИЛИ РАЗРЕШЕНИЕ	ДАТА НА ПЪРВОНАЧАЛНО ВИСИВАНЕ	ДАТА НА ПОСЛЕДНАТА ЛЕТАТЕЛНА ПРОВЕРКА	РАЗРЕШЕНИЯ ИЛИ ОГРАНИЧЕНИЯ КЪМ КВАЛИФИКАЦИОННИЯ КЛАС И ЗАБЕЛЕЖКИ	ОБЩО ЧАСОВЕ

4. ПОТВЪРЖДАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС ЗА			
тип ВС ☐	ПОЛЕТИ ПО ППП /IR ☐	ДРУГ ☐	КЛАС САМОЛЕТИ / SE-A ☐
тип ВС			КЛАС САМОЛЕТИ / ME-A ☐

ПОСОЧЕНИЯТ КВАЛИФИКАЦИОНЕН КЛАС Е ВАЛИДЕН ДО: (ДАТА)

ПРЕДИШНАТА ЛЕТАТЕЛНА/ПРАКТИЧЕСКА ПРОВЕРКА Е ИЗВЪРШЕНА ОТ: (ПРОВЕРЯВАЩ/ИНСТРУКТОР)

НА (ДАТА), СЛЕД КОЯТО СА ИЗВЪРШЕНИ (ЧАСА) (ПОЛЕТА) С

ПОСОЧЕНИЯТ ТИП/КЛАС ВС (АКО СЕ ПОТВЪРЖДАВАТ ИНСТРУКТОРСКИ ПРАВА СЕ ДАВАТ ДАНИИ САМО ЗА ПОЛЕТНОТО ВРЕМЕ ПРИ КОЕТО Е ПРОВЕЖДАНО ОБУЧЕНИЕ).

ПРОТОКОЛ ОТ ЛЕТАТЕЛНА/ПРАКТИЧЕСКА ПРОВЕРКА ЗАВЪРШЕНА НА (ДАТА)

ВИСЕНА ДЪРЖАВНА ТАКСА В РАЗМЕР НА ЛВ.

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД "ГВА"		
ЛЕТАТЕЛНА ПРОВЕРКА ИЗВЪРШЕНА ОТ ПРОВЕРЯВАЩ	Д/ДАТА	ПОС / ЧАСОВ
КВАЛИФИКАЦИОННИЯТ КЛАС Е ПОТВЪРДЕН ДО ДАТА	ДАТА	ЗАБЕЛЕЖКИ
ОТРАЗЕНО В РЕГИСТЪРА НА АВИАЦИОННИЯ ПЕРСОНАЛ	ДАТА	ПОДПИС
ДАТА, ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСПЕКТОРА	ДАТА	ПОДПИС

№/ДАТА

14. ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ЯВЯВАНЕ НА ТЕОРЕТИЧЕН ИЗПИТ

ТЕОРЕТИЧЕН ИЗПИТ ЗА											
РАДИОТЕЛЕФОНЕН ОПЕРАТОР	RT	☐	ЛЮБИТЕЛ ПИЛОТ НА МАЛКИ	BC PPL(SA)	☐	БОРДЕН ИНЖЕНЕР	F/EL	☐	РЪКОВОДИТЕЛ ПОЛЕТИ	ATCL	☐
РЪКОВОДИТЕЛ ПОЛЕТИ	ATCL	☐	ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА BC	AML - A	☐	ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА BC	AML - B1	☐	ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА BC	AML - B2	☐

1. ЗАЯВИТЕЛ		№ на свидетелството за правоспособност (АКО ПРИТЕЖАВА)											
КРИЛИЦА	ИМЕ	ПРЕЗИМЕ	ФАМИЛИЯ										
ЛАТИНЦИА	NAME	MIDDLENAME	SURNAME										
ПОСТОЯНЕН АДРЕС													
	ПОЩЕНСКИ КОД ДЪРЖАВА												
ДАНИИ ЗА КОНТАКТ	ДОМ. ТЕЛЕФОН			СЛУЖ. ТЕЛЕФОН			МОВ. ТЕЛЕФОН						
	ФАКС		E-MAIL										
ДАТА И МЯСТО НА РАЖДАНЕ:													
ЕГН												ГРАЖДАНСТВО:	

2. ДОКУМЕНТИ, ПРИЛОЖЕНИ КЪМ ЗАЯВЛЕНИЕТО						
ВИД ОБРАЗОВАНИЕ	ДОКУМЕНТ	ИЗДАДЕН ОТ	№	ДАТА	ГДТВА	
	атестат/диплом				☐	
ТЕОРЕТИЧНО ОБУЧЕНИЕ	атестат/диплом				☐	
ДРУГО ПРЕИМНАТО ОБУЧЕНИЕ (диплом Авиоспорт)	атестат/диплом				☐	
ДЕТАЛЕНА КНИЖКА					☐	
ВНЕСЕНА ТАКСА					☐	

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГДТВА	
ИЗПИТЪТ ИЗДЪРЖАН С УСПЕХ (%)	
№ и ДАТА НА ПРОТОКОЛА ОТ ИЗПИТЪТ	
№ НА ИЗДАДЕНОТО УДОСТОВЕРЕНИЕ	
ДАТА	
ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСПЕКТОРА	

№ DATA

15. ЗАЯВЛЕНИЕ ПРЕИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ

ПОВРЕДЕНО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ ☐	СМЯНА НА АДРЕС, ИМЕ, ГРАЖДАНСТВО ☐
ЗАГУБЕНО, ОТКРАДНАТО ИЛИ УНИЩОЖЕНО ☐	ЛИПСА НА МЯСТО ЗА ПОВЕЧЕ ВПИСВАНИЯ ☐

1. ЗАЯВИТЕЛ		НОМЕР НА СВИДЕТЕЛСТВОТО (АКО ПРИТЕКАВА)		BG																	
КРИЛИЦА	ИМЕ	ПРЕЗИМЕ		ФАМИЛИЯ																	
ЛАТИНИЦА	NAME	MIDDLENAME		SURNAME																	
ПОСТОЯНЕН АДРЕС																		ПОЩЕНСКИ КОД	ДЪРЖАВА		
ДАНИ ЗА КОНТАКТ	ДОМ ТЕЛЕФОН			ОФИС ТЕЛЕФОН			МОБ. ТЕЛЕФОН														
	ФОНЕ			E-MAIL																	
ДАТА И МЯСТО НА РАЖДАНЕ:																					
ЕГН												ГРАЖДАНСТВО:									

2. ЗА ПРЕИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВО С ИЗТЕКЪЛ СРОК

ПРИЛОЖЕНО УДОСТОВЕРЕНИЕ ЗА ПРЕМИНАТ КУРС (ЗА ЧЛЕНОВЕ НА ЕКИПАЖА СЪГЛ. ЧЛ. 57) ☐	ДАТА/№ НА УДОСТОВЕРЕНИЕТО	ИЗДАДЕНО ОТ АУЦ
---	---------------------------	-----------------

3. ЗА ПРЕИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВО ПРЕДИ ИЗТИЧАНЕ НА СРОКА

ВИД СВИДЕТЕЛСТВО	НОМЕР	ДАТА НА ИЗДАВАНЕ	ВАЛИДНО ДО
ПРИЛОЖЕНО КЪМ ЗАЯВЛЕНИЕТО СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ ☐		КОПИЕ ОТ ЛИЧНА КАРТА ☐	

ВНЕСЕНА ДЪРЖАВНА ТАКСА В РАЗМЕР НА ЛВ. (за преиздаване на свидетелството за правоспособност)

ДАТА:

ПОДПИС НА ЗАЯВИТЕЛЯ:

.....

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ГД"ГВА"	
№ НА ПРЕИЗДАДЕНОТО СВИДЕТЕЛСТВО	
ВПИСАНО В РЕГИСТРА / дата и подпис /	
ПОДПИС И ПЕЧАТ НА ИНСПЕКТОРА	

16. (Нова - ДВ, бр. 99 от 2006 г.) ЗАЯВЛЕНИЕ ЗА ИЗДАВАНЕ НА СВИДЕТЕЛСТВО ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ЛИЦАТА, ИЗВЪРШВАЩИ ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА СРЕДСТВАТА ЗА УВД.

8

Приложение №

към чл. 54, ал. 1

Списък на данните, подлежащи на вписване в летателната книжка
на член на екипаж

- I. Записите в летателната книжка са за:
1. Име и адрес на притежателя
 2. За всеки полет:
 - 2.1. името на командира на ВС;
 - 2.2. дата на полета;
 - 2.3. летища на излитане и кацане;
 - 2.4. часове на излитане и кацане (в UTC);
 - 2.5. тип и регистрационно-опознавателни знаци на ВС (един или повече двигатели);
 - 2.6. обща продължителност на полета;
 - 2.7. общо полетно време с натрупване (на всяка страница).
 3. За всяко упражнение на тренажор:
 - 3.1. тип и обозначение на тренажора;
 - 3.2. вид на упражнението;
 - 3.3. дата на провеждане;
 - 3.4. продължителност на упражнението;
 - 3.5. общо полетно време на тренажор с натрупване.
 4. Изпълнявани функции като:
 - 4.1. командир на ВС, включително самостоятелното време, като обучаем КВС и като КВС под наблюдение;
 - 4.2. втори пилот;
 - 4.3. обучаем с инструктор;
 - 4.4. летателен инструктор/проверяващ.
 5. Условия на полета:
 - 5.1. през нощта по правилата за визуални полети;
 - 5.2. по специалните правила за визуални полети;
 - 5.3. по правилата за полети по прибори.
- II. В летателната книжка се записват:
1. Преминато обучение и тренировки - вид, начална и крайна дата, подпис на инструктора или ръководителя на обучението в АУЦ.

2. Дадени разрешения - вид, начална и крайна дата, подпис на инструктора или ръководителя на обучението в АУЦ.

III. Записване на полетното време:

1. За полетно време като КВС:

1.1. притежателят на свидетелство за правоспособност записва цялото полетно време, през което е бил командир на ВС;

1.2. кандидатът за свидетелство за правоспособност може да записва самостоятелното полетно време и полетното време като обучаем КВС, което се потвърждава с подпис на инструктора;

1.3. инструкторът може да записва полетното време, през което е изпълнявал функции на инструктор, като полетно време като КВС;

1.4. проверяващият може да записва изцяло времето при летателни проверки, през което е заемал пилотска седалка, като полетно време като КВС;

1.5. вторият пилот, изпълняващ функциите на КВС под наблюдение на КВС, за самолети с повече от един пилот може да записва изцяло полетното време като полетно време като КВС, което се потвърждава с подпис на наблюдаващия КВС;

1.6. за серия от полети, извършени в един ден, всеки от който започва от едно и също място, с продължителност до 30 минути, може да се записва общото им време като един запис.

2. Полетно време като втори пилот: притежателят на свидетелство за правоспособност записва полетното време, през което е изпълнявал функциите на втори пилот на самолет с повече от един пилот, като време на втори пилот.

3. Полетно време като втори пилот при подсилен състав на екипажа - записва се полетното време, през което е заемана пилотска седалка.

4. Полетно време като обучаем - кандидатът за свидетелство за правоспособност записва изцяло времето на летателно обучение и полетното време по прибори на земя, което се потвърждава с подпис на инструктора.

5. Полетно време като КВС под наблюдение - при условие, че методът на наблюдение е одобрен от ГД "ГВА", втори пилот, изпълняващ функциите на КВС под наблюдение, може да записва това време като полетно време като КВС, ако за осигуряване на безопасността не се е налагала намесата на наблюдаващия КВС.

IV. Обучаемият пилот носи със себе си летателната книжка при изпълнение на самостоятелни полети за доказване на разрешението за самостоятелния полет от инструктора.

Приложение № 9

към чл. 82, ал. 1

(Изм. и доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.,
отм., бр. 86 от 2010 г.)

Приложение № 10

към чл. 83

(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Приложение № 11

към чл. 90, ал. 1, т. 1

(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Приложение № 12

към чл. 90, ал. 1, т. 2

(Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г.,
отм., бр. 86 от 2010 г.)

Приложение № 13

към чл. 90, ал. 1, т. 3

(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Приложение № 14

към чл. 90, ал. 1, т. 4

(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

	Приложение № 15
	към чл. 91
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 16
	към чл. 99
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 17
	към чл. 101, ал. 1
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 18
	към чл. 102, ал. 2, т. 1
(Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 19
	към чл. 102, ал. 2, т. 2
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 20
	към чл. 122
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 21
	към чл. 127
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 22
	към чл. 154, ал. 1
(Доп. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 23
	към чл. 155
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 24
	към чл. 160, ал. 1, т. 1
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 25
	към чл. 160, ал. 1, т. 2
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 26
	към чл. 160, ал. 1, т. 3
(Изм. - ДВ, бр. 56 от 2004 г., отм., бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 27
	към чл. 161
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 28
	към чл. 170, ал. 1
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 29
	към чл. 171, ал. 2, т. 1
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 30
	към чл. 171, ал. 2, т. 2
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 31
	към чл. 193
(Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)	
	Приложение № 32
	към чл. 274, ал. 2, т. 1

1. Курсът се преминава от кандидати за бордни инженери без предишен опит в техническото обслужване на ВС.

2. Предназначението на курса е да:

а) запознае кандидата с основните процедури при техническо обслужване на ВС;

б) даде на кандидата допълнително техническа подготовка, специално по отношение на признаците на откази на системите;

в) подготви кандидата да приема ВС след изпълнение на линейно техническо обслужване и на процедурите, свързани с MEL.

Теоретично обучение

3. Теоретичното обучение е в обем 100 часа допълнително към програмата за обучение на транспортни пилоти по следните предмети:

а) планер и системи на ВС - 021 01;

б) електрическа система - 021 02;

в) силова установка и аварийно оборудване - 021 03/04;

г) прибори и система за автоматично управление на полета - 022 01/02.

Практическо обучение

4. Практическото обучение се провежда в лицензирана организация за техническо обслужване на ВС, като практическото обучение да се проведе на повече от един тип ВС.

5. Кандидатът заедно с опитен технически състав по техническото обслужване на ВС участва в работите по техническо обслужване на:

а) планер и управление - 5 дни;

б) двигатели - 5 дни;

в) приборооборудване - 5 дни;

г) колесник и спирачки - 5 дни;

д) оборудване на пилотската и пътническа кабина и аварийно оборудване - 5 дни;

е) наземно осигуряване и обслужване на ВС - 5 дни.

Приложение № 33

към чл. 274, ал. 3

Подготвителен летателен курс за бордни инженери

1. Курсът се преминава от кандидати за бордни инженери на ВС, без опит за полети по правилата за полети по прибори като професионални пилоти.

2. Предназначението на курса е да даде на кандидата основни умения за пилотиране и използване на приборите и навигационните средства, необходими за спазване на процедурите при излитане, изпълнение на подход за кацане и кацане.

Организация на курса

3. Курсът трябва да се провежда на летателен тренажор, FNPT II или на самолет, оборудван за полети по правилата за полети по прибори.

4. Курсът може да се комбинира с курс за обучение на тип самолет, необходим за издаване на F/EL.

Програма за обучение

5. Програмата се разработва конкретно за използваните тип самолет, летателен тренажор или FNPT II и се одобрява от ГД ГВА.

6. Програмата включва не по-малко от 8 часа летателно обучение на самолет, летателен тренажор или FNPT II и не по-малко от 10 часа инструктаж и обучение на земя. Летателното обучение включва:

а) пилотиране на самолета в чиста конфигурация и в конфигурация за подход за кацане и кацане;

б) балансиране на самолета и отчитане на ефектите от промяна на конфигурацията или тягата;

в) подхождане към срив и възстановяване от ранна фаза на предупреждение за срив;

г) основи на полета по прибори с използване на цялата приборна дъска;

д) използване на автопилота;

- е) използване на директорната система, ако е налична;
- ж) следване на VOR/NDB радиал;
- з) подход за кацане и минаване на втори кръг;
- и) поддържане на представа за ситуацията.

Приложение № 34

към чл. 277

Съдържание на обучението и летателната проверка за квалификационен клас за тип ВС и за свидетелство за правоспособност на борден инженер

1. Значението на символите е следното:

Е - като борден инженер за придобиване правоспособност за тип.

X - за това упражнение се използва тренажор, ако е възможно, в противен случай се използва самолет освен когато е отбелязано друго.

N/A - не е приложимо за борден инженер.

2. Практическото обучение трябва да се провежда със средствата за обучение от класа, отбелязан с Е), или със средства за обучение от по-висок клас, отбелязан с "+".

3. Използвани са следните съкращения за означаване на съответния клас средства за обучение:

A = BC

FS = летателен тренажор

FTD = техническо средство за летателно обучение

OTD = друго техническо средство за обучение

4. Когато пунктът от проверката за издаване/периодичната проверка е отбелязан със "*", това означава задължително упражнение/елемент.

№	Маньоври/процедури за самолети с повече от един пилот се включва обучение и проверка за взаимодействие в екипажа (MCC)	По време на обучение				Прове A/F задъл
		OTD	FTD	FS	A	
Част 1. Подготовка на полета						
1.1	Изчисляване на параметрите на полета					E
1.2	Външен оглед на самолета - местоположение на всяка точка и предназначение на проверката					E
1.3	Оглед на кабината					E
1.4	Ползване на контролна карта преди запуск на двигателите, ред за запуск, проверка на радио- и навигационното оборудване, избор и настройване на ч-ти за навигация и свързка	E	+	.	+	*
1.5	Рулиране по указания от АТС или инструктора					+
1.6	Проверки преди излитане		E	.	+	*

Част 2. Излитане

2.1	Нормално излитане с различно отклонение на задкрилките, включително незабавно/експедитивно излитане	:	+	
2.2	Излитане по прибори; преминаване към пилотиране по прибори при повдигане на носовата стойка или незабавно след отлепяне	:	+	
2.3	Излитане при страничен вятър (на самолет, ако е възможно)	:	+	
2.4	Излитане с максимална излетна маса (реално или симулирано)	:	+	
2.5	Излитане с имитиране на отказ на двигател			
1	2.5. - веднага след достигане на V2; или	:	+	
	<p>Забележка. На самолети, които не са сертифицирани като транспортни (JAR/ FAR25) или комютри (SFAR 23), не се симулира отказ на двигател преди достигане на височина 130 m (500 ft) над прага на ПИК. На транспортни самолети инструкторът може да симулира отказ на двигател веднага след достигане на V2</p>			
2	2.5. - между V1 и V2, или	X	+	* на FS
3	2.5. - колкото е възможно, близо до V1, когато V1 и V2 или V1 и Vr са еднакви	X	+	* на FS
4	2.5. Прекратено излитане на подходяща скорост преди достигане на V1, като се отчитат летателните характеристики на самолета, дължина на ПИК, състояние на повърхността, вятър, загряване на спирачките и други фактори, които могат да повлияят на безопасността на полета	X	+	*

Част 3. Маньоври и процедури в полет

3.1	Завои без и със механизация	:	+	
3.2	Промяна на устойчивостта при достигане на Mкр, други не се	:	+	

	особености в поведението на самолета (напр. “холандскаизползва стъпка”)				X
3.3	Нормално използване на системите и органите за управление от пулта на бордния инженер	P	+	·	+
3.4	Работа със системите при нормални и особени ситуации				* най-мал точки с до 3.5 в
0	3.4. Двигател (витло, ако е необходимо)	E	+	·	+
1	3.4. Система за херметизация и кондициониране	E	+	·	+
2	3.4. Система за пълно/статично налягане	E	+	·	+
3	3.4. Горивна система	E	+	·	+
4	3.4. Маслена система	E	+	·	+
5	3.4. Хидравлична система	E	+	·	+
6	3.4. Система за управление и балансировка	E	+	·	+
7	3.4. Противообледенителна система, отопление на предното стъкло	E	+	·	+
8	3.4. Автопилот/директорна система	E	+	·	+
9	3.4. Средства за сигнализация или избягване на срив. Средства за подобряване на устойчивостта	E	+	·	+
10	3.4. Система за сигнализация на опасно сближение със земята, метеорологична РЛС, радиовисотомер, транспондер		E	·	+
11	3.4. Радиостанции, навигационно оборудване, прибори, система за управление на полета (FMS)	E	+	·	+

12	3.4.	Колесник и спирачна система	E	+	.	+
13	3.4.	Механизация	E	+	.	+
14	3.4.	Допълнителен енергиен агрегат (ВСУ)	E	+	.	+
	3.5	TCAS	E	+	.	
	3.6	Особени и аварийни процедури	* най-малко 3 точки от 3.6 до вкл.			
1	3.6.	Пожар на двигател, ВСУ, в кабината, в товарния отсек, крило и електросистемата (включително евакуация)	E	.	.	+
2	3.6.	Поява на дим - контролиране и отстраняване	E	.	.	+
3	3.6.	Отказ на двигател, спиране и запуск на безопасна височина	E	.	.	+
4	3.6.	Имитация на изхвърляне на гориво	E	.	.	+
5	3.6.	Срез на вятър при излитане/кацане	.	.	.	X сам FS
6	3.6.	Имитиран отказ на системата за херметизация/аварийно снижение	E	.	.	+
7	3.6.	Загуба на работоспособност от член на екипажа	E	.	.	+
8	3.6.	Други аварийни процедури, съгласно РЛЕ	E	.	.	+
	3.7	Стръмни завой с наклон 45° на ъгъл 180° до 360° наляво и надясно	E	.	.	+
	3.8	Ранно разпознаване и действия при приближаване до срив (до задействане на средствата, сигнализиращи за срив) във: конфигурация за излитане (механизация в положение за излитане), полетна конфигурация и в конфигурация за	.	.	.	+

	кацане (механизация в положение за кацане, колесник спуснат)				
1	3.8. Извеждане от пълен срыв или при сработване сигнализацията за срыв в конфигурация за набор, полетна конфигурация и на подход				X
	3.9 Процедури при полети по прибори				
1	3.9. Спазване на схемите за отлитане и долитане и указанията на органите за обслужване на въздушното движение	E		+	*
2	3.9. Процедури за изчакване	E		+	
3	3.9. Заходи по ILS до височина (D/H) не по-малка от 60 m (200 ft)				
3.1	3.9. Ръчно без директорна система			+	*
3.2	3.9. Ръчно с директорна система			+	
3.3	3.9. Автоматично, с автопилот			+	*
3.4	3.9. Ръчно, с имитиран отказ на един двигател на последната права, в частта преди прелитане на външния маркер (OM) до опиране на самолета или по време на цялата процедура за минаване на втори кръг <i>Забележка.</i> На самолети, които не са сертифицирани като транспортни (JAR/FAR25) или комютри (SFAR 23), подходът с имитиран отказ на двигател и минаване на втори кръг се изпълнява като неточен по NDB или VOR, както е описано в 3.9.4. Минаването на втори кръг започва при достигане на височината за безопасно прелитане на препятствията (OCH/A), но не по-късно от достигане на минимална височина за снижение (MDH/A) от 130 m (500 ft) над прага на ПИК. На транспортни самолети инструкторът може да симулира отказ на двигател.				
					(изпълнява се на FS и
	3.9. Подход за кацане по NDB или VOR/LOC до MDH/A			+	*

3.9. Подход за кацане с кръжене (circling approach) при следните условия:

5

а) заход до установената минимална височина за такъв подход на съответното летище с помощта на наличните навигационни средства с имитация на условия за полети по прибори, последван от

б) подход за кацане с кръжене (circling approach) на друга ПИК с разлика в курса за кацане поне 90° от последната права на захода в а), на установената минимална височина за такъв подход

Забележка. Ако не могат да бъдат изпълнени а) и б) свързани с АТС, може да се изпълни схема на подход при намалена видимост.

(изпълнява се на FS или А, * - задължително)

Част 4. Процедури за минаване на втори кръг

4.1	Минаване на втори кръг с всички работещи двигатели, след подход по ILS до височината на вземане на решение	:	+	
4.2	Други процедури при неуспешен подход	:	+	
4.3	Минаване на втори кръг с един отказал двигател, след подход по ILS до височината на вземане на решение	:	+	*
4.4	Прекратяване на кацането на височина 15 m (50 ft) над прага на ПИК и минаване на втори кръг	:	+	

Част 5. Кацане

5.1	Нормално кацане* след заход по ILS с преминаване към визуално пилотиране при достигане на височината за вземане на решение	:		
5.2	Кацане с имитиране на блокирал хоризонтален стабилизатор в някое положение, което не балансира самолета	:	+	X
5.3	Кацане при страничен вятър (на самолета, ако е възможно)	:	+	
5.4	Полет по кръга и кацане без или с частично спуснатата механизация	E	:	

5.5	Кацане с имитиран отказ на критичен двигател	:	+	*
5.6	Кацане с имитиран отказ на два двигателя			
1 5.6.	- на самолети с 3 двигателя - на централния и един страничен, съгласно данните от РЛЕ;
- на самолети с 4 двигателя - на два двигателя от едната страна.			* само п

Част 6. Допълнително за точен подход за кацане с височина на снижение под 60 m (Cat II/III)

6.1	Прекратено излитане при минимално разрешена стойност на RVR (не може да се използва самолет)	:	+	*
6.2	Заходи по ILS при имитирани условия за полети по прибори до височина за вземане на решение, която се прилага при използване на автоматизирана система за управление на полета. Трябва да се спазва строго стандартният ред за взаимодействие в екипажа (разпределение на задачите, доклади, взаимно обслужване, информация и подкрепа)	:	+	*
6.3	Минаване на втори кръг след заходите от 6.2 при достигане на височина за вземане на решение. Обучението за преминаване към визуално пилотиране трябва да включва минаване на втори кръг поради (имитация на) недостатъчна видимост на полосата (RVR), срез на вятъра, отклонение на самолета по-голямо от допустимото за успешен заход и отказ на земното/бордното оборудване преди достигане на височината за вземане на решение. Също така минаване на втори кръг с отказало бордно оборудване. Трябва да се отдели особено внимание на минаването на втори кръг с предварително зададена в АСУ траектория за минаване на втори кръг в ръчен и автоматичен режим.	:	+	*
6.4	Кацане С установяване на визуален контакт на височината за вземане на решение по време на заход за кацане по прибори. Ако АСУ позволява, трябва да се изпълни кацане в автоматичен режим Забележка. При изпълнение на заходите по прибори и процедури при неуспешен заход трябва да се използва цялото оборудване на самолета, което е задължително за	:	+	* п
X използв
самолет

освидетелстване на типа за заходи по прибори до височина за вземане на решение по-малка от 60 m (200 ft).

Приложение №

35

към § 4

(Доп. - ДВ, бр. 84 от 2003 г.,
в сила от 23.09.2003 г.,
изм., бр. 86 от 2010 г.)

Замяна на свидетелства за правоспособност на бордни инженери (Загл. доп. - ДВ, бр. 84 от 2003 г., изм., бр. 86 от 2010 г.)

Таблица № 1. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Таблица № 2. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Таблица № 3. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Таблица № 4. (Отм. - ДВ, бр. 86 от 2010 г.)

Таблица № 5. Бордни инженери

Притежавано свидетелство за правоспособност	Ново свидетелство	Условия за замяна	Условия за премахване и ограниченията
(1)	(2)	(3)	(4)
Свидетелство за правоспособност на борден инженер/механик	F/EL	Висше авиационно образование	- - -
Свидетелство за правоспособност на борден инженер/механик	F/EL с ограничение за ВС, регистрирани в РБ	Без висше авиационно образование	Теоретичен изпит за ATPPL и по 1500 часа като борден инженер

Приложение № 36

към § 4, ал. 4

(Ново - ДВ, бр. 84 от 2003 г.,
в сила от 23.09.2003 г.)

Замяна на свидетелства за правоспособност за техническо обслужване на ВС

Притежавано свидетелство за правоспособност	Ново свидетелство за правоспособност и квалификационен	Ограничения	Премахване и ограничения след успешна полагаане на теоретичен

		клас		по следните модули от приложение № 5
1	2	3	4	5
1	Авиоинженер-механик /авиотехник - механик на самолет II, III, IV гр. с турбинни двигатели	AML A1, B1.1	Без: Обслужване на електрическа система, на авионикс от малко оперативно ТО и на електрониката на авиационните двигатели (NO: ELECTR, AVC-LINE, FADEC)	3; 4; 5; 6.11; 7.7; 11.5; 11.6; 11.8; 11.14; 11.12; 11.15; 11.18; 15.11 (FADEC)
2	Авиоинженер-механик /авиотехник - механик на самолет II, III, IV гр.	AML A1, B1.1	Без: Обслужване на електрическа система, на авионикс от малко оперативно ТО и силова установка (NO: ELECTR, AVC-LINE, PWR)	3; 4; 5; 6.11; 7.7; 11.5; 11.6; 11.8; 11.14; 11.12; 11.15; 11.18; 15; 17
3	Турбинни двигатели	AML A1, B1.1	Без: Обслужване на електрическа система, на авионикс от малко оперативно ТО, на конструкцията на самолета и системите на BC (NO: ELECTR, AVC-LINE, AFR COMP, A/C)	3; 4; 5; 6.11; 7.7; 7.8; 7.14; 7.16 до 7.19; 11; 17
4	Авиоинженер-механик /авиотехник - механик на самолет I гр. с бутални двигатели	AML A2, B1.2	Без: Обслужване на електрическа система, на авионикс (NO: ELECTR, AVC)	3; 4; 5; 6.11; 7.7; 11.5; 11.6; 11.8; 11.12; 11.14
5	Авиоинженер-механик /авиотехник - механик на вертолет с турбинни двигатели	AML A3, B1.3	Без: Обслужване на електрическа система, на авионикс от малко оперативно ТО и на електрониката на авиационните двигатели (NO: ELECTR, AVC-LINE, FADEC)	3; 4; 5; 7.4; 7.7; 12.7; 12.8; 12.10; 12.13; 12.15
6	Авиоинженер-механик /авиотехник - механик на вертолет с бутални двигатели	AML A4, B1.4	Без: Обслужване на електрическа система, на авионикс (NO: ELECTR, AVC)	3; 4; 5; 7.4; 7.7; 12.7; 12.8; 12.10; 12.13; 12.15
7	Авиоинженер/техник по радиооборудване на самолет II, III, IV гр./вертолет	AML B2	Без: Обслужване на електрическа система, на приборно оборудване (NO: ELECTR, INSTR)	8; 13.1 до 13.3; 13.4 (директорна система и инерционна

				навигационна система); 13.5; 13.7 до 13.10;14
8	Авиоинженер/техник по приборно оборудване на самолет III, IV гр.	AML B2	Без: Обслужване на електрическа система, на радиооборудване (NO: ELECTR, RADIO)	13.1; 13.3 (система за увеличаване на устойчивостта на вертолет, системи за автоматично кацане); 13.4; 13.5; 13.6; 13.9; 13.10; 14
9	Авиоинженер/техник по електро- и приборно оборудване на самолет II гр. и вертолет	AML B2	Без: Обслужване на радиооборудване (NO: RADIO). Обслужване на електрическа система на самолети до 25 т (ELECTR aeropl. up to 25 t.)	13.1; 13.3 (система за увеличаване на устойчивостта на вертолет, системи за автоматично кацане)13.4; 13.5; 13.6; 13.9; 13.10; 14
10	Авиоинженер/техник по електрооборудване на самолет III гр.	AML B2	Без: Обслужване на авионикс (NO: AVC)	5; 8; 13.3 (система за увеличаване на устойчивостта на вертолет, системи за автоматично кацане); 13.4; 13.6; 13.7; 13.8; 13.9; 13.10; 14
11	Авиоинженер/техник по радио-, електро- и приборно оборудване на самолет и вертолет I гр.	AML B2	Обслужване на ВС под 5700 кг (AIRCRCR below 5700 kg)	5; 8; 13.1; 13.2; 13.3; 13.4; 13.6; 13.7; 13.8; 13.9; 13.10; 14
12	Авиоинженер/техник електро- и авионикс на самолет и вертолет II, III и IV гр.	AML B2	Без ограничения	Не се изисква преминаване на изпит по модули

Забележка. Кандидати за замяна на свидетелства за правоспособност с квалификационен клас В2, притежаващи права за удостоверяване на малко линейно ТО по специалности радио-, електро- и приборно оборудване, запазват правата си, като в т. XI "Ограничения" от свидетелството се записва "С изключение на малко линейно ТО на авионикс системите и електро-EXCEPT AVC-LINE AND ELECTR-LINE".

Приложение № 37

към § 4, ал. 3

(Ново - ДВ, бр. 56 от 2004 г.)

Замяна на свидетелствата за правоспособност на РП

Ществуваща отметка	Квалификационен клас по Наредба № 1	Разрешение към квалификационен клас
TWR	ADI	TWR/GMS
TWR	ADI	TWR
APP	APS	RAD
ACC	ACS	RAD

Забележки:

1. Приравняването по ред 1 се отнася за РП от РЦ за ОВД София и РЦ за ОВД Варна.

2. Приравняването по ред 2 се отнася за РП от ЛЦ за ОВД Бургас, ЛЦ за ОВД Горна Оряховица и ЛЦ за ОВД Пловдив.

3. Приравняването по ред 3 се отнася за РП от РЦ за ОВД София, РЦ за ОВД Варна и ЛЦ за ОВД Бургас.

4. Приравняването по ред 4 се отнася за РП от РЦ за ОВД София и РЦ за ОВД Варна.

5. Притежателите на инструкторски права за РМ получават разрешение към свидетелството за правоспособност на РП за ОЈТІ.

6. Притежателите на инструкторски права в РЛТ получават разрешение към свидетелството за правоспособност на РП-SIMI.

7. Ръководителите на полети от ЦПРВП получават разрешение към свидетелството за правоспособност на РП-ASM.

8. Ръководителите на полети от сектор ОПВД получават разрешение към свидетелството за правоспособност на РП-ATFM.

9. Ръководителите на полети-асистенти (РПА) получават разрешение към свидетелството за правоспособност на РП-FD.

10. Ръководителите на полети от КЦТис получават разрешение към свидетелството за правоспособност на РП-SAR.

11. Ръководителите на полети от ЦПИ получават разрешение към свидетелството за правоспособност на РП-FIC.

Приложение № 38

към чл. 25г, ал. 5

(Ново - ДВ, бр. 28 от 2008 г.,

в сила от 14.03.2008 г.)

Изисквания за езиково ниво

Изискванията за езиково ниво са приложими както при използването на фразеологията, така и на общия език. За да бъдат изпълнени изискванията за

влееене на езиково ниво, кандидатът за свидетелство за правоспособност или притежателят на такова ще бъде оценяван и трябва да демонстрира най-малко оперативното ниво (ниво четири), съгласно таблицата на ИКАО за оценка на езиково ниво.

Таблица за оценяване на езиковите нива: експертно, разширено и оперативно

ков	Произношен	Структура	Речник	Свобода на	Разбиране	Взаимод	
ие	Използва	Съответнит		изразяване			
диалект	и/или	граматически					
акцент,	структури	и					
за	разбираем	видове					
аеронавигационна	определят	от					
та общност.	езиковите						
	функции,						
	необходими	за					
	изпълнение	на					
	задачата.						
пер	Произношен	Както	Обхватът	Може	да	Разбиране	Вза
о б	ударения,	основните,	така и	точността	та	то	ества с л
ритъм	и	сложните	речниковия	продължително,	последователн	почти	
интонация	почти	граматически	запас	сас	лекота	и	точно
никога не	пречат	структури	идостатъчни	заестествена	почти	всички	да
на	леснот	видове	ефективна	плавност	на	видове	словесни
разбиране,	изречения		са комуникация	речта.	Променя	контекст	и
въпреки че	може	систематично	по	голям	речевия	поток	завключва
да	бъдат	добре	разнообразие	постигане	на	разбиране	на
повлияни	от	контролирани.	от познати	истилистичен	езикови		и
майчиния	език		непознати	ефект,	например	културни	
или	регионални		теми.	за	подчертаване	особености.	
особености.			Речникът	ена	даден		
			идиоматичен,	елемент.			
			нюансиран	и	Използва		
			съобразен	със	спонтанно		
			съответния	подходящи			
			стил.	речеви	маркери		
				и	свързващи		
				думи.			
ши	Произношен	Основните	Обхватът	Може	да	Разбиране	Отг
ие,	ударения,	граматически	и	точността	та	то е	точно
о 5	ритъм	и	речниковия	продължително,	общ,	подходя	

интонация ввидове запас със сравнителнаконкретни иинформативни.
редки случаиизречения садостатъчни залекота посвързани сЕфективно
пречат на леснотосистематично ефективна познати теми, ноработата темиуправлява
разбиране, добре комуникация не може даи връзката
въпреки че саконтролирани. по общи,променя речевияпо-голямата сиговорещ-слушат
повлияни отПрави опити законкретни ипоток каточаст точно,ел.
майчиния езикизползване насвързани сстилистично когато
или регионалнисложни работата средство. Можеговорещият е
особености. структури, но стеми. да използвапоставен в
грешки, коитоПерифразира подходящи езиково или
понякога пречатпоследовател речеви маркериситуационно
на разбирането. но и успешно.и свързващизатруднение
Понякога думи. или при
речникът е неочакван
идиоматичен. развой на
събитията.
Може да
разбира обхват
от
разнообразни
говори
(диалект и/или
акцент) или
стилове.

Опера	Произношен	Структура	Речник	Свобода	на	Разбиране	Взаимодей
тивно	ие	Основните	Обхватът	изразяване		Разбиране	ствие
ниво 4	Произношен	граматически	и точността	Прави	то	в	Отговорите
	ударения,	структури	ина речниковия	изказвания	спо-голямата	сиобикновено	са
	ритъм	ивидове	запас	подходящо	част е точно	понезабавни,	
	интонация	саизречения	сеобикновено	сатемпо. Понякога	общи,	подходящи	и
	повлияни	отизползват	достатъчни	заможе да	имаконкретни	иинформативни.	
	майчиния	езиктворчески	иефективна	загуба	всвързани	сЗапочва	и
	или регионални	обикновено	сакомуникация	плавността	наработата	теми,поддържа	
	особености,	нодобре	по общи,речта	прикогато	разговор	дори и	
	само понякога	контролирани.	конкретни	ипреход	отизползваният	при неочакван	
	пречат на лесното	Грешки	сасвързани	супражнявана	иакцент	илиразвой	на
	разбиране.	допустими,	работата	формулирана	говор	есъбитията.	
	Използва	особено	притеми. Честореч	къмдостатъчно	Справя	се	
	диалект	и/илинеобичайни	илиможе успешно	спонтанно	разбираем	за за	успешно
	акцент, разбираем	неочаквани	да	взаимодействие,	ползвателите	случаи	на
	за	обстоятелства,	перифразира	но това не	пречиот	неразбиране	
	аеронавигационно	на те	рядкопри	недостигна	ефективната	международна	чрез
	та общност.	пречат	на	речников	комуникация.	та общност.	проверяване,
		разбирането.	запас	приМоже	даКогато	потвърждаване	
		Съответнит	необичайни	използва	вговорещият	еили изясняване.	

е граматически или	ограничена	поставен	в
структури	неочаквани	степен	езиково или
видове	обстоятелства	подходящи	ситуационно
изречения	се.	речеви маркери	затруднение
определят	от	и свързващи	или при
езиковите		думи.	неочакван
функции,		Запълващите	развой на
необходими	за	думи не	събитията,
изпълнение	на	объркващи.	разбирането
задачата.			може да бъде
			по-бавно или
			да изисква
			стратегии за
			изясняване.

Пред-о	Произношен	Основните	Обхватът	Прави	Разбиране	Отговорите
перативно	ударения,	граматически	и точността	изказвания,	ното често	епонякога са
ниво 3	ритъм	иструктури	ина речниковия	често паузите	иточно по общи,	незабавни,
	интонация	савидове	запас често	саначинът	наконкретни	иподходящи и
	повлияни	отизречения,	достатъчни	заизразяване	сасвързани	синформативни.
	майчиния	езиксвързани	сефективна	неподходящи.	работата теми,	Може да
	или регионални	предвидими	комуникация	Колебанията	иликогато	започва и
	особености	иситуации,	непо общи,	забавянето	приизползваният	поддържа
	често пречат	навинаги са	добреконкретни	иезиковата	акцент	илиразговор със
	лесното	контролирани.	свързани	собработка	могатговор	есравнителна
	разбиране.	Допусканите	работата	да попречат	надостатъчно	лекота по
		грешки честотите,	ноефективната	екомуникация.	разбираем	запознати теми и
		пречат	наобхватът	екомуникация.	международна	в предвидими
		разбирането.	ограничен	иЗапълващите	та общност.ситуации.	Като
			изборът	надуми понякога	Възможно е да	цяло показва
			думи често	еса объркващи.	не	разберене
			неподходящ.		езиково или	при неочакван
			Често не може		ситуационно	развой на
			да		усложнение	събитията.
			перифразира		или неочакван	
			успешно при		развой на	
			недостиг на		събитията.	
			речников			
			запас.			

Елеме	Произношен	Демонстри	Ограниче	Може	да	Разбиране	Времето
тарно	ударения,	ра	самон	речников	прави	отделни,	то
ниво 2	ритъм	иограничен	запас,	много	кратки,	ограничено	дозабавено и това
	интонация	саконтрол	насъстоящ	сезапаметени	отделни,	често	е
	силно повлияния	някои прости,	само	отизказвания	сзапаметени	неуместно.	
	от майчиния	езикзапаметени	изолирани	чести	паузи.фрази,	когато	Взаимодействие

или регионални граматически думи	и Запълващите те	сето	се
особености и структури	изпазват думи,	произнасят	ограничава до
обикновено това видове	фрази.	използвани	завнимателно
пречи на лесното изречения.	търсене	набавно.	прости рутинни
разбиране.	изрази и за	произнасяне на	реплики.
	по-непознати	думи,	са
	объркващи.		

Пред-е Демонстрира Демонстри Демонстр Демонстрир Демонстр Демонстри
 елементарно ниво подра ниво подира ниво пода ниво подира ниво подра ниво под
 ниво 1 елементарното. елементарното. елементарното елементарното. елементарното. елементарното.

0.

- Лицата с високо ниво на владеене на език трябва:
- а) да комуникират ефективно в ситуации само с гласова връзка (телефон/радиотелефон) и в преки комуникации (разговор лице в лице);
 - б) да комуникират точно и ясно по общи, конкретни и свързани с работата теми;
 - в) да използват подходящи стратегии за комуникация при обмен на съобщения и да разпознават и разрешават ситуации на неправилно разбиране (например да проверяват, потвърждават или изясняват информация) в общ или свързан с работата контекст;
 - г) да се справят успешно и със сравнителна лекота с езикови предизвикателства, възникващи в случай на усложнение или при неочаквано развитие на събитията, в контекста на рутинна работна ситуация, или позната комуникативна задача; и
 - д) да използват диалект или акцент, който е разбираем за аеронавигационната общност.